

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1964-65 (1965)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1964 — MAJ 1965

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København

Kommissionær: Ejnar Munksgaard

1965

DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB udgiver følgende publikationsrækker:

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS issues the following series of publications:

Bibliographical Abbreviation

Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°) (<i>Annual in Danish</i>)	Overs. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Meddelelser (8°) Historisk-filosofiske Skrifter (4°) (<i>History, Philology, Philosophy, Archeology, Art History</i>)	Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Meddelelser (8°) Matematisk-fysiske Skrifter (4°) (<i>Mathematics, Physics, Chemistry, Astronomy, Geology</i>)	Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk. Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Meddelelser (8°) Biologiske Skrifter (4°) (<i>Botany, Zoology, General Biology</i>)	Biol. Medd. Dan. Vid. Selsk. Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Selskabets sekretariat og postadresse: Dantes Plads 5, København V.

The address of the secretariate of the Academy is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
Dantes Plads 5, København V, Denmark.*

Selskabets kommissionær: EJNAR MUNKSGAARD's Forlag, Nørregade 6,
København K.

The publications are sold by the agent of the Academy:

*EJNAR MUNKSGAARD, Publishers,
6 Nørregade, København K, Denmark.*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1964–65 (1965)

OVERSIGT

OVER

SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1964 — MAJ 1965

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København

Kommissionær: Ejnar Munksgaard

1965

Redaktionen sluttet den 31. maj 1965.
Færdig fra trykkeriet den 31. december 1965.

Printed in Denmark
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

I

Fortegnelse over Selskabets medlemmer juni 1965	1- 33
Selskabets tillidshverv	34- 44
Beretning om møderne	45- 78
Mindeord:	
AD. STENDER-PETERSEN, ved Kaj Barr	79- 94
PAUL DIDERICHSEN, ved Aage Hansen	95-103
ØJVIND WINGE, ved C. A. Jørgensen	105-121
Uddrag af regnskab for 1964	122-125
Budget for 1965	126-129
Beretninger og betænkninger:	
I. Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie. Beretning om virk- somheden i 1964	130-136
II. »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabs- mand.« Beretning for 1964	137-138
III. »Emil Herborgs Legat.« Beretning for 1964	139
IV. »Niels Bohr Legatet.« Uddrag af regnskab for 1964 ...	140
V. »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.« Beretning for 1964 -65 og regnskab for 1964	141-142
VI. Kommissionen for »Ducange«. Beretning for 1964	143
VII. Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«. Beretning for årene 1963 og 1964	143-144
VIII. Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae By- zantinae«. Beretning for året $\frac{1}{7}$ 1964- $\frac{30}{6}$ 1965	145-147
IX. Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«. Beret- ning for årene 1964-65	148-150
X. Union Académique Internationale. Beretning om mødet i Bruxelles 1964	151-152
XI. International Union of Biological Sciences. Beretning om mødet i Prag 1964	153-154
XII. International Geographical Union. Beretning om mødet i London 1964	154-159
XIII. International Astronomical Union. Beretning om mødet i Hamburg 1964	159-161
XIV. Selskabets sekretariat. Beretning for 1964	162-168
Fortegnelse over publikationer udgivet af Selskabet fra juli 1964 til juni 1965	169
Résumé en français	170-178
Sag- og navnefortegnelse	179-189

II

Carlsbergfondet. Beretning for 1963-64	1-72, I-X
--	-----------

HENVISNINGER

- Selskabets vedtægter Overs. 1961-62, side 201-209.
» forretningsorden Overs. 1961-62, side 210-225.
Selskabets bytteforbindelser Overs. 1957-58, side 153-176.
Selskabets publikationer 1742-1930 Overs. 1929-30, side 175-365.
» » 1930-1935 Overs. 1935-36, side 291-308.
» » 1936-1940 Overs. 1940-41, side 235-250.
» » 1941-1945 Overs. 1945-46, side 123-139.
» » 1946-1950 Overs. 1950-51, side 140-153.
» » 1917-1956 Særlig publ. side 1- 98.
» » 1957-1962 Overs. 1961-62, side 226-242.
Legat- og dotationsbestemmelser Overs. 1939-40, side 121-153.
Fundats for »Niels Bohr Legatet« Overs. 1945-46, side 39- 40.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« .. Overs. 1956-57, side 50.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« .. Overs. 1962-63, side 61.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« .. Overs. 1964-65, side 75.
Fundats for »Mag. art. Marcus Lorenzens
Legat« Overs. 1946-47, side 41- 43.
Tillæg 1955 til fundats for »Grosserer A.
Collstrops Hjem for en dansk Viden-
skabmand« Overs. 1954-55, side 41- 42.
Tillæg 1965 til dotationsskrivelse for »J. P.
Suhr & Søns Legat« Overs. 1964-65, side 75- 76.
-

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

JUNI 1965

PROTEKTOR:

HANS MAJESTÆT KONG FREDERIK IX

Præsident: Professor, dr. theol. & phil. JOHS. PEDERSEN.

Formand for den historisk-filosofiske klasse: Professor, dr. jur. & phil. FRANZ BLATT.

Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse: Professor, dr. med. & scient. EINAR LUNDSGAARD.

Sekretær: Professor, dr. phil. CHRISTIAN MØLLER.

Redaktør: Professor, dr. phil. & litt. L. L. HAMMERICH.

Kasserer: Professor, dr. med. & phil. HEINZ HOLTER.

INDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

PEDERSEN, JOHANNES PEDER EJLER, (f. $\frac{7}{11}$ 1883), dr. theol. & phil., fh. professor i semitisk-østerlandsk filologi ved Københavns Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. — Selskabets nuværende præsident fra 1963. — Bjerregårdsvej 13, Valby. ($\frac{11}{4}$ 24.)

JOHANSEN, KNUD FRIIS, (f. $\frac{1}{11}$ 1887), dr. phil., fh. professor i arkæologi ved Københavns Universitet. Kmd. af Dbg., Dbmd. Egernevej 27, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 28.)

BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, (f. $\frac{2}{12}$ 1881), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Rungstedvej 9, Rungsted Kyst. ($\frac{5}{4}$ 29.)

- HAMMERICH, LOUIS LEONOR, (f. $31/7$ 1892), dr. phil. & litt., fh. professor i germansk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Selskabets redaktør. — Solbakkevej 66, Gentofte. ($3/4$ 36.)
- † BRØNDSTED, JOHANNES BALTHASAR, (f. $5/10$ 1890), dr. phil., fh. rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Æresboligen, Gamle Carlsberg, Valby. ($14/4$ 39.)
- FABRICIUS, KNUD FREDERIK KROG, (f. $13/8$ 1875), dr. phil., fh. professor i historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Østerbrogade 120, Kbh. Ø. ($4/4$ 41.)
- RUBOW, PAUL VIKTOR, (f. $9/1$ 1896), dr. phil., professor i alm. litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Store Kannikestræde 11, Kbh. K. ($10/4$ 42.)
- JEPPESEN, KNUD CHRISTIAN, (f. $15/8$ 1892), dr. phil., fh. professor i musikvidenskab ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹, Poppelhuset, Risskov. ($2/4$ 43.)
- BLINKENBERG, ANDREAS PETER DAMSGAARD, (f. $13/2$ 1893), dr. phil. & litt., fh. professor i romansk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg. Strandvænget 7, Risskov. ($14/4$ 44.)
- BARR, KAJ, (f. $26/6$ 1896), professor extraord. i iransk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, Dantes Plads 3, Kbh. V. ($20/4$ 45.)
- BRANDT, FRITHIOF, (f. $23/5$ 1892), dr. phil., fh. professor i filosofi ved Københavns Universitet. Sortedamsdossering 95 A, Kbh. Ø. ($2/4$ 48.)
- BØGGILD-ANDERSEN, CARL OLAF, (f. $20/6$ 1898), dr. phil., professor i historie ved Århus Universitet. R. af Dbg.¹, Knud Rasmussens Vej 5, Århus N. ($2/4$ 48.)
- ELLING, CHRISTIAN THORVALD, (f. $14/11$ 1901), dr. phil., professor i kunsthistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kristianiagade 22, Kbh. Ø. ($2/4$ 48.)
- BLATT, FRANZ, (f. $31/8$ 1903), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den historisk-filosofiske klasse. — Kathrinebjergvej 7, Århus C. ($22/4$ 49.)

- BIRKET-SMITH, KAJ, (f. $\frac{20}{1}$ 1893), dr. phil. & scient., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, fh. lektor i etnografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., F. M. 2. Drosselvej 25, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- KROGH, TORBEN THORBERG, (f. $\frac{21}{4}$ 1895), dr. phil., fh. professor i teatrets æstetik og historie ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Glahns Allé 33, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HJELHOLT, HOLGER, (f. $\frac{12}{11}$ 1887), dr. phil., fh. overarkivar i Rigsarkivet, R. af Dbg., Dbmd. Markvej 15, Kbh. F. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- RIIS, POUL JØRGEN, (f. $\frac{26}{5}$ 1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet. Roskildevej 102, Valby. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- TØPSØE-JENSEN, HELGE GOTTLIEB, (f. $\frac{15}{12}$ 1896), dr. phil., fh. overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. afd., R. af Dbg.¹. Søstien, Birkerød. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- HELGASON, JÓN, (f. $\frac{30}{6}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Kjørstrupvej 33, Valby. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- IUUL, STIG ASGERSSØN, (f. $\frac{28}{8}$ 1907), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg. Tagensvej 16, Kbh. N. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- JØRGENSEN, PETER, (f. $\frac{12}{9}$ 1899), professor i tysk filologi ved Københavns Universitet. Jydeholmen 42, Vanløse. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- POULSEN, VAGN HÄGER, (f. $\frac{25}{8}$ 1909), dr. phil., direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Vagtelvej 10, Kbh. F. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- STEENSBERG, AXEL, (f. $\frac{1}{6}$ 1906), dr. phil., professor i materiel folkekultur med særligt henblik på Norden, ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Cæciliavej 30, Valby. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- ERICHSEN, WOLJA CHRISTIAN, (f. $\frac{21}{11}$ 1890), dr. phil., lektor i koptisk ved Københavns Universitet. Peter Bangs Vej 161, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55.)

- STEN, HOLGER KONRAD, (f. $19/6$ 1907), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. St. Thomas Allé 3, Kbh. V. ($6/4$ 56.)
- JANSEN, FREDERIK JULIUS BILLESKOV, (f. $30/9$ 1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Frydendalsvej 20, Kbh. V. ($12/4$ 57.)
- MATHIASSEN, THERKEL, (f. $5/9$ 1892), dr. phil., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Grønnemose Allé 101, Søborg. ($12/4$ 57.)
- SKAUTRUP, JENS PETER ANDREAS, (f. $21/1$ 1896), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Stationsgade 23, Risskov. ($12/4$ 57.)
- HANSEN, AAGE KRISTIAN, (f. $3/9$ 1894), dr. phil., Slotsvej 16, Charlottenlund. ($11/4$ 58.)
- KRÜGER, PAUL, (f. $23/4$ 1897), dr. phil., professor i almindelig litteraturvidenskab ved Århus Universitet. Fuglesangs Allé 71, Århus V. ($3/4$ 59.)
- LARSEN, JENS PETER, (f. $14/6$ 1902), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bernstorffsvej 244, Charlottenlund. ($8/4$ 60.)
- BECKER, CARL JOHAN, (f. $3/9$ 1915), dr. phil., professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet. Egernevej 23, Kbh. F. ($7/4$ 61.)
- GLOB, PETER VILHELM, (f. $20/2$ 1911), dr. phil., rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Århus Universitet. Frederiksholms Kanal 12, Kbh. K. ($7/4$ 61.)
- HALD, KRISTIAN, (f. $9/9$ 1904), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet. Grundtvigs Vej 8 A, Kbh. V. ($7/4$ 61.)
- TOGEBY, KNUD DAG NIELSEN, (f. $28/1$ 1918), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Agervang 3, Lyngby. ($7/4$ 61.)

- BAGGE, POVL, (f. $\frac{30}{11}$ 1902), dr. phil., professor i historie ved Københavns Universitet. Kastanievej 8, Holte. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- BECH, GUNNAR, (f. $\frac{23}{3}$ 1920), dr. phil., professor i tysk sprog ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Finsens Vej 8 F., Kbh. F. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- JENSEN, POVL JOHANNES, (f. $\frac{3}{5}$ 1911), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Rungsted Strandvej 67, Rungsted Kyst. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- SCHIØRRING, NILS, (f. $\frac{8}{4}$ 1910), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Forchhammers Vej 2, Kbh. V. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- ARNHOLTZ, ARTHUR, (f. $\frac{28}{11}$ 1901), dr. phil., professor extraord. i foredragslære og metrik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Jernbanevej 19, Lyngby. ($\frac{9}{4}$ 65.)
- SKRUBBELTRANG, FRIDLEV SØRENSEN, (f. $\frac{5}{8}$ 1900), dr. phil., lektor i landbohistorie ved Københavns Universitet. Hulsøvang 18, Rungsted Kyst. ($\frac{9}{4}$ 65.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 1885), dr. phil., scient., ing. & agro., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut, Stk. af Dbg., Dbmd., F.M.1. — Selskabets præsident 1927—33. — Malmøgade 6, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)
- HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $\frac{8}{10}$ 1873), dr. phil., math. & phys., fh. professor i astronomi ved universitetet i Leiden, fh. direktør ved observatoriet sammesteds. Villavej 6, Tølløse. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)
- SAND, KNUD AAGE BUCHTRUP, (f. $\frac{9}{2}$ 1887), dr. med., fh. professor i retsmedicin ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Kildeskovsvej 81, Gentofte. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)

- JESSEN, KNUD, (f. $^{29}/_{11}$ 1884), dr. phil. & scient., fh. professor i botanik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Botanisk Have, Kmd. af Dbg., Dbmd. Åbrinken 56, Virum. ($^{5}/_{4}$ 29 — biol.)
- CHRISTIANSEN, JENS ANTON, (f. $^{6}/_{9}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 9, Hellerup. ($^{6}/_{4}$ 34 — fys.)
- KRISTENSEN, MARTIN KRISTIAN, (f. $^{6}/_{5}$ 1888), dr. med., fh. afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Kmd. af Dbg. Svinget 18, Kbh. S. ($^{3}/_{4}$ 36 — biol.)
- LUNDSGAARD, EINAR, (f. $^{12}/_{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. — Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse. — Østerled 4, Kbh. Ø. ($^{8}/_{4}$ 38 — biol.)
- JESSEN, BØRGE CHRISTIAN, (f. $^{19}/_{6}$ 1907), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Dantes Plads 3, Kbh. V. ($^{14}/_{4}$ 39 — fys.)
- THOMSEN, NIELS MATHIAS PETER, (f. $^{9}/_{10}$ 1896), dr. phil., professor i zoologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sankt Kjelds Gade 14, Kbh. Ø. ($^{14}/_{4}$ 39 — biol.)
- ØRSKOV, JEPPE, (f. $^{2}/_{3}$ 1892), dr. jur. & med., fh. direktør for Statens Seruminstitut, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Maglemosevej 1, Hellerup. ($^{14}/_{4}$ 39 — biol.)
- MØLLER, CHRISTIAN, (f. $^{22}/_{12}$ 1904), dr. phil., professor extraord. i matematisk fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. — Selskabets sekretær. — Frølichs Vej 42 A, Charlottenlund. ($^{2}/_{4}$ 43 — fys.)
- HOLTER, HEINZ, (f. $^{5}/_{6}$ 1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling, R. af Dbg. — Selskabets kasserer. — Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($^{14}/_{4}$ 44 — fys.)
- NIELSEN, NIELS, (f. $^{3}/_{10}$ 1893), dr. phil. & litt., fh. professor i geografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Strandboulevarden 32, Kbh. Ø. ($^{14}/_{4}$ 44 — fys.)

- REHBERG, POUL KRISTIAN BRANDT, (f. $\frac{29}{3}$ 1895), dr. med., phil. & med. vet., fh. professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Wergelands Allé 35, Søborg. ($\frac{14}{4}$ 44 — biol.)
- BUCHTHAL, FRITZ, (f. $\frac{19}{8}$ 1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søbredden 24, Gentofte. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- FENCHEL, MORITZ WERNER, (f. $\frac{3}{5}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Sønderengen 110, Søborg. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- JENSEN, KAI ADOLF, (f. $\frac{16}{7}$ 1894), dr. med., fh. professor i almindelig patologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Juliane Maries Vej 22, Kbh. Ø. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- BJERRUM, JANNIK, (f. $\frac{5}{4}$ 1909), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bjerregårdsvej 15, Valby. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- DAM, CARL PETER HENRIK, (f. $\frac{21}{2}$ 1895), dr. phil., fh. professor i biologisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Jagtvej 229, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- DEGERBØL, MAGNUS ANTON, (f. $\frac{8}{7}$ 1895), dr. phil., fh. professor extraord. i kvartærzoologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Fuglevadsvej 4, Lyngby. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- JENSEN, KAI ARNE, (f. $\frac{27}{3}$ 1908), dr. phil. & med. vet., professor extraord. i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bøgehøj 64, Hellerup. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- JØRGENSEN, CARL ADOLF, (f. $\frac{3}{10}$ 1899), dr. phil., professor i arvelighedslære ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. I. H. Mundts Vej 16, Virum. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- ROSENKRANTZ, ALFRED JOHANNES, (f. $\frac{11}{11}$ 1898), dr. phil., professor extraord. i geologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹ Amagerbrogade 66, Kbh. S. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- OLSEN, CARSTEN, (f. $\frac{1}{3}$ 1891), dr. phil., fh. amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet. Søndre Fasanvej 61, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)

- PEDERSEN, KAI JULIUS, (f. $\frac{31}{3}$ 1899), dr. phil., docent i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Genforeningsplads 44, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- JENSEN, AKSEL TOVBORG, (f. $\frac{8}{2}$ 1911), dr. phil., professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. Ved Kanalen 5, Kbh. K. ($\frac{4}{4}$ 52 — fys.)
- POULSEN, CHRISTIAN HENRIK OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1896), dr. phil., professor i historisk geologi og palæontologi ved Københavns Universitet. Egebjergvej 69, Ballerup. ($\frac{4}{4}$ 52 — biol.)
- FAURHOLT, THEODOR CARL, (f. $\frac{1}{2}$ 1890), dr. phil., fh. professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Sundvænget 3, Hellerup. ($\frac{10}{4}$ 53 — fys.)
- IVERSEN, JOHANNES, (f. $\frac{27}{12}$ 1904), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse, lektor i pollenanalyse og kvartær florahistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Rørskærsvvej 10, Gentofte. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- BERG, KAJ, (f. $\frac{13}{5}$ 1899), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Christian IV's Vej 8, Hillerød. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- BØGGILD, JØRGEN KRUSE, (f. $\frac{30}{7}$ 1903), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet og inspektør ved Universitetets Institut for teoretisk Fysik. Blegdamsvej 17, Kbh. Ø. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- EINARSON, LÁRUS, (f. $\frac{5}{6}$ 1902), dr., med., professor i anatomi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Universitetsparken, Århus C. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- NOE-NYGAARD, ARNE, (f. $\frac{30}{7}$ 1908), dr. phil., professor i mineralogi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Lundehave, Nordre Strandvej 26, Helsingør. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- BANG, THØGER SOPHUS VILHELM, (f. $\frac{27}{6}$ 1917), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Vagtelvej 8, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- BOHR, AAGE NIELS, (f. $\frac{19}{6}$ 1922), dr. phil. & scient., professor i fysik ved Københavns Universitet. Granhøjen 10, Hellerup. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)

- THORSON, GUNNAR AXEL WRIGHT-, (f. $31/12$ 1906), dr. phil., professor i marinbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., F. M. 2. Nationernes Allé 28, Helsingør. ($15/4$ 55 — biol.)
- USSING, HANS HENRIKSEN, (f. $30/12$ 1911), dr. phil., professor i biokemi ved Københavns Universitet. R. af Dbg. Bredgade 71, Kbh. K. ($15/4$ 55 — biol.)
- VEIBEL, STIG ERIK, (f. $19/4$ 1898), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Enighedsvej 4, Charlottenlund. ($15/4$ 55 — fys.)
- WESTERGAARD, MOGENS CHRISTIAN WANNING, (f. $12/6$ 1912), dr. phil., fh. professor i genetik ved Københavns Universitet. Abildgaards Vej 91, Virum. ($15/4$ 55 — biol.)
- ANDERSEN, EINAR ANTON, (f. $16/9$ 1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut, Kmd. af Dbg. Serridslevvej 8, Kbh. Ø. ($11/4$ 58 — fys.)
- BAK, BØRGE NIELSEN, (f. $31/12$ 1912), dr. phil., professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søager 18, Gentofte. ($11/4$ 58 — fys.)
- LASSEN, NIELS OVE, (f. $18/5$ 1914), dr. phil., professor i eksperimentalfysik ved Københavns Universitet. Søndervej 43, Virum. ($11/4$ 58 — fys.)
- NIELSEN, HALFDAN EINER STEEMANN, (f. $13/6$ 1907), dr. phil., professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R. af Dbg.¹, F. M. 2. Engbakken 6, Virum. ($11/4$ 58 — biol.)
- SØRENSEN, THORVALD JULIUS, (f. $4/7$ 1902), dr. phil., professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have, R. af Dbg., F. M. 2. Gothersgade 140, Kbh. K. ($11/4$ 58 — biol.)
- TEILUM, GUNNAR, (f. $18/8$ 1902), dr. med., professor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet. Vagtelvej 42, Kbh. F. ($11/4$ 58 — biol.)
- ZEUTHEN, ERIK, (f. $15/11$ 1914), dr. phil., professor ved Carlsbergfondets biologiske Institut. Vangeleddet 71, Virum. ($11/4$ 58 — biol.)

- LUND, HAKON, (f. $\frac{2}{2}$ 1898), dr. phil., professor i kemi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Kathrinebjergvej 1, Århus C. ($\frac{3}{4}$ 59 — fys.)
- REIZ, SVEN ANDERS TORSTEN, (f. $\frac{7}{6}$ 1915), fil. dr., professor i astronomi ved Københavns Universitet. Østervoldgade 3, Kbh. K. ($\frac{3}{4}$ 59 — fys.)
- WINGSTRAND, KARL GEORG, (f. $\frac{2}{3}$ 1919), fil. dr., professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Københavns Universitet. Slettevej 16, Søborg. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- MAALØE, OLE URBAN, (f. $\frac{15}{8}$ 1914), dr. med., professor i mikrobiologi ved Københavns Universitet. Ahlmanns Allé 38, Hellerup. ($\frac{8}{4}$ 60 — biol.)
- OTTESEN, MARTIN, (f. $\frac{14}{12}$ 1920), dr. phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- SCHOU, AXEL VILLIAM, (f. $\frac{18}{8}$ 1902), dr. phil., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Strandboulevarden 112, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- TORNEHAVE, HANS MARIUS NIELSEN, (f. $\frac{24}{4}$ 1915), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Tornebakken 45, Virum. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- HALD, ANDERS HJORTH, (f. $\frac{3}{6}$ 1913), dr. phil., professor i matematisk statistik ved Københavns Universitet. Furesøvej 83, Virum. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- HUUS, TORBEN, (f. $\frac{5}{12}$ 1919), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Vordingborggade 11, Kbh. Ø. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- NIELSEN, CHRISTIAN OVERGAARD, (f. $\frac{16}{1}$ 1918), dr. phil., professor i zoologi med særligt henblik på almen zoologi ved Københavns Universitet. Ravnsnæsvej 72, Birkerød. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- RUDKJØBING, MOGENS HEGELUND, (f. $\frac{6}{9}$ 1915), dr. phil., professor i astronomi ved Århus Universitet. Ole Rømer-Observatoriet, Århus C. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- TROELS-SMITH, JØRGEN ANDREAS, (f. $\frac{7}{6}$ 1916), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i mosegeologi ved Københavns Universitet. Grønnemose Allé 103, Søborg. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)

- WEIS-FOGH, TORHEL, (f. $\frac{25}{3}$ 1922), dr. phil., professor extraord. i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Sløjfen 44, Gentofte. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- ANDERSEN, ERIK ALBRECHT SPARRE, (f. $\frac{29}{12}$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved Århus Universitet. Hestehavevej 2 C, Højbjerg. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- ASMUSSEN, ERLING, (f. $\frac{6}{8}$ 1907), dr. phil., professor i gymnastik-teori ved Københavns Universitet. Kollegievej 17, Charlottenlund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- ASMUSSEN, JOHANNES ROBERT WIRENFELDT, (f. $\frac{26}{3}$ 1903), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole, Kmd. af Dbg. Sølvgade 83, Kbh. K. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- KAUFFMANN, FRITZ JOSUA, (f. $\frac{15}{1}$ 1899), dr. med., professor, overlæge ved Statens Serum Institut, R. af Dbg. Amagerfælledvej 27, Kbh. S. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- KJÆR, ANDERS CLAUSEN, (f. $\frac{10}{8}$ 1919), dr. phil. professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. R. af Dbg. Bjelkes Allé 22, Kbh. N. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- LARSEN, CARL SYRACH, (f. $\frac{6}{7}$ 1898), dr. phil. & agro., arboretforstander ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles arboret i Charlottenlund, R. af Dbg., Dbmd. Bregnegårdsvej 2, Charlottenlund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- LINDHARD, JENS, (f. $\frac{26}{2}$ 1922), professor i teoretisk fysik ved Århus Universitet. J. F. Willumsens Vej 4, Højbjerg. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- MØLLER, KNUD OVE, (f. $\frac{21}{6}$ 1896), dr. med., professor i farmakologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Lundsgade 8, Kbh. Ø. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- BAK, THOR ANDERS, (f. $\frac{28}{4}$ 1929), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet. Egernvej 65, Kbh. F. ($\frac{9}{4}$ 65 — fys.)
- BALLHAUSEN, CARL JOHAN, (f. $\frac{4}{4}$ 1926), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet. Johannevej 1 D, Charlottenlund. ($\frac{9}{4}$ 65 — fys.)

- JØRGENSEN, CARL CHRISTIAN BARKER, (f. $11/8$ 1915), dr. phil., do-
cent i sammenlignende fysiologi ved Københavns Universitet.
Slettevej 8, Søborg. ($9/4$ 65 — biol.)
- KOFOED-HANSEN, OTTO MOGENS, (f. $25/4$ 1921), dr. phil., professor
i reaktorfysik ved Danmarks tekniske Højskole. Langagervej
10, Himmelev pr. Roskilde. ($9/4$ 65 — fys.)
- NIELSEN, EIGIL HANS AAGE, (f. $16/8$ 1910), dr. phil., afdelingsleder
ved Københavns Universitets mineralogisk-geologiske Mu-
seum, lektor i vertebratpalæontologi ved Københavns Uni-
versitet, F. M. 2. Ridebanevang 8, Gentofte. ($9/4$ 65 — biol.)
- SKOU, JENS CHRISTIAN, (f. $8/10$ 1918), dr. med., professor i fysiologi
ved Århus Universitet. Skovagervej 31, Risskov. ($9/4$ 65 —
biol.)
- SORGENFREL, THEODOR, (f. $8/12$ 1915), dr. phil., professor i teknisk
geologi ved Danmarks tekniske Højskole. Kvædevej 71, Vi-
rum. ($9/4$ 65 — fys.)
- VON WETTSTEIN, DITER HOLGER (WETTSTEIN RITTER VON WE-
STERSHEIM), (f. $20/9$ 1929), fil. dr., dr. rer. nat., professor i
genetik ved Københavns Universitet. Åsevej 13, Lille Værløse.
($9/4$ 65 — biol.)
-

UDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- NILSSON, NILS MARTIN PERSSON, (f. $^{12}/_7$ 1874), dr. phil., fh. professor i klassisk fornkunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. Kmd. af Dbg. ($^{28}/_4$ 16.)
- † KOHT, HALVDAN, (f. $^7/_7$ 1873), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Oslo. ($^7/_4$ 22.)
- MARSTRANDER, CARL JOHAN SVERDRUP, (f. $^{26}/_{11}$ 1883), dr., fh. professor i keltiske sprog ved universitetet i Oslo. ($^{13}/_4$ 28.)
- EITREM, SAMSON, (f. $^{28}/_{12}$ 1872), dr. phil., fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{10}/_4$ 31.)
- KARLGRÉN, KLAS BERNHARD JOHANNES, (f. $^5/_{10}$ 1889), dr. phil., fh. professor i østasiatisk sprogvidenskab og kultur, fh. direktør for Östasiatiska samlingarne, Stockholm. ($^3/_4$ 36.)
- FRINGS, THEODOR, (f. $^{23}/_7$ 1886), dr. phil., fh. professor i tysk sprog og litteratur ved universitetet i Leipzig. ($^8/_4$ 38.)
- GÖTZE, ALBRECHT, (f. $^{11}/_1$ 1897), dr. phil., professor i assyriologi og babylonsk litteratur ved Yale University, New Haven, Conn. ($^8/_4$ 38.)
- NORDAL, SIGURÐUR, (f. $^{14}/_9$ 1886), dr. jur., phil. & litt., fh. professor i islandsk filologi og kulturhistorie ved universitetet i Reykjavík. Stk. af Dbg. ($^{12}/_4$ 40.)
- NYBERG, HENRIK SAMUEL, (f. $^{23}/_{12}$ 1889), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_4$ 40.)
- ANGLÈS, HIGINI, (f. $^1/_1$ 1888), dr., professor, præsident for Pontificio Istituto di Musica Sacra, Rom. ($^{12}/_4$ 46.)
- BAILEY, SIR HAROLD WALTER, (f. $^{16}/_{12}$ 1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England. ($^{12}/_4$ 46.)
- BEAZLEY, SIR JOHN DAVIDSON, (f. $^{13}/_9$ 1885), dr., fh. professor i klassisk arkæologi og kunst ved universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 46.)

- BENVENISTE, ÉMILE, (f. $^{27/5}$ 1902), professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. ($^{12/4}$ 46.)
- BOËTHIUS, CARL AXEL, (f. $^{18/7}$ 1889), dr. phil., fh. professor i klassisk arkæologi (fornkunskap och antikens historia) ved Göteborgs Universitet. Kmd. af Dbg.¹. (Rom.) ($^{12/4}$ 46.)
- GRÉGOIRE, HENRI-CLÉMENT-GUSTAVE, (f. 1881), dr., fh. professor i græsk ved universitetet i Bruxelles. ($^{12/4}$ 46.)
- L'ORANGE, HANS PETER, (f. $^{2/3}$ 1903), dr. phil., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo. ($^{12/4}$ 46.)
- MAROUZEAU, JULES, (f. $^{20/3}$ 1878), dr., fh. professor i latinsk sprog ved universitetet i Paris. ($^{12/4}$ 46.)
- MORGENSTIERNE, GEORG VALENTIN VON MUNTHE AV, (f. $^{3/1}$ 1892), dr. phil., fh. professor i indisk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{12/4}$ 46.)
- TILLYARD, HENRY JULIUS WESTENHALL, (f. $^{18/11}$ 1881), dr., fh. professor i græsk ved University College i Cardiff. ($^{12/4}$ 46.)
- WELLESZ, EGON JOSEPH, (f. $^{21/10}$ 1888), dr., reader i byzantinsk musik ved universitetet i Oxford. ($^{12/4}$ 46.)
- ALBRIGHT, WILLIAM FOXWELL, (f. $^{24/5}$ 1891), dr. theol., phil. and litt., fh. professor i semitiske sprog ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. ($^{11/4}$ 47.)
- HOLMBERG, AXEL OLOF (OLLE), (f. $^{20/10}$ 1893), dr. phil., fh. professor i litteraturhistorie og poetik ved universitetet i Lund (Djursholm). ($^{11/4}$ 47.)
- KURYŁOWICZ, JERZY, (f. $^{26/8}$ 1895), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Kraków. ($^{11/4}$ 47.)
- † SOMMERFELT, ALF AXELSSØN, (f. $^{23/11}$ 1892), dr. phil., fh. professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($^{11/4}$ 47.)
- ALFÖLDI, ANDRÁS, (f. $^{27/8}$ 1895), dr. phil., professor i gl. historie ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{22/4}$ 49.)

- JAKOBSON, ROMAN OSIPOVIČ (f. $\frac{11}{10}$ 1896), dr. phil., professor i slavisk sprog og litteratur ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- SAHLGREN, GUSTAF FREDRIK JÖRAN, (f. $\frac{8}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor i stednavneforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- WESSÉN, ELIAS GUSTAF ADOLF, (f. $\frac{15}{4}$ 1889), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved universitetet i Stockholm. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- GIBB, SIR HAMILTON ALEXANDER ROSSKEEN, (f. $\frac{2}{1}$ 1895), dr., professor i arabisk ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GRABAR, ANDRÉ, (f. $\frac{26}{7}$ 1896), dr. phil., professor i byzantisk arkæologi ved Collège de France, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HASSELROT, CARL GUNNAR BENGT BERNDTSSON, (f. $\frac{12}{8}$ 1910), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Uppsala. R. af Dbg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JOSEPHSON, RAGNAR, (f. $\frac{8}{3}$ 1891), dr. phil., fh. professor i kunsthistorie ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LANDSBERGER, BENNO, (f. $\frac{21}{4}$ 1890), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LINDQVIST, SUNE, (f. $\frac{20}{3}$ 1887), dr. phil., fh. professor i forhistorisk arkæologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LOMBARD, ALF, (f. $\frac{8}{7}$ 1902), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SNELL, BRUNO KARL JOHANNES RICHARD, (f. $\frac{18}{6}$ 1896), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SYME, SIR RONALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JACOBSEN, THORKILD PETER RUDOLPH, (f. $\frac{7}{6}$ 1904), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- THOMPSON, STITH, (f. $\frac{7}{3}$ 1885), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk og folkløse ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{4}{4}$ 52.)

- ANDERSSON, CARL INGVAR, (f. $19/3$ 1899), dr. phil., rigsarkivar, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($10/4$ 53.)
- DEVOTO, GIACOMO, (f. $19/7$ 1897), dr. phil., professor i lingvistik ved universitetet i Firenze. ($10/4$ 53.)
- ERNOUT, ALFRED GEORGES, (f. $30/10$ 1879), dr. phil., fh. professor i latinsk filologi ved Collège de France i Paris. ($10/4$ 53.)
- GILSON, ÉTIENNE, (f. $13/6$ 1884), dr. phil., fh. professor i den middelalderlige filosofis historie ved Collège de France i Paris, nu ved Institute of Mediaeval Studies, Toronto. ($10/4$ 53.)
- GJERSTAD, ERIK PAUL EINAR, (f. $30/10$ 1897), dr. phil., professor i klassisk fornkunskaap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($10/4$ 53.)
- MALONE, KEMP (f. $14/3$ 1889), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md., R. af Dbg. ($10/4$ 53.)
- MARTINET, ANDRÉ, (f. $12/4$ 1908), dr. phil., professor i almen sprogvitenskap ved universitetet i Paris. ($9/4$ 54.)
- RÄSÄNEN, ARVO MARTTI OKTAVIANUS, (f. $25/6$ 1893), dr. phil., fh. professor i tyrkisk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($9/4$ 54.)
- SELMER, ERNST WESTERLUND, (f. $23/4$ 1890), dr. phil., fh. professor i tysk filologi og almen fonetik ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 54.)
- NYMAN, ALF TOR, (f. $12/3$ 1884), dr. phil., fh. professor i filosofi ved universitetet i Lund. ($15/4$ 55.)
- DÜRING, HANS INGEMAR, (f. $2/9$ 1903), dr. phil., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved Göteborgs Universitet. ($6/4$ 56.)
- HANELL, KRISTER, (f. $8/8$ 1904), dr. phil., professor i klassisk fornkunskaap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56.)
- SCHEEL, HELMUTH FRIEDRICH AUGUST, (f. $19/5$ 1895), dr. phil., professor i Islamkunde ved universitetet i Mainz. ($6/4$ 56.)

- SVEINSSON, EINAR ÓLAFUR, (f. $^{12}/_{12}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavík. ($^{6}/_{4}$ 56.)
- CLARK, SIR GEORGE NORMAN, (f. $^{27}/_{2}$ 1890), dr., fh. professor i nyere historie ved universiteterne i Oxford og Cambridge, Provost of Oriel College, Oxford. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- HENNING, WALTER BRUNO, (f. $^{26}/_{8}$ 1908), dr. phil., professor i iranske studier ved University of California, Berkeley, Cal. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- INGHOLT, KAI HARALD, (f. $^{11}/_{3}$ 1896), dr. phil., fh. professor i arkæologi ved Yale University, New Haven. R. af Dbg. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- MAZON, ANDRÉ-AUGUSTE, (f. $^{7}/_{9}$ 1881), dr. phil., fh. professor i slaviske sprog og litteraturer ved Collège de France, præsident for Institut d'Études Slaves, Paris. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- RENOU, LOUIS-MARIE-JOSEPH, (f. $^{28}/_{10}$ 1896), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Paris. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- STRÖMBÄCK, DAG ALVAR, (f. $^{13}/_{8}$ 1900), dr. phil., professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- VOGT, HANS KAMSTRUP, (f. $^{1}/_{6}$ 1903), dr. phil., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- WEIBULL, CURT HUGO JOHANNES, (f. $^{19}/_{8}$ 1886), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- ÖHMANN, EMIL, (f. $^{25}/_{1}$ 1894), dr. phil., fh. professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- BULL, FRANCIS, (f. $^{4}/_{10}$ 1887), dr. phil., fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo. Kmd. af Dbg. ($^{11}/_{4}$ 58.)
- SCHAEFFER, CLAUDE-FRÉDÉRIC-ARMAND, (f. $^{6}/_{3}$ 1898), dr. jur. & phil., professor i arkæologi ved Collège de France og Directeur de recherches au Centre National de la Recherche scientifique, Paris. ($^{3}/_{4}$ 59.)
- BENEDIKTSSON, SIGURÐUR JAKOB, (f. $^{20}/_{7}$ 1907), dr. phil., hovedredaktør af den islandske ordbog, Reykjavík. ($^{7}/_{4}$ 61.)
- COLLINDER, ERIK ALFRED TORBJÖRN (BJÖRN), (f. $^{22}/_{7}$ 1894), dr. phil., fh. professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^{7}/_{4}$ 61.)

- ERIXON, SIGURD EMANUEL, (f. $26/3$ 1888), dr. phil., fh. professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Stockholm. ($7/4$ 61.)
- DE ROMILLY, JACQUELINE, née DAVID, (f. $26/3$ 1913), dr. phil., professor i græsk ved universitetet i Paris. ($7/4$ 61.)
- VINOGRADOV, VICTOR VLADIMIROVICH, (f. $12/1$ 1895), dr., professor i russisk sprog ved Lomonossow-Universitetet i Moskva. ($6/4$ 62.)
- KUNZE, EMIL, (f. $18/12$ 1901), dr. phil., professor, førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen. ($5/4$ 63.)
- BERGSLAND, KNUT, (f. $7/3$ 1914), dr. phil., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo. ($3/4$ 64.)
- CLARK, JOHN GRAHAME DOUGLAS, (f. $28/7$ 1907), dr. phil. & scient., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, Engl. Kmd. af Dbg. ($3/4$ 64.)
- NORBERG, DAG LUDVIG, (f. $31/7$ 1909), professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm. ($3/4$ 64.)
- SMITH, ALBERT HUGH, (f. $24/2$ 1903), dr. phil., professor i engelsk sprog og litteratur ved University College, London. ($3/4$ 64.)
- AMUNDSEN, LEIV, (f. $30/5$ 1898), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65.)
- BENDZ, CLAES GERHARD MORTIMER, (f. $16/10$ 1908), fil. dr., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet. Islands Brygge 15, Kbh. S. ($9/4$ 65.)
- FILIP, JAN, (f. $25/12$ 1900), dr. phil., professor i forhistorisk og tidlighistorisk arkæologi ved universitetet i Prag, direktør for akademiets arkæologiske institut. ($9/4$ 65.)
- STEEN, SVERRE, (f. $1/8$ 1898), dr. phil., professor i historie ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65.)
-

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- HEVESY, GEORGE CHARLES DE, (f. $1/8$ 1885), dr. med., phil. & scient., fh. professor, Universitetets Institut for teoretisk Fysik i København, og Institutet för organisk kemisk Forskning, Stockholm. ($3/4$ 25 — fys.)
- DALE, SIR HENRY HALLETT, (f. $9/6$ 1875), dr., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($9/4$ 26 — biol.)
- DEBYE, PETER, (f. $24/3$ 1884), fh. professor i fysik ved Cornell University, Ithaca, N. Y. ($9/4$ 26 — fys.)
- WARBURG, OTTO HEINRICH, (f. $8/10$ 1883), dr., fh. professor, direktør for Max Planck Institut für Zellphysiologie, Berlin-Dahlem. ($8/4$ 27 — biol.)
- V. FRISCH, KARL Ritter, (f. $20/11$ 1886), dr., fh. professor i zoologi ved universitetet i München. ($10/4$ 31 — biol.)
- SIEGBAHN, KARL MANNE GEORG, (f. $3/12$ 1886), dr., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for experimentel Fysik, Stockholm. ($21/4$ 33 — fys.)
- NEUGEBAUER, OTTO EDUARD HERMANN, (f. $26/5$ 1899), dr. phil., professor i matematikens historie ved Brown University, Providence, R. I. ($6/4$ 34 — fys.)
- STENSIÖ, ERIK HELGE OSVALD, (f. $2/10$ 1891), dr. phil., fh. professor, Naturhistoriska Riksmuseum, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($6/4$ 34 — biol.)
- LILJESTRAND, GÖRAN, (f. $16/4$ 1886), dr. med., fh. professor i farmakologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($12/4$ 35 — biol.)
- MOHR, OTTO LOUS, (f. $8/3$ 1886), dr. med., fh. professor i medicin ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 35 — biol.)
- STERN, OTTO, (f. $17/2$ 1888), fh. professor i fysik, Berkeley, Cal. ($3/4$ 36 — fys.)
- ROUS, FRANCIS PEYTON, (f. $5/10$ 1879), dr., Member of the Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($8/4$ 38 — biol.)

- LAURITSEN, CHARLES CHRISTIAN, (f. $\frac{4}{4}$ 1892), dr. phil., fh. professor i fysik ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. Kmd. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- STRÖMGREN, BENGT GEORG DANIEL, (f. $\frac{21}{1}$ 1908), dr. phil., fh. professor i astronomi ved Københavns Universitet, professor i astronomi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., R. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- CHRISTENSEN, ERIK HOIHWÜ, (f. $\frac{25}{9}$ 1904), dr. med. & phil., fh. professor i gymnastikteori ved Københavns Universitet, professor i kropsovelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl. gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 40 — biol.)
- AHLMANN, HANS JAKOB KONRAD WILHELMSSON, (f. $\frac{14}{11}$ 1889), dr. phil., fh. professor i geografi ved universitetet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- DE BROGLIE, LOUIS-VICTOR-PIERRE-RAYMOND, Prince, (f. $\frac{15}{8}$ 1892), dr., fh. professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- CHADWICK, SIR JAMES, (f. $\frac{20}{10}$ 1891), dr., fh. professor i fysik, Master of Gonville and Caius College, Cambridge, England. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- DRINKER, CECIL K., (f. $\frac{17}{3}$ 1887), dr., fh. professor i fysiologi ved Harvard University, School of Public Health, Boston, Mass. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- FLOREY, SIR HOWARD WALTER, (f. $\frac{24}{9}$ 1898), dr., professor i patologi ved universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HAMMARSTEN, EINAR, (f. $\frac{4}{1}$ 1889), dr. phil., fh. professor i kemi og farmaci ved Karolinska medico-kirurgiska Institutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HANSTRÖM, BERTIL, (f. $\frac{20}{11}$ 1891), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Lund. R. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HILL, ARCHIBALD VIVIAN, (f. $\frac{26}{9}$ 1886), dr., fh. professor i fysiologi ved universitetet i London. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)

- KAPITZA, PJOTR LEONIDOVICH, (f. $^{26/6/8/7}$ 1894), dr., professor, direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i Moskva. ($^{12/4}$ 46 — fys.)
- KLEIN, OSKAR BENJAMIN, (f. $^{15/9}$ 1894), dr. phil., fh. professor i mekanik ved universitetet i Stockholm. ($^{12/4}$ 46 — fys.)
- MEITNER, LISE, (f. $^{7/11}$ 1878), dr. phil., fh. professor ved Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for Fysik i Stockholm. (Cambridge, Engl.) ($^{12/4}$ 46 — fys.)
- NORDHAGEN, ROLF, (f. $^{21/10}$ 1894), dr. phil., fh. professor i botanik ved universitetet i Oslo. ($^{12/4}$ 46 — biol.)
- RICHARDS, ALFRED NEWTON, (f. $^{22/3}$ 1876), dr., fh. professor i farmakologi ved universitetet i Philadelphia, Penn. ($^{12/4}$ 46 — biol.)
- RIESZ, MARCEL, (f. $^{16/11}$ 1886), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Lund. ($^{12/4}$ 46 — fys.)
- BORN, MAX, (f. $^{11/12}$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Edinburgh. (Bad Pyrmont.) ($^{11/4}$ 47 — fys.)
- MARCUS, ERNEST GOTTHELF, (f. $^{8/6}$ 1893), fh. professor i zoologi ved universitetet i São Paulo. ($^{11/4}$ 47 — biol.)
- OORT, JAN HENDRIK, (f. $^{28/4}$ 1900), dr. phil., professor, direktør for observatoriet i Leiden. ($^{11/4}$ 47 — fys.)
- SIEGEL, CARL LUDWIG, (f. $^{31/12}$ 1896), professor i matematik ved universitetet i Göttingen. ($^{11/4}$ 47 — fys.)
- SVEDBERG, THEODOR, (f. $^{30/8}$ 1884), dr. phil., fh. professor i fysisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($^{11/4}$ 47 — fys.)
- VINOGRADOV, IVAN MATVEEVITCH, (f. $^{14/9}$ 1891), professor, matematiker, Moskva. ($^{11/4}$ 47 — fys.)
- KALCKAR, HERMAN MORITZ, (f. $^{26/3}$ 1908), dr. med., professor i biologisk kemi ved Harvard University, Medical School, Boston, Mass. ($^{2/4}$ 48 — biol.)
- KLING, CARL ALBIN, (f. $^{17/5}$ 1879), dr. med., fh. professor og direktør for Statens bakteriologiske Laboratorium i Stockholm. ($^{2/4}$ 48 — biol.)

- LITTLEWOOD, JOHN EDENSOR, (f. $\frac{9}{6}$ 1885), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- MELIN, JOHANNES BOTVID ELIAS, (f. $\frac{28}{7}$ 1889), dr. phil., fh. professor i fysiologisk botanik og anatomi ved universitetet i Uppsala. Kmd. af Dbg. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- MULLER, HERMANN JOSEPH, (f. $\frac{21}{12}$ 1890), dr. phil., fh. professor i zoologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- RUNNSTRÖM, JOHAN AXEL MAURITZ, (f. $\frac{17}{6}$ 1888), dr. phil., fh. professor i eksperimentel zoologi og cellefysiologi ved universitetet i Stockholm. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- COURANT, RICHARD, (f. $\frac{8}{1}$ 1888), dr. phil., fh. professor i matematik ved New York University, N. Y. ($\frac{22}{4}$ 49 — fys.)
- HOLTEDAHL, OLAF, (f. $\frac{24}{6}$ 1885), dr. phil., fh. professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{22}{4}$ 49 — fys.)
- LIPMANN, FRITZ ALBERT, (f. $\frac{12}{6}$ 1899), dr. phil. & med., Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($\frac{22}{4}$ 49 — biol.)
- SOLBERG, HALVOR SKAPPEL, (f. $\frac{5}{2}$ 1895), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{22}{4}$ 49 — fys.)
- OPPENHEIMER, J. ROBERT, (f. $\frac{22}{4}$ 1904), professor, direktør for Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($\frac{14}{4}$ 50 — fys.)
- ADRIAN of CAMBRIDGE, EDGAR DOUGLAS, Baron, (f. $\frac{30}{11}$ 1889), dr. med. & scient., fh. professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- BEURLING, ARNE KARL-AUGUST, (f. $\frac{3}{2}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- BROWN, SIR GEORGE LINDOR, (f. $\frac{9}{2}$ 1903), dr. med., professor i fysiologi ved University Laboratory of Physiology, Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- CLAUSEN, JENS CHRISTIAN, (f. $\frac{11}{3}$ 1891), dr. phil., fh. afdelingsleder ved Carnegie Institution of Washington, Stanford, Cal. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)

- DARLINGTON, CYRIL DEAN, (f. $19/12$ 1903), dr. scient., professor i botanik ved universitetet i Oxford, Engl. ($13/4$ 51 — biol.)
- DOBZHANSKY, THEODOSIUS, (f. $25/1$ 1900), dr. scient., professor i genetik ved Rockefeller Institute i New York, N. Y. ($13/4$ 51 — biol.)
- GAMOW, GEORGE ANTONY, (f. $4/3$ 1904), dr., professor i teoretisk fysik ved University of Colorado, Boulder, Col. ($13/4$ 51 — fys.)
- GUGGENHEIM, EDWARD ARMAND, (f. $11/8$ 1901), dr. scient., professor i kemi ved universitetet i Reading, Engl. ($13/4$ 51 — fys.)
- HASTINGS, ALBERT BAIRD, (f. $20/11$ 1895), dr. phil. & scient., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. ($13/4$ 51 — biol.)
- HEDVALL, JOHAN ARVID, (f. $18/1$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemisk teknologi ved Chalmers tekniska Högskola, Göteborg. ($13/4$ 51 — fys.)
- HEISENBERG, WERNER KARL, (f. $5/12$ 1901), dr. scient., professor i teoretisk fysik ved universitetet i München. ($13/4$ 51 — fys.)
- HOLMBERG, BROR ALEXANDER LUDVIG, (f. $30/7$ 1881), dr. scient., fh. professor i organisk kemi ved Stockholms tekniska Högskola, fh. forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut for organisk Kemi, Stockholm. ($13/4$ 51 — fys.)
- HULTHÉN, ERIK VILHELM, (f. $19/9$ 1891), dr. scient., fh. professor i fysik ved universitetet i Stockholm. (Snekkersten.) ($13/4$ 51 — fys.)
- HÖRSTADIUS, SVEN OTTO, (f. $18/2$ 1898), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($13/4$ 51 — biol.)
- LANDAU, LEO, (f. $22/1$ 1908), professor i teoretisk fysik ved det russiske akademis fysiske institut i Moskva. ($13/4$ 51 — fys.)
- MYRBERG, PEKKA JUHANA, (f. $30/12$ 1892), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($13/4$ 51 — fys.)
- ROSENFELD, LÉON HENRI CONSTANT, (f. $14/8$ 1904), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($13/4$ 51 — fys.)

- TISELIUS, ARNE VILHELM KAURIN, (f. $^{10/8}$ 1902), dr. phil., professor i biokemi ved universitetet i Uppsala. ($^{13/4}$ 51 — fys.)
- WIGGLESWORTH, SIR VINCENT BRIAN, (f. $^{17/4}$ 1899), dr. med., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13/4}$ 51 — biol.)
- ZECHMEISTER, LÁSZLÓ, (f. $^{14/5}$ 1889), dr. ing., fh. professor i kemi ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^{13/4}$ 51 — fys.)
- BEADLE, GEORGE WELLS, (f. $^{22/10}$ 1903), dr. phil., professor i biologi ved og præsident for universitetet i Chicago, Ill. ($^{4/4}$ 52 — biol.)
- MANTON, IRENE, (f. $^{17/4}$ 1904), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Leeds. ($^{10/4}$ 53 — biol.)
- THEORELL, AXEL HUGO TEODOR, (f. $^{6/7}$ 1903), dr. med., professor, forstander for Karolinska medico-kirurgiska Institutets Nobel-institut i Stockholm. ($^{10/4}$ 53 — biol.)
- COLLANDER, PAUL RUNAR, (f. $^{1/5}$ 1894), dr. phil., fh. professor i botanik ved universitetet i Helsingfors. ($^{15/4}$ 55 — biol.)
- BARTH, THOMAS FREDRIK WEIBYE, (f. $^{18/5}$ 1899), dr. phil., professor i krystallografi, mineralogi og petrografi ved universitetet i Oslo. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- BEST, CHARLES HERBERT, (f. $^{27/2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Toronto. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- BRACHET, JEAN-LOUIS-AUGUSTE, (f. $^{19/3}$ 1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université libre i Bruxelles. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- BRONK, DETLEV WULF, (f. $^{13/8}$ 1897), dr. phil., præsident for Rockefeller Institute, New York. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- COCKCROFT, Sir JOHN DOUGLAS, (f. $^{27/5}$ 1897), direktør for Atomic Energy Research Establishment i Harwell, England. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- CORI, CARL FERDINAND, (f. $^{5/12}$ 1896), dr. med. & scient., professor i biokemi ved Washington University, St. Louis, Miss. ($^{6/4}$ 56 — biol.)

- DEMEREK, MILISLAV, (f. $^{11/1}$ 1895), dr., fh. direktør for Department of Genetics, Carnegie Institution of Washington, Cold Spring Harbor, Long Island, N. Y. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- EDLÉN, BENGT, (f. $^{2/11}$ 1906), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Lund. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- EPHRUSSI, BORIS, (f. $^{9/5}$ 1901), dr., professor i genetik ved Western Reserve University, Cleveland, Ohio. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- FLORIN, CARL RUDOLF, (f. $^{5/4}$ 1894), dr. phil., professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Bergianska Stiftelse, Stockholm. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- GRANIT, RAGNAR ARTHUR, (f. $^{30/10}$ 1900), dr. med. & scient., professor i neurofysiologi ved Kungl. Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Medicinska Nobelinstitutets Avdelning för Neurofysiologi, Stockholm. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- GUSTAFSON, TORSTEN VALDEMAR, (f. $^{8/5}$ 1904), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- HAHN, OTTO, (f. $^{8/3}$ 1879), dr. phil., fh. professor i kemi ved universitetet i Berlin, fh. præsident for Max Planck-Gesellschaft, Göttingen. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- HARINGTON, SIR CHARLES ROBERT, (f. $^{1/8}$ 1897), dr. scient., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- HASSEL, ODD, (f. $^{17/5}$ 1897), dr. phil., professor i fysisk kemi ved universitetet i Oslo. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- † HYLLERAAS, EGIL ANDERSEN, (f. $^{15/5}$ 1898), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Oslo. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- HÄGG, GUNNAR, (f. $^{14/12}$ 1903), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- KAHLSON, GEORG SIGFRID, (f. $^{23/9}$ 1901), dr. med., professor i fysiologi ved universitetet i Lund. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- KIHARA, HITOSHI, (f. $^{21/10}$ 1893). dr., professor i genetik ved universitetet i Kyoto. ($^{6/4}$ 56 — biol.)

- LA MER, VICTOR KUHN, (f. $^{15}/_6$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Columbia University i New York. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- MAYR, ERNST, (f. $^{5}/_7$ 1904), dr. phil., professor i zoologi ved Harvard College, Cambridge, Mass. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- NEVANLINNA, ROLF HERMAN, (f. $^{22}/_{10}$ 1895), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- SCHWARZENBACH, GEROLD, (f. $^{15}/_3$ 1904), dr. phil., professor i uorganisk og analytisk kemi ved universitetet i Zürich. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- VAN SLYKE, DONALD DEXTER, (f. $^{29}/_3$ 1883), dr. med., phil. & scient., direktør for den biologiske og medicinske afdeling ved Brookhaven Laboratories, Upton, Long Island, N. Y. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- YONGE, CHARLES MAURICE, (f. $^{9}/_{12}$ 1899), dr. scient., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- HEIDELBERGER, MICHAEL, (f. $^{29}/_4$ 1888), dr. phil., fh. professor i biokemi ved Columbia University, New York. ($^{12}/_4$ 57 — biol.)
- THORARINSSON, SIGURDUR, (f. $^{8}/_1$ 1912), dr. phil., direktør for Islands naturhistoriske Museum, Reykjavík. ($^{12}/_4$ 57 — fys.)
- DELBRÜCK, MAX, (f. $^{4}/_9$ 1906), dr. phil., professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- MOTTELSON, BEN ROY, (f. $^{9}/_7$ 1926), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($^{11}/_4$ 58 — fys.)
- MÜNTZING, ARNE, (f. $^{2}/_3$ 1903), dr. phil., professor i genetik ved universitetet i Lund. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- STØRMER, LEIF, (f. $^{1}/_7$ 1905), dr. phil., professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- LARSEN, POUL, (f. $^{30}/_{10}$ 1909), dr. phil., professor i plantefysiologi ved universitetet i Bergen. ($^{3}/_4$ 59 — biol.)
- HARRIS, THOMAS MAXWELL, (f. $^{8}/_1$ 1903), dr. phil. & scient., professor i botanik ved universitetet i Reading. ($^{8}/_4$ 60 — fys.)

- PETERS, BERNARD, (f. $^{22}/_{12}$ 1910), dr. phil., professor, Københavns Universitets Institut for teoretisk Fysik. ($^{7}/_{4}$ 61 — fys.)
- RUSSELL, FREDERICK STRATTEN, (f. $^{3}/_{11}$ 1897), dr. scient., sekretær i Marine Biological Association of the United Kingdom og direktør ved Plymouth Laboratory, Plymouth. ($^{7}/_{4}$ 61 — biol.)
- BELL, RONALD PERCY, (f. $^{24}/_{11}$ 1907), reader in Physical Chemistry ved universitetet i Oxford. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- CARTAN, HENRI-PAUL, (f. $^{8}/_{7}$ 1904), professor i matematik ved universitetet i Paris. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- DIRAC, PAUL ADRIEN MAURICE, (f. $^{8}/_{8}$ 1902), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- VON EULER-CHELPIN, ULF SVANTE, (f. $^{7}/_{2}$ 1905), dr. med., professor i fysiologi ved Kungl. Karolinska Institutet i Stockholm. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- GODWIN, HARRY, (f. $^{9}/_{5}$ 1901), dr., professor i botanik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- HEYROVSKÝ, JAROSLAV, (f. $^{20}/_{12}$ 1890), dr. phil. & scient., fh. professor i fysisk kemi ved Karls-Universitetet i Prag, direktør for det polarografiske institut ved det tjekkiske akademi, Prag. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- JACOB, FRANÇOIS, (f. $^{17}/_{6}$ 1920), dr., Institut Pasteur, Paris. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- LEVAN, JOHAN ALBERT, (f. $^{8}/_{3}$ 1905), professor, dr., Genetiska Institutionen, universitetet i Lund. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- NANNFELDT, JOHAN AXEL FRITHIOF, (f. $^{18}/_{1}$ 1904), professor i botanik ved universitetet i Uppsala. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- ROSSELAND, SVEIN, (f. $^{31}/_{3}$ 1894), dr. phil., fh. professor i astronomi ved universitetet i Oslo, direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik, Oslo. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- RUUD, JOHAN TIDEMAND, (f. $^{27}/_{6}$ 1903), dr. phil., professor i marin biologi ved universitetet i Oslo. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- SUOMALAINEN, PAAVO, (f. $^{28}/_{10}$ 1907), dr. phil., professor i fysiologisk zoologi ved universitetet i Helsinki. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)

- TARDI, PIERRE, (f. $\frac{4}{6}$ 1897), dr., professor i astronomi ved Ecole Polytechnique i Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- WATSON, JAMES DEWEY, (f. $\frac{6}{4}$ 1928), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- WEISSKOPF, VICTOR FREDERICK, (f. $\frac{19}{9}$ 1908), dr., fh. professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- GÅRDING, LARS JAKOB, (f. $\frac{7}{3}$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved universitetet i Lund. ($\frac{5}{4}$ 63 — fys.)
- SZAFER, WŁADYSŁAW, (f. $\frac{23}{7}$ 1886), dr., fh. professor i botanik ved universitetet i Krakow. ($\frac{5}{4}$ 63 — biol.)
- † WAGER, LAWRENCE RICKARD, (f. $\frac{5}{2}$ 1904), dr. scient., professor i geologi ved universitetet i Oxford. ($\frac{5}{4}$ 63 — fys.)
- WERGELAND, HARALD NICOLAI STORM, (f. $\frac{14}{3}$ 1912), dr. phil., professor i fysik ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($\frac{5}{4}$ 63 — fys.)
- ZOTTERMAN, GULLE YNGVE, (f. $\frac{20}{9}$ 1898), dr. med. & vetr., professor i fysiologi ved Kungliga Veterinärskolan i Stockholm. ($\frac{5}{4}$ 63 — biol.)
- BUSEMANN, HERBERT, (f. $\frac{12}{5}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal. ($\frac{3}{4}$ 64 — fys.)
- FLOOD, HÅKON, (f. $\frac{25}{9}$ 1905), dr. phil., professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($\frac{3}{4}$ 64 — fys.)
- GARD, SVEN, (f. $\frac{3}{11}$ 1905), dr. med., professor i bakteriologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($\frac{3}{4}$ 64 — biol.)
- HODGKIN, ALAN LLOYD, (f. $\frac{5}{2}$ 1914), Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, Engl. ($\frac{3}{4}$ 64 — biol.)
- HUXLEY, ANDREW FIELDING, (f. $\frac{22}{11}$ 1917), professor i fysiologi ved University College, London. ($\frac{3}{4}$ 64 — biol.)

- RAMBERG, HANS, (f. $15/3$ 1917), dr. phil., professor i petrografi ved universitetet i Uppsala. ($3/4$ 64 — fys.)
- ANFINSEN, CHRISTIAN BOEHMER, (f. $26/3$ 1916), dr. phil., National Institutes of Health, Bethesda, Maryland, U.S.A. ($9/4$ 65 — biol.)
- BRAARUD, TRYGGVE, (f. $15/9$ 1903), dr. phil., professor i botanisk marinbiologi ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65 — biol.)
- DORF, ERLING, (f. $19/7$ 1905), dr. phil., professor i geologi ved Princeton University, N.J. ($9/4$ 65 — biol.)
- FELLER, WILLIAM, (f. $7/7$ 1906), dr. phil., professor i matematik ved Princeton University, N.J. ($9/4$ 65 — fys.)
- FOCK, VLADIMIR ALEXANDROVITCH, (f. $22/12$ 1898), professor i teoretisk fysik ved statsuniversitetet i Leningrad. ($9/4$ 65 — fys.)
- FREDGA, ARNE, (f. $18/7$ 1902), dr., professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($9/4$ 65 — fys.)
- GLICK, DAVID, (f. $3/5$ 1908), dr. phil., professor i Department of Pathology og forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Palo Alto, Cal. ($9/4$ 65 — biol.)
- GROSHEV, LEONID VASILIEVITCH, (f. $18/3$ 1907), professor, Institut for Atomenergi, Moskva ($9/4$ 65 — fys.)
- HULTÉN, ERIC OSKAR GUNNAR, (f. $18/3$ 1894), fil. dr., fh. professor, forstander ved Naturhistoriska Riksmuseets botaniske afdeling, Stockholm. ($9/4$ 65 — biol.)
- JØRGENSEN, AXEL CHRISTIAN KLIXBÜLL, (f. $18/4$ 1931), dr. phil., chef for den teoretisk-uorganiske gruppe ved Cyanamid European Research Institute, Genève. ($9/4$ 65 — fys.)
- LAURITZEN, THOMAS, (f. $16/11$ 1915), dr. phil., professor i fysik ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($9/4$ 65 — fys.)
- NICOLAYSEN, RAGNAR, (f. $9/8$ 1902), dr. med., professor i ernæringsforskning ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65 — biol.)

- NIELSEN, HARALD HERBORG, (f. $25/1$ 1903), dr. phil., professor, bestyrer af laboratoriet for fysik og astronomi ved Ohio State University, Columbus, Ohio, R. af Dbg. ($9/4$ 65 — fys.)
- SIMONSEN, MORTEN, (f. $31/3$ 1921), dr. med., professor, direktør for the McIndoe Memorial Research Unit, East Grinstead, England. ($9/4$ 65 — biol.)
- ŠORM, FRANTIČEK, (f. $28/2$ 1913), dr., professor i kemi ved Karls Universitetet i Prag, direktør for akademiets kemiske institut. ($9/4$ 65 — fys.)
- STRAND, KAJ AAGE GUNNAR, (f. $27/2$ 1907), dr. phil., professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory, Washington, D.C. ($9/4$ 65 — fys.)
- TROLL, CARL, (f. $24/12$ 1899), dr. phil. & scient., professor i geografi ved universitetet i Bonn, direktør for universitetets geografiske institut. ($9/4$ 65 — fys.)
- WILSON, DOUGLAS PATRICK, (f. $7/8$ 1902), dr. scient., Senior Principal Scientific Officer ved Marine Biological Laboratory, Plymouth. ($9/4$ 65 — biol.)
-

INDENLANDSKE MEDLEMMER (117)

(hist.-filos. klasse: 42. – mat.-naturv. klasse:
38 mat.-fys. gruppe, 37 biol. gruppe).

Alfabetisk fortegnelse.

Andersen, E.	Elling.	Kauffmann.	Reiz.
Andersen, E.	Erichsen, W.	Kjær.	Riis.
Sparre.	Fabricius.	Kofoed-Hansen.	Rosenkrantz.
Arnholtz.	Faurholt.	Kristensen, M.	Rubow.
Asmussen, E.	Fenchel.	Krogh.	Rudkjøbing.
Asmussen, R. W.	Glob.	Krüger.	Sand.
Bagge.	Hald, A.	Larsen,	Schiørring.
Bak, Børge.	Hald, Kr.	C. Syrach.	Schou.
Bak, Thor.	Hammerich.	Larsen, J. P.	Skautrup.
Ballhausen.	Hansen, Aage.	Lassen, N. O.	Skou.
Bang.	Helgason.	Lindhard.	Skrubbeltrang.
Barr.	Hertzsprung.	Lund.	Sorgenfrei.
Bech.	Hjelholt.	Lundsgaard.	Steensberg.
Becker.	Holter.	Mathiassen.	Sten.
Berg.	Huus.	Møller, C.	Sørensen, Th.
Birket-Smith.	Iuul.	Møller, Knud O.	Teilum.
Bjerrum.	Iversen, J.	Maaløe.	Thomsen, M.
Blatt.	Jansen, Bille-	Nielsen, Eigil.	Thorson.
Blinkenberg.	skov.	Nielsen, Niels.	Togeby.
Bohr.	Jensen, Tov-	Nielsen, Over-	Topsøe-Jensen.
Brandt.	borg.	gaard.	Tornehave.
† Brøndsted.	Jensen, K. Ad.	Nielsen, Stee-	Troels-Smith
Brøndum-Niel-	Jensen, K. Arne.	mann.	Ussing.
sen.	Jensen, P. Johs.	Noe-Nygaard.	Veibel.
Buchthal.	Jeppesen, K.	Nørlund.	Weis-Fogh.
Bøggild.	Jessen, B.	Olsen, C.	Westergaard.
Bøggild-Ande-	Jessen, K.	Ottesen.	v. Wettstein.
sen.	Johansen, Friis.	Pedersen, Johs.	Wingstrand.
Christiansen, J.A.	Jørgensen, C. A.	Pedersen, Kai	Zeuthen.
Dam.	Jørgensen,	Poulsen, Chr.	Ørskov.
Degerbøl.	Barker.	Poulsen, Vagn.	
Einarson.	Jørgensen, Peter.	Rehberg, Brandt.	

UDENLANDSKE MEDLEMMER (227)

(hist.-filos. klasse: 78. – mat.naturv. klasse:
74 mat.fys. gruppe, 75 biol. gruppe).

Alfabetisk fortegnelse.

Adrian.	Dale.	Götze.	Klein.
Ahlmann.	Darlington.	Gårding.	Kling.
Albright.	Debye.	Hahn.	† Koht.
Alföldi.	Delbrück.	Hammarsten.	Kunze.
Amundsen.	Demerec.	Hanell.	Kuryłowicz.
Andersson.	Devoto.	Hanström.	La Mer.
Anfinsen.	Dirac.	Harington.	Landau.
Anglès.	Dobzhansky.	Harris.	Landsberger.
Bailey.	Dorf.	Hassel.	Larsen, Poul.
Barth.	Drinker.	Hasselrot.	Lauritsen, C. C.
Beadle.	Düring.	Hastings.	Lauritsen, Th.
Beazley.	Edlén.	Hedvall.	Levan.
Bell.	Eitrem.	Heidelberg.	Liljestrand.
Bendz.	Ephrussi.	Heisenberg.	Lindqvist.
Benediktsson.	Erixon.	Henning.	Lipmann.
Benveniste.	Ernout.	Hevesy.	Littlewood.
Bergsland.	v. Euler-Chelpin,	Heyrovský.	Lombard.
Best.	U.	Hill.	L'Orange.
Beurling.	Feller.	Hodgkin.	Malone.
Boëthius.	Filip.	Holmberg, A. O.	Manton.
Born.	Flood.	Holmberg, B.	Marcus.
Brachet.	Florey.	Holtedahl.	Marouzeau.
de Broglie.	Florin.	Hultén.	Marstrander.
Bronk.	Fock.	Hulthén.	Martinet.
Brown.	Fredga.	Huxley.	Mayr.
Braarud.	Frings.	† Hylleraas.	Mazon.
Bull.	v. Frisch.	Hägg.	Meitner.
Busemann.	Gamow.	Hörstadius.	Melin.
Cartan.	Gard.	Ingholt.	Mohr.
Chadwick.	Gibb.	Jacob.	Morgenstierne.
Christensen,	Gilson.	Jacobsen.	Mottelson.
Hohwü.	Gjerstad.	Jakobson.	Muller.
Clark, G. N.	Glick.	Josephson.	Müntzing.
Clark, J. G. D.	Godwin.	Jørgensen,	Myrberg.
Clausen.	Grabar.	Klixbüll.	Nannfeldt.
Cockcroft.	Granit.	Kahlson.	Neugebauer.
Collander.	Grégoire.	Kalckar.	Nevanlinna.
Collinder.	Groshev.	Kapitza.	Nicolaysen.
Cori.	Guggenheim.	Karlgen.	Nielsen, H. H.
Courant.	Gustafson.	Kihara.	Nilsson.

Norberg.	Ruud.	Strand.	Vinogradov, V. V.
Nordal.	Räsänen.	Strömbäck.	Vogt.
Nordhagen.	Sahlgren.	Strömgren.	† Wager.
Nyberg.	Schaeffer.	Størmer.	Warburg.
Nyman.	Scheel.	Suomalainen.	Watson.
Oort.	Schwarzenbach.	Svedberg.	Weibull, Curt.
Oppenheimer.	Selmer.	Sveinsson.	Weisskopf.
Peters.	Siegbahn.	Syme.	Wellesz.
Ramberg.	Siegel.	Szafer.	Wergeland.
Renou.	Simonsen.	Tardi.	Wessén.
Richards.	Smith.	Theorell.	Wigglesworth.
Riesz.	Snell.	Thompson.	Wilson.
de Romilly.	Solberg.	Thorarinsson.	Yonge.
Rosenfeld.	† Sommerfelt.	Tillyard.	Zechmeister.
Rosseland.	Šorm.	Tiselius.	Zotterman.
Rous.	Steen.	Troll.	Öhmann.
Runnström.	Stensiö.	Van Slyke.	
Russell.	Stern.	Vinogradov, I. M.	

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Juni 1965

Præsident:

JOHS. PEDERSEN, valgt 8. februar 1963, valget gælder til april 1968

*Klasseformænd:*FRANZ BLATT, for den historisk-filosofiske klasse, valgt 8.
marts 1963, valget gælder til april 1966

EINAR LUNDSGAARD, for den matematisk-naturvidenskabelige klasse, valgt 7. marts 1962, genvalgt 1965, valget gælder til april 1968

Sekretær:

CHRISTIAN MØLLER, valgt 27. november 1959, genvalgt 1965, valget gælder til april 1970

Redaktør:

L. L. HAMMERICH, valgt 18. april 1941, genvalgt 1946, 1951, 1956 og 1961, valget gælder til april 1966

Kasserer:

HEINZ HOLTER, valgt 13. marts 1953, genvalgt 1958 og 1963, valget gælder til april 1968

Kassekommissionen:

AKSEL TOVBORG JENSEN (formand), valgt 31. oktober 1958, genvalgt 1961 og 1965, valget gælder til april 1969

EINAR ANDERSEN, valgt 3. april 1959, genvalgt 1963, valget gælder til april 1967

AXEL STEENBERG, valgt 8. april 1960, genvalgt 1964, valget gælder til april 1968

P. J. RIIS, valgt 24. januar 1964, valget gælder til april . . . 1966

Revisorer:

WERNER FENCHEL, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og 1964, valget gælder til april 1968

C. J. BECKER, valgt 24. januar 1964, valget gælder til april 1966

Revisorsuppleanter:

- JOHS. IVERSEN, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og 1964,
valget gælder til april..... 1968
NILS SCHIØRRING, valgt 7. februar 1964, valget gælder til
april..... 1966
-

*Medlemmer af Kommissionen
for registrering af litterære kilder til dansk historie,
valgt af Selskabet:*

- Valgt 25. november 1949: KNUD FABRICIUS.
16. oktober 1959: H. TOPSØE-JENSEN.

*Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje
bevarede kilder til dansk historie:*

- Valgt 16. april 1948: C. O. BØGGILD-ANDERSEN (formand).
19. oktober 1951: fh. prof., dr. TROELS FINK.
21. januar 1955: HØLGER HJELHOLT.
18. oktober 1957: PETER SKAUTRUP.
-

Komiteen for Union Académique Internationale (UAI):

- Valgt 29. marts 1946: L. L. HAMMERICH.
6. marts 1959: FRANZ BLATT (formand).
15. december 1961: KAJ BARR.

Komiteen for Association Internationale des Études Byzantines:

- Valgt 15. december 1961: KAJ BARR. Suppleanter: aman., cand.
mag. JØRGEN RAASTED, cand. theol. CHR. THOD-
BERG.
17. maj 1963: prof. KNUD HANNESTAD.
-

Komiteen for International Council of Scientific Unions (ICSU):

- Valgt 21. januar 1955: N. E. NØRLUND.
28. oktober 1955: EINAR LUNDSGAARD.
9. december 1955: EINAR ANDERSEN (formand).

11. december 1959: C. MØLLER.
 23. februar 1962: prof., dr. FRANK LUNDQUIST, ARNE NOE-
 NYGAARD, FR. BUCHTHAL, E. STEEMANN NIELSEN.
 3. maj 1963: AAGE BOHR.
 7. februar 1964: NIELS NIELSEN.
 30. oktober 1964: L. ROSENFELD.
 marts 1965: OLE MAALØE.

Komiteer for de af Selskabet tiltrådte unioner under
 International Council of Scientific Unions
International Astronomical Union (IAU).

- Valgt 9. maj 1924: EJNAR HERTZSPRUNG, N. E. NØRLUND (formand).
 17. november 1939: BENGT STRÖMGREN.
 18. oktober 1957: MOGENS RUDKJØBING.
 17. oktober 1958: ANDERS REIZ (sekretær).
 4. april 1964: observator, dr. KJELD GYLDENKERNE.

International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP).

- Valgt 13. december 1946: C. MØLLER.
 juni 1951: prof., dr. F. H. B. INGERSLEV.
 1. februar 1957: AAGE BOHR (formand), J. K. BØGGILD, prof.
 H. HØJGAARD JENSEN, dr. S. ROZENTAL (sekretær).
 18. oktober 1963: prof. VERNER FRANK, TORBEN HUUS,
 JENS LINDHARD, prof., dr. MOGENS PIHL, prof.,
 dr. R. E. H. RASMUSSEN.

International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG).

- Valgt 11. april 1924: N. E. NØRLUND.
 1. marts 1946: ARNE NOE-NYGAARD.
 31. oktober 1947: EINAR ANDERSEN (formand), prof. A. E.
 BRETTING.
 2. april 1948: NIELS NIELSEN.
 28. oktober 1955: statsgeodæt, dr. OVE SIMONSEN.
 18. oktober 1957: direktør for Meteorologisk Institut K. O.
 ANDERSEN.
 5. maj 1961: statsmeteorolog VIGGO LAURSEN.
 18. oktober 1963: prof., dr. E. ELIASSEN, prof., dr. HENRY
 JENSEN.

International Union of Biological Sciences (IUBS).

Valgt 17. januar 1947: MATHIAS THOMSEN.

1. december 1950: inspektør, dr. H. LEMCHE.

1. november 1963: prof., dr. T. W. BØCHER, C. A. JØRGENSEN, OLE MAALØE (formand), C. OVERGAARD NIELSEN, dr. FINN SALOMONSEN, E. STEEMANN NIELSEN, dr. S. L. TUXEN, D. VON WETTSTEIN, dr. TORBEN WOLFF.

International Geographical Union (IGU).

Valgt 29. november 1963: prof., dr. C. G. FEILBERG, prof., dr. JOHS. HUMLUM, NIELS NIELSEN (formand), AXEL SCHOU (sekretær), viceadmiral, dr. A. H. VEDEL, doc., dr. AAGE AAGESEN.

International Mathematical Union (IMU).

Valgt 17. november 1951: prof., dr. A. F. ANDERSEN, prof., dr. FR. FABRICIUS-BJERRE, WERNER FENCHEL (sekretær), prof., dr. DAVID FOG, A. HALD, BØRGE JESSEN, N. E. NØRLUND (formand), prof., dr. RICH. PETERSEN, prof. W. SIMONSEN.

2. maj 1952: prof., dr. SVEND LAURITZEN, prof. SVEND BUNDBAARD, prof. KAJ RANDBUCH.

20. marts 1959: amanuensis CHRISTIAN ANDERSEN, E. SPARRER ANDERSEN, THØGER BANG, prof., dr. ERLING FØLNER, prof. P. O. NEERUP, HANS TORNEHAVE.

International Union of Biochemistry (IUB).

Komité nedsat 1960. Formanden i Biologisk Selskab (p. t. prof., dr. MOGENS FABER); formanden i Biokemisk Forening (p. t. prof., dr. Erik Jacobsen); formanden i Dansk Selskab for klinisk Kemi og Fysiologi (p. t. overlæge, dr. PER LOUS); formanden i Jydsk Biologisk Selskab (p. t. prof., dr. RUDOLF KEIDING); repræs. for Vidensk. Selskab (HEINZ HOLTER), og prof., dr. FRANK LUNDQUIST, perm. sekretær og formand.

International Union of Physiological Sciences (IUPS).

Valgt 28. oktober 1955: P. BRANDT REHBERG, F. BUCHTHAL, prof., dr. IB HOLM-JENSEN, EINAR LUNDGAARD (formand), KNUD OVE MØLLER, prof., dr. SØREN L. ØRSKOV.

International Union of Geological Sciences (IUGS).

Valgt 24. februar 1961: fg. direktør K. ELLITSGAARD-RASMUSSEN (sekretær), JOHS. IVERSEN, ARNE NOE-NYGAARD (formand), CHR. POULSEN, A. ROSENKRANTZ, TH. SORGENFREI (kasserer), J. TROELS-SMITH, og direktør, dr. H. ØDUM.

20. oktober 1961: prof., dr. A. BERTHELSEN.

6. marts 1964: EINAR ANDERSEN, prof., dr. HENNING SØRENSEN og prof., dr. HANS PAULY.

International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS).

Valgt 15. maj 1964: KAJ BARR, prof., dr. JOHNNY CHRISTENSEN, bibl., dr. A. G. DRACHMANN, dr. AXEL GARBOE, prof., dr. JUSTUS HARTNACK, A. TOVBORG JENSEN, prof. JØRGEN JØRGENSEN, observator AXEL V. NIELSEN, doc., dr. OLAF PEDERSEN, prof., dr. MOGENS PIHL, prof., dr. E. RANCKE-MADSEN, L. ROSENFELD (formand), dr. G. SCHERZ, prof., dr. OLAF SCHMIDT (sekretær), STIG VEIBEL og prof., dr. J. WITT-HANSEN.

*Scientific Committee on Oceanographic Research (SCOR).
Dansk Nationalråd for Oceanologi.*

Valgt 3. april 1959: direktør dr. ERIK BERTELSEN (sekretær), dr. POUL M. HANSEN, kommandør, direktør HENRIK MADSEN, E. STEEMANN NIELSEN (formand), statsmeteorolog HELGE THOMSEN, GUNNAR THORSON og viceadmiral, dr. A. H. VEDEL.

7. februar 1964: prof. NILS JERLOV og dr. TORBEN WOLFF.

Committee on Space Research (COSPAR).

Valgt 26. februar 1965: EINAR ANDERSEN (formand), B. PETERS
og prof. JØRGEN RYBNER.

Komiteen for biologisk oceanografi.

Valgt 30. november 1962: direktør, dr. ERIK BERTELSEN, E. STEE-
MANN NIELSEN og GUNNAR THORSON.

*International Organization for Pure and Applied
Biophysics.*

Valgt 3. november 1961: prof., dr. JØRGEN BICHEL, FR. BUCHTHAL
(formand), prof., dr. MOGENS FABER, prof., dr.
JØRGEN KOCH, J. C. SKOU, prof., dr. O. STEN-
KNUDSEN (sekretær), HANS H. USSING, TORTEL
WEIS-FOGH.

*Komiteen for Council for International Organizations
of Medical Sciences (CIOMS).*

Medlemmer valgt af Selskabet:

Valgt 5. maj 1961: LÁRUS EINARSON, K. AD. JENSEN, EINAR
LUNDGAARD og GUNNAR TEILUM.
(Komiteen består desuden af medlemmer valgt
af Dansk medicinsk Selskab.)

Medlem af den danske Unesco-nationalkommission:

ANDREAS BLINKENBERG, valgt 24. januar 1964, valget gælder
til 28. februar 1967

Komiteen for naturvidenskabelig dokumentation:

Valgt 17. november 1950: J. A. CHRISTIANSEN, POUL BRANDT
REHBERG.

april 1951: EINAR LUNDGAARD.

19. oktober 1956: civiling. BJERRE LAVESSEN, civiling. R.
MØLGAARD HANSEN.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«:

Valgt 28. februar 1947: KAJ BARR (formand).

19. maj 1961: FRANZ BLATT.

Kommissionen for den nye Ducange:

Valgt 17. november 1933: FRANZ BLATT (formand).

19. maj 1961: KAJ BARR.

17. maj 1963: POVL JOHS. JENSEN.

Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae«:

Valgt 12. april 1946: KNUD JEPPESEN.

19. maj 1961: FRANZ BLATT, JENS PETER LARSEN (formand).

11. maj 1962: KAJ BARR.

19. oktober 1962: prof. OLIVER STRUNK.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«:

Valgt 28. oktober 1955: KAJ BARR, L. L. HAMMERICH (formand).

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog:

Valgt 21. april 1961: L. L. HAMMERICH, ROMAN JAKOBSON, Cambridge, Mass.

17. maj 1963: PETER JØRGENSEN og prof., dr. HANS CHR. SØRENSEN.

Carlsbergfondets direktion:

STIG IUUL (formand), valgt 15. april 1955, genvalgt 1958,	
valget gælder til 30. september	1968
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 20. april 1956, valget gælder	
til 30. september	1966
FRANZ BLATT, valgt 1. marts 1957, genvalgt 1962, valget gæl-	
der til 30. september	1972
POUL BRANDT REHBERG, valgt 27. november 1959, genvalgt	
1964, valget gælder til 30. september	1974
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 3. maj 1963, valget gælder til	
30. september	1970

Medlem af Frederiksborg-Museets bestyrelse:

STIG IUUL, valgt 29. marts 1957, genvalgt 1958, valget gælder til 30. september 1968

Medlem af bestyrelsen for »Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen«,

valgt af Selskabets præsident:

C. MØLLER, valgt fra 1. oktober 1963, valget gælder til den 30. september 1967

Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:

K. GEORG SØRENSEN, cand. pharm., direktør ved Carlsberg Bryggerierne, valgt 30. oktober 1964, genvalgt 1965, valget gælder til 30. september 1970

E. HOFF-JØRGENSEN, dr. phil., professor ved Københavns Tandlægehøjskole, valgt 9. april 1965, valget gælder til 30. september 1970

Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets bestyrelse, valgt af Selskabet:

C. MØLLER, valgt 1. december 1961, genvalgt 1963, valget gælder til 31. oktober 1967

KAJ BARR, valgt 18. oktober 1963, valget gælder til 31. oktober 1967

Medlemmer af kommissionerne under »Statens almindelige Videnskabsfond«, valgt af Selskabet:

Kommissionen for de humanistiske videnskaber:

F. J. BILLESKOV JANSEN, valgt den 17. oktober 1958, genvalgt 1963, valget gælder til 30. september 1968

Kommissionen for naturvidenskaberne:

JOHS. IVERSEN, valgt 16. oktober 1959, genvalgt 1962, valget gælder til 30. september 1967

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave):

TH. KNUDTZON, højesteretssagfører, valgt 3. november 1939, genvalgt 1943, 1949, 1955 og 1961, valget gælder til april	1967
WERNER FENCHEL, valgt 9. april 1954, genvalgt 1955 og 1961, valget gælder til april	1967
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 12. april 1957, genvalgt 1961, valget gælder til april.....	1967
P. J. RIIS, valgt 20. oktober 1961, valget gælder til april ..	1967

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat til unge, danske, mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd«:

Valgene gælder til april i de nedenfor nævnte år.

N. E. NØRLUND, valgt 2. maj 1941, genvalgt 1948, 1956 og 1964.....	1972
MATHIAS THOMSEN, valgt 1. marts 1946, genvalgt 1949, 1957 og 1965	1973
P. BRANDT REHBERG, valgt 9. april 1954, genvalgt 1962...	1970
ARNE NØE-NYGAARD, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958..	1966
FR. BUCHTHAL, valgt 23. februar 1962	1968
JANNIK BJERRUM, valgt 23. februar 1962	1969
THORVALD SØRENSEN, valgt 27. april 1962	1967
C. MØLLER (formand), valgt 30. november 1962, genvalgt 1963.....	1971

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorensens Legat«:

J. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953, 1956, 1959, 1962 og 1965, valget gælder til april.....	1968
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 3. april 1959, genvalgt 1962 og 1965, valget gælder til april.....	1968
THORVALD SØRENSEN, valgt 6. april 1962, genvalgt 1965, valget gælder til april	1968

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet«:

Valgene gælder til april 1966.

Valgt 18. januar 1946: N. E. NØRLUND.

11. december 1959: C. MØLLER.

22. marts 1963: JOHS. PEDERSEN (formand), AAGE BOHR.

februar 1964: A. TOVBORG JENSEN.

Den danske bestyrelse for de skandinaviske Naturforsker møder:

Valg foretages før hvert naturforsker møde.

Valgt maj 1955: J.A. CHRISTIANSEN, MAGNUS DEGERBØL (formand),

AKSEL TOVBORG JENSEN, prof. H. HØJGAARD JEN-

SEN, EINAR LUNDSGAARD, ARNE NOE-NYGAARD,

CHR. POULSEN, THORV. SØRENSEN, GUNNAR THOR-

SON, MOGENS WESTERGAARD, ERIK ZEUTHEN.

Medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium«, Charlottenlund,

valgt af Selskabet:

.....

*Medlem af bestyrelsen for »Dansk Bilharziose**Laboratorium«,*

valgt af Selskabet:

KAJ BERG, valgt 29. november 1963, valget gælder til 1968

Medlem af bestyrelsen for legatet »Ole Rømer Medaillen«,

valgt af Selskabet:

N. E. NØRLUND, valgt 1. december 1944, genvalgt 1951, 1957

og 1962, valget gælder til 31. oktober 1968

Medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom,

valgt af Selskabet:

STIG IUUL, valgt 9. februar 1962, valget gælder til 1966

*Medlem af bestyrelsen for »Kaj Linderstrøm-Langs
Guldmedaillefond«,*
valgt af Selskabet:

HEINZ HOLTER, valgt 20. marts 1964.

Selskabets sekretariat: Dantes Plads 5, København V.
Telf. Byen 3240.

Arkivar: ASGER LOMHOLT, (f. ²/₈ 1901), cand. theol., R. af Dbg.,
Normasvej 32, Valby. Telf. Valby 2163. — (¹/₉ 1925.)

Assistent: Fru ELLEN ERICHSEN, (f. ¹²/₇ 1897). — (¹/₁ 1932.)

Selskabets mødelokaler: H. C. Andersens Boulevard 35,
København V. Telf. Byen 8980.

BERETNING OM MØDERNE 1964-65

222.-223. selskabsår.

1. Mødet den 30. oktober 1964

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Einar Lundsgaard, *fung. præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Kai Pedersen, Hjelholt, Tøvborg Jensen, Faurholt, Iversen, Riis, Topsøe-Jensen, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Mathiassen, Aage Hansen, Steemann Nielsen, Krüger, Lund, Wingstrand, Schou, Becker, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Møller, *sekretær*, Lindhard. – Desuden Selsk. udenl. medl. Torsten Gustafson (Lund), Mottelson, Peters og Rosenfeld.

Den fung. præsident bød medlemmerne velkommen og meddelte, at det havde været nødvendigt at udsætte det første møde på grund af de store ombygninger i lokalerne.

Den fung. præsident meddelte, at præsidenten i anledning af Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Anne-Maries og Hans Majestæt Kong Konstantins bryllup, ved en reception på Amalienborg havde overbragt en adresse fra Selskabet samt et smukt indbundet eksemplar af det af Carlsbergfondet udgivne værk om Lindos. Selskabet havde modtaget en takkeskrivelse.

Adressen havde følgende ordlyd:

»Deres Kongelige Højhed Prinsesse Anne-Marie.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab fremfører sine ønsker om, at Deres Kongelige Højheds forestående formæling med Hans Majestæt Hellenernes konge Konstantin må blive til lykke for det kongelige ægtepar, og at det må lykkes Deres Konge-

lige Højhed som dronning for det hellenske folk at virke for dette folks bedste i overensstemmelse med arven fra det danske kongelige hjem, og at Deres Kongelige Højhed derved må vinde folkets tillid og hengivenhed.

Vi beder Deres Kongelige Højhed modtage et exemplar af det af Carlsbergfondet udgivne værk om Lindos som et vidnesbyrd om dansk videnskabs interesse for og aktive deltagelse i udforskningen af oldtidens hellenske folk, fra hvilket den europæiske kultur har sin oprindelse.«

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. PAUL HENRIK KRAG DIDERICHSEN, professor i dansk sprog ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 11. april 1958, død den 9. oktober 1964.

Endvidere havde Selskabet mistet tre udenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. JAMES FRANCK, fh. professor i fysik ved universitetet i Chicago, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1934, død den 21. maj 1964; dr. phil. KURT LATTE, fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Göttingen, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 2. april 1948, død den 18. juni 1964; og dr. WERNER WOLFGANG ROGO-SINSKI, gæsteprofessor ved universitetet i Århus, fh. professor i matematik ved universitetet i Newcastle, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1962, død den 23. juli 1964.

Til kassereren Heinz Holters 60-års fødselsdag den 5. juni 1964 havde Selskabet sendt sin lykønskning med en blomsterdekoration.

L. L. HAMMERICH gav en meddelelse: *Trochæer hos Heinrich Heine.*

Medens den stigende rytme karakter må siges at være den normale og overvejende i nyere germanske sprog – omend ikke overalt på samme måde – så kræver vers med faldende rytme en særlig karakterisering. Dette forhold findes også i Heinrich Heines digtning.

Det søgtes vist, hvorledes hans trochæer udvikler sig, og hvorledes han efterhånden får dem udformet på en ganske særlig måde, der synes at have en mærkelig sammenhæng med en afgørende livserfaring.

Som tilforordnet ved Carlsberg Laboratoriets bestyrelse valgtes efter indstilling fra Carlsbergfondets direktion teknisk direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. pharm. K. Georg Sørensen, i stedet for fh. direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. Hans B. Fogh, der havde ønsket at nedlægge sit hverv. Nyvalget gælder til 30. september 1970.

Efter forslag af Johs. Iversen vedtog Selskabet at anbefale, at Stavns-Fjord-området på Samsø blev sikret som forskningsområde. Forslaget var udførlig begrundet i en til medlemmerne udsendt redegørelse.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning om virksomheden i 1963. Trykt i Oversigt 1963-64, side 110-16.

Kommissionen for »Ducange« havde sendt beretning for året 1963. Trykt i Oversigt 1963-64, side 123.

Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae« havde sendt beretning for årene 1962-64. Trykt i Oversigt 1963-64, side 124-27.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary« havde sendt beretning for årene 1962-64. Trykt i Oversigt 1963-64, side 128-30.

Bestyrelsen for Rask-Ørsted Fondet havde sendt beretning for 1962-63.

Direktionen for den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde sendt beretning for 1963.

L. Rosenfeld indvalgtes som medlem af Selskabets komité for »International Council of Scientific Unions« i sin egenskab af formand i nationalkomiteen for »International Union of History and Philosophy of Science«.

Nationalkomiteen for »International Union of Biochemistry« havde fået en ny sammensætning på grund af formandsskifte i de repræsenterede biologiske foreninger. Se side 37.

Til 200-års jubilæet i Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona den 14.–18. oktober 1964 havde Selskabet sendt en lykønskningsskrivelse.

Ved en mindehøjtidelighed den 19.–21. oktober 1964 i Bruxelles i anledning af 400-året for anatomen Andreas Vesalius' død havde Lárus Einarson repræsenteret Selskabet.

Povl Johs. Jensen havde været forhindret i at deltage i »The Third International Congress of Medieval Philosophy« den 31. august–5. september 1964 i La Mendola. Selskabet havde ikke været repræsenteret ved denne kongres.

Ligeledes havde Povl Johs. Jensen været forhindret i at deltage i »The International Congress dedicated to Nicholas Cusanus« den 6.–10. september 1964 i Bressanone. Ved denne kongres havde L. L. Hammerich repræsenteret Selskabet.

I anledning af den af Selskabet modtagne henvendelse fra den under Unesco hørende »Unité de Coordination de la Recherche Éco-Physiologique« om afholdelse af et symposium i København i Juli 1965 angående målemetoder til bestemmelse af landvegetationens produktivitet havde Selskabet meddelt den danske Unescotionalkommission, at det ville være rede til at stå som sponsor for det nævnte symposium. Selskabet kunne dog ikke påtage sig nogen udgift i forbindelse med arrangementerne ved symposiet. Selskabets beslutning var gennem nationalkommissionen sendt til Unesco i Paris.

»Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines« (CIPSH) ville afholde sit næste møde i København den 15.–18. september 1965. L. L. Hammerich gav nærmere oplysninger herom.

Eksekutivkomiteen for »International Union of Geodesy and Geophysics« ville afholde sit næste møde i september 1965 i København i Selskabets lokaler.

Den internationale orientalistunion, for hvilken Kaj Barr var præsident, ville afholde sit næste styrelsesmøde i september 1965 i København.

Selskabet havde modtaget følgende beretninger om kongresser og andre møder:

Trykt beretning om mødet i »International Union of Pure and Applied Physics« den 20.–22. september 1963 i Warszawa, hvor J. C. Jacobsen og dr. Stefan Rozental havde repræsenteret Selskabet.

Beretning om den 6. kongres i »Fondation Européenne de la Culture« den 11.–16. maj 1964 i Athen, hvor L. L. Hammerich repræsenterede Selskabet.

Beretning om generalforsamlingen i »International Organization for Pure and Applied Biophysics« den 22.–27. juni 1964 i Paris, hvori Fritz Buchthal havde deltaget som Selskabets repræsentant.

Beretning om »The XIIth International Congress of Entomology« den 8.–16. juli 1964 i London, hvor Mathias Thomsen repræsenterede Selskabet.

Beretning om generalforsamlingen i »International Union of Biological Sciences« den 18.–22. juli 1964 i Praha, hvor Selskabet var repræsenteret ved prof. R. Spärck, Ole Maaløe og E. Steemann Nielsen. I mødet vedtoges bl. a. optagelse af en international association for biologisk oceanografi som sektion i unionen, et forslag der havde været støttet af Selskabet.

Beretning om det 1. møde i »International Biological Programme« den 23.–25. juli 1964 i Paris, hvor Selskabet ikke var repræsenteret.

Beretning om »The 6th International Congress of Biochemistry« den 26. juli–1. august 1964 i New York, hvor Selskabet var repræsenteret ved Henrik Dam og Martin Ottesen.

Beretning om »Le VIIe Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques« den 3.–10. august 1964 i Moskva, hvor Selskabet var repræsenteret ved Kaj Birket-Smith og L. L. Hammerich.

Beretning om »The International Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science« den 26. august–2. september 1964 i Jerusalem, hvor L. Rosenfeld repræsenterede Selskabet.

Beretning om »Le IVE Congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée« den 31. august–5. september 1964 i

Fribourg, hvor Selskabet var repræsenteret ved F. J. Billeskov Jansen og Paul Krüger.

Beretning om »Il Congresso Internazionale dedicato a Nicolò Cusano« den 6.–10. september 1964 i Bressanone, hvor L. L. Hammerich repræsenterede Selskabet.

Selskabet havde indledt bytteforbindelse med The National Museums of Southern Rhodesia, Bulawayo. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Bytteforbindelse med følgende institutioner var ophørt:

Kungl. Lantbrukshögskolans Bibliotek, Uppsala.

The Royal Institution, London.

Entomological Society of Ontario, Guelph.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde meddelt, at den Selskabet tilkommende andel i stiftelsens overskud for året 1964 udgjorde 7 341 kr. 41 øre.

Selskabets kommissionær, Munksgaards Forlag A/S, havde sendt opgørelse over salget af Selskabets publikationer i året 1963. Den Selskabet tilkommende indtægt for salget havde udgjort 48 977 kr. 10 øre.

Efter forhandlinger mellem Carlsbergfondets direktion og Selskabet var der truffet en pensionsordning for sekretariatets personale.

P. J. Riis havde indsendt en afhandling med titel: »Temple, Church and Mosque«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **40**, 5.

I sommerens løb var følgende afhandlinger optaget:

J. Borggreen, B. Elbek og R. B. Leachman: » $C^{12}(C^{12}, \alpha)Ne^{20}$ Cross Section Measurements«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 9.

J. P. Bondorf og R. B. Leachman: »Statistical Fluctuations in the Excitation Functions from $C^{12}(C^{12}, \alpha)Ne^{20}$ «. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 10.

Jean Le Tourneux: »Effect of the Dipole-Quadrupole Interaction on the Width and the Structure of the Giant Dipole Line in Spherical Nuclei«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 11.

Cand. mag. Aage Jensen: »Hydrothermal Alteration along Thin Veinlets in the Rønne Granodiorite«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 12.

I et møde mellem repræsentationsudvalget, medlemmer af Carlsbergfondets direktion og Pål Kommissionen var drøftet en nyordning af udgivelsen af »A Critical Pāli Dictionary«. Det vedtoges i mødet at fortsætte arbejdet som hidtil i 1965 og at fremme trykningen af artikler. Den nye ordning skulle søges gennemført fra 1. januar 1966.

Efter professor Kurt Lattes død havde Kaj Barr som formand i kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum« foretaget en rejse til München for at drage omsorg for, at det i boet beroende materiale af håndskrifter og bøger, som tilhører Corpus, føres til København. Det ville være nødvendigt, at det omfattende materiale af bøger, manuskripter, håndskriftfotografier og mikrofilms, som opbevares i Selskabet, blev bragt i den orden, som måtte kræves til arbejdets fortsættelse. Carlsbergfondet havde givet en bevilling, dels til Kaj Barrs rejse, dels til ordningsarbejdet.

Carlsbergfondets bygning med Selskabets lokaler havde i sommerens løb gennemgået store forandringer. Der var foretaget en fuldstændig omlægning af varmesystemet, og den elektriske strømforsyning var udskiftet fra jævnstrøm til vekselstrøm. Andre ombygninger ville følge senere, ligesom en ommøblering af mødelokalerne ville finde sted.

Ingeniörsvetenskapsakademien, Stockholm, havde sendt Selskabet et eksemplar af den af akademiet prægede mindemedaille over Hugo Hammer. Medaillen blev overdraget den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Redaktøren fremlagde følgende i sommerens løb udkomne publikationer:

Oversigt over Selskabets Virksomhed 1963–64.

Mat. Fys. Medd. **33**, 15, Yash Pal & B. Peters; **34**, 4, J. Lindhard & Aage Winther; **34**, 5, N. O. Lassen, N. O. Roy Poulsen & G. Sidenius; **34**, 9, J. Borggreen, B. Elbek & R. B. Leachman.

Mat. Fys. Skrifter 2, 8, Clasine van Winter; 2, 9, Kjeld Gyldenkerne.

Klassemøde:

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde til drøftelse af sagen om eventuel udlevering af de islandske håndskrifter.

2. Mødet den 13. november 1964

Til stede var 65 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Borge Jessen, Math. Thomsen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Tovborg Jensen, Iversen, Riis, Topsøe-Jensen, Bøggild, Helgason, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Erichsen, Thorson, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Glob, Kr. Hald, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Knud O. Møller, C. Møller, *sekretær*, J. A. Christiansen, Brandt, Faurholt, Huus. – Desuden Selsk. udenl. medl., prof. H. Scheel (Mainz) og Mottelson.

Det var 222-års dagen for Selskabets stiftelse.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig fil. dr. HANS KARL AUGUST SIMON VON EULER-CHELPIN, fh. professor i almindelig og organisk kemi ved universitetet i Stockholm, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1934, død den 6. november 1964.

JOHS. IVERSEN gav en meddelelse: *Undersøgelser i Draved skov over jordbundens og vegetationens degradering i postglacial tid.*

De højere beliggende dele af Draved skov er podsolerede og viser det karakteristiske jordbundsprofil med mor (sur humus), blegsand og al. På udstrakte arealer når morlaget en helt usædvanlig tykkelse og har her udviklet sig uforstyrret gennem årtusinder. Da denne stærkt omsatte egemor er ekstremt pollenrig, og horisonterne ligger veladskilte, har det været muligt at datere podsoleringen og studere dens indvirkning på skovens sammensætning, ligesom den lokale bevoksnings udvik-

ling har kunnet følges fra Yngre stenalder og frem til nutiden. Skovgræsning kan spores periodevis i hele dette tidsrum, men indgribende anthropogene indvirkninger sker først i sen jernalder (740 ± 100 e. C., C_{14} datering), da en afbrænding af underskoven følges af intensiveret græsning, som på dyb mor fører til dannelse af lynghede. Det formodes, at egemor har været udbredt i hedeegne, men er fjernet ved bortskræling til brændsel.

AXEL STEENBERG gav en meddelelse: *Et primitivt pløjeredskab fra Hama i Syrien (ca. 2400–2000 f. Kr.)*.

Til belysning af forskningsmetoder, der tænkes anvendt ved det i år åbnede »Historisk-arkæologisk forsøgscenter« i Lejre gøres rede for undersøgelsen af nogle basalt- eller kalkstensblade fundet i Hama. På grundlag af slidspor kan bladene rekonstrueres som skær til en slags ard-plov uden træk-ås af træ, men med reb-træk. Redskabet minder om trækspaden, hvis udbredelse er kendt fra Arabien til Korea og Japan. Det har imidlertid ikke været anvendt som en spade til at stikke i jorden og løfte op igen, men som en plov til kontinuerligt træk, hvorved frembringes en fure. På et af basaltbladene findes indridset en spadelignende figur: guden Marduks symbol.

Einar Andersen havde sendt beretning om »The Third International Measurement Conference« og »The Sixth International Instruments and Measurements Conference« den 14.–19. september 1964 i Stockholm, hvori han havde deltaget som Selskabets delegerede.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af lektor, cand. mag. Gunnar Nygaard: »Hydrographic Studies, especially on the Carbon Dioxide System, of Grane Langsø«. Trykt i Biol. Skrifter 14, 2.

Der foretoges drøftelse af sagen om de islandske håndskrifter. Den historisk-filosofiske klasse havde behandlet sagen i et ekstraordinært og uindkaldt møde den 30. oktober. Et nedsat udvalg, bestående af C. J. Becker, Franz Blatt, Johs. Brøndum-Nielsen og Stig Iuul, havde formuleret en udtalelse til eventuel beslutning. Der forelå forskellige ændringsforslag. Ved en afstemning stemte 13 medlemmer imod en udtalelse fra Selskabet, og sagen henvistes atter til udvalget.

3. Mødet den 27. november 1964

Til stede var 62 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Bjerum, Brandt, Dam, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Iversen, Riis, Berg, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Bang, Erichsen, Ussing, Veibel, Billeskov Jansen, Mathiassen, Bak, Aage Hansen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Teilum, Zeuthen, Maaløe, Schou, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Bagge, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Knud O. Møller, C. Møller, *sekretær*, Noe-Nygaard, Bohr. – Desuden Selsk. udenl. medl. prof. Torsten Gustafson (Lund), og Mottelson.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i anledning af indvielsen af Dansk Bilharziose Laboratorium i Charlottenlund havde sendt en blomsterdekoration. Selskabet vælger et medlem af laboratoriestyrelsen.

C. A. JØRGENSEN talte mindeord om ØJVIND WINGE.
Trykt side 105–121.

HANS H. USSING gav en meddelelse: *Om sammenhængen mellem aktiv iontransport og bioelektriske strømme.*

Bioelektriske potentialer og bioelektriske strømme synes i alle vel undersøgte systemer at fremkomme som en konsekvens af de levende cellers evne til aktiv transport af visse uorganiske ioner, specielt natriumionen. Den aktive iontransport repræsenterer et elektrokemisk arbejde, som i mange celletyper lægger beslag på en væsentlig del af den ved stofskiftet frigjorte energi.

Den aktive iontransports natur og dens relation til den biologiske transport af andre stoffer diskuteredes.

Efter indstilling fra udvalget for tildeling af »Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat« vedtog Selskabet at tildele Frithiof Brandt den for regnskabsåret 1. oktober 1963–30. september 1964 ledige portion, 2 000 kr., til videreførelse af hans Kierkegaard-studier.

Sekretæren meddelte, at der ikke for det kommende år kunne udsættes prisopgaver for legaterne.

»International Council for Philosophy and Humanistic Studies« (CIPSH) havde indsendt trykt beretning om virksomheden i årene 1962–63.

Der foretoges fortsat drøftelse af sagen om de islandske håndskrifter. Udvalget havde revideret det i forrige møde fremsatte forslag til udtalelse. Ved afstemning foretoges nye ændringer i forslaget. Selskabet vedtog derefter følgende udtalelse, der skulle sendes til regeringen og til folketingets udvalg til behandling af lovforslag om de islandske håndskrifter:

»I anledning af det påny fremsatte lovforslag om deling af den Arnamagnæanske Stiftelse og udlevering af hovedparten af de islandske håndskrifter, som findes i danske samlinger, ønsker Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab at fremsætte følgende udtalelse, der er vedtaget i Selskabets møde den 27. november 1964.

Studiet af de islandske håndskrifter har siden Arni Magnussons dage indtaget en særstilling i dansk humanistisk videnskab. København har takket være Arni Magnussons testamente været midtpunktet for udgivelsen af håndskrifterne og deres udforskning. Der er som følge deraf grundlagt en værdifuld tradition samtidig med, at det er lykkedes at tilvejebringe de for den fortsatte videnskabelige virksomhed nødvendige forudsætninger. I denne forbindelse må særlig fremhæves, at de rige biblioteker og andre samlinger, som findes i København, skaber en enestående baggrund for studiet af håndskrifterne. I København er – takket være danske og islandske forskeres fælles indsats – skabt et forskningscentrum, der nu søges af videnskabsmænd ikke blot fra nordiske men også fra andre europæiske lande.

Videnskabernes Selskab må derfor beklage den afbrydelse i et frugtbart videnskabeligt arbejde, som en udlevering af en væsentlig og for forskningen betydningsfuld del af de islandske håndskrifter vil medføre og opfordrer indstændigt regering og folketing til at søge en anden løsning.«

4. Mødet den 11. december 1964

Til stede var 51 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Bøggild-Andersen, Dam, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Riis, Bøggild, Iuul, Bang, Erichsen, Veibel, Mathiassen, N. O. Lassen, Lund, Wingstrand, Schou, Tornehave, Becker, A. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Togeby, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bagge, Kauffmann, Syrach Larsen, Møller, *sekretær*, Bak. – Desuden Selsk. udenl. medl. Mottelson og Rosenfeld.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig JOHN BURDON SANDERSON HALDANE, fh. professor i biometri ved universitetet i London, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1956, død den 1. december 1964.

Til Knud Jessens 80-års fødselsdag den 29. november 1964 havde Selskabet overbragt sin lykønskning, og der var sendt en blomsterdekoration.

KAJ BARR talte mindeord om AD. STENDER-PETERSEN.
Trykt side 79–94.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN gav en meddelelse: *Det stockholmske blodbad og den nyere forskning.*

Et afgørende nyt syn på det grufulde drama og dets forhistorie fremsatte LAURITZ WEIBULL i sin berømte afhandling »Stockholms blodbad« (Scandia I, 1928). Blodbadet fremstilles her som »slutkatastrofen i den långa, förbittrade kampen mellan partierna i det sönderslitna Sverige«; den forudgående kætterproces, som han tillægger ærkebiskop Gustav Trolle hovedansvaret for, regnes for i hovedsagen at være i god overensstemmelse med kanonisk ret. Dette er siden bestridt, men NIELS SKYUM-NIELSEN finder den i bogen »Blodbadet i Stockholm og dets juridiske maskering« (1964) overensstemmende med ældre svenske kirkeretsbestemmelser. En grundfejl hos Weibull, som mere eller mindre går igen også hos hans kritikere, er de i væsentlige henseender urigtige karakteristiker, dels af Christiern II og af Gustav Trolle – der efter troværdige samtidige vidnesbyrd var mentalt forstyrret, sandsynligvis som følge af en alvorlig hjernelæsion –, dels af forholdet mellem kongen og Didrik Slagheck.

Der knyttedes til meddelelsen et par bemærkninger om en i nyere historieforskning fremtrædende tendens til fordybelse i ret abstrakte og ofte lidet relevante juridiske og filosofiske spekulationer, med tilbage-skyden af erfarings- og eksperimentopsykologiens landvindinger og af en kildekritik, som tager hensyn til disse.

Det af kassekommissionen forelagte budget for året 1965 vedtoges. Trykt side 126–129. Herunder bevilgedes bl. a. 2 000 kr. til Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie, og forhøjelse af redaktørens løn med 1 500 kr.

Rask-Ørsted Fondets bestyrelse havde bevilget 65 000 kr. til opretholdelse af Selskabets internationale forbindelser i året 1965.

Efter indstilling fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til 300-års jubilæet ved universitetet i Kiel den 31. maj–3. juni 1965 delegeredes L. L. Hammerich.

Til den finsk-ugriske kongres den 23.–28. august 1965 i Helsinki sendtes ingen delegeret.

Til »Le Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes« den 1.–9. september 1965 i Madrid sendtes ingen delegeret.

Til »Der zweite internationale Dialektologenkongress« den 5.–10. september 1965 i Marburg/Lahn sendtes ingen delegeret.

Til »The Eighth Plenary Meeting of the Committee on Space Research« den 10.–21. maj 1965 i Buenos Aires sendtes ingen delegeret.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af mag. art. Else Marie Bukdahl: »Salon de 1771. – Er den forfattet af Diderot?«. Vil blive trykt på fransk i Hist. Filos. Medd.

Den danske komité for de internationale Pugwash-konferencer havde holdt møde i Selskabets lokaler den 5. december 1964 med deltagelse bl. a. af repræsentanter for de politiske partier.

Carlsbergfondets direktion havde deponeret det af William Scharff i 1925 leverede udkast til loftmaleri til ophængning i Selskabets lokaler.

Den fung. redaktør fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 6, Carl Ludwig Siegel; **34**, 7, Hans Maass; **34**, 8, B. Elbek, H. E. Gove & B. Herskind.

5. Mødet den 15. januar 1965

Til stede var 64 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, K. Ad. Jensen, Bjerrum, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Bøggild, Einarson, Iuul, Noe-Nygaard, Vagn Poulsen, Steensberg, Erichsen, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Lund, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Weis-Fogh, R. W. Asmussen, Bagge, Bech, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Schiørring, Møller, *sekretær*, Bohr, Bak, Troels-Smith, Lindhard.

Til sekretæren, C. Møllers 60-års fødselsdag den 22. december 1964 havde præsidenten overbragt Selskabets lykønskning, og der var sendt en blomsterdekoration.

F. J. BILLESKOV JANSEN fremlagde:

1. *Det 18. Aarhundrede, i »Dansk Litteraturhistorie I« (Politikens Forlag).*
2. *»Anthologie de la Littérature danoise«. Edition bilingue.*

»Union Académique Internationale« havde sendt trykt beretning om mødet den 15.–20. juni 1964 i Bruxelles.

Klassemøder:

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet.
2. Eventuelt.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet.
2. Forslag om uddeling af Selskabets guldmedaille.
3. Eventuelt.

6. Mødet den 29. januar 1965

Til stede var 43 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Vagn Poulsen, Bang, Bohr, Erichsen, Veibel, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Wingstrand, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Møller, *sekretær*, Maaløe. – Desuden Selsk. udenl. medl. prof. Oskar Klein (Stockholm), Mottelson, Peters og Rosenfeld.

HOLGER HJELHOLT gav en meddelelse: *Englands mægling i den dansk-tyske strid 1848-50. I. Fra martsrevolutionen til novemberministeriet.*

Nævnte arbejde, som – i engelsk oversættelse – ønskes optaget i Selskabets Skrifter, bygger hovedsagelig på Foreign Office's arkivalier. Med særlig tilladelse har foredragsholderen haft adgang til Palmerston's »Papers« og The Royal Archives, Windsor.

Efter at Tyskland og Danmark i maj 1848 havde accepteret Englands tilbud om mægling, fremsatte Palmerston hhv. 19. maj og 23. juni to mæglingsforslag. Englands traditionelt venlige forhold til Preussen, kongehusets pro-tyske indstilling og regelen, at man springer over, hvor gærdet er lavest, gjorde forslagene imødekommende over for Tyskland og Slesvig-Holstenismen.

Der gaves nærmere redegørelse for forslagenes tilblivelse og indhold.

B. PETERS gav oplysninger om COSPAR.

COSPAR er en forkortelse af Committee on Space Research, som blev nedsat i 1958 af International Council of Scientific Unions (ICSU).

Der gaves en kort beskrivelse af organisationens formål, sammensætning og virksomhed.

Efter forslag af den matematisk-naturvidenskabelige klasse vedtog Selskabet at tildele fh. statsgeodæt, dr. Inge Lehmann Selskabets guldmedaille for hendes fremragende og skelsættende geofysiske arbejder.

Til mødet i »Union Académique Internationale« den 15.–19. juni 1965 i Paris delegeredes Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med University of Wyoming Library, Laramie, Wyoming, U.S.A., og at sende Mat. Fys. og Biol. Medd. og Skrifter.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. januar 1965.

Til arkivet havde Selskabet erhvervet et eksemplar af den af Selskabet udgivne franske udgave af kaptajn F. L. Norden's rejse i Ægypten og Nubien, bd. I–II, 1755. Endvidere var købt et eksemplar af den i England i 1757 udgivne engelske udgave af samme værk bd. I–II. Værkerne var fremlagt i mødet.

7. Mødet den 12. februar 1964

Til stede var 45 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Niels Nielsen, Barr, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Chr. Poulsen, Iversen, Riis, Bøggild, Vagn Poulsen, Bang, Bohr, Erichsen, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, J. P. Larsen, Schou, Becker, Kr. Hald, Huus, Troels-Smith, R. W. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. Mottelson og Peters, og som gæst prof. P. M. Mitchell, Urbana, Ill.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. phil. PAUL RICHARD HARTMANN, fh. professor i arabisk ved universitetet i Berlin, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1951, død den 5. februar 1965.

P. J. RUS gav en meddelelse: *Carlsbergfondets Fønikienekspeditionens femte kampagne 1963.*

Carlsbergfondets Fønikienekspeditions femte kampagne fandt sted i efteråret 1963, og det lykkedes i løbet af kampagnen at afslutte udgravningen på Tall Sukās, hvor en arkaisk græsk helligdom var det betydeligste fund. Der redegjordes for dette og de vigtigste af ekspeditionens andre undersøgelser og resultater.

C. SYRACH LARSEN gav en meddelelse: *Samspil mellem arv og kår i et samfund af træer.*

I et tæt afsluttet samfund af en enkelt træart, som vi f.eks. ser det i en skov af bøg, kan træerne være af påfaldende ensartet udseende, og det er et problem, om det skyldes arv eller kår. Unge bølgeplanter kan findes i et antal af op til 1 million pr. ha. Blandt individer, der ikke kan flytte sig, når et meget lille antal frem til kønsmoden alder. Endvidere er træer almindeligvis karakteriseret ved at kunne opnå en meget betydelig alder, og et overvældende antal af skovdannende træarter er vindbestøvere med dettes muligheder for indflydelse på populationen. Gennem vegetativ formering kan det enkelte træ mangfoldiggøres og tages ud af samfundet. Derved muliggøres en nærmere undersøgelse af træet og dets udvikling under forskellige kår. Ligeledes kan man opnå en sammenligning mellem flere individer under ens kår og få et bidrag til bedømmelse af arv og kår.

Statens almindelige Videnskabsfond havde meddelt Selskabet, at det påtænkte at forøge fondets naturvidenskabelige kommission med eet medlem, repræsenterende de centrale biologiske fag. Dette medlem skulle vælges af Selskabet, som i forvejen vælger eet medlem til kommissionen. Selskabet havde erklæret sig villig til at påtage sig dette hverv.

K. G. Wingstrand havde indsendt en afhandling i samarbejde med Ole Munk: »The Pecten oculi of the Pigeon with Particular Regard to its Function«. Vil blive trykt i Biol. Skrifter **14**, 3.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Dr. J. H. Bartlett og C. H. Wagner: »The Restricted Problem of Three Bodies. II«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter **3**, 1.

Dr. Clasine van Winter: »Theory of Finite Systems of Particles. II. Scattering Theory«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 10.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 12, Aage Jensen.

8. Mødet den 26. februar 1965

Til stede var 44 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Faurholt, Riis, Bøggild, Einarson, Noe-Nygaard, Steensberg, Erichsen, Veibel, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Lund, Schou, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. Peters.

J. K. BØGGILD gav en meddelelse: *Om CERN og europæisk højenergifysik.*

Efter en præsentation af karakteristiske træk ved fænomener, som er blevet opdaget ved studiet af de kosmiske stråler, blev baggrunden for etableringen af CERNs laboratorier i Genève omtalt. Herefter blev der gjort rede for opbygningen af laboratorierne, acceleratorene, og forskelligartet hjælpeudstyr samt for udnyttelsen af centret, som en højst betydningsfuld men dog ikke tilstrækkelig baggrund for europæisk samarbejde på højenergifysikens område.

Ved udforskningen af elementarpartiklernes fysik har navnlig de større acceleratorer spillet en afgørende rolle, og de store kræfter, der er sat ind på dette område, har ført til påvisningen af en overraskende mangfoldighed af nye fænomener. I en kort klassificerende beskrivelse kan disse inddeles i fire grupper, nemlig kernekvanter (mesoner), anslåede nukleontilstande, antistof og de svage vekselvirkninger.

Til slut blev planer og overvejelser angående fremtidige acceleratoranlæg omtalt.

Efter forslag af repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende retningslinier for definitionen af indenlandske og udenlandske medlemmer med henblik på indvalg:

»1. Som almindelig regel gælder, at til indenlandske medlemmer indvælges danske statsborgere med fast bopæl i Danmark.

2. Hvis et indenlandsk medlem tager fast ophold i udlandet, overflyttes han til at blive udenlandsk medlem, når der er plads dertil.

3. Hvis et udenlandsk medlem, bosat i Danmark, bliver dansk statsborger, overflyttes han ved begyndelsen af den førstkomende tre-års periode til at blive indenlandsk medlem.

4. Hvis et udenlandsk medlem tager ophold i Danmark, over-

flyttes han ved begyndelsen af den førstkommende tre-års periode til at blive indenlandsk medlem, hvis han er dansk statsborger.«

Selskabets midlertidige udvalg for »International Biological Programme« havde drøftet spørgsmålet om Selskabets eventuelle tilslutning til IBP, nedsættelse af en dansk nationalkomité og betaling af kontingent. Udvalget mente ikke at kunne anbefale Selskabet at nedsætte eller foranledige nedsættelsen af en dansk nationalkomité for IBP, og man kunne heller ikke anbefale Selskabet at søge tilvejebragt midler til afholdelse af udgifterne ved et medlemskab, idet et sådant initiativ efter udvalgets mening naturligt måtte henvises til en eventuelt fra anden side oprettet nationalkomité. Sagen henvistes derefter til nationalkomiteen for den internationale biologiske union.

Efter forslag af repræsentationsudvalget vedtog Selskabet at slutte sig til »The Committee on Space Research« (COSPAR) under »International Council of Scientific Unions«. Der nedsattes en nationalkomité bestående af Einar Andersen, B. Peters og prof. Jørgen Rybner. Det årlige kontingent skulle betales fra 1. januar 1966.

Direktionen for Det Classenske Fideicommis havde sendt beretning for regnskabsåret 1963–64.

Efter forslag af repræsentationsudvalget vedtoges det at delegere Einar Andersen til den 11. generalforsamling i »International Council of Scientific Unions« den 6.–11. januar 1966 i Bombay.

Endvidere delegeredes L. L. Hammerich til »Der tredje internationale Germanistenkongress« den 22.–28. august 1965 i Amsterdam.

Nationalkomiteen for »International Union of Biological Sciences« havde sendt beretning om mødet den 18.–22. juli 1964 i Prag, hvor Selskabet var repræsenteret ved Ole Maaløe, E. Steemann Nielsen og prof. R. Spärck. C. Overgaard Nielsen var forhindret i at deltage. Beretningen er trykt side 153–154.

Bytteforbindelse med følgende institutioner var ophørt: Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi, Stockholm; Royal Microscopical Society, London.

Anders Hald havde indsendt en afhandling: »Bayesian Single Sampling Attribute Plans for Discrete Prior Distributions«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter **3**, 2.

Efter anmodning af P. J. Riis vedtog Selskabet, at de enkelte bidrag til publikationen af Carlsbergfondets Fønicien-ekspeditioners resultater måtte udkomme i Selskabets hist.-filos. publikationer, efterhånden som de 11 mindre afhandlinger blev færdige dertil.

National Aeronautics and Space Administration, Washington, D.C., havde til Selskabet gennem den amerikanske ambassade sendt en samling fotografier af månens overflade, optaget af satellitten Ranger VII. Samlingen var af den amerikanske ambassadør overdraget Selskabets sekretær. Samlingen var fremlagt i mødet.

9. Mødet den 12. marts 1965

Til stede var 70 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Lundsgaard, Børge Jessen, Fabricius, Rubow, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Bjerrum, Bøggild-Andersen, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Krogh, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iversen, Riis, Topsøe-Jensen, Bøggild, Helgason, Peter Jørgensen, Noe-Nygaard, Bohr, Thorson, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Zeuthen, Wingstrand, Ottesen, Schou, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Tøgeby, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bagge, P. Johs. Jensen, Syrach Larsen, Lindhard, Knud O. Møller, Schiørring, Møller, *sekretær*, Bak. – Desuden Selsk. udenl. medl. Mottelson og Rosenfeld og som gæst prof. F. J. Whitfield (Berkeley, Cal.).

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig fil. dr. BROR OSCAR EILERT EKWALL, fh. professor i engelsk sprog ved universitetet i Lund, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 8. april 1938, død den 23. november 1964.

AAGE HANSEN talte mindeord om PAUL DIDERICHSEN.

Trykt side 95–103.

C. J. BECKER gav en meddelelse: *Et vestjysk bronzealderfund.*

I de senere år er publiceret to større undersøgelser over den ældste nordiske bronzealder, hvori en række vigtige spørgsmål om dens oprindelse og første udvikling med fremgang er diskuteret fra dansk og tysk side. Et nyt fund fra Torsted i Ringkøbing amt – det største i sin art herhjemme – belyser nogle af de aktuelle problemer i nævnte diskussion. Det understreger således forskellen mellem en østlig og en vestlig provins inden for det nuværende Danmark i bronzealderens første afsnit, og det bidrager til klarlæggelse af de europæiske strømninger, der præger hvert af de to områder.

Nationalkomiteen for »Committee on Space Research« (COSPAR) havde valgt Einar Andersen til formand.

Efter anmodning fra præsidenten for »The Pacific Science Association« vedtog Selskabet at ville fungere som »Representative Institution of the Pacific Science Association« i Danmark. Selskabet skulle ikke betale kontingent til associationen.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af dr. Mogens Køie og prof. K. H. Rechinger, Wien: »Symbolae Afghanicae. Vol. VI«. Vil blive trykt i Biol. Skrifter **14**, 4.

Redaktøren fremlagde:

Hist. Filos. Medd. **40**, 5, P. J. Riis.

Mat. Fys. Medd. **34**, 11, Jean Le Tourneux.

Klassemøder.

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om og afstemning over forslag om indvalg af nye medlemmer.
2. Eventuelt.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Valg af klasseformand.

2. Forhandling om og afstemning over forslag om indvalg af nye medlemmer.
3. Eventuelt.

10. Mødet den 26. marts 1965

Til stede var 51 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Fabricius, Holter, Niels Nielsen, Barr, Fenchel, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Iversen, Riis, Einarson, Noe-Nygaard, Steensberg, Bohr, Erichsen, Veibel, Westergaard, Mathiassen, Einar Andersen, Bak, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Lund, Wingstrand, Schou, Becker, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, Kauffmann, Syrach Larsen, Møller, *sekretær*, Lindhard. – Desuden Selsk. udenl. medl. prof. Harald Ingholt (New Haven) og Mottelson og som gæst prof. G. Bernardini (Pisa).

L. L. HAMMERICH gav en meddelelse: *Er »holdt det ikke for et rov« en gammel misforståelse?*

Udtrykket »holdt det ikke for et rov« (Phil. 2,6) står på et for den kristne kirkes lære centralt sted, men har altid voldt vanskeligheder. Urtekstens græske ord *harpagmós* udlægges fra de ældste kirkefædre til vore dages teologer i reglen som »rov« eller eventuelt »bytte«, og tilsvarende har næsten alle europæiske og deraf afhængige oversættelser.

En betragtning af nogle udtryk hos Paulus synes at give mulighed for en helt anden og mere tilfredsstillende opfattelse.

E. STEEMANN NIELSEN gav en meddelelse: *Fotosynteseapparats adaptation hos planktonalger.*

For en harmonisk udvikling af en organisme er det nødvendigt, at de enkelte processer foregår med hastigheder, der svarer til hinanden. Da forandringer i ydre kår ikke indvirker ens på alle slags processer, må der ske en adaptation. Adaptationen i forbindelse med forandringer af belsyningsintensitet, daglængde, temperatur og CO₂ koncentration er undersøgt hos forskellige planktonalger.

Endvidere vises, at fotosynteseapparatet ved forandring af belsyningsintensiteten har en mekanisme, der midlertidigt kan træde i funktion, inden cellerne er adapterede.

Undersøgelserne var foretaget sammen med docent, dr. phil. ERIK JØRGENSEN og amanuensis M. WILLEMOËS.

Sekretæren meddelte, at den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde genvalgt Einar Lundsgaard til klasseformand for årene 1965–68.

Sekretæren gav meddelelse om den historisk-filosofiske classes forslag til valg af inden- og udenlandske medlemmer samt om den matematisk-naturvidenskabelige classes forslag til valg af indenlandske medlemmer.

Fra undervisningsministeriet havde Selskabet modtaget »Betræknings I om den højere undervisnings og forskningens administrative organisation« (betæknings nr. 365, 1964).

Et planlægningsråd for de højere uddannelser var allerede nedsat. Ministeriet ønskede at modtage Selskabets bemærkninger til det foreslåede »Forskningens Fællesudvalg« (FFU) samt forslag til emner for mulig beskikkelse som medlemmer af udvalget.

Repræsentationsudvalget i forbindelse med Selskabets udvalg for en eventuel udvidelse af Selskabets virksomhed havde drøftet sagen, og et forslag til svar til ministeriet blev vedtaget af Selskabet.

Præsidenten for »International Union of Nutritional Sciences« (IUNS) havde anmodet om Selskabets støtte til denne unions optagelse som selvstændig union under »International Council of Scientific Unions«. Der krævedes støtte fra mindst 12 »national members« for optagelse i Council. Sagen havde været drøftet og var derefter henvist til udtalelse af nationalkomiteen for »International Union of Biological Sciences«.

Efter forslag af repræsentationsudvalget vedtog Selskabet at delegere L. Rosenfeld til »Le XIe Congrès International d'Histoire des Sciences« den 24.–29. august 1965 i Warszawa og Kraków.

»Association Internationale d'Etudes du Sud-Est Européen«, Bucarest, hvortil Selskabet havde sluttet sig, havde sendt beretning om associationens 2. møde den 30. november–3. december 1964 i Bucarest.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af lektor Niels Foged: »Ferskvandsdiatomeer fra Ghana«. Vil blive trykt på engelsk i Biol. Skrifter.

Klassemøde.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om og afstemning over forslag om indvalg af nye udenlandske medlemmer.
2. Eventuelt.

11. Mødet den 9. april 1965

Til stede var 47 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, J. A. Christiansen, Hammerich, Lundsgaard, Børge Jessen, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Kai Pedersen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Berg, Bøggild, Iuul, Bohr, Erichsen, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiasen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Wingstrand, Schou, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, P. Johs. Jensen, Syrach Larsen, Lindhard, Schiørring, Møller, *sekretær*, Degerbøl, Noe-Nygaard, Troels-Smith. – Desuden Selsk. udenl. Medl. Torsten Gustafson, Harald Ingholt og Mottelson.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig: dr. phil. MARCEL AUBERT, fh. professor ved École du Louvre, École des Beaux-Arts og École des Chartes, Paris, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1951, død den 28. december 1962.

MOGENS RUDKJØBING gav en meddelelse: *Varmestråling i et tyngdefelt*.

For det specielle tilfælde af et svagt, statisk gravitations-centralfelt kan man ved kombination af lyskvanteteori og almen relativitetsteori vise, hvorledes lysstrålernes krumning i forbindelse med anvendelsen af egentid bevirker, at det lokalt observerede strålingsfelt er i overensstemmelse med en af TOLMAN funden lov for temperaturfordelingen inden for et tyngdefelt i termodynamisk ligevægt.

Varmestrålingens lokale retningsfordeling udpeger en for indførelsen

af kvantemekanik inden for tyngdefeltet særlig egnet form for den metrik, der beskriver rumkrumningen.

JOHS. PEDERSEN gav meddelelse om arbejdet med *The Encyclopædia of Islam*.

Efter forslag af den matematisk-naturvidenskabelige klasse vedtog Selskabet at overflytte E. Hohwü Christensen fra inden- til udenlandsk medlem, idet han er svensk statsborger og nu fastboende i Stockholm (jvfr. side 62).

Der foretoges afstemning over de fra klasserne indbragte forslag til optagelse af nye medlemmer.

Til indenlandske medlemmer valgtes følgende:

I den historisk-filosofiske klasse: dr. phil. ARTHUR ARNHOLTZ, professor i foredragslære og metrik ved Københavns Universitet; dr. phil. FRIDLEV SØRENSEN SKRUBBELTRANG, lektor i landbohistorie ved Københavns Universitet.

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse: dr. phil. THOR ANDERS BAK, professor i kemi ved Københavns Universitet; dr. phil. CARL JOHAN BALLHAUSEN, professor i kemi ved Københavns Universitet; dr. phil. CARL CHRISTIAN BARKER JØRGENSEN, docent i sammenlignende fysiologi ved Københavns Universitet; dr. phil. OTTO MOGENS KOFOED-HANSEN, professor i reaktorfysik ved Danmarks tekniske Højskole; dr. phil. EIGIL HANS AAGE NIELSEN, afdelingsleder ved Københavns Universitets mineralogisk-geologiske Museum; dr. med. JENS CHRISTIAN SKOU, professor i fysiologi ved Århus Universitet; dr. phil. THEODOR SORGENFREI, professor i teknisk geologi ved Danmarks tekniske Højskole, og fil. dr. & dr. rer. nat. DITER HOLGER WETTSTEIN RITTER VON WESTERSHEIM, professor i genetik ved Københavns Universitet.

Til udenlandske medlemmer valgtes følgende:

I den historisk-filosofiske klasse: dr. phil. LEIV AMUNDSEN, professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo; fil. dr. CLAES GERHARD MORTIMER BENDZ, professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet; dr. phil. JAN FILIP, professor i forhistorisk og tidlighistorisk arkæologi ved universitetet i Prag, direktør for akademiets arkæologiske institut; og dr. phil. SVERRE STEEN, professor i historie ved universitetet i Oslo.

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse: dr. phil. CHRISTIAN BOEHMER ANFINSEN, National Institutes of Health, Bethesda, Maryland, U.S.A.; dr. phil. TRYGVE BRAARUD, professor i botanisk marinbiologi ved universitetet i Oslo; dr. phil. ERLING DORF, professor i geologi ved Princeton University, Princeton, N.J.; dr. phil. WILLIAM FELLER, professor i matematik ved Princeton University, Princeton, N.J.; VLADIMIR ALEXANDROVITCH FOCK, professor i teoretisk fysik ved statsuniversitetet i Leningrad; fil. dr. ARNE FREDGA, professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala; dr. phil. DAVID GLICK, professor i Department of Pathology og forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Palo Alto, Cal.; LEONID VASILIEVITCH GROSHEV, professor, Moskva; fil. dr. ERIC OSKAR GUNNAR HULTÉN, fh. professor, forstander ved Naturhistoriska Riksmuseets botaniske afdeling, Stockholm; dr. phil. AXEL CHRISTIAN KLIXBÜLL JØRGENSEN, chef for den teoretisk-uorganiske gruppe ved Cyanamid European Research Institute, Genève; dr. phil. THOMAS LAURITSEN, professor i fysik ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal.; dr. med. RAGNAR NICOLAYSEN, professor i ernæringsforskning ved universitetet i Oslo; dr. phil. HARALD HERBERG NIELSEN, professor, bestyrer af laboratoriet for fysik og astronomi ved Ohio State University, Columbus, Ohio; dr. med. MORTEN SIMONSEN, professor, direktør for the McIndoe Memorial Research Unit, East Grinstead, Engl.; dr. phil. FRANTIČEK ŠORM, professor i kemi ved Karls-Universitetet i Prag, direktør for akademiets kemiske institut; dr. phil. KAJ AAGE GUNNAR STRAND, professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory, Washington, D.C.; dr. phil. & scient. CARL TROLL, professor i geografi ved universitetet i Bonn, direktør for universitetets geografiske institut, og dr. scient. DOUGLAS PATRICK WILSON, Senior Principal Scientific Officer ved Marine Biological Laboratory i Plymouth.

Til Selskabets sekretær for årene 1965–70 genvalgte C. Møller.

Til medlem af kassekommissionen for årene 1965–69 genvalgte A. Tovborg Jensen.

Efter indstilling af Carlsbergfondets direktion genvalgte direktør K. Georg Sørensen som tilforordnet ved Carlsberg Laboratoriets

bestyrelse for perioden 1. oktober 1965–30. september 1970. For samme periode nyvalgte professor ved Københavns Tandlægehøjskole, dr. phil. H. Hoff-Jørgensen som tilforordnet i stedet for fh. laboratorieforsøger, cand. polyt. A. C. Andersen, der på grund af alder ikke ønskede genvalg.

Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« genvalgte Mathias Thomsen for årene 1965–73.

Til medlemmer af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« for årene 1965–68 genvalgte Johs. Brøndum-Nielsen, L. L. Hammerich og Thorv. Sørensen.

Til medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium« for årene 1965–70 genvalgte prof. R. Spärck.

Efter indstilling af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« vedtog Selskabet følgende bevillinger:

Til studiet af dansk sprog: stud. mag. Vibeke Christensen 1 000 kr.; dr. phil. Kristen Møller 1 000 kr.; stud. mag. Thorkil Damsgaard Olsen 1 000 kr., og stud. mag. Bjørn Tell Persson 1 000 kr.; – og til studiet af dansk flora: kaptajn M. P. Christian- sen 1 200 kr.; amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen 900 kr.; seminarielæktor Anfred Pedersen 900 kr., og amanuensis, cand. mag. Søren Ødum 1 000 kr., i alt 8 000 kr.

Selskabet drøftede et forslag fra »Forskningsudvalget for Natur- og Lægevidenskab« vedrørende statslige forskningsråd i forbindelse med en reorganisering af Statens almindelige Videnskabsfond. Forskningsudvalget havde under hensyn til den snarlige nedsættelse af »Forskningens Fællesudvalg« (FFU) og den øjeblikkelige situation inden for dansk forsknings administration anmodet om Selskabets bemærkninger. Selskabet gav sin enstemmige tilslutning til forslaget side 3–8, og det blev overdraget forskningsudvalget at foretage den endelige redaktion.

»International Union of Geological Sciences« havde sendt beretning om generalforsamlingen i New Delhi den 13.–23. december 1964, hvor Selskabet var repræsenteret ved Arne Noe-Nygaard.

Det vedtoges at delegere Einar Andersen til 100-års jubilæet i Commissione Geodetica Italiana den 23. april 1965 i Torino.

Holger Hjelholt havde indsendt sin afhandling: »British Meditation in the Danish-German Conflict 1848–50. Part one«. Vil blive trykt i Hist. Filos. Medd. **41**, 1.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af dr. D. N. MacKenzie, London: »The Dialect of Awroman (Hawrāmān -ī Lūhōn). Grammatical Sketch, Texts and Vocabulary«. Vil blive trykt i Hist. Filos. Skrifter **4**, 3.

L. L. Hammerich omtalte, at Johs. Pedersen, magister F. Møller-Kristensen og han selv havde fået overdraget en samling af sedler til den metriske Pāli-litteratur, efterladt af professor, dr. R. O. Franke. Sedlerne var i to store kasser kommet til Danmark med Deutsche Akademie's havforskningskib. Sedlerne var stillet til rådighed for redaktionen af »A Critical Pāli Dictionary«, foreløbig for 10 år, og der var derom oprettet en kontrakt mellem Selskabet og Deutsche Akademie.

12. Mødet den 23. april 1965

Til stede var 56 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, Holter, Brandt Rehberg, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Bøggild, Iuul, Peter Jørgensen, Bang, Erichsen, Ussing, Veibel, Mathiassen, Aage Hansen, Lund, Reiz, Maaløe, Schou, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Syrach Larsen, Schiørring, Arnholtz, Thor Bak, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skou, Skrubbeltrang, Sorgenfrei, von Wettstein, Møller, *sekretær*, Steensberg. – Desuden Selsk. udenl. medl. Harald Ing-holt, Mottelson og Rosenfeld.

Præsidenten bød de nye medlemmer velkommen.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN forelagde 5. bind af *Gammeldansk Grammatik: Pronominerne*, med en kort redegørelse for denne

ordklasser særlige karakter og de derved bestemte udviklingsforhold.

HEINZ HOLTER gav en meddelelse: *Om pinocytose.*

Pinocytosen er en proces, der af visse celletyper bruges til optagelse af substanser fra det medium, der omgiver cellen. Den pågældende substans samles på cellens overflade ved adsorption, og derefter suges dele af overfladen ved invagination ind i cellens cytoplasma, under dannelse af vakuoler. Man har tidligere ment, at pinocytosens fysiologiske formål var en optagelse af vædske, mens man nu anser optagelsen af den til overfladen adsorbereede substans for det væsentlige.

Pinocytosen optræder i særlig smuk udvikling hos amoeboider celler, og dens morfologiske og fysiologiske problemer blev diskuteret på grundlag af forsøg med ferskvandsamøber.

Nationalkomiteen for »International Union of Biological Sciences« havde meddelt Selskabet, at den ikke mente på nærværende tidspunkt at burde påtage sig at organisere Danmarks medvirken ved »International Biological Programme«, og at den ikke kunne sende nogen repræsentant til et møde i Stockholm den 18. maj 1965 vedrørende eventuelt nordisk samarbejde med henblik på »International Biological Programme«. Sagen henvistes herefter igen til det af Selskabet tidligere nedsatte udvalg.

Československá Akademie Věd, Prag, havde gennem ambassaden sendt Selskabet en indbydelse til ophold i 10–14 dage for en delegation på 4–5 personer i oktober 1965. Det tidligere ved en lignende lejlighed nedsatte udvalg under ledelse af Stig Veibel, bestående i øvrigt af Kaj Barr, J. Bjerrum, L. L. Hammerich og Børge Jessen, indstillede til Selskabet, at det med tak tog imod indbydelsen, og at delegationen sammensattes af to medlemmer af den historisk-filosofiske klasse og tre medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse. Sagen henvistes til repræsentationsudvalget.

Til Nordisk Råds konference den 25.–26. april 1965 i Helsingfors vedrørende forudsætninger og former for et udvidet nordisk samarbejde om forskning delegeredes J. K. Bøggild og Arne Noe-Nygaard.

13. Mødet den 7. maj 1965

Til stede var 54 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Lundsgaard, Borge Jessen, Math. Thomsen, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Buchthal, Bjerrum, Brandt, Degerbøl, Rosenkrantz, Birket-Smith, Kai Pedersen, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Riis, Iuul, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Westergaard, Mathiassen, N. O. Lassen, Zeuthen, Wingstrand, J. P. Larsen, Ottesen, Schou, A. Hald, Kr. Hald, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Syrach Larsen, Arnholtz, Thor Bak, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigel Nielsen, Skrubbeltrang, von Wettstein, Møller, *sekretær*, Blatt. – Desuden Selsk. udenl. medl. Torsten Gustafson, Harald Ingholt og Mottelson.

TORREL WEIS-FOGH gav en meddelelse: *Resilin: et strukturproteins opdagelse og egenskaber*.

Der blev givet en redegørelse for, hvordan foredragsholderen for nogle år siden fandt frem til, at der måtte eksistere et højelastisk materiale i insekters vingeled. Det viste sig senere, at det drejede sig om en hidtil ukendt type strukturprotein med gummiagtige egenskaber.

Stoffet har fået navnet resilin og dets vigtigste egenskaber blev belyst, herunder også de seneste resultater opnået af S. O. ANDERSEN, A. C. NEVILLE og G. C. COLES på Zoofysiologisk Laboratorium B, hvor blandt andet de processer er undersøgt, som fører til en tværbinding af proteinkæderne. Disse tværbindinger er af en ny type, hvis kemiske struktur S. O. Andersen for nylig har klarlagt, og hvis biosyntese han og G. C. Coles har en velbegrundet teori om.

Jannik Bjerrum forelagde en afhandling af lektor, cand. polyt. Claus Erik Schäffer og Chr. Klixbüll Jørgensen: »Energy Levels of Orthoaxial Chromophores and the Interrelation between Cubic Parent Configurations«.

Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 13.

Kassekommissionen forelagde ved formanden, A. Tovborg Jensen, Selskabets reviderede regnskab for året 1964. Uddrag heraf er trykt side 122–125.

Carlsbergfondets direktion forelagde ved formanden, Stig Iuul, beretning om fondets virksomhed i året 1. oktober 1963–30. september 1964. Trykt II, side 1–72, I–X.

L. L. Hammerich gav oplysninger om arbejdet med »A Critical Pāli Dictionary«.

Kassekommissionen havde meddelt, at den havde genvalgt A. Tovborg Jensen til formand i det kommende år.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1964. Trykt side 137–138.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde sendt beretning og revideret regnskab for året 1964. Trykt side 139. Selskabet gav decharge for regnskabet.

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet« havde sendt revideret regnskab for året 1964. Trykt side 140.

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« havde sendt beretning for året 1964–65 og revideret regnskab for året 1964. Trykt side 141–142.

Efter henstilling fra Selskabets revisorer havde bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet« besluttet at sætte 1. december som ansøgningsfrist for uddelinger af legatet inden for kalenderåret for at muliggøre eventuelle formueforøgende dispositioner ved regnskabsårets afslutning.

Kassekommissionen havde besluttet, at udtrækningsgevinster for »J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen« ikke måtte tages til indtægt for Selskabet som hidtil, men at udtrukne beløb ubeskåret skulle anvendes til erstatningskøb for legatet.

Endvidere havde kassekommissionen henstillet til præsidenten, at den i 1955 vedtagne ændring i bestemmelsen for anvendelsen af renterne fra »J. P. Suhr & Søns Legat« nu fik en anden ordlyd. I bestemmelsen for 1955 står følgende: »Der forbeholdes Selskabets præsident ret til uden særlig bevilling fra Selskabets side, at råde over legatets renter til udgifter vedrørende Selskabets anliggender. Hvad der af de årlige renter ikke benyttes i løbet af et regnskabsår, bliver at føre til indtægt for Selskabet.« Kasse-

kommissionen foreslog, at den sidste sætning ændredes til: »Hvad der af de årlige renter ikke benyttes i løbet af et regnskabsår, bliver at anvende til forøgelse af legatets formue«. Præsidenten og Selskabet sluttede sig til dette ændringsforslag.

Nationalkomiteen for »International Union of Biological Sciences« havde valgt Ole Maaløe til formand i stedet for prof. R. Spärck, der havde ønsket at træde tilbage.

Axel Schou havde sendt beretning om »International Geographical Union's« 20. verdenskongres i London den 20.–28. juli 1964 og om samme unions generalforsamling i London den 21., 24. og 28. juli, ved hvilken lejlighed han repræsenterede Selskabet. Trykt side 154–159.

Fra en kreds af forskere havde Selskabet modtaget kopi af et forslag vedrørende »North European Centre for Material Research«.

Efter indstilling fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til Collège de France, Paris, i anledning af 100-året for Claude Bernards afhandling »L'introduction à l'étude de la Médecine expérimentale« den 28. juni–3. juli 1965 sendtes ingen delegeret.

Til »Il XI Congresso Internazionale di Papirologia« i Milano den 2.–8. september 1965 sendtes ingen delegeret.

Til »VII Internationaler Kongress für christliche Archäologie« i Trier den 5.–11. september 1965 sendtes ingen delegeret.

Til »The 35th Session of the International Statistical Institute« i Beograd den 14.–22. september 1965 delegeredes Anders Hald.

Til Polartagung i Deutsche Gesellschaft für Polarforschung i Hamburg den 30. september–2. oktober 1965 sendtes ingen delegeret.

Til 200-års jubilæet i Bergakademie Freiberg den 9. –14. november 1965 i Freiberg sendtes ingen delegeret.

Til 300-års jubilæet for universitetet i Kiel den 1.–3. juni 1965, hvortil L. L. Hammerich var delegeret, skulle sendes en adresse.

Adressen har følgende ordlyd:

»Die Königlich Dänische Akademie der Wissenschaften wünscht der Universität Kiel zu Ihrem dreihundertjährigen Jubiläum Heil und Glück.

Geraume Zeit befand sich die Universität Kiel innerhalb des dänischen Gesamtstaates. Schon deshalb war das wissenschaftliche Zusammenarbeiten zwischen Kiel und Kopenhagen ein besonders reges.

Die 1742 gegründete Königlich Dänische Akademie der Wissenschaften zählte, innerhalb der Gesamtzahl der 1773–1864 aufgenommenen 170 inländischen Mitglieder, gegen 30 Angehörige der Alma Mater Chiloniensis. Das hat manche guten Folgen gezeitigt. Zwei Unternehmungen sind besonders zu nennen.

Die von unserer Akademie vorgenommene Landesvermessung wurde in ihrer letzten wissenschaftlich entscheidenden Etappe von H. C. Schumacher aus Altona geleitet.

Die erste Galathea-Expedition, die unter der wissenschaftlichen Oberaufsicht unserer Akademie in den Jahren 1845–1847 weltumfassende ozeanographische, zoologische, botanische und ethnologische Untersuchungen durchführte, wurde tatsächlich von Kopenhagen und Kiel aus gemeinsam geleitet; der Kieler Professor W. F. G. Behn hat sich dabei besonders energisch betätigt.

Seit der staatlichen Trennung hat das Zusammenwirken einen anderen Charakter angenommen.

Aber gerade weil der aus Hälsingborg (Schonen) gebürtige Schwede Elis Strömngren seit 1901 in Kiel tätig gewesen war, bevor er 1907 Professor der Astronomie in Kopenhagen wurde, hatte er die nötigen Voraussetzungen – als 1914 die internationale wissenschaftliche Zusammenarbeit auseinanderbrach – auf dem Gebiet der Astronomie die gemeinsamen Forschungen weiterzuführen, so dass vielmehr der hier besonders bedeutsame Informationsaustausch weiterhin gesichert wurde.

Nach schwierigen Dezennien ist in den letzten Jahren z. B. innerhalb der Archäologie ein sehr reges gemeinschaftliches Forschen von Kiel und Kopenhagen aufgeblüht.

Freudigen Herzens möchte die Königlich Dänische Akademie der Wissenschaften am Ehrentage der Universität Kiel die allerbesten Wünsche für die Zukunft aussprechen.«

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med følgende:

Zentralinstitut für Kernforschung, Rossendorf, under Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Der sendes Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Seminario Matematico dell'Università, Catania. Der sendes Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. april 1965.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af mag. scient. Svend Erik Bendix-Almgreen: »New Investigations on Helicoprion from the Phosphoria Formation in Southeastern Idaho, U.S.A.«. Vil blive trykt i Biol. Skrifter **14**, 5.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i den forløbne sæson 1964–65, 222.–223. selskabsår, havde holdt 13 møder, hvori 11 medlemmer af den historisk-filosofiske klasse havde givet 12 meddelelser, nemlig: Barr (mindeord), Becker, Brøndum-Nielsen, Bøggild-Andersen, Hammerich (2), Aage Hansen (mindeord), Hjelholt, Billeskov Jansen, Johs. Pedersen, Riis og Steensberg; og 10 medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde givet 10 meddelelser, nemlig: Bjerrum, Bøggild, Holter, Iversen, C. A. Jørgensen (mindeord), Syrach Larsen, Steemann Nielsen, Rudkjøbing, Ussing og Weis-Fogh.

Hermed sluttede mødesæsonen 1964–65.

Efter mødernes afslutning havde Selskabet mistet to indenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. JACOB CHRISTIAN GEORG JACOBSEN, fh. professor i fysik ved Københavns Universitet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 2. april 1943, død den 6. maj 1965, og dr. phil. LOUIS TROLLE HJELMSLEV, professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 12. april 1946, død den 30. maj 1965, samt et udenlandsk medlem dr. phil. BERTIL LINDBLAD, professor, direktør for Stockholms Observatorium, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1946, død den 25. juni 1965.

Ad. Steiner-Tibense

MINDEORD

I.

ADOLF STENDER-PETERSEN

9. (21.) juli 1893—10. april 1963.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 11. december 1964.

Af **Kaj Barr**.

Ved Adolf Stender-Petersens død har vort Selskab mistet et medlem af de usædvanlige. Han havde sin opvækst i Rusland i det gamle før-revolutionære Skt.-Petersborg, men følte tidligt, at han måtte høre til i sin faders danske fædreland. Han kom til os, tilegnede sig til fuldkommenhed vort sprog og blev omsider en af vore egne. Men han for vidt omkring i verden. Som Odysseus så han mangfoldige byer og lærte deres sæder at kende. Hele hans virke var præget af en dybt rodfæstet og altid levende trang til at opleve og forstå mennesker og deres værker, hvor han end mødte dem.

Adolf Stender-Petersen blev født den 21. juli 1893 i Pargolovo udenfor Skt.-Petersborg som søn af den danskfødte bogholder Johannes Stender-Petersen og dennes tyskfødte hustru Marta, født Jakob-Hofman. 1903 blev han elev i »Deutsche Hauptschule zu St. Petri« i Skt.-Petersborg, hvor han tidligt fik interesse for de klassiske sprog, russisk litteraturhistorie og filosofi. Som 17-årig holdt han i en skoleforening foredrag om Spinozas etik, grublede over Schopenhauers filosofi og læste Aristoteles på græsk. Allerede som gymnasiast drømte han om engang at komme til at skrive den russiske litteraturs historie, en drøm, han efter mange års indtrængende studier omsider fik realiseret i 1952. Tidligt vaktet også, efter hvad han selv har berettet i sit doktor-vita, ved hans faders fortællinger om Danmarks historie og litteratur, hans interesse for det land og det sprog, som han uden egentlig at kende det vidste, at han hørte til. Den 1. juni 1912 blev han dimitteret fra skolen med udmærkelse og blev samme år optaget i det daværende kejserlige universitet i Skt.-Petersborg som

student i det historisk-filologiske fakultets historiske og senere i dets germano-romanske afdeling. I de tre år, han tilbragte ved dette universitet, lagde han grunden til sin utroligt omfattende og alsidige viden. Han fulgte her forelæsninger over filosofi hos A. A. Vvedenskij og N. O. Losskij, over sammenlignende sprogvidenskab hos den højst originale sprogforsker J. Baudouin de Courtenay, over klassisk filologi hos Tadeusz Zieliński og M. J. Rostovcev, over romansk filologi hos D. K. Petrov, over historie bl. a. hos den fremragende historiker S. F. Platonov og over germansk filologi hos F. A. Braun, som har indlagt sig fortjeneste ved betydningsfulde bidrag til belysning af varægerproblemet, som senere blev genstand for Stender-Petersens særlige interesse. Under den stærke gæring, der prægede det akademiske liv i årene umiddelbart før den første verdenskrig, følte han stærkt, at han ikke helt hørte hjemme i Rusland. Skønt han ikke kunde dansk og ikke var dansk borger, følte han dog, at han som søn af en dansker blev betragtet som en fremmed. Han holdt sig derfor borte fra den aktiv-revolutionære studenterbevægelse, som utvivlsomt må have tiltrukket hans medfødte frihedstrang, og gik helt og fuldt op i sine studier. Et år efter verdenskrigens udbrud, i 1915, forlod han »ledet af en indre følelse af, at rollen som neutral tilskuer midt i et kæmpende land i længden måtte og ville blive uudholdelig«, Petrograd og rejste til Danmark, hvor han håbede i kraft af sin danske oprindelse at kunne finde et hjemsted. Han blev dansk statsborger, tilegnede sig hurtigt vort sprog og begyndte så i 1916 at studere ved vort universitet, først germansk filologi hos Herman Møller og Chr. Sarauw og klassiske sprog hos J. L. Heiberg, M. Cl. Gertz og A. B. Drachmann, derefter, fra efterårssemestret 1917, slavisk filologi hos St. Roźniecki og Holger Pedersen. I Holger Pedersen fandt han en faderlig ven, som med den for ham så karakteristiske omsorg og venlighed tog sig af den unge højt begavede student og gav ham privat vejledning i ferierne, da han flyttede til Göteborg, hvor han i begyndelsen af 1918 var blevet ansat ved Göteborgs Högskola som lektor i russisk og polsk. Hvad han skyldte Holger Pedersens omsorg og inspiration, gav han senere udtryk for i fortalen til sin *Slavisch-Germanische Lehnwortkunde*, hans største sprogvidenskabelige arbejde, som han også tilegnede Holger Pedersen. Som student opnåede han det historisk-filologiske samfunds mindre

pris for besvarelsen af en opgave om Goethes elegier. Magisterkonferensen i slavisk filologi bestod han i juli 1919. Fra 15. maj 1916 til 31. januar 1918 var han ansat som assistent ved det kongelige Bibliotek, hvor han katalogiserede de slaviske håndskrifter i bibliotekets besiddelse (»Oldslaviske og russiske Haandskrifter i det kongelige bibliotek i København«, trykt i Nordisk Tidsskrift för bok- och biblioteksväsen V, Uppsala 1918, pp. 246–260). I denne katalog har han for første gang henledt opmærksomheden på to russiske håndskrifter, hvis eminente betydning for studiet af det indtil da lidet kendte ægte-russiske omgangssprog fra det 17. århundrede han straks erkendte. Det ene, mindre håndskrift, en russisk konversationsbog, er siden blevet bearbejdet af professor, dr. Hans Christian Sørensen og udgivet af ham i 1962 i dette selskabs meddelelser. Det andet, større håndskrift bærer datoen 1. september 1607. Det tilhørte og er rimeligvis også skrevet af en vis Tönnies Fenne, der havde nær tilknytning til hanseatiske købmænd i den driftige vestrussiske handelsby Pskov. Det bringer til hjælp for tyske handelsfolk, der vil begive sig til Rusland for at handle, et meget righoldigt sagligt ordnet vokabular, en kort grammatik, en russisk fraseologi og konversations-eksempler for forskellige handelsgrene og desuden bl. a. en samling ordsprog, gåder, eder og talemåder, alt i alt et overordentligt værdifuldt materiale til belysning af ægte-russisk talesprog, i det væsentligste således som det taltes på torvet og i handelsboderne i Pskov. De nedertyske oversættelser, der forklarer de russiske ord og sætninger, er desuden af stor betydning for kendskabet til denne periodes nedertysk. En kommission, af hvilken Stender-Petersen naturligvis blev medlem, blev for nogle år siden nedsat af selskabet for at tilvejebringe en udtømmende behandling af det rige sproglige, handelshistoriske og folkløriske materiale, dette håndskrift rummer. Den har i 1961 som en første del udsendt en faksimile-udgave af håndskriftet.

Foruden lektoratet ved højskolen bestred Stender-Petersen posten som lærer i russisk ved Göteborgs Handelshögskolekurser, og 1923 blev han tillige lektor i slavisk ved Handelshögskolen. I sommermånederne 1920 og 1921 var han på studierejser til Warszawa og Kraków og i sommeren 1923 til Prag. I juni 1923 forsvarede han i København sin disputats, og 1927 blev han kaldet til professor i slavisk filologi ved universitetet i Dorpat, hvor

han blev, til han i 1931 vendte tilbage til Danmark. Her begyndte han som privatdocent at undervise i slavisk ved det nye universitet i Århus, hvor han i 1932 blev ansat som lektor. 1935 blev han udnævnt til docent, og 1941 blev docenturet omdannet til et ordinært professorat i slavisk filologi, i hvilket embede han forblev til sin død.

Som det fremgår af den her skitserede studiegang, spændte Stender-Petersens interesser allerede i hans første ungdom meget vidt. Han har også tidligt sat sig store mål for sine rige evner, og han har med den ildhu, han nærrede for studierne, som han bevarede livet igennem, skaffet sig forudsætningerne for sin fremtidige forskergerning, der kom til at spænde over vide felter indenfor litteratur- og sprogvidenskab og sagnforskning. Han havde en solid klassisk dannelse og var vel hjemme i de gamle germanske folks sprog og litterære mindesmærker. Hans særlige livsomstændigheder førte med sig, at han fra barndommen var lige fortrolig med russisk og med tysk. En række andre levende sprog tilegnede han sig med sit usædvanlige sprognemme med legende lethed. Han skaffede sig naturligvis meget hurtigt den grundigste indsigt i alle de slaviske sprog, og foruden russisk beherskede han polsk til fuldkommenhed.

Allerede i skoletiden var han stærkt optaget af både russisk og tysk litteratur, og beskæftigelsen med digtningen var nok det, der livet igennem optog ham mest og stod hans hjerte nærmest. Digternes værker havde han i tankerne, også når han syslede med helt andre opgaver. Den sidste dag, han levede, arbejdede han på en artikel om den russiske forfatter Leskov. Sin bane som forsker og skribent indledte han da også med en lang række større og mindre arbejder med litterære emner. Bortset fra to populære artikler om Tolstoj i Tilskueren 1917, som han skrev for at oplyse danske læsere om nogle af forudsætningerne for det, som da var ved at foregå i Rusland, drejer det sig her om studier over Gogol's forhold til de tyske romantikere, om hans forhold til og afhængighed af tyske digtere som Johann Heinrich Voss og Kotzebue (for dennes vedkommende med henblik på tematikken i »Revisor«), samt om yderst grundige og emnet udtømmende studier over Holberg og den russiske komedie i det 18. årh. (i Holberg Årbog 1923–25). Det største litteraturhistoriske arbejde fra denne første periode er imidlertid disputatsen »Die Schulkomödien des

Paters Franciszek Bohomolec S. J.« fra 1923, til hvilken han havde gjort de nødvendige forstudier i Kraków i sommerferierne 1920 og 1921. Den polske jesuiterpater Bohomolec skrev som professor i retorik ved et jesuiterkollegium i Warszawa fra 1753–1762 25 komedier beregnede til at opføres af hans elever og fortsatte med at skrive »teaterkomedier« til det 1765 oprettede nationalteater. Han er af en af sine samtidige blevet betegnet som »den polske Molière«, og polske forskere har uden at undersøge sagen tilstrækkelig grundigt stærkt overdrevet Molières betydning for Bohomolec og for den tidlige polske komedie i det hele taget. Stender-Petersen har som en selvfølgelig ting i sin undersøgelse lagt hovedvægten på den omstændighed, at Bohomolec var jesuit og har gennem en indgående tematisk analyse af alle skolekomedierne vist, at han helt og holdent følger traditionen fra de franske jesuiters skolekomedier. Tre af skolekomedierne er oversættelser eller bearbejdelser af franske jesuiterkomedier, og alle de andre holder sig strengt inden for den jesuitiske tendenskomedies ramme. Bohomolec har lånt fra Molière, som han har lånt fra Plautus og Goldoni, ja fra Holberg (fra »Jean de France« i komedien »Den polske Pariser«), men som Stender-Petersen har påvist, er det kun intrigen og de komiske momenter, han låner, og han gør det rent mekanisk og uden forståelse eller interesse for den rolle, de spiller i originalernes dramatiske opbygning. Hovedsagen for ham er den jesuitiske tendens, som enten er skolemæssig moraliseren eller samfundskritisk satire. Stender-Petersen har ud fra sit omfattende kendskab til vesteuropæisk litteratur været i stand til i næsten alle tilfælde at opspore kilderne til Bohomolec' komediehandlinger, men har tilslut også påvist hans utvivlsomme betydning for fremkomsten af en national polsk komedie. Arbejdet med jesuiterens skoledramatik har han fortsat i en i Dorpat 1931 udgivet afhandling: »Tragoediae sacrae. Materialien und beiträge zur geschichte der polnisch-lateinischen jesuitendramatik der frühzeit«, og mange år senere vendte han tilbage til beslægtede emner og behandlede det jyske protestantisk-humanistiske skoledrama (1959) og den polske magnat-scenes historie (1960).

Disputatsen blev skrevet i Göteborg, og her tog han derefter fat på et stort sprogvidenskabeligt arbejde, som i 1927 udkom i Göteborgs vetenskaps- och vitterhets-samhälles handlingar under titlen: »Slavisch-Germanische Lehnwortkunde. Eine Studie über

die ältesten germanischen Lehnwörter im Slavischen in sprach- und kulturgeschichtlicher Beleuchtung«. Han har selv i fortalen til sit arbejde fremhævet, at det ikke var hans mål at finde nye eksempler på germansk-slaviske lån – og det materiale, han arbejder med, er i det hele også det forlængst af tidligere forskere tilvejebragte – eller at studere de enkelte låneord isoleret, men at se lånene som vidnesbyrd om et alment sprog- og kulturfænomen. Det sidste synspunkt er i og for sig ikke noget nyt, hvad der afstedkom en temmelig ublid recension af Antoine Meillet. Det er dog rigtigt, at det betydelige germanske indslag i det ældste stadium af slavisk ikke tidligere var behandlet samlet under kulturhistorisk synspunkt. Det betydningsfulde i Stender-Petersens undersøgelse ligger i hans bestræbelser for med alle til rådighed stående midler – de litterære vidnesbyrd og resultaterne af den arkæologiske forskning – at nå frem til en forestilling om den konkrete historiske situation, i hvilken man med en vis sandsynlighed kan placere den kulturelle påvirkning, som låneordene vidner om. Der kan ikke herske nogen tvivl om, at den væsentligste del af de ældste germanske låneord repræsenterer et for-gotisk, i det væsentlige endnu urgermansk sprogtrin. Spørgsmålet er så, hvor denne germanske befolkning har kunnet øve indflydelse på de endnu på et begrænset territorium boende slaviske stammer. At de slaviske stammer i den fællesslaviske tid har beboet et område, der rakte fra Pripet-Dnjepr-bassinet til over imod Don med Niemens øvre løb som den nordligste grænse, har Stender-Petersen sandsynliggjort. Med hensyn til de østgermanske for-goter har han peget på, at der ikke er nogen tvivlende grund til ud fra Jordanes' beretning om goternes udvandring fra Skandinavien med de tidligere forskere at drage den slutning, at de har slået sig ned ved Weichselflodens munding. Der er, mener Stender-Petersen, al grund til at betragte de stærke urgermanske indslag i de østersøfinske sprog og den tilsvarende påvirkning på slavisk som parallelle foreteelser, og man må derfor regne med en fra Øst- og eventuelt også fra Vestgötaland over Gotland udgået og direkte mod øst rettet germansk immigration til de østbaltiske lande, som i den førkristne (eller romerske) jernalder var beboet af finner. Der har været en germansk bosættelse spredt over hele området fra Reval til Danzig, og fra de i de senere som Estland, Livland og Kurland betegnede dele af Bal-

ticum har østersøfinnerne fået deres urgermanske låneord, medens slaverne er blevet påvirket af de før-gotiske stammer, der havde slået sig ned i Samland og området ved Pregel-Niemen, og som derfra begyndte at brede sig i sydøstlig retning. Ud fra disse antagelser er det lykkedes Stender-Petersen at give en rimelig bestemmelse af den *amnis*, som goterne på deres vej mod sydøst ifølge Jordanes måtte overskride under katastrofale omstændigheder. Det drejer sig sandsynligvis om Pripet og det omkring denne flod liggende sumpland. Under den sydøstlige ekspansion er østgermanerne kommet i direkte og intim kontakt med de slaviske stammer i deres hjemland. Stender-Petersen er ved sit forsøg på at bestemme vilkårene for de kulturelle berøringer mellem germaner og slaver gået tilværks med stor omhu og har for alle de enkelte slutninger søgt støtte især i de arkæologiske fund. Det kan dog ikke nægtes, at adskilligt forbliver rent hypotetisk. Den litterære overlevering er yderst sparsom og sen og hviler utvivlsomt kun på gotiske sagn, som Jordanes har taget for historie, og de arkæologiske vidnesbyrd er spredte og endnu mere eller mindre tilfældige. Men det er trods alt et respektindgydende forsøg på at indordne de mange spredte data under et helhedssyn, som senere undersøgelser har kunnet korrigere i det enkelte, men som man ikke kommer udenom.

Foruden det store arbejde om de germanske låneord har Stender-Petersen i talrige tidsskriftsartikler behandlet etymologiske og grammatiske spørgsmål inden for slavisk. Men efter hjemkomsten til Danmark samles hans interesser mere og mere om den rolle, skandinaverne har spillet ved grundlæggelsen af det russiske rige og i den ældste russiske historie. Det er det såkaldte varægerspørgsmål, som, lige siden det i 1845 blev rejst af den russiske akademiker Kunik, har været et stridsæble mellem russiske og vesteuropæiske forskere. De første bidrag vedrørende de med dette spørgsmål forbundne problemer, som Stender-Petersen leverede, var to afhandlinger om betydningsudviklingen af oldnord. væringi, russ. var'ag og oldnord. kylfingr, russ. kolb'ag i Acta Philologica Scandinavica 1930–31; derpå kom 1934 bogen »Die Varægersage als quelle der altrussischen chronik«, og fra 1940–1952 kom der en lang række afhandlinger dels som bidrag til forskellige festskrifter, dels, under titlen »Études Varègues«, offentliggjort i tidsskriftet Classica et Mediaevalia. Disse afhandlinger

blev sammen med en orienterende indledning og en udførlig sammenfatning af hovedresultaterne på russisk i 1953 samlet i bogen »Varangica«, som sammen med en bibliografi blev overrakt forfatteren af venner og kolleger som et festskrift til hans 60-årsdag.

Varægerproblemet blev herhjemme taget op af Vilh. Thomsen, som i 1876 på grundlæggende måde behandlede det i de berømte Oxford forelæsninger om det russiske riges grundlæggelse ved nordboerne, der først udkom som bog på engelsk i 1877 og senere blev oversat til tysk, svensk og russisk. Udgangspunktet for hele diskussionen er et sted i den Oldrussiske krønike, den såkaldte Nestor-krønike, som under årene 859–62 beretter, at slaviske og finske stammer, der boede øst for Peipus-søen, syd for Ladoga-søen og vest for Beloozero (Hvide sø), forjog de varæger (russisk *var'ag*), som var kommet over havet og hævdede skat af dem; de begyndte så selv at herske, men kom snart i strid og tilkaldte så den på den anden side af østersøen boende varægiske Rus'-stamme og bad den om at herske over sig; så begyndte de tre brødre Rurik, Sineus og Truvor at herske i byerne ved de tre søer (Novgorod, Beloozero og Izborsk), og landet fik navnet *Russkaja zemlja* efter varægerne, efter som disse var *rusi*. De vestlige forskere (normannisterne) har længe været enige om i denne beretning at se et historisk bevis for den russiske stats grundlæggelse ved nordboerne. Man har regnet med nordboernes kulturelle overlegenhed over det primitive slaviske bondefolk, og den tysk-russiske germanist F. Braun har i nordboernes ankomst til de nordvestrussiske egne villet se en østlig parallel til vikingetogene mod vest. Mod den normannistiske opfattelse har de russiske forskere (antinormannisterne) både før og efter revolutionen rejst en energisk protest. De har ikke kunnet anerkende nordboernes kulturelle overlegenhed over slaverne og har søgt at vise, at slaverne allerede før varægernes ankomst havde organiseret sig i nationale stater, ganske vist ikke i egnen omkring Novgorod, men i syd og i sydvest. En særlig alvorlig anstødssten var det for dem, at Ruslands navn skulde være afledt af et *Rus'* af nordisk oprindelse, og de russiske forskere har uden held på alle mulige og umulige måder søgt at finde andre forklaringer på det russiske lands navn. Men de har utvivlsomt ret i, at dannelsen af den russiske stat ikke kan være foregået på den ukomplicerede måde, som man må forestille sig, når man uden videre tager Nestor-kronikens beretning på ordet. Stender-

Petersen har nu vist, at adskilligt af striden mellem normannister og antinormannister bliver genstandsløst, når man anlægger et mere kritisk syn på Nestor-kroniken, end man hidtil havde gjort. Kronikens beretning om Rus'-folkets komme er affattet c. 250 år efter at begivenheden skal have fundet sted, og man kan uden videre udelukke muligheden af skriftlige kilder, da skrift i Rusland først kommer i brug i tiden efter 988, da kristendommen blev indført. Man må altså i hvert fald regne med mundtlig, og dermed rimeligvis deformeret overlevering, og kronisten kan desuden mere eller mindre vilkårligt have kombineret overleveringer af meget forskellig værdi. Da Nestor-kroniken også i andre partier formidler sagnstof, har Stender-Petersen utvivlsomt ret, når han i teorien om de tre brødre, som med hele Rus'-folket udvandrede til det slavisk-finske grænseområde i Nordrusland og gav sig til at herske i de tre byer, ser en variant af et oprindelsessagn, som er kendt fra flere forskellige steder hos den svenske befolkning i Finland og Estland. Sagnet kan i Rusland være benyttet af senere fyrster, som ønskede at legitimere deres nordiske herkomst. Endelig hører *var'ag* med betydningen 'skandinav, skandinavisk kriger i fremmed tjeneste', som er den, man finder hos Nestor, først en senere tid til og kan da umuligt have været den oprindelige betegnelse for de fra Skandinavien komne folk. Derimod beror navnet *Rus'* på en ægte tradition. De svenskere, der bosatte sig iblandt slaverne har utvivlsomt bevaret erindringen om deres herkomst fra landet hinsides havet. Navnet *Rus'* er et russisk kollektiv dannet ud fra det finske *Rōtsi* (hvoraf senere *Ruotsi*, som endnu er det finske navn for Sverige). *Rōtsi* har fra først af været navnet på de svenskere, der kom fra den anden side af havet og bosatte sig mellem de oprindelige indbyggere i Finland og Estland, og det er det samme, som findes som første led i det svenske landskabsnavn *Roslagen*. På oldsvensk hed beboerne i Roslagen *rōþs-karlar*, *rōþs-mæn* eller *rōþs-byggjar*, hvor *rōþs-* efter Ekbloms forklaring er opstået af genitiven til substantivet *rōþer*, som betyder 'sund mellem øer, beskyttet sted for sejlads'. De folk fra den svenske side af havet, som først slog sig ned blandt finnerne har altså betegnet sig selv som dem, der boede ved vandet. Disse sundbeboere har ikke været vikinger, men kolonister, der søgte udyrket jord på den anden side havet. Skandinavernes tilstedeværelse i Nordvestrusland forklares af Stender-Petersen naturligt

som resultatet af et rimeligvis gennem generationer stadigt fortsat landnam; de svenske kolonister har taget land i egnene ved den finske bugt og Rigabugten, og kolonisationen har efterhånden bredt sig ad floderne Neva og Volchov og er nået til landet syd for Ladogasøen, hvor de, da slaverne kom i forbindelse med dem, allerede havde slået rod og hvor de udbyttede de finske stammer. Fra Ladogalandet breder disse kolonister sig videre ud og underlægger sig først Novgorod (Holmgard) og siden hele landet langs Dnjepr indtil Kiev, hvad der førte til grundlæggelsen af den Novgorod-Kievsk stat. Foruden at dyrke agerbrug har de skandinaviske kolonister forlængst været engageret i den gennem lange tider drevne byttehandel især med skind. Langs de forskellige vandveje er de kommet i berøring med de tyrkiske bulgarers og chazarers chaganater ved Volga, som formidlede og kontrollerede handelen med orienten og Byzans. Bekendtskabet med disse højt udviklede statsdannelse ligger uden tvivl til grund for den første skandinaviske statsdannelse i Ladogalandet, hvor der opstår et chaganat efter de tyrkiske Volgastaters mønster. Under Rus'-folkenes væsentligst af handelen betingede ekspansion er handelsmændene efterhånden kommet til at indtage en førende stilling. De er trådt i konkurrence med bulgarer og chazarer som formidlere af handelen mellem norden og orienten og Byzans. Til støtte for denne handel, der fra Ladoga førte dem igennem Volgalandet helt ned til det Kaspiske havs kyster, har de ved alle flodovergange og flodmundinger anlagt handelsstationer, og til gensidig støtte og sikring har de organiseret sig i gildelignende handelsselskaber. Et medlem af en sådan sammenslutning kaldte sig væring, på russisk *var'ag* eller kylfing, på russisk *kolb'ag*. Til tydningen af disse betegnelser har især Vilh. Thomsen og den svenske slavist R. Ekblom ydet værdifulde bidrag, men det er først Stender-Petersen, der ved alsidige undersøgelser har opklaret deres ejendommelige historie. Det russiske *var'ag* (ældre *var'eng*) er lånt fra oldnordisk *váringr* (senere form *væringr*), der er afledt af *vár* 'troskab, borgen, garanti'. Ordet betegner derfor en, der stiller *várar*, garantier; en *var'ag* er i det 9. årh. en nordisk købmand, som ved indtrædelsen i et handelsselskab stiller og modtager garantier med henblik på den risiko, han løber i sine handelsforbindelser. Betydningen 'skandinav' eller 'skandinavisk lejesvend', som *var'ag* har i Nestor-kroniken, kommer først op i det 11. årh., da de russiske fyrster var begyndt at

hverve skandinaviske krigere til brug ved deres indbyrdes stridigheder og til at sikre sig imod de tyrkiske folk, der lagde hindringer i vejen for handelen med Byzans. Hvervningen formidledes efter Stender-Petersens sandsynlige opfattelse af handelselskaberne, og betegnelsen *var'ag* gik derfor efterhånden over til også at betegne de fra Skandinavien hvervede folk og tilsidst en skandinav i al almindelighed. Da varægiske krigere i det 11. årh. træder i tjeneste hos de byzantinske kejsere som gardesoldater, får det græske *várangos* (af den ældre russiske form *var'angŭ*) betydningen 'gardesoldat af nordisk herkomst'. Ud fra helt andre forestillinger er ordet *kolb'ag* kommet til at få en lignende betydning som *var'ag*. Det er lånt fra et nordisk *kulbingaz* (oldnordisk *kylfingr*), som er en afledning af et ord, der betyder 'kølle' (jf. oldnordisk *kylfa* 'kølle'). Men kollen var ikke et stridsredskab, men rimeligvis en rund stav eller stok, der som en budstikke gik rundt og kaldte folk til stævne. Medlemmerne af de nordiske handelselskaber har da fået navn efter denne »kølle« (jf. engelsk *club*).

Gennem de udførlige detailundersøgelser, som Stender-Petersen har fremlagt i den lange række af »Varægiske studier« er det utvivlsomt lykkedes ham at bane vejen for en klarere forståelse af de faktorer, der har virket sammen ved dannelsen af den nordisk-slaviske stat. »Den ene faktor, som der bør tages hensyn til, var de slaviske stammers relativt høje agrariske niveau og deres stadig mere ulidelige eksploitering ved de tyrkiske Volgakaganater, der nød godt af Orient-handelen. Den anden var det nordiske *Rus*-folks, et udpræget skandinavisk landnam- og kolonistfolks, modstandskraft overfor de tyrkiske kaganaters ekspansion og – takket være de fra Sverige medbragte politiske stats-traditioner – evnen til at emancipere sig som et selvstændigt handelspolitisk kaganat. Krydsningen af disse to faktorer resulterede i dannelsen af den nordisk-slaviske russiske stat mellem Kijev og Novgorod. Dannelsen af en sådan stat var i begge folkegrupperes interesse, og det er et historisk faktum af stor betydning, at den nordiske folkegruppe, der med sit initiativ var kommet den slaviske i forkøbet, hurtigt gik op i denne og smeltede sammen med den.«

I sin bog »Die Varägersage als quelle der altrussischen chronik« har Stender-Petersen udførligt søgt at eftervise, at en stor del af det fælles stof, som vi finder i de nordiske sagaer og hos Saxo og i den russiske krønike, ikke, som almindeligt antaget, er

kommet til Rusland nordfra, men fra Byzans af tilbagevendende varæger er blevet bragt til Kiev og Novgorod og videre til Norden. Særligt indlysende er dette for de fortællinger, i hvilke en krigslist er det bærende motiv, idet det for disses vedkommende har været muligt at påvise byzantinske forlæg, der har deres rødder i hellenismen.

Den lange række af afhandlinger og populære artikler i tidskrifter og aviser om russisk litteratur, som vedblev at komme fra Stender-Petersens hånd, vidner, ligesom den fine bog »Russiske silhuetter« fra 1933, om hans stadige optagethed af den russiske litteraturs problemer og kan betragtes som forarbejder til det storværk »Den russiske litteraturs historie«, som han endeligt kunde udsende i 1952. Det er lige imponerende ved sit omfang – tre bind på ialt 700 sider – som ved sit indhold. Medens hans ungdomsarbejder inden for litteraturhistorien, og især hans ovenud grundige undersøgelse af Bohomolec' forfatterskab, var rent historisk-komparative, møder vi her en nyorientering. I fortællingen til værket bekender forfatteren at have modtaget bestemte impulser fra den såkaldte formalistiske metode eller skole, som blomstrede op i Rusland lige ved den første verdenskrigs udbrud, og som er i slægt med samtidige og senere vesteuropæiske og amerikanske metodologiske bestræbelser. Det kan efter denne retnings opfattelse ikke være litteraturforskningens opgave at anlægge ekstra-litterære synsmåder på digternes værker og betragte dem som illustration til personlige, politiske eller kulturhistoriske forhold. For Stender-Petersen er litteraturen *ordkunst* og må af litteraturhistorikeren udelukkende betragtes som sådan. Han har derfor også konsekvent fra sin fremstilling af den russiske litteraturs udvikling udelukket alt skriftligt, som ikke kan vurderes efter sine meriter som ordkunst. Det biografiske stof er bragt ned til et minimum, og vægten er lagt på selve litteraturens historiske forløb. De enkelte forfattere og de samlede forfatterskaber betragtes under stilanalytiske synsvinkler, og personnavne skal i hans værk opfattes langt mere som symboler på bestemte kunstsystemer end netop som betegnelser af konkrete personligheder i deres ekstra-litterære tilværelse. Det er hans på teoretiske overvejelser grundede overbevisning, »at litteraturhistorie hviler på stadig fornyede forsøg på at løse stadig påny opstående litterære problemsituationer, at det for litteraturhistorikeren gælder om så klart og nøjagtigt som muligt at beskrive disse særlige situationer

og løsningsforsøg i den faktisk foreliggende kronologiske rækkefølge, og at det bør være muligt at afdække ethvert litteraturforløbs immanente eller indre kausalitet«. Det sidste er vel en ideal fordring, som til dels må stilles på fremtiden. Men ellers må man sige, at det i dette imponerende værk er lykkedes forfatteren på den mest strålende måde at realisere sine intentioner. Den almindelige litterært interesserede læser kan endda uskyldigt glæde sig over, at det ikke går så strengt til, som præsten prædiker. Stender-Petersen er fri for den ensidighed, som så ofte præger forskere, der har en teori at forsvare. Han gør omhyggeligt rede for de omtalte værkers indhold og for forfatternes og de litterære strømningers historiske og sociale baggrund. Hovedsagen er, at vi i dette værk for første gang i Skandinavien har fået en sammenhængende skildring af hele den russiske litteraturs historie lige fra dens første begyndelse i Kiev-riket i det 11. årh. til oktoberrevolutionen i 1917 med hovedvægten lagt på de litterære værdier. Medens de fleste russiske litteraturhistorier enten slet ikke behandler den gamle litteratur, der tilhører tiden før Peter d. Stores reformværk, eller kun giver en meget summarisk fremstilling af den, har det været Stender-Petersen magtpåliggende fra middelalderen, hvor den særlige russiske kultur dog bliver til, at fremdrage alt, hvad der af den ufatteligt omfangsrige skriftlige overlevering udmærker sig ved kunstnerisk kvalitet. Forud for affattelsen af det første bind, som er viet den oldrussiske litteratur, der står i byzantinismens tegn, har han måttet foretage et umådeligt rydningsarbejde, men anstrengelserne har båret frugt, og vi får en fascinerende skildring af de forskellige litterære genrer: sagaer, der hører hjemme i varægisk milieu, homilier i rytmiseret prosa, helgenvitae og episk digtning fra Kiev-perioden, nye, retorisk udformede helgenlegender og fremkomsten af en verdslig litteratur i den moskovitiske periode. Medens den oldrussiske litteratur er bestemt ved de litterære stilarter, der er overtaget fra Byzans, er den nyere russiske litteratur, som for alvor sætter ind med Peter d. Stores samfundsreform, og som behandles i værkets to følgende bind, bestemt ved overtagelsen af de vesteuropæiske litteraturgenrer, som er nedarvet fra antikken. Det er ikke muligt her i enkeltheder at gå ind på Stender-Petersens overalt fint nuancerede behandling af alle de rigt varierede forfatterindividualiteter og stilretninger, der manifesterer sig i de sidste to hundrede år af den russiske litteraturs historie. Jeg vil blot fremhæve nogle afsnit, som for mig står som

højdepunkter i hans fremstilling. Der er først og fremmest afsnittene om Puškins lyriske digtning, der samler sig til en vidunderlig distinkt karakteristik af Puškins lyriske personlighed; dernæst den ypperlige redegørelse for Puškins og Lermontovs udformning af en realistisk prosastil og for Gogol's groteske stil og endelig de præcise bestemmelser af den individuelle udformning, realismen får hos så individuelt forskellige fortællere som Gončarov, Turgenjev og Tolstoj, og af Dostojevskijs kompositionsteknik forstået ud fra modsætningen til Turgenjev. Hvad behandlingen af Dostojevskijs vældige, men dog så overordentlig problemfyldte forfatterskab angår, er det dog måske tvivlsomt, om man uden videre tør give Stender-Petersen ret, når han vil hævde, at Dostojevskij *først og fremmest* er kunstner. Dostojevskijs bevidste stræben efter at underminere den klassiske romans vulgære psykologi er formodentlig primær i forhold til hans stilistiske bestræbelser. Man kan naturligvis være uenig med Stender-Petersen i den ene eller den anden af hans vurderinger, men man føler sig i hans selskab altid på sikker grund. Stender-Petersen har med denne spillevende og inciterende litteraturhistorie, som på hver side vidner om hans dybe indlevelse i og kærlighed til den russiske litteratur, mere end nogen anden bidraget til for os og for alle, som kan læse dansk, at åbne porten ind til det rige russiske åndsliv. En kostelig tilgift er de mange ypperlige oversættelser både i prosa og på vers, med hvilken han opliver sin fremstilling. En videreførelse af litteraturhistorien med en skildring af den litterære udvikling efter oktoberrevolutionen 1917 havde Stender-Petersen stillet i udsigt, men andre opgaver synes at have trængt sig på, og han har vel også fundet, at der endnu manglede de nødvendige forarbejder til en sådan fremstilling. I sine sidste år havde han planer om at skrive også den polske litteraturs historie, og han var just ved at lægge hånd på værket, da døden ramte ham. Størstedelen af de litterært værdifulde oldrussiske tekster, som han har behandlet i det første bind af litteraturhistorien, har han i samarbejde med Stefan Congrat-Butlar udgivet og kommenteret sprogligt og reelt i en stor »Anthology of Old-Russian Literature«, som i 1954 blev udsendt af Columbia University Press.

Den mundtligt overleverede russiske digtning, som hovedsageligt udgøres af de viser, som igennem århundreder er blevet sunget ved de rituelle fester, som følger bonden på hans vej gennem året, og de episke digte, bylinerne, som kun er bevarede hos bonder

og fiskere, men i en oprindeligere form må være blevet foredraget i et højere milieu, Kiev-fyrsternes hird, kan ikke placeres i den skrevne litteraturs udviklingslinie og er derfor ikke behandlet i litteraturhistorien. Men Stender-Petersen har drøftet denne digtnings problemer i sine »Russian Studies« (Acta Jutlandica, XXVIII, 2, Aarhus 1956), pp. 65–74, og i afhandlingen »La théorie de l'origine varègue de la byline russe« (Classica et Mediaevalia, bd. VII og VIII, optrykt i Varangica, pp. 217–240) har han givet en udførlig kritik af den historiske skoles behandling af bylinedigtningen. Et foredrag om Kirša Danilovs bylinesamling, som han holdt ved slavistkongressen i Moskva i 1958, vakte en overordentlig interesse.

Det er et usædvanligt vidtspændende og dybtloddende videnskabeligt værk, Stender-Petersen har efterladt sig, og det vil uden tvivl få en lang eftervirkning. Men hans virkestrang rakte langt videre ud. Også i studerekammeret var han først og fremmest det levende menneske, som havde noget på hjertet, noget han vilde have sagt, og som den ordets kunstner han var, evnede han at sige det, så det blev hørt også udenfor de kredse, som kunde følge ham i hans lærde værker. Det var hans overbevisning, at »al fjendtlighed, hvadenten det er mellem lande, grupper af mennesker eller enkelte mennesker, først og fremmest skyldes mangel på kendskab og dermed forståelse«. Deraf de mange foredrag, han holdt overalt i landet, og de talrige artikler og bøger beregnet for et større publikum, som han med utrættelig oplagthed skrev i de mange år, han virkede her i landet. Det var hans dybeste trang at skabe forståelse for de slaviske og særligt det russiske folks vilkår både i fortid og i nutid. Af kapital vigtighed var det for ham i en gærende overgangstid, hvor noget nyt var ved at bryde frem, at sprede oplysning om forholdene i Sovjetunionen, som han kendte af selvsyn gennem gentagne besøg i landet. Stender-Petersen bekendte sig selv som fuldblods rationalist. Den klare, frie, af ingen uvedkommende ydre hensyn bundne tanke, som aldrig standser ved noget som endeligt fastslået, den, som er den selvfølgelig forudsætning for al videnskabelig forsken, vilde han have indsat i sine rettigheder også i menneskenes daglige gøremål. Deraf hans selvfølgelig opladthed for alt det nye i tiden. Alt det endnu uprøvede skulde have sin chance for at godtgøre sin berettigelse. Det gjaldt den nye kunst – han ivrede for eksperiment-scenen – og det gjaldt selvfølgelig videnskaben – han sluttede sig

varmt til de strukturalistiske bestræbelser i litteratur- og sprogvidenskab og har selv forsøgt at skitsere en strukturalistisk litteraturteori i tilknytning til Louis Hjelmslevs sprogteori. Men det gjaldt først og sidst i forholdet mellem mennesker. Han hørte til *les hommes de bonne volonté*, og det ikke blot i kraft af sin klare tanke, men også ved sin entusiasme og sit hjertelag. Han befandt sig vel imellem mennesker og lyste op iblandt dem ved sin ånd og sit vid. Han blev ved enhver sammenkomst det naturlige midtpunkt og følte utvivlsomt en rent umiddelbar glæde ved at folde sig ud. Men i det stille havde han omtanke for mennesker. Som travlt optaget dekan tog han sig uden videre tid til at skrive venlige breve med mange gode og nyttige trøstegrunde til ham personligt ganske ubekendte ansøgere, der ikke mente at have fået deres ønsker opfyldt.

En samling af artikler og afhandlinger med populært sigte fra de senere år, som fru Ebba Torstenson besørgede udgivet til den 70-årsdag, han ikke nåede at opleve, fik med fuld ret med et citat fra en af de optagne artikler titlen »På tærsklen til en ny tid«. Han vilde altid tillidsfuldt se fremad. Det var ham uden tvivl en tilfredsstillelse, da han vendte hjem fra Dorpat, at komme til et *nytt* universitet. Her kunde han være med til at forberede fremtiden, og her skabte han den bredeste basis for de slaviske studier i vort land. Her fik han indrettet det første slaviske institut og herfra organiserede han det slavistiske samarbejde i norden, som fik sit redskab i tidsskriftet *Scando-Slavica*.

Stender-Petersen indtog en højt anset position i den internationale slavistik. Han har været gæsteprofessor ved Columbia University og var medlem af mange videnskabelige sammenslutninger. Af dette selskab har han været medlem siden 1943, og her har han talt om Puškin og Mickiewicz og om sine banebrydende varægiske undersøgelser på en måde, som aldrig vil glemmes af dem, som det forundtes at høre ham.

Vi vil i ærbødighed og taknemmelighed mindes den fremragende forsker og den utrættelige lysspreder Adolf Stender-Petersen.

Foruden af Stender-Petersens selvbiografi i Festskrift udgivet af Københavns Universitet i Anledning af Universitetets Aarsfest, November 1923, p. 100-102, har jeg haft stor nytte af: Hans Chr. Sørensen, Et storværk om russisk digtning (Ord och bild, Stockh. 64. årg.); Knud Rahbek Schmidt, Ad. Stender-Petersen (Århus universitets årsskrift 1963) og Carl Stief, Adolf Stender-Petersen as a Literary Historian (Scando-Slavica 1964, pp. 235-237).

Paul Widewitz

II.

PAUL DIDERICHSEN

16. august 1905—9. oktober 1964.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 12. marts 1965.

Af **Aage Hansen.**

Den 11. april 1958 optog Videnskabernes Selskab to nye medlemmer som på en del punkter lignede hinanden. De var omtrent lige gamle, 53 og 52 år, begge professorer der foruden at passe universitetsgerningen og de stille studier følte trang til at gøre en praktisk indsats og gjorde det på en måde der fik betydning ikke blot for universitetet og videnskaben men også for videre kredse. De døde begge da de syntes at stå på deres livs højde og på et tidspunkt da man havde grund til at vente endnu meget af dem, den ene, Hal Koch, i efteråret 1963, den anden, Paul Diderichsen, et årstid senere, den 9. oktober 1964.

Paul Henrik Krag Diderichsen blev født i Kbh. 16. aug. 1905. Faderen var auditor. I den fædrene slægt støder vi på navnet Paul Ditlev Christian Paulsen, kendt i Danmarkshistorien for sin indsats for det danske sprog i Sønderjylland, endvidere en række lærde filologer og skolemænd af familien Bloch.

I året 1913 flyttede familien til Næstved hvor faderen var blevet dommer, og Paul Diderichsen fik ligesom sine brødre sin skolegang på Herlufsholm. Han blev klassisk-sproglig student i 1923 og begyndte samme år at studere latin og græsk som bifag til skoleembedseksamen med dansk som hovedfag. Senere valgte han at koncentrere sig om dansk og nordisk filologi med en magisterkonferens for øje. Studiet af de klassiske sprog, især latin – han mindedes senere specielt A. B. Drachmanns øvelser over latinsk syntaks – skaffede ham kundskaber der blev ham til stor nytte senere, bl. a. ved arbejdet med de gammeldanske fragmenter og med prosahistorien.

Som student havde han fået arbejde ved Ordbog over det danske sprog som såkaldt supplerende (dvs. én hvis arbejde

består i at supplere det forhåndenværende materiale til et afsnit der skulle gå til redaktion, bl. a. ved at gennemgå et stort antal fagværker med ordregistre og udskrive de til afsnittet hørende ord herfra). De penge han tjente, brugte han til at lade sin sangstemme uddanne hos Poul Methling. Han elskede sang og har ved forskellige lejligheder, ved foreningsfester og sammenkomster, glædet andre med sin sang.

Sin konferens fik han i 1929. Han var da klar over at han ville samle sig om studiet af dansk men vaklede en tid mellem det litterære og det sproglige. Det var nok ordbogsarbejdet i forbindelse med skepsis overfor værdien af de gængse litteraturvidenskabelige metoder, der langsomt men sikkert førte ham over i den sproglige lejr. 1930 avancerede han til redaktør ved Ordbogen. Hans første artikel kom i bind XII 1931. Han fortsatte som redaktør til 1952, da XXVI bind kom med de sidste artikler fra hans hånd. Som ordbogsredaktør var han meget grundig og udførlig. Den første større artikel han fik overdraget at udarbejde var om det lille men vigtige ord *og* i XV bind (1934). Jeg husker hvor vanskeligt det var at få ham til at begrænse sig og indordne sig under ordbogens principper. Han ville helst gøre artiklen om *og* til en større videnskabelig afhandling. Da han senere fik artiklerne om *sig* og *sin* kom man ud over vanskeligheden ved at lade ham udarbejde både en sammentrængt artikel til brug for ordbogen, og en udførligere, af mere videnskabeligt tilsnit, til offentliggørelse i *Acta Philologica Scandinavica*.

Der var dengang ikke mange muligheder ved universitetet indenfor faget dansk. Foruden professoratet (som havde området nordiske sprog under sig) var der kun en usseltlønnet stilling som undervisningsassistent i nydansk grammatik. Denne stilling blev ledig i 1937 og den fik Paul Diderichsen. Han gjorde sig i løbet af de følgende år så uundværlig at universitetet sikrede sig ham ved at udnævne ham til universitetsadjunkt (1943) og senere, i 1949, fik oprettet et ekstraordinært professorat i dansk sprog for ham, det første professorat i dansk sprog i Danmark.

Den videnskabelige produktion begyndte med et større udgiverarbejde. På opfordring af professor Johs. Brøndum-Nielsen var Paul Diderichsen lige efter at han havde fået sin eksamen begyndt at forberede en udgave af de såkaldte Huskvarnafragmenter, men opgaven blev snart udvidet til at omfatte alle

danskskrevne middelalderlige håndskriftfragmenter, især bestående af legender og andre religiøse, opbyggelige skrifter. Hvert af disse fragmenter ikke blot udgives og konfronteres med sit latinske forlæg, når et sådant findes, men det forsynes også med en kommentar der står i omvendt forhold til teksten m.h.t. størrelse: her gennemgås fragmentets historie, dets palæografi, ortografi, sprogform m.m. med stor grundighed og nøjagtighed; det lille fragment presses som en citron til sidste dråbe. Man kan i arbejdet se udgiverens klassiske skoling i frugtbart samarbejde med stor viden om dansk middelaldersprog, for lydhistoriens vedkommende baseret på Brøndum-Nielsens *Gammeldansk Grammatik*, hvoraf bind I–II forelå. Men Diderichsen lod sig ikke nøje med disse specialundersøgelser, han samlede enkeltresultaterne så der kunne kastes lys over den alm. sprogtilstand i dansk middelalder, og det vigtigste er her hans konstatering af i hvor høj grad den gammeldanske ortografi i middelalderens sidste århundrede (ca. 1425–1525) på alle væsentlige punkter er præget af en fælles norm (nærmere udviklet i afhandlingen *Probleme der Altdänischen Orthographie* i *Acta Philologica Scandinavica* XII 1938).

Den interesse og forståelse for syntaks som han havde lagt for dagen i de nævnte ordbogsartikler og hans arbejde med det gammeldanske sprogstof førte til at han som emne for sin doktor-disputats (1941) valgte Sætningsbygningen i Skaanske Lov, – sådan lyder titlen, med tilføjelsen: *Fremstillet som Grundlag for en rationel dansk Syntaks*. Dette udvikles nærmere i indledningen hvor det siges, at det er »Hensigten at lade den Undersøgelse, der hermed foreligger, være Grundstenen i en Række sammenlignende Totalbeskrivelser af typiske Enkeltværker inden for de vigtigste (geografiske, kronologiske og stilistiske) Omraader af dansk Litteratur«. Denne vældige opgave blev ikke realiseret. Den modificeredes til en lærebog i dansk prosahistorie. Størst vægt lægges i disputatsen på at udrede forholdene indenfor sætningen og som en hjælp ved analysen skabte Diderichsen sit såkaldte feltsystem, en topisk-logisk inddeling af sætningen i tre felter: et indlederfelt, et aktualfelt og et indholdsfelt. Systemet har han også lagt til grund for sætningsanalysen i sin danske grammatik. Her har felterne fået navnene fundamentfelt, neksusfelt og indholdsfelt, medens indlederfelt er blevet betegnelse for den

plads forrest i sætningen hvor sætningsindlederen (konjunktionen) står. Dette system har vist sig nyttigt, også ved beskrivelse af andre sprog end dansk.

De følgende år arbejdede Diderichsen på at skabe den moderne danske grammatik som savnedes på alle de højere undervisningstrin. Resultatet blev *Elementær Dansk Grammatik* der udkom i 1946. Det er – som forfatteren selv siger – et forsøg på at formidle en overgang fra det hidtil almindeligt brugte system til et nyt der er mere i overensstemmelse med de nye sprogtanker. Der er både fordele og ulemper ved en sådan fremgangsmåde, men arbejdet bringer en mængde nye synspunkter og oplysninger som vil sikre bogens værdi i fremtiden. Diderichsen har selv beskrevet sin videnskabelige udvikling i disse år, de mange frugtbare påvirkninger han fik fra forskere af den gamle og den nye skole, og arbejdet med grammatikken, i en afhandling »Synspunkter for dansk Sproglære i det 20. århundrede«, del af et endnu ikke udkommet samlingsværk »Det danske sprogs udforskning i det 20. århundrede«.

Under arbejdet med at bedømme en doktordisputats (Marie Bjerrums Rasmus Rasks *Afhandlinger om det danske Sprog* 1959) kom Diderichsen dybt ind i studiet af Rasmus Rask, hans forudsætninger, hans sprogtenkning og systematik. Det blev til bogen *Rasmus Rask og den grammatiske Tradition*, udgivet i dette selskabs *Historisk-filosofiske Meddelelser* 1960.

Odense latinskole havde – påviser Diderichsen – på den tid Rask gik der, en række lærere der ikke blot var fremragende som pædagoger men også drev selvstændige studier. Flere af dem var sprogmand, deriblandt Søren Niclas Johan Bloch, én af Paul Diderichsens forfædre. Disse lærere og de tyske sprogforskere som Rask gennem dem lærte at kende, skabte grundlaget for den unge Rasmus Rasks sproglige interesse og for hans sprogsyn og sproglige arbejdsmetode. På denne baggrund kan Diderichsen dokumentere Rasks egen udvikling og vise hvori hans indsats i sprogvidenskaben består. Derved kommer han ikke uden om »et venskabeligt opgør« (som han kalder det) med Louis Hjelmslev der har tillagt Rask »ideen om en rent strukturelt-typologisk klassifikation af sprog uden hensyn til deres genealogiske slægt-skab« (anførte arbejde side 42).

I sine sidste år arbejdede han på den prosahistorie vi så hen

til med så store forventninger. Fuldendt ville den være blevet et værdifuldt værk. Grundige kundskaber i klassisk filologi, i lærdomshistorie og i nordisk filologi, på det sproglige som på det litterære område, er her udnyttet af en forsker der er skolet i de nyere principper for sprogbetragtning og sprogbeskrivelse. Linjerne er store og kraftigt optrukne. I stencilerede hæfter foreligger en gennemgang af den sproglige fremstillingsform inden for de forskellige litteraturgrene op til begyndelsen af 1800-tallet. Fremstillingen er lærebogsagtig knap, istrøet sprogsprøver og en række spørgsmål til besvarelse. Paul Diderichsen lavede stadig om på sit arbejde og det er uvist i hvilken form det skulle være fremkommet på tryk. Man mærker straks fra begyndelsen forfatterens lærdom og store belæsthed. Han er i stand til at supplere og korrigere vor viden (som den foreligger i de forskellige sproghistorier) på mange punkter. Han viser en forbløffende evne til at destillere det vigtigste ud af tidligere forskning og at samle det foreliggende materiale under klare helhedssynspunkter. Men det giver ham kun sjældent lejlighed til selvstændig forskning fra grunden af.

Det sidste han fik udgivet, var en afhandling om sætningsleddene og deres stilling, i festskriftet *Danica* 1964.

Som allerede antydet hørte Paul Diderichsen ikke til de stille lærde. Han var stærkt interesseret i hvad der skete omkring ham og han var aldrig bange for at gøre et arbejde der efter hans mening burde gøres. Han deltog ivrigt i fagets foreningsliv. Han var formand for Selskab for nordisk filologi i næsten 20 år, var et virksomt medlem af Lingvistkredsen, og gjorde en indsats i arbejdet for forbedring af unge videnskabsmænds kår. Han var med til at skabe den nye eksamensordning ved universiteterne. Skønt han ikke selv havde haft skoleundervisning interesserede han sig meget for skolens arbejde indenfor faget dansk, og det blev ham der kom til at udarbejde kapitlet om dansk grammatisk terminologi i Undervisningsvejledning for Folkeskolen.

I året 1948 deltog Diderichsen i et internationalt akademisk sommermøde i Alpbach i Østrig. Han kom hjem fyr og flamme for at overføre ideen: en tværvidenskabelig diskussion af almene videnskabelige problemer, til Skandinavien. Det blev til institutionen Nordisk Sommeruniversitet, hvis første møde fandt sted i

Askov i 1951. Den er udtryk for en af Diderichsens ledende tanker: at gå til grundproblemerne for al forskning og anskue dem fra alle mulige synspunkter for at undgå det faglige snæversyn. Emnerne fastlægges fra det ene år til det andet og gøres til genstand for behandling i studiekurse ved de nordiske universiteter indenfor de berørte fag. Denne helt nye form for akademiske kongresser har vist sig meget frugtbar. Det er især de yngre videnskabsmænd der fylker sig under fanerne, og derfor vil møderne, der holdes hver sommer skiftevis i et af de nordiske lande, ganske sikkert få betydning for den kommende forskning.

Som sprogmænd startede Diderichsen som sproghistoriker, elev af Brøndum-Nielsen. Men allerede under arbejdet med de gammeldanske fragmenter stiftede han bekendtskab med de nye retninger indenfor sprogforskningen, den såkaldte strukturelle lingvistik med udgangspunkt i Ferdinand de Saussure, Genève-skolen og Pragerskolen. Især gennem Lingvistikredsen i København, startet i 1931, formidledes de nye synspunkter, i møder med referater og diskussioner, til en gruppe især yngre interesserede. Kredsens ledende teoretikere var Louis Hjelmslev og Viggo Brøndal. Deres synspunkter faldt langfra altid sammen, men netop denne meningsforskellighed hindrede at der skabtes en ortodoks menighed. Der er ikke mange af den følgende tids danske sprogmænd som ikke på den ene eller den anden måde står i gæld til kredsen. For mange af deltagerne blev det en svær men lærerig brydningstid med stillingtagen til de nye forskningsmåder, og til dette nye i dets forskellige former, og eventuelt forsøg på at bygge bro mellem det traditionelle og det nye. Diderichsens *Elementær dansk Grammatik* er ikke blot skabt i og præget af en sådan brydningstid, men forfatteren har af pædagogiske hensyn bestræbt sig for at bevare så meget af det gamle som muligt. Han følte selv manglerne og håbede en gang ved en ny udgave at få tid til at lave bogen noget om, men den tid kom aldrig.

Samme år som grammatikken udkom (1946), holdt forfatteren et indledningsforedrag ved Nordistmødet i København: *Maal og Midler i Nutidens nordiske Filologi*. Her går han af hele sit hjerte ind for den strukturelle lingvistik og hævder som lingvistikens fremtidsmål: gennem undersøgelser af strukturen af

de sproglige udtryksmidler at nå frem til en forståelse af sproget som formidler af al menneskelig erkendelse. Fra nu af er Diderichsen ikke blot nordisk filolog, men også sprogteoretiker og sprogtenker. Han tænkte skarpt og systematisk, men der var så meget der trak til forskellige sider og han lod sig let begejstre af nye tanker. Han blev ikke den store systematiker og reformator indenfor studiet af dansk grammatik som man først troede at se i ham. Men han fik skabt et udmærket grundlag for den videre forskning. Han indledede et nyt afsnit i dette studiums historie.

Som grammatiker interesserede han sig – som allerede antydet – for de store linjer og de store problemer. Detailundersøgelser og sproglige kuriositeter var ligesom for småt for ham. Det var det systematiske og problemerne der er knyttet til sproglig beskrivelse og til al erkendelse der lå i hans interesserens brændpunkt. Skæbnen ville at han kom til at leve i en tid hvor nye sprogteoretiske betragtninger som stråler i et springvand brød frem fra forskellige steder og overdængede de søgende ånder. Paul Diderichsen lod sig let rive med. Blot det at noget var nyt og fremsat med dygtighed var ham i første omgang nok. Han lod sig inspirere fra mange forskellige sider: Karl Bühler, Cassirer, Brøndal, Hjelmlev for at nævne nogle navne, og det var ikke altid at disse inspirationer virkede godt sammen. Fx. står det Brøndalske indslag i ordklasselæren i Elementær dansk Grammatik disharmonisk til den øvrige fremstilling. Et sprogteoretisk-systematisk helhedssyn nåede han ikke frem til, men problemerne optog ham stadig, han ofrede gerne aftener til diskussion om disse ting, han var »immer strebend«. Dog var han ingen renlivet teoretiker, han havde altid klart blik for den praktiske side af sagerne. Det viste han bl. a. i sin undervisning og i sit arbejde i Sprognævnet som han ved sin død var formand for.

M.h.t. dansk lå hans hovedinteresse så afgjort i det danske skriftsprog. Han ville følge det gennem tiderne i sin prosahistorie, og ville give en systematisk beskrivelse af dets sidste fase i sin grammatik. I grammatikken finder man næsten aldrig egne iagttagelser hverken fra det skrevne sprog eller fra talesproget eller brug af eget indsamlet materiale. Studiet i marken overlod han gerne til andre. Men han kunne bruge resultaterne og undertiden se dem i en større sammenhæng end indsamleren.

Hans fremstillingsform var den noget tørre og tunge akade-

miske, præget af bestræbelse for at udtrykke tankerne i en logisk stringent, undertiden næsten juridisk formulering.

Evnen til populær fremstilling var ham nægtet eller han tog forsættelig afstand fra den, og humoren tog han ikke i sin tjeneste. Hans bøger kræver et ikke ringe arbejde af den der virkelig vil sætte sig ind i deres indhold. Han synes ofte at forudsætte at læseren altid er lige så logisk og skolastisk trænet og ligeså hurtigt opfattende og skarpt ræsonnerende som han selv. Han taler et sted nedsættende om »usystematiske hoveder« der finder hans grammatik for svær.

Han var skarp i sin kritik. Han kunne bruge en form der var skarpere og bed hårdere end han selv vidste af. Men bag kritikken lå aldrig ond vilje. Det var hans ungdommelig idealistiske iver og begejstring der på denne lidt ejendommelige måde kunne tage magten fra ham. Og han manglede ikke selverkendelse. Ved Nordistmødet i 1946 udtalte han følgende, der også kan stå som prøve på hans fremstillingsform: »Vi, der har følt Trang til at søge frem ad nye Stier, ved godt, at vore Arbejder er behæftet med Mangler og Uklarheder, som lettere undgaas, hvis man holder sig til de prøvede Veje, og at vore Bestræbelser for at genoprette Kontakten med den almene Sprogteori og Videnskabslære gør det uoverkommeligt for os at erhverve og fastholde den dybtgaaende Beherskelse af det historiske Materiales Enkeltheder, som vi misunder vore Kolleger. Skulde der i Kampens Hede af og til undslippe os en lovlig summarisk Døm eller et unødigt hvast Ord, skyldes det først og fremmest, at vi kæmper mod vor egen Bundethed i det Grundsyn, der er det fælles Udgangspunkt for os alle, og vi glemmer ikke af den Grund, hvad vi skylder vore Lærere, hvis Arbejde vi bygger videre paa, ogsaa naar vi forsøger at paavise Ensidigheder og Uklarheder i dets Principper« (Acta Philologica Scandinavica XIX. 96).

Når man tænker på mennesket Paul Diderichsen er det første der melder sig, tanken om hans aktivitet og hans begejstring. Han var altid virksom for et eller andet der skulle sættes i gang, altid skulle der ske noget, og hans begejstring kunne give sig næsten sydlandske udslag. Han kunne være opstemt og munter, ja kåd som en dreng. Der var i det hele taget ikke noget professoralt ved ham. Derfor havde han heller ikke svært ved

at komme i kontakt med de unge og få dem sat i gang. Han søgte ikke popularitet hos studenterne. Hans krav til dem var store. Men som kun få af sine kolleger gav han sig tid til at sætte sig ind i deres kår og studieforhold, og han lagde et stort arbejde i forberedelsen af de nye studieordninger. Han havde mange menneskelige glæder. Han elskede sang, musik, litteratur og naturen, foruden sit hjem og sin have. Men megen tid tilovers fra sit arbejde fik han ikke. Det var mange og forskellige ting han havde med at gøre, og ligegyldigt hvad det var – stort eller småt – gik han op i det med liv og sjæl.

Vi der har kendt ham godt bevarer indtrykket af en fin og følsom natur bag al lærdom og tænkning. Han var oprigtig og trofast som ven men dækkede oftest blufærdigt over sine dybere følelser. Man kunne være uenig med ham som videnskabsmand men man måtte altid holde af ham og respektere ham som menneske. Han vil blive hårdt savnet alle de steder hvor han havde sit virke. Også vi i denne kreds vil savne ham. Vi vil altid ære mindet om Paul Diderichsen.

Erwin Ruge

III.

ØJVIND WINGE

19. maj 1886—5. maj 1964.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 27. november 1964.

Af **C. A. Jørgensen.**

Engang i juni måned 1921 havde den gamle botaniker, Professor Eugenius Warming samlet en kreds af kolleger og tidligere elever til middag i villaen på Bjerregaardsvej nr. 5. Der var Kolderup Rosenvinge, Ove Paulsen, F. Børgesen og Hjalmar Jensen som nogle af de ældre, og af yngre Knud Jessen og Øjvind Winge.

I den lune sommeraften blev kaffen drukket i haven under livlig samtale om forskellige faglige emner, af hvilke jeg nu alene husker eet: Oprettelsen af en dansk, zoologisk-botanisk tropestation. — De ældre tilstedeværende, der alle selv havde gjort botaniske forskningsrejser, ivrede stærkt for oprettelsen af en sådan. Kun den unge Øjvind Winge var af en anden mening: Med kraft og mod hævdede han, at dansk videnskab ville være bedst tjent med, at kræfterne samledes om opgaverne i den hjemlige natur. Denne Wingses stillingtagen gjorde et stærkt indtryk på mig, og jeg fremdrager den her iaften, fordi jeg synes, at denne opfattelse, som han forblev tro hele livet igennem, ligesom i et glimt giver rammen om hans videnskabelige løbebane: Man kan sige, at det var bevidst, at han fortrinsvis tog forskningsopgaver op, hvortil materialet kunne findes lige uden for døren.

Dog skaffede Winge sig cytologisk og mikroteknisk viden ved en studierejse i 1911, straks efter magisterkonferensen, og kontakten med udenlandske fagfæller blev naturligvis gennem årene opretholdt ved foredrag og deltagelse i internationale kongresser, ligesom Winge lagde stor vægt på en omfattende, kollegial særtryksudveksling.

Men formede Øjvind Wingses liv sig i »geografisk« henseende i overensstemmelse med reglen om stedets enhed, var han til gengæld en ivrig og kyndig forskningsrejsende i botanikkens eller

rettere biologiens vidtstrakte rige: hans videnskabelige arbejde er, hvad emnekreds angår, af en bredde og mangfoldighed, som man sjælden træffer magen til.

Men forinden jeg går over til at forsøge at skildre Øjvind Wingses videnskabelige gerning, først et kort rids af hans livs ydre data:

Født i Aarhus d. 19. maj 1886 og dimitteret fra Marselisborg i 1905. Fra sagførerhjemmet i Aarhus har der næppe været mange tilskyndelser til, at han som student skulle vælge et i borgerskabets øjne så mærkeligt studium som botanik. Men han må allerede som gymnasiast have følt en draging mod naturkundskaben, og den fik en kraftig støtte ved hans bekendtskab med den 7 år ældre Carl Ferdinandsen, der dengang som student var huslærer på »Sophiendal« og ivrigt dyrkede mykologien på ekskursioner i Aarhus-egnen, i hvilke også Lærer Poul Larsen var deltager.

Men Wingses afgørende valg af livsgerning skete først, da han i sit rusår ved Københavns Universitet forlod juraen, som han efter sine forældres ønske var begyndt på, til fordel for botanikken. Medvirkende til denne beslutning har det muligvis været, at efteråret 1905 var et overdådig rigt svampeår, der bl. a. medførte dannelsen af »Foreningen til Svampekundskabens Fremme«. Mere afgørende har det sikkert været, at vennen C. Ferdinandsen kort forinden også var skiftet fra juraen til botanikken, og fra 1906 virkede som assistent ved Botanisk Museum, og endelig kan det vel også tænkes at have betydet noget, at lærestolen i botanik da indehaves af Eug. Warming, hvis inciterende og varmhjertede personlighed tiltrak mange unge og fastholdt dem ved faget.

Men også de 2 andre professorer i de botaniske fag, L. Kolderup Rosenvinge (sporeplanter) og Wilhelm Johannsen (plante-fysiologi og arvelighedslære) fik blivende betydning for Winge, Rosenvinge ved at indvie ham i den videnskabelige mykologi, og Johannsen ved at give ham grundlaget for eksperimental forskning, såvel i plantefysiologi som arvelighedslære.

I studieårene var det imidlertid først og fremmest mykologien, som Winge beskæftigede sig med sammen med Ferdinandsen, såvel på ekskursioner som ved arbejde i laboratoriet og på møsæet. Magisterkonferensen i botanik absolveredes i 1910, og året

efter foretog Winge den tidligere nævnte studierejse: først til Stockholm (Rosenberg: Kromosomcytologi, Lagerheim: Mykologi), derefter Paris (Dangeard: Mykologi og mykologisk cytologi) og tilsidst Chicago (Coulter og Chamberlain: Botanisk embryologi; herfra Delafields Hæmatoxylin-farveteknik, som i mange år var Wings foretrukne).

Efter sin tilbagekomst tiltrådte Winge straks stillingen som videnskabelig assistent hos Johs. Schmidt på Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling, hvor han havde sit virke indtil 1921. I dette år udnævntes han til professor ved Landbohøjskolen i det nyoprettede fag arvelighedslære. Efter Johs. Schmidts død i 1933 vendte Winge tilbage til sin ungdoms arbejdssted som direktør for Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling, en stilling han beklædte i mere end 2 årtier, indtil han i 1956 på grund af alder fratrådte. Han fortsatte dog som leder af Carlsberg Bryggeriernes forædlingsgård »Nordgaarden«, indtil et årstid før han efter ganske kort tids sygdom døde d. 5. maj 1964.

Øjvind Wings videnskabelige virksomhed er som allerede nævnt af en imponerende stor og alsidig karakter. Den er overgivet efterverdenen i form af ialt ca. 140 større og mindre arbejder, de allerfleste som afhandlinger trykt i danske og udenlandske fagtidsskrifter, enkelte som separat udgivne bøger. – En oversigt over dette righoldige materiale er det naturligvis kun muligt at give ved at man grupperer det efter emnekredse og for hver af disse søger at påvise det indre behov og den ydre foranledning, som ligger bag ved dem, og fremstiller de opnåede resultater på baggrund af den datidige viden.

Det kan vist med rette siges, at Winge af indre trang først og fremmest var mykolog. Det var dette felt, han valgte som sin ungdoms speciale, og det var med mykologien, han senere fortrinsvis beskæftigede sig i sine videnskabelige fritidsstunder.

Alle Wings floristiske og taxonomiske mykologiske arbejder, ialt 17, er udført sammen med C. Ferdinandsen og publiceret med begge de to herrer som forfatterpar, af alfabetiske hensyn i rækkefølgen C.F. og Ø.W. Men jeg ville tro, at makkerskabet ville have været nok så træffende karakteriseret med navnene i den omvendte rækkefølge: Winge har ganske givet været den videnskabeligt mest aktive af de to.

De første af disse arbejder, allerede fra studentertiden, drejer sig om bearbejdelsen af hjembragte svampesamlinger (Raunkiær's og Børgesens fra de dansk-vestindiske øer, Warmings fra Venezuela, Belgica's fra Grønland), samt om talrige fund af for Danmark eller for videnskaben nye arter, gjort på fælles ekskursioner.

Hertil kommer den af Warming inspirerede undersøgelse af svampevegetationen på Borris Hede, et af de tidligst fredede naturområder her i landet. Når man senere kom til at snakke med Winge om denne undersøgelse, eller diskuterede et problem, hvis løsning var udenfor rækkevidde, udtrykte han undertiden sin resignation ved at citere et replikskifte, oplevet ved denne lejlighed: En sen efterårsdag kom han og C.F. efter en lang dag i heden forfrosne og sultne hjem til Borris Kro. De trådte rask ind i skænkestuen (W. forrest) – og henvendt til kroværten: Vi vil ha' bøffer med løg. Værten tog piben ud af munden og svarede sindigt: De' vild' a og gjern!

Et andet af disse tidlige mykologiske arbejder, udført på foranledning af Wesenberg-Lund, handler om *Sclerotinia scirpicola*, og det skiller sig ud fra de øvrige ved at være af delvis eksperimentel karakter, idet denne ikke sjældne, men ejendommelige og hidtil upåagtede svamps livscyklus blev udredet ved dyrkningsforsøg.

De to unge, ivrige mykologers optræden på arenaen bragte liv ikke blot i den videnskabelige mykologi, der havde rige traditioner fra den Rostrupske epoke, men også i »Foreningen til Svampekundskabens Fremme«. De var igennem en lang årrække de ledende i denne forening, fik den løftet både i plan og medlemstal og koncentrerede dens sparsomme pengemidler om udgivelsen af en flora til bestemmelse af de danske storsvampe. Den udkom som små hæfter til medlemmerne med lange mellemrum, og kunne omsider i 1928 afsluttes og sendes på bogmarkedet som »Mykologisk Ekskursionsflora« med C.F. og Ø.W. som forfattere. Samarbejdet om denne bog har sikkert været de to forfattere til meget stor glæde. De supplerede også hinanden fortræffeligt: F's stilsans og store botaniske indsigt og takt og W's talrige, originale og meget træfsikre stregtegninger gjorde bogen til et højst værdifuldt og meget påskønnet indslag i den botaniske litteratur.

Også efter udsendelsen af »Mykologisk Ekskursionsflora« fortsatte Winge, nu mere lejlighedsvis, og nærmest som hobby, sit arbejde med at tegne og beskrive storsvampe, således at der i 1943, da 1. udgave forlængst var udsolgt, kunne udsendes en anden og væsentlig forøget udgave af bogen, der stadig er blandt de bedste på sit felt.

I de samme årtier, i hvilke Ferdinandsen og Winge beskæftigede sig med den deskriptive mykologi, blev denne med iver dyrket af Forstander Jakob E. Lange, som år efter år samlede Agaricaceer, beskrev dem og gengav dem på kunstnerisk og fagligt lige fremragende vis på farvetavler, udført i akvarel, hver tavle i to originale eksemplarer, hvoraf det ene blev deponeret i Botanisk Museum i København. Midt i trediverne var dette arbejde afsluttet, og en kreds af mykologer, som var klar over dets enestående kvalitet, tog initiativ til at få det udgivet i trykken. Ikke mindst ved Wingses energi og forhandlingsevne, og det er derfor jeg fremdrager sagen her, lykkedes det hos Carlsbergfondet og Rask-Ørsted Fondet at rejse det meget betydelige beløb, som udkrævedes hertil. Resultatet blev Jakob E. Langes: *Flora Agaricina Danica*, i 5 statelige foliobind.

I 1910–11, da Winge efter sin magisterkonferens forberedte sin udenlandske studierejse, fandtes der ingen cytolog blandt danske botanikere. Af denne grund havde den vigtige opdagelse af Apomixien hos Mælkebøtte (Raunkiær 1903) og hos Høgeurtarterne (Ostenfeld 1904 og senere), beklageligt eller lykkeligt som man vil, måttet udvikle sig videre som et dansk-svensk foretagende, idet den cytologiske analyse af dette ejendommelige fænomen blev givet af Otto Juel i Upsala og Otto Rosenberg i Stockholm.

Ostenfeld og med ham Johs. Schmidt, der havde begyndt på arvelighedsundersøgelser hos Humle, måtte være interesserede i at få en ung botaniker uddannet som cytolog, og der er al sandsynlighed for, at Wingses beslutning om foruden mykologisk også at søge cytologisk uddannelse på sin studierejse, må føres tilbage til disse to mænd.

Det faldt således i Wingses lod at indføre den nyere kromosomcytologi her i landet, og han forblev i en årrække denne disciplins ledende skikkelse. – Et af hans første arbejder efter hjemkomsten og ansættelsen hos Johs. Schmidt på Carlsberglaboratoriet var en

undersøgelse af bestøvning og befrugtning hos Humle. Den smukt gennemførte beskrivelse af kimsækudviklingen og kimdannelsen fulgtes op af krydsningsforsøg mellem Alm. Humle på den ene side, og Japansk Humle og Nældearterne på den anden, hvorved kimholdige, men desværre ikke udviklingsdygtige frø blev dannet. – Større videnskabeligt udbytte gav krydsningsforsøgene mellem normalgrønne og grøn-hvidbrogede former af Japansk Humle. Her kunne det meget klart påvises, at bladbrogetheden nedarves ensidigt og uden spaltning gennem moderen, eller cytoplasmatisk, og eksemplet er til dato et af de bedste af denne art.

Mange år senere, efter at Winge i 1938 var blevet leder af Carlsberg Bryggerierne forædlingsgård »Nordgaarden« i Stevns, vendte han tilbage til Humleplanten og iværksatte et omfattende og vellykket, praktisk betonet forædlingsarbejde, der havde til formål at fremstille lupulinrige og højtydende kulturracer af denne art. Hans sidste offentliggjorte afhandling, fra 1963, giver en sammenfatning af dette mangeårige arbejde og dets resultater.

Sin cytologiske skoling udnyttede Winge i årene fra 1912 til 1917 til at fixere blomsterknopper og foretage kromosomtællinger på mange danske (og enkelte udenlandske) blomsterplanter, heraf 11 Chenopodiaceer. – Dette materiale udgør den konkrete stamme i hans doktordisputats fra 1917: *Studier over Planterigets Chromosomtællinger og Chromosomernes Betydning*. Hans oprindelige plan med arbejdet skulle have været ad statistisk vej på grundlag af litteraturens og egne tællinger at belyse kromosomtallenes betydning for blomsterplanternes fylogeni og systematik. Denne plan måtte han imidlertid, man fristes til at sige gudskelov, modificere, idet Georg Tischler i Kiel i 1915 publicerede et stort arbejde: *Chromosomenzahl, -Form und -Individualität im Pflanzenreiche*, som udførligt, men uden ånd, behandler netop disse spørgsmål. I denne situation gav Winge sin disputats en drejning mod arvelighedslæren og artsdannelsesproblemerne, således at den væsentligst kom til at tage sigte på den teoretiske side af planterigets kromosomtællinger. Han skriver: »Cytologien har store opgaver, – ikke mindst må den blive en påtrængende nødvendig disciplin for mange grene af arvelighedsforskningen. Alligevel ignoreres kromosomerne og deres betydning, der så at sige er det centrale i cytologien, endnu hyppigt af naturhistorikere, – mest dog af ikke-cytologer. – Naturligvis er det endnu et spørgsmål, hvor megen

betydning man bør tillægge disse besynderlige elementer; men så meget vover jeg at sige, at hvis chromosomernes spil lettere kunne iagttages og dermed var bedre kendt af alle og enhver, da ville de, der troede på deres større betydningsfuldhed – være i stort overtal«. – Man kan med alvor tage disse ord som udtryk for et profetisk vidsyn, man kan måske også se på dem med et lille smil, alt efter hvordan man vurderer den datidige baggrund for dem. – Man kendte jo, for at blive ved blomsterplanterne, endnu kun kromosomtallet hos ca. 250 arter (og i betragtning heraf er Wings bidrag i disputatsen med 21 nye anseligt; idag kendes ca. 25000 arters tal); mange – også cytologer, – følte sig ikke overbevist om konstansen af kromosomernes antal og form hos arten, og cytogenetikken, læren om kromosomerne som bærere af arveanlæggene, var endnu i sin spæde vorden. Skal dette for os nu helt selvfølgelig syn på arvelighedsfænomenerne forsynes med et bestemt fødselsår, må dette vel være 1916 med Calvin B. Bridges Bananflueafhandling: *Non-disjunction as proof of the chromosome theory of heredity*. I dette milieu var det altså, at Wings disputats udkom. Den består af 8 kapitler, af hvilke kap. 6: *Kromosomernes Persistens og Betydning for Arveligheden*, og kap. 7: *Kromosomernes Forhold hos hybride Organismer*, indeholder en række teoretiske betragtninger, der støttet til de sparsomt foreliggende cytologiske iagttagelser, går ud på at sandsynliggøre kromosomernes betydning som bærere af arveanlæggene og opererer med forestillinger om, hvordan de parvis homologe kromosomer i Meiosens syndese kan tænkes ved udveksling, konversion, at erstatte hinandens eventuelle reciprokke mangler. Janssens chiasmatypepi-hypotese fra 1909 stillede Winge sig som cytolog dengang temmelig skeptisk overfor.

Kap. 2 drejer sig om planterigets kromosomtalssystem, og heri fremhæves det som analysens mål at påvise: »at beslægtede arter har beslægtede chromosomtallet, idet jeg med »beslægtede chromosomtallet« fortrinsvis mener sådanne, som står i et simpelt talmæssigt forhold til hinanden.«

Støttet dels til egne tællinger af Mælde- og Gaasefodarter, hos hvilke de haploide tal 9 og 18 findes indenfor begge slægter, men endnu mere på Japaneren Taharas nyligt publicerede, smukke serie af tal fra *Chrysanthemum*-Slægten med leddene 9, 18, 27, 36 og 45 og på tallene fra andre planteslægter, skriver Winge som

konklusion: »Jeg må i denne sammenhæng slå fast, at de forskellige haploide chromosomtallet, som forekommer hos arterne i en slægt, ikke forholder sig indbyrdes som a , $2a$, $4a$, $8a$ osv., hvad chromosomfordoblingen alene ville medføre, men som a , $2a$, $3a$, $4a$, osv. altså ikke danner en geometrisk, men en aritmetisk række«. – Til forklaring heraf fremsatte Winge den nu velkendte hypotese om artsdannelse i planteriget ved bastardering og efterfølgende kromosomfordobling, et virkelig smukt eksempel på induktiv tænkning, idet præmisserne var få og specielle, men konsekvenserne almene og vidtrækkende. I skemaform kan hypotesen illustreres således: Arten A med $2n$ kromosomer krydses med arten B ligeledes med $2n$; artsbastarden får $n_A + n_B$ i Meiosen uforligelige kromosomer og er derfor steril, men efter kromosomfordobling, der fører til tallet $4n$ ($2n_A + 2n_B$) kromosomer, sætter den frø og giver konstant afkom, fordi både A og B kromosomerne nu har homologe partnere. Gentager man processen ved krydsning af den nye ($A + B$) art med en tredje, C , og kromosomfordobler igen, fås som resultat $6n$ ($2n_A + 2n_B + 2n_C$), altså tallrækken: $2n$, $4n$ og $6n$ osv.

Den cytologiske konstitution, som sådanne planter har, kaldes for allopolyploidi, og mekanismen bastardering + kromosomfordobling er uden sammenligning den bedst kendte og forståede af de processer, der fører til artsdannelse i planteriget. Som et eksempel kan Hvede-Slægten nævnes med kromosomtallene 7, 14 og 21; her har især japanske forskere kunnet udrede genomkonstitutionen hos de forskellige arter. – Hele polyploidioområdet udgør idag et vigtigt botanisk forskningsfelt, idet cytologien kombineres med andre discipliner til Cyto-Taxonomi, Cyto-Økologi osv.

Det har altid undret mig, at Winge ikke selv straks efter disputatsen søgte at verificere sin hypotese ad eksperimental vej. Hans Winkler i Tübingen havde nemlig i 1916 ved hjælp af sin podningskimære-teknik fremstillet de første kromosomfordoblede *Solanum*, og denne teknik, anvendt på en egnet artsbastard, ville have ført til det ønskede resultat. – Det blev derfor andre, deriblandt mig selv, som fik den glæde at dokumentere hypotesens rigtighed.

Når Winge ikke selv fortsatte ad dette spor, hænger det sandsynligvis sammen med, at han i disse år var ved at bryde op fra

Carlsberg-Laboratoriet. Det var ham bekendt, at der ved Landbohøjskolen ville blive søgt oprettet et professorat i arvelighedslære. Det rettede hans opmærksomhed sig nu imod, og de 2 arbejder fra 1920 og 1921, om nedarvningen af hårfarven hos hest og om øjenfarven hos mennesket, baseret på stamtavle- og familieanalyser, gør man næppe forkert i at betragte som habilitations skrifter til dette embede. – Den mange år senere, i 1950, udsendte bog om arvelighed hos hunde, som i emne og plan slutter sig til de ovennævnte, må ses som udtryk for Wings store interesse for jagt og jagthunde.

I 1921 udnævntes Winge til at beklæde det nye professorat i arvelighedslære ved Landbohøjskolen, det første i faget herhjemme. Frederiksberg lå dengang længere ude på landet end nu, og Landbohøjskolen var en noget provinsiel institution, ledet som et oplyst enevælde af H. O. G. Ellinger. – Pengemidlerne var små, og da forholdet mellem Ellinger og Winge ikke var det bedste, kostede det i de første år Winge meget arbejde og skriveri at få skabt en tilfredsstillende ydre ramme om den forskning, som han tillagde så stor betydning. – Men det lykkedes, og gennem tyverne fandtes der på Landbohøjskolens Arvelighedslaboratorium et højst effektivt triumvirat, bestående af Winge som chef, Dr. Jens Clausen (den senere leder af Carnegie-Fondets plantebiologiske station i Californien) som en dygtig og diskuterelysten videnskabelig assistent, og Gartner H. Mathiesen, der hvert år kunne overkomme det utrolige i retning af at tiltrække i tusindvis af planter på forsøgsmarken i Lyngby.

Undervisningen blev passet upåklageligt som alt, hvad Winge påtog sig, men den havde ikke hans store interesse. Alligevel gav han sig tid til at skrive en lærebog sammen: Arvelighedslære på cytologisk og eksperimentelt Grundlag. Den kender mange af egen erfaring, og det må være nok at pege på, at den udkom i 3 udgaver, i 1928, 1937 og 1945.

Men det var her som ellers det videnskabelige arbejde, som havde første prioritet, og det spændte i tiåret ved Landbohøjskolen over et meget bredt felt.

Blandt de emner, som Wings forskning i disse år omfattede, er det naturligt først at nævne dem, som har en vis tilknytning til disputatsen. Det drejer sig om en cytologisk undersøgelse af den på Øtoftegaard af Forstander H. N. Frandsen fundne, frø sættende

hybrid mellem Kålroe og Turnips (kaldet Napobrassica), der som forventet viste sig at være kromosomfordoblet.

Dernæst om analysen af småartsproblemet hos Vaar-Gæslingblomst (i 3 afhandlinger fra 1926, 1933 og 1940). Denne »linnéiske« art afsløredes som værende et kompleks af i kromosomtalt dels forskellige former, arveligt konstante ved selvbestøvning og givende sterile bestander ved krydsning. Winge grupperede dem i 4, som samlearter (Coenospecies) betragtede enheder: *Erophila simplex*, *E. semiduplex*, *E. duplex* og *E. quadruplex* med de haploide kromosomtallet 7, 12, 15–20 og 26–32. Den smukke analyse ufortalt, og selv i betragtning af, at Winge hævder, at en erfaren florist skulle være i stand til i naturen at skelne disse 4 grupper fra hinanden, når planterne som fritvoksende er typisk udviklede, er det set fra et taxonomisk synspunkt næppe nogen god idé at navngive dem ved cytologiske karakteristika. – Det skal endnu nævnes, at der i krydsningsafkommet mellem 2 småarter med $2n = 30$ og $2n = 64$ som følge af semiheterotypisk Meiose i F_1 fremkom en arveligt stabil, ny amfidiploid type (en ny småart) med $2n = 94$, altså endnu et eksempel på artsdannelse ved krydsning og kromosomfordobling.

Et vigtigt kapitel i Wings forskning fra denne periode er kønskromosomer og kønsbundet nedarvning hos såvel planter som dyr. – Kønskromosomer var i begyndelsen af tyverne ukendte hos blomsterplanterne, og den eneste erfaring, der kunne tyde på, at sådanne alligevel måtte findes, var Amerikaneren Geo H. Schull's en halv snes år gamle påvisning af, at en angustifolia-varietet af Pragtstjerne ved krydsning med normaltypen viste X-bundet nedarvning. – Men i begyndelsen af 1923 publicerede J. K. Santos en meddelelse om, at han hos den også her i landet velkendte, indslæbte plante Vandpest havde iagttaget, at det største af kromosomparrene hos denne art hos hunnen bestod af 2 store ens enheder, altså to X-kromosomer, mens hannen havde et stort og et lille kromosom, eller X og Y. Denne meddelelse satte et kapløb igang, i hvilket Winge og Jens Clausen med held deltog ved samme forår at fixere blomsterknopper af særkønnede planter og undersøge Meiosis i pollenmodercellerne. Allerede samme efterår kunne Winge publicere de første resultater: Påvisning af en Kønskromosommekanisme af XY-typen hos Humle og Pragtstjerne (her var også den engelske Cytolog Kathleen

Blackburn med i kapløbet) og af XO-typen hos *Vallisneria spiralis*. (At dette sidste resultat ikke senere har kunnet bekræftes, er kun en mindre vigtig detaille). Kapløbet fortsattes på Wingses laboratorium af Finnen Olavi Meurman, der skrev disputats om kønskromosomer hos andre plantearter i 1925.

Omtrent samtidig med undersøgelserne over planternes kønskromosomer havde Winge påbegyndt krydsningsforsøg mellem den rødblomstrede Dag-Pragtstjerne og den hvidblomstrede Aften-Pragtstjerne. Ud af dette materiale blev der isoleret forskellige afvigende typer, en »aurea« med gulgrønne løvblade, altid hanner, en »abnormal« med små, næsten lukkede blomster, både hanner og hunner, og en »variegated« med diffust gulligt-grønbrogede blade, kun hunplanter. En undersøgelse af disse typer viste højst overraskende en X- eller X/Y-bundet nedarvning af de 3 egenskaber: Aurea-Spaltningen kompliceret ved, at faktoren som homozygotisk er letal, og »abnormal« ejendommelig ved, at dette allelpar har sæde i X- og Y-kromosomet. Eller med andre ord: En rig høst af kønsbundne egenskaber hos planterne, hvor før alene »angustifolia« typen hos Pragtstjerne var kendt.

Til de meget omfattende studier over raceproblemerne hos fisk, som Johs. Schmidt gennem det meste af sit liv udførte på Carlsberg-Laboratoriet, og som væsentlig drejede sig om finnestråler og hvirvelantal, anvendtes undertiden også den nemme, lille akvariefisk *Lebistes reticulatus*. Fisken er kun 3–5 cm lang og ejendommelig ved, at hunnerne normalt er ensfarvet grå, mens hannerne er spraglet farvede. Oprindeligt havde man kun een farverace af arten, men i 1916 fandt Johs. Schmidt på en akvarieudstilling en ny, mere farveprægtig type, særlig udmærket ved en stor, sort plet i rygfinnen. Krydsning af de to racer viste, at »maculatus«-egenskaben nedarvedes på en ikke tidligere kendt måde, nemlig Y-bundet, dvs. kun gennem den hanlige side, fra faderen til alle sønner og således videre.

I løbet af de følgende år blev *Lebistes* en meget almindelig holdt akvariefisk, og der dukkede flere og flere nye farvevarieteter op, som blev inddraget i undersøgelserne. – Da Winge i 1921 gik til Landbohøjskolen, fik han overladt *Lebistes*-Materialet af Johs. Schmidt, og undersøgelserne af det var i mange år en af Wingses kæreste sysler. Det var altid en oplevelse dengang at besøge Arvelighedslaboratoriet og se de velholdte akvarier med småfiskene i,

eventuelt også at beundre de smukke farvetegninger af dem, der jævnlig blev udført til at illustrere de mange afhandlinger, til hvilke Cand. mag. E. Ditlevsen, der forestod det daglige arbejde med fiskene, i adskillige tilfælde er medforfatter.

Selv om der i Lebistes-Afhandlingerne findes meget interessant stof af mere speciel karakter, som det kunne være fristende at dvæle ved, vil jeg dog holde mig til de mere almene problemer. Ved krydsningsforsøgene er ialt 18 farveegenskaber blevet analyseret, med det højst ejendommelige resultat, at 9 af dem altid har vist strikt Y-bundet nedarvning (ad modum maculatus), 3 altid X-bundet (dvs. ligesom den rød-grønne farveblindhed hos mennesket), mens 5 hos visse individer opfører sig som X-bundne, hos andre som Y-bundne. Dette sidste forhold forklares ved, at X- og Y-kromosomerne er i alt væsentlig strukturhomologe, og danner chiasmata under meiosen. Ved hjælp af overkrydsningsprocenterne har disse 5 geners rækkefølge derfor kunnet fastlægges.

En meget stor interesse knytter sig til de 9, altid Y-bundne gener. De må udgøre en allelserie, dvs. alle være placeret i samme locus på Y-kromosomet, og til det samme locus må også det overordnede hankønsbestemmende gen være knyttet, enten som en integrerende del af farvegenerne, eller meget nært koblet til dem. Y-kromosomet er således det afgørende hankønsbestemmende element, i stærk kontrast til situationen hos Bananfluen, hvor Y-kromosomet stort set er virkningsløst, og hvor kønnet afgøres ved et virkningsforhold mellem X-kromosomet og autosomerne. — Lebistes-resultaterne vakte bl. a. af denne grund stor opsigt, da de fremkom, ikke mindst blandt amerikanske forskere, der måske mere end vi andre havde lagt sig fast på, at bananfluemekanismen var af generelt gyldig natur. Jeg har hørt kolleger fortælle om, hvorledes man derovre vred hjernen for at prøve på at få Wings resultater passet ind i *Drosophila*-Skemaet, men uden held. Wings forklaring var dirkefri.

Siden er vort kendskab til kønskromosomernes struktur og funktion blevet væsentlig udvidet, bl. a. ved Mogens Westergaards undersøgelser over tri- og tetraploide *Melandrium* og ved undersøgelserne over kromosomaberranter hos mennesket, som Tage Kemp for nogle år siden redegjorde for her i Selskabet, og disse

erfaringer tyder alle på, at *Lebistes-Melandrium-Skemaet* er det generelle, *Drosophila* det exceptionelle.

Ved besøg på Svaløf og på Tystofte blev Winge af Åkermann og Lindhardt gjort opmærksom på det ejendommelige problem, de såkaldte speltoider hos Hvede frembyder. Navnet speltoider sigter til, at disse former optræder som en slags kompleksmutanter, der især i aks- og avnekarakterer nærmer sig til Spelt-Hveden, en med kulturhveden beslægtet art. Typeudspaltningen efter krydsning normal \times speltoid er imidlertid helt ude af takt med de mendelske spaltningslove, og ingen havde kunnet give en plausibel forklaring herpå. – Winge så straks chancen for ved kromosomstudier af speltoiderne at kunne løse denne gåde, og det lykkedes ham virkelig, endda i løbet af få måneder, at påvise de cytologiske fænomener, som er årsag til speltoidernes ejendommeligheder. Hvedeplanten er som bekendt hexaploid, og rummer derfor 3 genomsæt på 7 kromosomer hver, hvert af de 7 kromosomer f. eks. betegnet med romertallene I, II, III osv. Kaldes de tre I-kromosomer henholdsvis I_A , I_B og I_C , vil hvedeplantens normale gameter med hensyn til dette kromosom kunne skrives ABC, men hvis en fejlkonjugation tilfældigt sker under Meiosen, vil gameterne ABB, ACC og andre kunne dannes. For enes ABB med ABC fås en plante af formlen ABC/ABB, som er en speltoidheterozygot, hvoraf igen ABB/ABB, en speltoidhomozygot, kan opstå.

En sidste emnekreds fra landbohøjskoletiden, der har konnektion tilbage til Kromosom-Disputatsen, men som alligevel står noget isoleret i Winges produktion, er de cytologiske undersøgelser af svulstdannelser (Kræft) hos Bederøe og Mus. Winge beskæftigede sig som ung magister en tid meget med Plasmodiophoraceerne, den ejendommelige lille gruppe af lavtstående svampe, hvis arter alle er celleparasitter hos blomsterplanter og hos dem fremkalder neoplastiske galledannelser eller svulster. Kålbroskvampen er en af de bedst kendte. – I 1918 udkom desuden i Landbohøjskolens Årsskrift C. O. Jensens klassiske arbejde om den af *Bacterium tumefaciens* fremkaldte krongalle hos Bederøe, en kræftlignende svulst på roelegemet, i hvilken cellerne, også efter at bakterien ikke mere kan isoleres fra vævet, er i stand til at proliferere kraftigt, ligesom svulsten ved podning let

lader sig transplantere til sunde roer. – Winge skaffede sig engang først i tyverne materiale af spontane og ved inokulation med *B. tumefaciens* frembragte krongaller og fandt i begge tilfælde, at cellerne i svulstvævet havde 36 kromosomer i stedet for 18, som er *Bederoens* normale diploide tal. Winge så i tetraploidien hos svulstcellerne »eine zufriedenstellende Erklärung für die gesteigerte Avidität und Wackstumsenergie, durch welche die Geschwulstzellen characterisiert sind und zu Schmarotzern auf dem Mutterorganismus werden«. – At andre dengang kendte eksempler på lokal tetraploidi i vævene ikke førte til svulstdannelse, søgte Winge forklaret ved, at disse andre planter i modsætning til *Bederoen* var i besiddelse af en generel, formativ regenerations-evne. I en senere afhandling fra 1930 beskriver Winge sine cytologiske iagttagelser på væv fra Tjærekræft hos mus. Også her optræder der i vævet foruden diploide rigelig celler med afvigende kromosombesætning, især tetraploide og nær-tetraploide, og disse sættes af Winge ligeledes i årsagsforbindelse med den maligne vækst: »Das Teerkarzinom wird als von einer oder mehreren zytologisch abnorme Zellen stammend betrachtet, unter deren Nachkommenschaften, die oft in Bezug auf den Chromosomenbestand von einander abweichen, eine natürliche Auslese der im Wachstum lebhaftesten stattfindet, weshalb eine zunehmende Wachstumsintensität eintreten kann«. – Der hersker imidlertid endnu idag stærkt delte meninger om den rette sammenhæng mellem cellernes kromosombesætning og deres maligne evne, om kromosomaberrationerne skal opfattes som årsag eller som følge.

Til trods for, at Carlsberg-Laboratoriets statutter åbner rum for biologisk forskning i videste forstand, følte Winge det karakteristisk nok, da han i 1933 ansattes derude, som sin pligt at søge sig opgaver, der var i pagt med Laboratoriets traditioner fra Emil Chr. Hansens tid. – Det blev derfor Gær, Byg og Humle, han fra nu af fortrinsvis beskæftigede sig med.

Humleundersøgelserne har jeg allerede nævnt, og arbejdet med Byg, der udførtes ved en samordning mellem Laboratoriet og Bryggeriernes forædlingsgård »Nordgaarden«, havde et rent praktisk sigte, nemlig tiltrækning af nye, højtydende bygsorter. Det kan derfor forbigås her, dog med den bemærkning, at pro-

fessorbyggen »Carlsberg II« blev en meget udbredt og af dansk landbrug stærkt påskønnet sort.

Hvad gærforskningen angår, var Carlsberg-Laboratoriet jo allerede fra Emil Chr. Hansens tid et klassisk sted. Herfra stammer det grundlæggende rendyrkningsprincip, der dengang betegnede en revolution indenfor teori og praksis, og som bestod i ved encelleisolation at danne arveligt homogene, og derfor morfologisk og fysiologisk konstante racer eller »kloner«. Herved blev det for første gang muligt at opdele den dengang anvendte blandingsgær i Vildgær og Kulturgær og af den sidste at fremstille specielle gærtyper, egnede til forskellige brygningsformål. – Sporedannelse (dvs. kønnet forplantning) var dog også da kendt hos gær, men det antoges, at sporedannelsen skete apomiktisk, dvs. uden fase-skifte med meiose og befrugtning.

Winge og hans medarbejdere udformede først en meget forfinet encellesteknik, ved hvilken ikke blot enkelte gærceller, men også de 4 sporer fra en enkelt celle kunne isoleres fra hinanden og hver især bringes til at udvikle sig til kolonier. Winge bragte nu to sådanne sporer sammen i en hængende dråbe, og det viste sig da, at de fusionerede, at der altså skete en befrugtning mellem dem. Følgelig må sporerne være haploide og gærcellerne diploide: Sporedannelsen hos gær er med andre ord en ægte kønnet forplantning, og vejen var således åbnet for, at krydsninger mellem forskellige arter og racer af gær kunne udføres, med de uanede konsekvenser, en sådan erfaring indebærer. – Det undgik Wings opmærksomhed, at de 4 sporer fra en celle tilhører 2 »mating types«, at de 2 er + og de 2 er ÷, hvilket kort efter amerikaneren Carl Lindegren gjorde rede for.

Det skal endnu tilføjes, at hos en organisme som gær, hvor det aktuelle resultat af sporedannelsen i den enkelte celle kan registreres, hvor med andre ord en »tetradanalyse« er mulig, bliver krydsningsforsøget et langt mere fintmærkende instrument end tilfældet er ved dets anvendelse hos blomsterplanterne, hvor udspaltningen man tæller op, er resultatet af et »bunkebryllup«.

Winge udnyttede energisk sin opdagelse til i de følgende år, ofte sammen med O. Laustsen, at udføre talrige krydsningsforsøg mellem kendte racer af gær eller med mutantracere, frembragt ved røntgenbestråling. Fra afkommet kunne mange nye gærtyper iso-

leres; det blev fundet at *Saccharomyces Ludwigii* var en balanceret heterozygot, og der påvistes såvel indavlsdepression som en i visse tilfælde meget kraftig heterosiseffekt eller krydsningsfrodighed (den sidste udnyttet i fabrikationen af teknisk gær).

Først nogle år senere kom Winge, mest i samarbejde med Catherine Roberts, igang med at studere forgæringsegenskaberne nedarvning, ofte i faglig konkurrence med Lindegren, i mange henseender Wingses antipode som videnskabsmand. Da mange af de tilstedeværende selv har hørt Winge forelægge resultaterne af disse undersøgelser her i Selskabet, skal jeg nøjes med et kort resumé: Alle analyserne viser samstemmende, at de hidtil undersøgte forgæringsegenskaber nedarves på strengt mendelsk vis; alle de påviste gener, 4 (senere et 5te) for maltose-, 1 for galaktose- og 3 for raffinose- og sukrose-forgæringen viser dominans. Endvidere er det påvist, at 2 af maltose-generne M_1 og M_2 , er forskellige i deres biokemiske effekt, mens der endnu ikke vides noget om, hvorledes de andre gener forholder sig i denne henseende. – Mere udviklede nedarvningsforhold, kobling og komplementær effekt, er senere fundet, og til forklaring af visse sjældne spaltninger opstillede Winge i 1955 en hypotese om inter-allel overkrydsning, hvorved han strejfede ind på de nu meget diskuterede problemer om genets natur og konstruktion.

Det Ærens eller Laurens træ, i form af det videnskabelige arbejde, som voksede op under Øjvind Wingses hænder, bærer adskilligt flere blade, som tiden ikke tillader mig at fremvise.

Winge var først og fremmest forskeren, og hvis man tænkte sig, at et forskningsråd skulle have tildelt ham de stillinger, hvori hans evner bedst ville komme til udfoldelse, kunne det næppe have gjort det bedre end den livets skæbne, som styrede hans vej.

Men Winge var ikke videnskabsmand alene. Mange andre opgaver af vidt forskellig art har i årenes løb fanget hans interesse. Det gælder f. eks. Naturfredning, Jagt og Jagtbiologi, og fagorganisatoriske problemer. – Også til disses fremme har han ydet af sin logiske evne og rige erfaring, altid overvejende og oftest forbeholden i sin form. Med et billede hentet fra gæringsbiologien, føles det naturligt at ligne ham med en ædel vin, ikke af den søde for alle og enhver, men af den tørre type for kendere. Winge forblev alle dage en ener!

Øjvind Winge blev i 1927, i ung alder, valgt ind i Videnskabernes Selskab, og fungerede i årene 1946 til 1962 som formand for Selskabets matematisk-naturvidenskabelige klasse. Han omfattede vort Selskabs trivsel med levende interesse, forsømte sjældent et møde og fremlagde talrige af sine resultater i møderne.

Vi vil med beundring mindes denne ranke og stærke personlighed, idet vi tænker på hans utrættelige videnskabelige stræben og på de mange, betydningsfulde resultater, han har overleveret os gennem sin forskning.

UDDRAG AF REGNSKABET

FOR ÅRET 1964

	kr.	øre	kr.	øre
Indtægt.				
1. <i>Beholdning fra forrige års regnskab:</i>				
Kassebeholdning	38 577	24
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. Rente af obligationer	34 391	75		
b. Rente af indskud i bank	717	52	35 109	27
3. <i>Statstilskud i kalenderåret 1964</i>	130 000	00
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	00		
fra Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	00		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1963 (udbet. juni 1964)	7 341	41		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	00		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente af 120 300 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 418	50		
e. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	00	34 259	91
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>	71 098	87
6a. <i>Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets internationale forbindelser</i>	55 000	00		
6b. <i>Bidrag fra Carlsbergfondet</i>	50 000	00	105 000	00
7. <i>Tilfældige indtægter:</i>				
Udtrukne obligationer	21 000	00
Samlet indtægt	435 045	29

	kr.	ø.	kr.	ø.
Udgift.				
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m. m.	84 945	47		
b. Selskabets møder	17 505	84		
c. Rengøring	10 804	94		
d. Kontor og oplag	28 298	24		
e. Porto	7 686	40		
f. Forsikring	755	50		
			149 996	39
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	16 374	34		
b. Meddelelserne og Skrifterne m. m.:				
α. Af Selskabets midler	133 313	66		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag ..	4 000	00		
			153 688	00
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	0	00
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie..	2 000	00		
			2 000	00
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	38 077	63		
b. Rejser	26 567	47		
			64 645	10
Overføres	370 329	49

Udgift.		kr.	øre	kr.	øre
	Overført	370 329	49
6.	<i>Pengepræmier og medailler:</i>				
a.	Præmier af legaterne:				
	Af Thotts Legat	»	»		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
b.	Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse	»	»		
c.	F. J. Ørnborgs Legat for 1964	2 000	00	2 000	00
7.	<i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser . .</i>	7 405	28
8.	<i>Indkøb af obligationer</i>	23 510	21
9.	<i>Beholdning ved årets slutning:</i>				
	Kassebeholdning	31 800	31
	Samlet udgift	435 045	29

Regnskab for bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

Beholdning ultimo 1963	kr. 10 396,56	Udgifter 1964	kr. 6 000,00
Bidrag indgået 1964 . . .	- 7 341,41	Beholdning ultimo 1964	- 11 737,97
	<u>kr. 17 737,97</u>		<u>kr. 17 737,97</u>

Regnskab for bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets internationale forbindelser:

Bidrag indgået 1964 . . .	kr. 55 000,00	Kontingentudgifter til unioner for 1964	kr. 38 077,63
		Rejseudgifter 1964 til Selskabets delegerede	- 26 567,47
		Beholdning ultimo 1964	- ÷ 9 645,10
	<u>kr. 55 000,00</u>		<u>kr. 55 000,00</u>

Opsamlet af legaterne:

	Thotts Legat	Classens Legat	Schous Legat	Ørnborgs Legat
Beholdning ultimo 1963	1 400 kr.	2 200 kr.	1 300 kr.	» kr.
Bidrag for 1964	200 -	400 -	100 -	2 000 -
Pengepræmier udbetalt 1964	» -	» -	» -	2 000 -
Beholdning ultimo 1964	<u>1 600 kr.</u>	<u>2 600 kr.</u>	<u>1 400 kr.</u>	<u>» kr.</u>

Formueopgørelse pr. 31. december 1964.

I. Værdipapirer lydende på Selskabets navn (herunder Thotts Legat på 5 000 kr.):

8 000 kr. danske statsobl. 1894	à 3 ⁰ / ₁₀₀	kursværdi kr.	3 540,00
3 000 - danske statsobl. 1941/66	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 2 910,00
66 000 - - - 1944/84	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 49 830,00
28 000 - konv. danske statsobl. 1919	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 21 700,00
65 500 - danske statsobl. S. 1997	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 48 633,75
125 700 - Husejer Kreditk. obl. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 74 163,00
141 000 - Østift. Kreditf. obl. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 82 050,00
148 000 - - - - à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 104 632,50
32 200 - - - - à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 20 467,50
25 000 - - - - à 5 ⁰ / ₁₀₀	—	- 16 437,50
33 000 - Jydske Land. Krdf. obl. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 21 860,00
4 000 - - - - - à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 3 060,00
3 000 - - - - - à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 2 310,00
35 000 - Kbhvns. Kreditf. obl. à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 25 200,00
16 000 - Ny jydske Købstads Krdf. obl. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 9 800,00
18 000 - Østift. Landkreditkasse obl. à 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 13 410,00
97 300 - - - - - à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 76 810,25

Ialt 848 700 kr. nominelt, til kursværdi kr. 576 814,50

II. J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om professor,

dr. med. & phil. Julius Thomsen:

90 200 kr. Østift. Kreditf. obl. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	kursværdi kr.	56 428,00
23 000 - - - - - à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 17 285,00
6 000 - - - - - à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 3 700,00
1 100 - - - - - à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 852,50

120 300 kr. nominelt, til kursværdi kr. 78 265,50

III. Kassebeholdning..... kr. 31 800,31

I ovenstående formueopgørelse er inkluderet beholdning af bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse kr. 11 737,97, beholdning af bidrag fra Rask-Ørsted Fondet ÷ kr. 9 645,10 samt opsamlede bidrag til prisopgaver for legaterne kr. 1 600 + kr. 2 600 + kr. 1 400.

April 1965.

A. Touborg Jensen

Kassekommissionens formand.

BUDGET
FOR ÅRET 1965

Indtægt	kr.	ø.	kr.	ø.
1. <i>Beholdning:</i>				
a. Kassebeholdning.....				
b. Guldmedailler.....				
2. <i>Renteindtægt m.m.:</i>				
a. 8 000 kr. danske stats oblig. à 3 %.....	240	»		
69 000 - do. do. à 4 -	2 760	»		
93 500 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	4 207	50		
125 700 - Husejer Kreditk. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	4 399	50		
145 000 - Østifternes Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	5 075	»		
150 000 - do. do. à 4 -	6 000	»		
32 200 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	1 449	»		
25 000 - do. do. à 5 -	1 250	»		
37 000 - Jydske Land. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	1 295	»		
4 000 - do. do. à 4 -	160	»		
3 000 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	135	»		
39 000 - Københavns Krdf. oblig. à 4 -	1 560	»		
16 000 - Ny jyske Købst. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ %.....	560	»		
18 000 - Østift. Land Creditsk. à 5 ¹ / ₂ %.....	990	»		
80 300 - do. do. à 6 ¹ / ₂ -	5 219	50		
b. Rente af indskud i bankerne	100	»	35 400	50
3. <i>Forventet statstilskud</i>	150 000	»
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	»		
Etatsråd Schou og Hustrus Legat.....	100	»		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1964	7 200	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente 3 ¹ / ₂ % af 90 200 kr., 4 % af 23 000 kr., 4 ¹ / ₂ % af 6 000 kr. og 6 ¹ / ₂ % af 1 100 kr. Østift. Krdf. oblig.....	4 418	50		
e. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	»	34 118	50
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>	52 000	»
6. a. Forventet bidrag fra Rask-Ørsted Fondet.....	65 000	»
b. Bidrag fra Carlsbergfondet	50 000	»
Samlet indtægt...	386 519	»

Udgift	kr.	ø.	kr.	ø.
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m.m.	88 069	»		
b. Selskabets møder	20 000	»		
c. Rengøring	10 000	»		
d. Kontor og oplag	22 000	»		
e. Porto	8 000	»		
f. Forsikring	650	»		
			148 719	»
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	14 000	»		
b. Meddelelserne og Skrifterne:				
α. Af Selskabets midler	139 000	»		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag	5 000	»		
			158 000	»
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	4 418	50
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	2 000	»		
			2 000	»
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	39 200	»		
b. Rejser	25 800	»		
			65 000	»
Overføres...	378 137	50

Udgift		kr.	ø.	kr.	ø.
		Overført...	378 137
6. <i>Pengepræmier og medailler:</i>					
a. <i>Præmier af legaterne:</i>					
Af Thotts Legat.....	»	»			
Af Classens Legat.....	»	»			
Af Schous Legat.....	»	»			
b. <i>Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse</i>					
c. <i>Ørnborgs Legat.....</i>	2 000	»	2 000	»	
7. <i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser.....</i>	6 381	50	
8. <i>Indkøb af obligationer.....</i>	»	»	
Samlet udgift...	386 519	»	

Af disse udgifter er 1 a fast, 1b—f, 2a—b samt 5a og b kalkulatoriske (5a dog fast i udenlandsk valuta). De øvrige bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig bevilling af Selskabet.

Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag.

	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1965 ca.....	9 500	»
Bidraget for 1964 ca.	7 200	»
	16 700	»
Budgetteret udgift	7 000	»
Beholdning ved årets udgang ca.	9 700	»

Bidrag fra legaterne til præmier.

	Thotts Legat		Classens Legat		Schous Legat	
	kr.	ø.	kr.	ø.	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1965.....	1 600	»	2 600	»	1 400	»
Bidraget for 1965	200	»	400	»	100	»
	1 800	»	3 000	»	1 500	»
Budgetteret udgift	»	»	»	»	»	»
Beholdning ved årets udgang	1 800	»	3 000	»	1 500	»

Udgiftskonto 5 a specificeres således:

		da. kr. ca.
Union Académique Internationale (UAI)	fr.belg. 15 000	2 100
Intern. Council of Scient. Unions (ICSU)	\$ 2 240,00	15 550
Intern. Astronomical Union (IAU)	\$ 195,96	1 360
Intern. Union of Biochemistry (IUB)	\$ 200,00	1 390
Intern. Union of Biol. Sciences (IUBS)	\$ 300,00	2 085
Intern. Union of Geod. and Geophys. (IUGG)	£ 320/0/0	6 180
Intern. Geographical Union (IGU)	\$ 100,00	695
Intern. Union of Geol. Sciences (IUGS)	\$ 300,00	2 085
Intern. Union of Hist. and Philos. of Science (IUHPS) . .	\$ 100,00	695
Intern. Mathematical Union (IMU)	\$ 195,60	1 360
Intern. Union of Physiol. Sciences (IUPS)	\$ 50,00	350
Intern. Union of Physics (IUPAP)	\$ 300,00	2 085
Spec. Comm. on Oceanographic Research (SCOR)	\$ 200,00	1 390
Intern. Organiz. for Biophysics	\$ 150,00	1 045
Assoc. Intern. des Etudes Byzantines	frcs. suis. 50	85
Thesaurus Linguae Latinae	\$ 100,00	695

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Beretning om virksomheden 1964

Kommissionens arbejde har i 1964 været af nogenlunde samme omfang som i det foregående år. For de fonds vedkommende, der er overgået til Erhvervsarkivet, gælder det, at de repræsenterer det største antal bind og pakker, dette arkiv til nu har modtaget på et enkelt år. Efter afslutningen af af Erhvervsarkivets ombygning og istandsættelse sidst på sommeren er der påny kommet gang i ordningsarbejdet, der i første omgang har været koncentreret om yngre grupper af det værdifulde Tranekærarkiv.

Forskellige videnskabsmænd har som sædvanlig søgt kommissionens bistand, og tilgængelige registraturer har været stillet til disposition. I tidsskriftet *Jyske Samlinger*, ny række VI, 3, er fra kommissionens arkiv, med familiens tilladelse, offentliggjort et notat af professor Aage Friis om en samtale, denne havde haft med statsminister Otto Liebe om påskekrisen 1920 (Tage Kaarsted: Statsminister Otto Liebe og påskekrisen 1920).

Også staten har nu øget sit tilskud til kommissionens arbejde, hvad den gerne herved vil udtrykke sin taknemmelighed for.

Undersøgelser vedrørende privatpersoners arkiver

Lensgreve CHRISTIAN JOHAN FREDERIK AHLEFELDT-LAURVIG (1844–1917).

Arkivet, der rummer to pakker, er nu færdigordnet, registreret og tilbagesendt Tranekær. Af politisk interesse er, foruden de i beretningen for 1962, s. 2, nævnte breve, en samling koncepter og manuskripter til taler.

Lensgreve FREDERIK LUDVIG AHLEFELDT-LAURVIG (1817–89) og hustru MARIE MATHILDE ALBERTINE, f. SCHULIN (1820–85).

Arkivet, der rummer en pakke, er færdigordnet, registreret og tilbagesendt Tranekær. Det er fortrinsvis af privat karakter.

Bibliotekskonsulent JØRGEN BANKE (1877–1953).

Det af kommissionens sekretær hos bibliotekar Karen Banke, Lyngby, i 1953 gennemgåede arkiv (jfr. beretning 1953, s. 2) er nu afleveret til Rigsarkivet. Arkivet er utilgængeligt i 20 år; men adgang kan dog opnås med tilladelse fra bibliotekar Karen Banke eller dennes søskende.

Pastor VILHELM BECK (1829–1901).

I fortsættelse af den aflevering, der i 1939 fandt sted til Rigsarkivet af Vilhelm Beck'ske papirer (jfr. beretning 1938, s. 3), er foretaget fornyede undersøgelser, hvortil kommissionen har modtaget udmærket bistand af Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmarks hovedkasserer, direktør A. Lodberg, og afdelingschef Carl Rømer Beck, København. Undersøgelserne har foreløbig haft til resultat, at der er konstanteret tilstedeværelsen af endnu en del materiale vedrørende Vilhelm Beck og hans virksomhed i privateje. En gruppe breve er til ordning i sekretariatet. Dele af den vil blive afleveret til en offentlig samling, forhåbentlig Rigsarkivet, således som det ved de første afleveringer af Vilh. Becks efterladte papirer blev aftalt mellem repræsentanter for hans arvinger og professor Aage Friis.

Pastor CARL EMIL BORCH (1822–82).

Borch virkede i årene 1856–64 i Sønderjylland. Han var blandt dem, der ret hurtigt blev afsat af det tyske styre, og han var derefter præst i Vejlbj ved Århus og i Skørpinge-Fårdrup på Sjælland. En samling eksamensbeviser, ansættelsesbreve, testimonia m. m. er gennem kommissionen afleveret til Rigsarkivet.

Familien HAGE.

De af kommissionen ordnede og registrerede Hageske familiearkiver (jfr. beretning 1936, s. 3) er nu afleverede til Rigsarkivet.

Familien KAUFMANN.

Til Rigsarkivet er afleveret generalmajor Heinrich Kaufmanns (1819–1905) og hans søn, oberst Axel Kaufmanns (1858–1937) arkiver. Førstnævnte indeholder en kopi af general Kaufmanns erindringer samt en redegørelse fra generalen for forholdene i vinteren 1863–64 ved besættelsen af Dannevirkestillingen og tilbagetoget derfra. Axel Kaufmanns arkiv rummer bl. a. en brevveksling med J. C. Christensen og L. C. F. Lütken.

Fysiologen, professor AUGUST KROGH (1874–1949).

Såvel de her i landet i privateje som de på Duke University i U.S.A. beroende breve m. v. er afleverede til Det kongelige Bibliotek (jfr. beretning 1951, s. 5).

Pædagogen THEODORA LANG (1855–1935).

Der er på Silkeborgskolerne bevaret arkivalier vedrørende Theodora Langs pædagogiske pionerarbejde. Arkivalierne, der også rummer sager vedrørende broderdatteren og efterfølgeren som skoleleder (1927), Karen Linderstrøm-Lang (1894–1964), er endnu ikke undersøgt.

Pædagogen KAREN LINDERSTRØM-LANG (1894–1964).

Se Theodora Lang.

Politikeren ORLA LEHMANN (1810–70).

De af Rigsarkivet for kommissionen i 1936 og 37 ordnede og registrerede Lehmann'ske papirer (3 pakker), som var nedarvede i forfatteren Helge Rodes linie, er afleverede til Rigsarkivet. Arkivalierne er tilgængelige med tilladelse fra fru Asta Bang, København, registraturen med rigsarkivarens tilladelse.

Undersøgelser vedrørende forretnings- og organisationsarkiver m. v.

Aldrup Andelsmejeri, Tiset sogn, Ning herred, Århus amt.

I forbindelse med den koncentration af mælkebehandlingen, der i disse år foregår, nedlægges et stort antal mejerier. Deres arkiver vil i reglen, alt efter i hvilken form de er bevaret, på det lokale plan kunne give værdifulde bidrag til denne side af land-

brugets udvikling. Fra Aldrup Andelsmejeri er til Erhvervsarkivet afleveret 83 bind og 3 pakker spændende over årene fra mejeriets grundlæggelse i 1885 til dets ophør i 1964. Arkivet består af regnskaber over salg og produktion af mælk, smør og ost samt tre forhandlingsprotokoller og en medlemsprotokol.

Andelsbladet, København.

Se Andelsudvalget.

Andelsudvalget, København.

Andelsudvalget blev oprettet i 1898 som en overbygning på de fællesforeninger for andelsbevægelsens specielle områder, der efterhånden var dannet. Udvalget har af sit arkiv afleveret 58 bind og 106 pakker spændende fra 1896–1960, herunder også sager vedrørende Andelsbladet (1898–1956), Brugsforeningernes Organisation vedrørende Arbejdsforhold (1938–44), maskinfabrikken »Danmark«, Århus, (1918–28) med bl. a. tre forhandlingsprotokoller, Den danske Andelsbank (1915–25) og Det danske Forlag (1940–58). Arkivet er overført til Erhvervsarkivet.

Arbejdernes kooperative Byggeforening, København.

Den store lockout i 1899 gav i hovedstaden anledning til oprettelse af en række kooperative virksomheder inden for byggeindustrien. I 1913 dannede disse sammen med et par senere tilkomne Arbejdernes kooperative Byggeforening, hvis formål i første række var at afhjælpe den herskende mangel på boliger for arbejdere. Foreningen, der siden har udfoldet en omfattende virksomhed, har afleveret sine byggesager med planer, tegninger og beregninger for tiden 1914–45, 19 pakker. Arkivet er indlemmet i Erhvervsarkivet.

Brugsforeningernes Organisation vedrørende Arbejdsforhold.

Se Andelsudvalget.

Fiskenetfabrikken Danmark, J. C. Tvede A/S,
Helsingør.

Fra den i 1964 ophørte netfabrik (grundlagt 1892) har Erhvervsarkivet fået overladt 237 bind og 33 pakker (1900–64).

Arkivet indeholder regnskabsmateriale, produktionsprotokoller, lønningsbøger og korrespondance samt en del billeder og tegninger.

Maskinfabrikken Danmark, Århus.

Se Andelsudvalget.

Den danske Andelsbank.

Se Andelsudvalget.

Det danske Forlag.

Se Andelsudvalget.

De danske Handelsforeningers Fællesorganisation.

Fællesorganisationen er stiftet i 1890 som en sammenslutning af en række specielle brancheforeninger: isenkræmmere, kaffe-handlere, skotøjshandlere, tobakshandlere, vinhandlere m. fl. I fortsættelse af en tidligere aflevering er til Erhvervsarkivet afleveret 125 pakker med behandlede sager for tidsrummet 1930–60.

C. M. Hess' Fabrikker A/S, Vejle.

Firmaet, der i den almindelige bevidsthed forbindes med kakkelovne, men som har lavet og laver adskilligt andet, blev grundlagt i 1876, da jernstøber Christian Martin Hess overtog en allerede eksisterende virksomhed. I forbindelse med en forestående flytning har fabrikken til Erhvervsarkivet overgivet 1.236 bind og ca. 700 pakker for årene 1876–1961. Arkivet består af regnskaber, korrespondance, reklamemateriale og billeder samt en omfattende samling af kendte kunstneres originale modeltegninger til Hess-ovne gennem de skiftende moder.

Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, Århus.

Til Erhvervsarkivet er i 597 bind og 50 pakker overdraget bogholderi og korrespondance for årene 1938–59. Samlingen omfatter såvel organisationen som helhed som dens enkelte virksomhedsgrene (spildindsamling, skovarbejde, systue m. v.).

Handelshuset Moses & Søn G. Melchior, København.

Firmaet har fortsat sine afleveringer til Erhvervsarkivet, denne gang med 5 bind og 66 pakker for tiden 1915–58 (jfr. betretning 1958, s. 5).

J. C. Modeweg & Søn A/S, Lyngby.

I forbindelse med Nationalmuseets overtagelse af Brede Klædefabriks bygninger har Erhvervsarkivet modtaget, hvad der efter likvidationen, der begyndte i 1956, var tilbage af den gamle virksomheds arkiv. Modeweg var i 1831 medkøber af Brede, hvor der siden 14. århundrede havde været drevet forskelligt mølleri. 1835 blev han eneejer. Arkivet tæller 775 bind og 300 pakker for tiden 1850–1956. Fra 19. århundrede er dog kun bevaret statusbøger og statusopgørelser.

Maskingrosserer Alfred V. Nielsen, København.

I fortsættelse af tidligere afleveringer til Erhvervsarkivet har maskingrosserer Alfred V. Nielsen afleveret 79 pakker forretningskorrespondance for årene 1940–47.

Smøreksporthfirmaet T. og S. Plum, København.

Firmaet blev grundlagt i 1872 af brødrene Thorvald og Sophus Munk Plum. Det spillede, indtil smørhandelen i løbet af dette århundrede gradvis blev overtaget dels af fremmede importører, dels af mejeribruget selv, en ikke ubetydelig rolle. Dets arkiv er for hovedpartens vedkommende gået tabt; men en mindre samling breve frem til 1893 er dog i 1964 overladt Erhvervsarkivet.

Århus Mølle.

Både kulturelt og erhvervmæssigt spillede Århus Mølle gennem sine ejere i sidste halvdel af forrige århundrede, tilhørende familien Weis, en central rolle i byens liv. Størsteparten af møllens arkiv, til den ophørte i 1903, er gået tabt; men fra fru E. Weiss Benzon, Hellerup, er dog til Erhvervsarkivet i 1964 modtaget en mindre samling bestående af breve, regnskabsbilag og telegramkopibøger – alt fra 1850'erne og 60'erne.

Århus Universitets Spisestuer.

Spisestuerne blev grundlagt i 1946 samtidig med, at universitetets nye hovedbygning blev taget i brug. Deres nedlæggelse i forbindelse med denne side af studenterlivets flytning til det nye Studenternes Hus betegner afslutningen af en epoke også i universitetets almindelige udvikling. Efter ophøret er stuerne arkiv: 5 bind og 88 pakker regnskaber med bilag gennem kommissionen overgivet til Erhvervsarkivet.

Kommissionen har i 1964 til driften modtaget 13.000 kr. Fra Carlsbergfondet, Undervisningsministeriet og Videnskabernes Selskab er ydet henholdsvis 3.000 kr., 8.000 kr. og 2.000 kr. i tilskud. Renter udgjorde 218,85 kr.

Udgifterne har beløbet sig til i alt 5.821,45 kr. De fordeler sig på følgende konti: almindelige driftsudgifter med kontorassistance, materialer, porto, telefon og sekretærhonorar androg 3.185,03 kr., rejser ordningsarbejder og registraturskrivning androg 2.525,07 kr., diverse udgifter udgjorde 111,35 kr. – Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på i alt 19.287,51 kr. – Regnskabet revideres af Carlsbergfondet.

Århus, Flensborg og København i juni 1965.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN

TROELS FINK

HOLGER HJELHOLT

PETER SKAUTRUP

FINN H. LAURIDSEN

II.

**„Grosserer A. Collstrops
Hjem for en dansk Videnskabsmand.“**

Beretning for 1964.

„Lundehave“ har i det forløbne år fra medio april været beboet af professor, dr. phil. Arne Noe-Nygaard.

Regnskabsoversigt for 1964.

Indtægt.

Kassebeholdning pr. 1. januar 1964 på giro- og bankkonto....	kr.	30 683,82
Renter af obligationer	»	33 645,00
Rente på postgirokonto	»	9,68
Rente på bankkonto	»	690,03
Andre indtægter	»	362,88
		<hr/>
	Ialt kr.	65 391,41

Udgift.

Tilskud til beboeren	kr.	5 600,00
Løn og pension til gartner	»	13 504,59
Skatter og afgifter til Helsingør Kommune	»	954,56
Forsikringspræmier	»	2 120,38
Bygninger med inventar og haven	»	21 938,77
Administration, arkitekttilsyn, revision o.l.	»	1 908,82
Beholdning på bankkonto ult. 1964	»	15 466,18
Beholdning på postgirokonto ult. 1964	»	3 898,11
		<hr/>
	Ialt kr.	65 391,41

Status pr. 31. december 1964.

Aktiver.

Ejendommen vurderet til ejendomsskyld	kr.	400 000,00
Indbo	»	12 109,60
Obligationer, nominelt:		
3 % danske statsoblig. 1894	»	241 500,00
6 % Østift. Kreditf.	»	118 000,00
6 % Jydsk Grundejer Kreditf.	»	118 000,00
6 % Jydsk Husm. Kreditf.	»	86 000,00
6 % Jydsk Landejend. Kreditf.	»	118 000,00
Beholdning på bankkonto	»	15 466,18
Beholdning på postgirokonto	»	3 898,11
		Ialt kr. 1 112 973,89

Passiver.

Ejendom og indbo	kr.	412 109,60
Grundfond	»	600 000,00
Reservefond	»	100 864,29
		Ialt kr. 1 112 973,89

April 1965.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Regnskabet er revideret på undervisningsministeriets foranstaltning.

III.

„Emil Herborgs Legat.“

Beretning for 1964.

I året 1964 er udbetalt fire legatportioner, hver på 150 kr. månedlig, til:

Dr. phil. Bent Christensen	i 12 måneder
Mag. scient. Bo Werner Christensen	i 3 —
Cand. mag. Jens Thorup	i 12 —
Mag. scient. Arne Brøndsted (2 port.)	i 9 —

Regnskabsoversigt for 1964.

Indtægt.		Udgift.	
Kassebeholdning	kr. 4 058,31	Udbetaling af 4 legat-	
Renter af obligationer	- 9 568,33	portioner	kr. 6 750,00
Renter af bankkonto	- 46,23	Udbetaling i henhold til	
Udtrækn. af obligationer	- 7 000,00	fundatsens § 8	- 600,00
		Administration	- 375,45
		Køb af obligationer	- 9 649,45
		Kassebeholdning	- 3 297,97
	<u>kr. 20 672,87</u>		<u>kr. 20 672,87</u>

Formue pr. 31. december 1964.

3 ¹ / ₂ % obligationer, nom.	kr. 36 000,00
4 % » »	- 23 000,00
4 ¹ / ₂ % » »	- 96 000,00
6 % » »	- 17 000,00
7 % » »	- 32 000,00
Anden formue	- 100,00
Kassebeholdning	- 3 297,97
	<u>kr. 207 397,97</u>

Januar 1965.

På bestyrelsens vegne

C. MØLLER

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat, og regnskabet og beholdningerne er fundet i orden.

København, den 1. april 1965.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

IV.

„Niels Bohr Legatet.“

Uddrag af regnskab for 1964.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1963	kr.	48 476,52
Renter af obligationer og bankkonto	-	47 150,70
Udtrukne obligationer.....	-	20 000,00
Andre indtægter	-	2 602,40
		<hr/>
Samlet indtægt....	kr.	118 229,62

Udgift.

Udbetalinger	kr.	10 171,80
Indkøb af obligationer	-	43 760,55
Kassebeholdning ult. 1964	-	64 297,27
		<hr/>
Samlet udgift....	kr.	118 229,62

Formue pr. 31. december 1964.

381 000 kr. danske statsobligationer à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	282 892,50
267 000 » kreditforeningsobl. à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	156 532,50
64 000 » » à 4%	—	-	39 740,00
294 000 » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	184 440,00
57 000 » » à $5\frac{1}{2}\%$	—	-	39 330,00
32 000 » » à $6\frac{1}{2}\%$	—	-	25 360,00
		<hr/>	
1 095 000 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	728 295,00
Kassebeholdning ultimo 1964	-		64 297,27
			<hr/>
		kr.	792 592,27

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 1. april 1965.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

V.

„Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.“

Beretning for 1964—65.

Legatet blev opslået ledigt i februar 1965. Efter legatbestyrelsens indstilling vedtog Selskabet i april 1965 følgende bevillinger af de disponible legatmidler:

Til studiet af dansk sprog:

Stud. mag. Vibeke Christensen.....	kr. 1 000
Dr. phil. Kristen Møller.....	- 1 000
Stud. mag. Thorkil Damsgaard Olsen.....	- 1 000
Stud. mag. Bjørn Tell Persson.....	- 1 000

Til studiet af dansk flora:

Kaptajn M. P. Christiansen.....	- 1 200
Amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen.....	- 900
Seminarielektor Anfred Pedersen, Vordingborg.....	- 900
Amanuensis, cand. mag. Søren Ødum.....	- 1 000

I alt... kr. 8 000

Regnskab for 1964.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1963.....	kr. 4 121,38
Renter af obligationer, aktier og bankkonto.....	- 8 699,94
Udtrukne obligationer m. m.....	- 500,00
Samlet indtægt... ..	<u>kr. 13 321,32</u>

Udgift.

Udbetalte legater.....	kr. 8 000,00
Indkøb af obligationer og aktier.....	- 0,00
Annoncering.....	- 47,25
Kassebeholdning ult. 1964.....	- 5 274,07
Samlet udgift... ..	<u>kr. 13 321,32</u>

Rådighedssum til uddeling.

Renteindtægt 1964	kr.	8 699,94
Fragår avertering	-	47,25
	Nettoindtægt....	kr. 8 652,69
Fragår 5 % af renteindtægt til formueforøgelse	-	435,00
	kr.	8 217,69
Fragår uddeling i 1964	-	8 000,00
At overføre til 1965	kr.	217,69
Foreslået til uddeling i 1965	kr.	8 000,00

Formue pr. 31. december 1964.

18 500 kr. danske statsobl. à 4 ¹ / ₂ %	kursværdi	kr.	13 736,25
1 000 - » » à 4 %	—	-	755,00
14 400 - » » à 2 %	—	-	6 552,00
2 200 - kreditforeningsobl. à 6 ¹ / ₂ %	—	-	1 743,50
1 600 - » » à 5 ¹ / ₂ %	—	-	1 192,00
2 000 - » » à 5 %	—	-	1 315,00
25 400 - » » à 4 ¹ / ₂ %	—	-	18 344,00
11 900 - » » à 4 %	—	-	8 201,25
4 000 - » » à 3 ¹ / ₂ %	—	-	2 800,00
43 700 - hypotekforeningsobl. à 4 ¹ / ₂ %	—	-	32 993,50
11 184 - bankhæftelsesobl. à 4 %	—	-	4 697,28
28 200 - aktier i Kbhvns. Handelsbank	—	-	75 294,00
164 084 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	167 623,78
	Kassebeholdning....	-	5 274,07
		kr.	172 897,85

April 1965.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 1. april 1965.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

VI.

Kommissionen for Ducange.**Beretning for 1964.**

Redaktør: Prof., dr. Franz Blatt.

- 1) Ordbog over dansk middelalderlatin (den danske Ducange): i løbet af året er manuskript færdigredigeret til bogstav *T* inklusive ved cand. mag. fru Bente Friis Johansen, i overensstemmelse med den oprindelige plan; udgifterne hertil er afholdt ved en bevilling fra Carlsbergfondet.
- 2) Den internationale ordbog over middelalderlatin: en ny fascikel af denne ordbog (MOX-NAZAZA) er under udarbejdelse. Til denne ordbog har den danske komité bidraget med materiale og arbejdskraft. Amanuensis, cand. mag. Bent Dalsgaard Larsen og assistent fru Kirsten Sørensen har deltaget i arbejdet.

København og Århus i april 1965.

KAJ BARR

FRANZ BLATT

POVL JOHS. JENSEN

VII.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum.**Beretning for årene 1963 og 1964.**

HESYCH

Udgiver: Professor, dr. K. Latte.

D. 18. juni afgik udgiveren, professor, dr. K. Latte ved døden i sit hjem i Tutzing. Lige til de sidste dage fortsatte han læsning af korrektur på bd. II, således at af dette bind pp. 1–384 ved hans død var færdige til rentryk. Disse sider foreligger nu i ren-

tryk. På pp. 385–528 har undertegnede K. Barr læst slutkorrekturen, og af disse sider foreligger nu pp. 385–512 i rentryk. De resterende pp. 593–672 foreligger kun i 1. korrektur, som kun for en mindre dels vedkommende er blevet rettet af udgiveren selv, men på disse sider har professor, dr. Manu Leumann, Zürich, og dr. phil. W. Buchwald, München, hver læst en korrektur. De resterende korrekturer læses her af K. Barr, og det forventes, at bind II vil kunne udkomme i løbet af efteråret. Til det afsluttende bd. III foreligger der forarbejder fra udgiverens hånd, og der er bestræbelser igang for at finde en udgiver, som kan bringe udgivelsen til afslutning efter de retningslinier, som er blevet fastlagt af professor Latte.

ETYMOLOGICUM GENUINUM

Udgivere: Dr. phil. Ada Adler og dr. phil. Klaus Alpers, Hamborg.

Da dr. phil. fru Ada Adler havde afsluttet sin udgave af Suidas, påbegyndte hun arbejdet på en kritisk udgave af det såkaldte Etymologicum Genuinum. Arbejdet blev væsentligt sinnet ved hendes tvungne ophold i Sverige i de sidste krigsår, men ved sin død i december 1946 efterlod hun dog et i alt væsentligt afsluttet manuskript, der omfatter ca. en trediedel af leksikonets tekst med fuldt udarbejdet kritisk apparat og kildeeftervisning. Det har selvfølgelig været kommissionen meget magtpåliggende at drage omsorg for, at dr. Ada Adlers arbejde blev udgivet og videreført, og i begyndelsen af dette år er det omsider lykkedes i dr. phil. Klaus Alpers, medarbejder ved Thesaurus Linguae Graecae i Hamborg, at finde en kyndig specialforsker på dette område, som har erklæret sig villig til at påtage sig den nødvendige revision og à jourføring af dr. Adlers arbejde og til at fuldføre udgaven. Dr. Alpers' medvirken vil blive honoreret fra tysk side. Udgaven vil rimeligvis omfatte 3 bind, og man tør regne med, at trykfærdigt manuskript til bd. I vil kunne foreligge i foråret 1966.

København og Århus i juli 1965.

K. BARR

FRANZ BLATT

VIII.

**Administrationskomiteen
for Monumenta Musicae Byzantinae.**

Beretning for perioden 1. juli 1964–30. juni 1965.

Publikationer under trykning:

Siden forelæggelsen af den foregående beretning (se Oversigt 1963–64, side 124–27) er trykningen af de tre dengang nævnte publikationer fortsat, således at en snarlig færdiggørelse kan forventes.

Af *Subsidia*, bd. VI: *Canti ecclesiastici della tradizione italo-albanese I*, udgivet af R. P. Bartolomeo Di Salvo, er der indtil nu blevet stukket ca. 90 sider, eller knapt halvdelen af bindet.

Til *Specimina Notationum Antiquiorum*, udg. af Strunk (*Hovedserien* bd. VII), er alle plancher nu færdigtrykt og indledning og index næsten trykfærdige. Fra *American Council of Learned Societies* har MMB fået en bevilling på 3000 Dollars til støtte for dette bind, under forudsætning af at salgsindtægterne indbetales til *Union Académique Internationale*. Ved hjælp af dette tilskud vil det blive muligt at udsende bindet til en forholdsvis lav pris.

Hovedserien bd. VIII: *Hirmologium Sabbaiticum*, udg. af Raa-
sted. Af praktiske grunde er det blevet besluttet at lade dette bind udsende i to dele. Første del, der kommer til at omfatte godt halvdelen af farveplancherne samt indledning og index, skal efter denne plan kunne udkomme i begyndelsen af 1966.

Publikationer under udarbejdelse:

Af de i sidste beretning nævnte publikationer er *Studies on the Fragmenta Chilandarica Palaeoslavica II*, udg. af Roman Jakobson, snart trykfærdig. Af forskellige grunde er de sidste bidrag endnu ikke indløbet; men de forventes dog så snart, at trykningen kan begynde til efteråret og bindet udkomme i foråret 1966.

Derimod kan der ikke rapporteres noget nyt om de andre publikationer, som er under udarbejdelse. Om Constantin Floros's *Das mittelbyzantinische Kontakienrepertoire* kan det dog oplyses, at *Deutsche Forschungsgemeinschaft* fortsat overvejer spørgsmålet om finansiel støtte.

Ud over de i sidste beretning nævnte publikationer forhandles der i øjeblikket om en aftale mellem Princeton University Press og MMB om en fælles udgave af facsimilia af et vigtigt illumineret Stikherarion fra Athos (Koutloumoussi 412, 13. årh.), hvortil plancherne har foreligget siden før 2. verdenskrig. Efter den oprindelige plan skulle udgaven være blevet udsendt af Department of Art and Archaeology, Princeton University, med indledninger af Strunk og af kunsthistorikeren, nu afdøde professor A. M. Friend, Jr. Det er nu tanken, at den kunsthistoriske del af indledningen skal overtages af professor Kurt Weitzmann, ligeledes Princeton.

Det skal til slut nævnes, at professor Strunk, hvis tilknytning til universitetet i Princeton ophører i 1966, agter at tage permanent ophold i Grottaferrata ved Rom fra foråret 1966 og fremtidig vil kunne anvende hele sin arbejdskraft til at varetage ledelsen af MMB.

Juli 1965.

K. BARR

FRANZ BLATT

KNUD JEPPESEN

JENS PETER LARSEN

OLIVER STRUNK

**Uddrag af regnskab for Monumenta Musicae Byzantinae
for tiden fra 1. januar til 31. december 1964.**

Indtægt:

Overført fra forrige regnskab ¹⁾	kr. 59 535,34
Bidrag fra UNESCO (CIPSH).....	» 5 524,86
» » Union Académique Internationale.....	» 9 744,00
» » British Academy.....	» 6 379,70
» » American Council of Learned Societies.....	» 20 756,10
Renter.....	» 2 265,53
	Ialt kr. 104 205,53

Udgift:

Fremstilling af publikationer.....	kr. 37 808,00
Professor Zuntz.....	» 1 000,00
Medhjælp.....	» 1 312,50
Fotografier.....	» 1 090,30
Rejser.....	» 804,73
Diverse.....	» 523,39
Kassebeholdning.....	» 61 666,61
	Ialt kr. 104 205,53

¹⁾ Se Oversigt 1963-64, s. 127.

J. RAASTED

IX.

Kommissionen for "A Critical Pāli Dictionary".**Beretning for årene 1964-65.**

A. Kommissionen beklager tabet af L. Hjelmlev, der døde d. 30. maj 1965. Den består nu af Barr og Hammerich (formand); forslag om supplerung vil senere blive fremsat.

De danske medarbejdere er mag. art. F. Møller-Kristensen og stud. mag. N. Warmdahl, idet fru Else Pauly desværre af hensyn til anden beskæftigelse har måttet trække sig tilbage.

Til kredsen af udenlandske arbejdere er tilkommet professor Buddrus, Mainz. Det blev i januar 1965 i Paris aftalt med indologen, professor ved Collège de France, Filiozat, at i hvert fald en af hans elever, Mme Caillat, skulle begynde som medarbejder ved pāli-ordbogen fra 1.1.1966, dersom hun kunne frigøres fra andet arbejde; der synes ikke at ville opstå vanskeligheder med at få dette medarbejderskab betalt fra fransk side; og der er yderligere udsigt til at få endnu en fransk indolog som medarbejder. – Efter forberedelse ved et besøg i Philadelphia i december 1964 hos indologen professor F. Norman Brown, kunne kommissionsformanden i april 1965 forelægge det i Chicago afholdte årsmøde af American Oriental Society et forslag om fremtidigt amerikansk medarbejderskab. Forslaget vandt bifald, og American Oriental Society vedtog at ville støtte arbejdet på The Critical Pāli Dictionary. – Det kan for den fremtidige gennemførelse af ordbogen blive afgørende, at nu både Frankrig og USA synes at skulle komme med.

B. Af de udenlandske medarbejdere har hollænderen K. de Vreese besøgt os i april 1965 af hensyn til revisionen af hans bidrag til Vol. II, 3.

C. Resultaterne af det i sidste beretning omtalte møde i den internationale tilsynskomiteé 21. og 22. november 1963 blev dis-

kuteret på et møde den 28. september 1964 af Selskabets præsidium, repræsentanter for Carlsbergfondet og Rask-Ørsted-fondet, nærværende kommission og de danske medarbejdere. Der var tilslutning til de af tilsynskomiteen udarbejdede planer, men det blev vedtaget, at den nyordning, hvis hovedpunkt er ansættelsen af magister F. Møller-Kristensen som hovedredaktør, først skulle søges gennemført fra 1.1.1966.

En anden konference afholdtes 8.10.1964 i Hamburg under forsæde af vor medarbejder, medlem af tilsynsrådet, prof. L. Alsdorf. Tyske indologer og kommissionsformanden var til stede. Enkeltheder i ovennævnte plan diskuteredes.

Den danske hovedmedarbejder, magister F. Møller-Kristensen, har foretaget mindre rejser, navnlig i Tyskland og har opnået gode resultater med hensyn til tyske forskeres medarbejde.

D. Medens disse rejser har kunnet betales indenfor den normale bevilling (se under G.) er den uforudsete rejse, som kommissionsformanden foretog til Amerika i april 1965 med det hovedformål at forelægge planen om amerikansk medarbejde for årsmødet i American Oriental Society (se ovenfor under A), betalt ved en ekstrabevilling fra Carlsbergfondet.

E. Det mangeårige ønske om at få opfyldt det af akademiet i Berlin givne løfte om at overlade os brugen af den afdøde indolog R. Otto Frankes store seddelsamling til den metriske pāli-literatur blev atter diskuteret ved et besøg, som kommissionsformanden i anden anledning aflagde i Øst-Berlin 17.3.65. Samlingerne kom herop med et østtysk forskningsskib og blev i Københavns havn modtaget af Selskabets præsident, kommissionsformanden og magister Møller-Kristensen, der derefter på en lastvogn bragte dem til Selskabet. De er nu her anbragt i pāli-ordbogens arbejdsrum og vil blive bearbejdet, herunder mikrofotograferet. I øvrigt foregår i det hele mikroreproduktionen af seddelmaterialet fortsat med fuld kraft.

F. Trykningen hinker desværre stadig bagud, denne gang på grund af en alvorlig skuffelse med hensyn til termins overholdelse og kvalitet af en udenlandsk medarbejders arbejde; hvilke konsekvenser dette vil få, vil i den nærmeste fremtid blive drøftet

med ledende myndigheder i hans hjemland. Vol. II, 3 (āpatti – āy-) kunne derfor til stor beklagelse ikke, som sidst forudset, udkomme i slutningen af 1964, men kommer først i højsommeren 1965.

Overfor dette bedrøvelige står, at arbejdet på Vol. II, 4 skrider godt frem, og at magister Møller-Kristensen har udarbejdet en plan for færdiggørelsen af hele resten af Vol. II (5–13) inden 1971. Denne plan vil være fuldt realistisk, hvis de os givne løfter om medarbejde opfyldes, og hvis trykkeriet kan udføre sit arbejde, der også kræver megen tid og omhu.

G. 1. De 3000 \$ fra UNESCO er atter anvendt dels til mikroreproduktionen, dels til samarbejdet med orientalske forskere.

2. a. Carlsbergfondet har for 1964 betalt 64.900 kr. til lønning af de danske medarbejdere og til bogkøb etc. – samt 6.000 kr. til kommissionsformandens rejse til Amerika i april 1965.

b. Rask-Ørsted-fondet har betalt 11.000 kr. til samarbejde med udenlandske forskere.

c. Selskabet har dækket alle kontor- og trykudgifter.

3. a. Japans akademi har betalt udgifterne ved det japanske centrum, samt 3.400 \$ til fotografering af materiale.

b. c. d. De tyske, nederlandske og tjekkoslovakiske bidrag har været som i fjor.

Kommissionen er meget taknemlig for al den støtte, der er givet.

H. Det fra japansk side flere gange ytrede ønske om, at magister Møller-Kristensen skulle komme til Japan for endeligt og fast at få bestemt retningslinierne for det japanske pāli-centrum, således at dette skulle blive i stand til i vid udstrækning at udarbejde de af centret overtagne artikler selvstændigt, vil nu lykkeligtvis kunne opfyldes, idet Rask-Ørsted-fondet har givet en særlig bevilling på 16.500 kr. til en rejse nu i efteråret af magister Møller-Kristensen til Japan (og Indien, som vil blive besøgt på hen- eller tilbagerejsen). Kommissionen nævner dette med stor glæde som et vigtigt led i de omfattende bestræbelser for arbejdets sikring og acceleration.

Juni 1965.

L. L. HAMMERICH

X.

**Beretning om mødet i
Union Académique Internationale (UAI) i Bruxelles
den 15.–20. juni 1964.**

Union Académique Internationale afholdt sit 38. møde i Bruxelles fra 15.–20. juni 1964. Følgende lande var repræsenterede: Australien, Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Italien, Japan, Jugoslavien, Nederlandene, Norge, Polen, Rumænien, Sverige, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tjekkoslaviet, Ungarn, U.S.A., Vesttyskland, Østrig. Man konstaterede med beklagelse, at Østtysklands repræsentanter var forhindret i at komme tilstede. Såvel Unesco som Cipsh var repræsenteret ved mødet. Som delegerede fra dansk side deltog undertegnede Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Præsidenten gav meddelelse om, at Cipsh's generalforsamling i Mexico havde vedtaget som svar på en henstilling fra Unesco at begrænse den økonomiske støtte til eet og samme foretagende, således at den ikke udstrækkes over 10 år. Denne vedtagelse, der ville træde i kraft fra 1967, skulle dog ikke gælde for bibliografier og ordbøger, men rummer en åbenlys fare for langtidsforetagender af typen Corpus Vasorum Antiquorum. Årets begivenhed var tildelingen af Erasmusprisen for 1964, der blev overrakt UAI's præsident d. 16. maj i Athen, hvor Fondation européenne de la Culture afholdt sin 6. kongres, og hvor Selskabet var repræsenteret af L. L. Hammerich. Til gavens overdragelse var knyttet den betingelse fra hollandsk side, at $\frac{3}{4}$ af Erasmusprisen skal forbeholdes genudgivelsen af Erasmus af Rotterdams værker, medens UAI selv disponerer over $\frac{1}{4}$ af prisen.

Unionens arbejde foregik i 23 kommissioner, af hvilke følgende har kunnet støtte sig til aktive danske forskere: Corpus Vasorum Antiquorum (K. Friis Johansen har udsendt 8. fascikel omhandlende attiske vaser i Danmark), Dictionnaire du latin

médiéval (Franz Blatt har fortsat som hovedredaktør for *Novum Glossarium Mediae Latinitatis*, hvis redaktionskomité har måttet reorganiseres), *Documents inédits concernant le Japon* (Hammerich har støttet denne kommissions arbejde), *Corpus philosophorum Medii Aevi* (Povl Johs. Jensen har deltaget i udgivelsen af Chalcidius' Timaioskommentar), *Monumenta Musicae Byzantinae* (Carsten Høegs arbejde videreføres af amerikaneren Oliver Strunk med amanuensis Jørgen Råsted som medarbejder), *Corpus Vitrearum Medii Aevi* (i et bind om *Die mittelalterlichen Glasgemälde in Skandinavien* ydes det danske bidrag af dr. Aage Roussell, Nationalmuseet), *Pāliordbogen* (denne ordbog, der udgives i København, modtager nu økonomisk støtte fra japansk, tysk, hollandsk, tjekkisk side foruden af Unesco, Carlsbergfondet og Rask-Ørstedfondet).

Af andre arbejdsområder, hvis virksomhed må formodes at interessere Selskabet, bør nævnes *Catalogue des manuscrits alchimique latins*, *Oeuvres de Grotius*, *Corpus des Inscriptions grecques et latines*, *Tabula Imperii Romani*, *Forma Orbis Romani*, *Editions savantes*, *Codices latini antiquiores*, *Etudes islamiques* (*Encyclopédie de l'Islam*, *Concordance de la Tradition musulmane*, *Geschichte der arabischen Literatur*), *Catalogus Translationum et Commentariorum*, *Dictionnaires assyriens*, *Corpus des Troubadours*, *Corpus des Antiquités pré-colombiennes*. Opmærksomheden henledtes på, at visse foretagender (bl. a. *Etudes islamiques*) kunne drage fordel af Unescos program *Orient-Occident*, der i højere grad end hidtil ville tage sig af videnskabelige arbejder.

Man tog forbehold over for påbegyndelsen af et *Corpus Theoriae Artis*, en *Encyclopédie du Moyen-Age* og en udgivelse af mykenske tekster og støttede igangsættelsen af en publikation (med indledning og kommentar) omfattende nye staters forfatninger (*Corpus Constitutionnel*) under forudsætning af, at bevillinger til en sådan publikation ikke gik ud over de igangværende foretagender. *Fontes Africae Historiae* henvistes til *Union Internationale des Africanistes*.

På forslag af L. L. Hammerich indbød man Cipsh til at holde generalforsamling og colloquium i København i september 1965.

XI.

**Beretning om mødet i
International Union of Biological Sciences
den 18. til 22. juli 1964 i Prag.**

Mødet var besøgt af 140 deltagere, der repræsenterede 23 nationer samt forskellige internationale organisationer, Unionens sektioner og kommissioner etc. Danmark var det eneste af de nordiske lande, der var repræsenteret ved særlige delegerede.

Som delegeret fra Det kgl. danske Videnskabernes Selskab deltog O. MAALØE, E. STEEMANN NIELSEN samt undertegnede, idet Selskabets fjerde delegerede, C. OVERGAARD NIELSEN, var blevet forhindret. Endnu et af den danske nationalkomité's medlemmer deltog i mødet, nemlig afdelingsleder, dr. phil. S. TUXEN, der repræsenterede den entomologiske sektion.

To nye sektioner for henholdsvis biologisk oceanografi og mycologi blev oprettet, og den i Amsterdam ved mødet i 1961 oprettede sektion for økologi, der aldrig var trådt i funktion, blev reorganiseret.

Af andre organisatoriske problemer kan nævnes, at forholdet mellem Unionen og de internationale zoologkongresser nu blev endeligt ordnet. De internationale zoologkongresser har tidligere været organiseret af en af kongressen valgt, permanent komité. På kongressen i London i 1958 foreslog undertegnede, at der indledtes et samarbejde med denne komité, således at denne samtidig er identisk med Unionens sektion for almindelig zoologi. Dette blev tiltrådt af Unionen på dennes møde i Amsterdam 1961 og endelig tiltrådt af den internationale permanente komité under den internationale zoologkongres i Washington i 1963 og nu definitivt bekræftet på mødet i Prag.

Ved valgene til »The executive committee« skete en række nyvalg. Præsidenten, C. H. WADDINGTON, Edinburgh, genvalgtes, hvilket medfører, at den forrige præsident, G. MONTALENTI, Italien, forbliver i komitéen. Alle øvrige valg af »officers« var nyvalg. Vicepræsident blev J. G. BAER, Schweiz, generalsekretær D. J. FARNER, USA, sekretær I. MALEK, Czekoslovakiet, kasserer F. Y. STAFLEU, Holland. Repræsentanter for den botaniske divi-

sion Sir G. TAYLOR, England, K. C. BORA, Indien; for den zoologiske division K. GRELL, Tyskland, B. U. BYCHOVSKY, USSR, og for divisionen for alm. biologi C. G. HEDÉN, Sverige, P. DRACH, Frankrig. Heraf var valget af G. TAYLOR og C. G. HEDÉN genvalg, de øvrige nyvalg.

Der førtes en diskussion om det såkaldte biologiske program, ved hvilken der kom en betydelig skepsis og kritik til orde, navnlig fremført af den engelske biometriker D. J. FINNEY, uden at dette dog syntes at få nogen indflydelse på sagens videre gang.

Næste møde bliver i Schweiz i 1968.

I tilslutning til mødet afholdtes tre symposier, et om nyere fremskridt i eksperimentel biologi, et om nyere fremskridt i »Environmental Biology« samt et om biologiske principper, anvendt på »Human Welfare«.

Februar 1965.

R. SPÄRCK

XII.

Beretning om International Geographical Union's (IGU) XX. verdenskongres i London 20.–28. juli 1964 og om IGU's 11. generalforsamling 21., 24. og 28. juli 1964.

Kongressen, til hvilken England havde indbudt på IGU-kongressen i Norden 1960, havde samlet 2460 deltagere fra 64 lande. Den Britiske Nationalkomité for Geografi, hvis medlemmer udpeges af The Royal Society, havde med Professor L. Dudley Stamp som formand etableret den eksekutivkomité, der stod for de ualmindeligt talrige arrangementer. Disse omfattede foredrag ved møder i 14 faglige sektioner og 17 kommissioner, en række fælles aftenmøder, 58 symposier og ekskursioner afholdt rundt om i England, dels før, dels efter kongresdagene i London, 69 ekskursioner i London-regionen samt følgende udstillinger: International Exhibition of Thematic Maps, The Growth of London 43–1964, Britain Makes Maps, British Maps, British Cartography, The Work of The Royal Geographical Society in Promoting Exploration samt fremlæggelse af en række bøger og tidsskrifter. Endvidere omfattede kongresprogrammet en række institutionsbesøg og receptioner i britiske videnskabelige selskaber.

På Exhibition of Thematic Maps var Danmark repræsenteret med kortmateriale fra igangværende undersøgelser: Tøndermarskens kortlægning med hensyn til detailrelief og jordbundstyper (N. Kingo Jacobsen), Grønlands fåreavl (Aage H. Kampp), muldflugtens lokalisering og dimensioner i Danmark (Hans Kuhlman). Vægtkort til undervisningsbrug: Grønland, Reliefkort over Danmark (Johs. Humlum), Geodætisk Instituts undervisningstavle: Marsk og gest (Axel Schou).

Som delegeret for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab deltog professor Axel Schou, der samtidig var formand for den danske delegation, repræsenterende Den Danske Nationalkomité for Geografi.

IGU har nu 62 medlemslande, hvoraf syv: Senegal, Ghana, Eire, Uganda, Sudan, Nigeria og Madagaskar blev optaget som medlemmer efter afstemning på generalforsamlingen.

Kongressen blev åbnet ved en af formfuldendt britisk festivitas præget ceremoni i Royal Albert Hall under overværelse af Hendes Majestæt Dronning Elizabeth og Prins Philip. Hendes Majestæt Dronningen holdt indledningstalen. Endvidere talte IGU's præsident, Professor Carl Troll, Bonn, og organisationskomiteens formand, Professor L. Dudley Stamp.

Blandt de talrige kongrespublikationer må fremhæves »*Abstracts of Papers*«, der omfatter 800 resumeer. Man får alene gennem indholdsfortegnelsen en oversigt over det komplekse af temaer, geografisk videnskab beskæfter sig med, – et spektrum spændende fra geofysiske emner gennem alle de klassiske geografiske discipliner: geomorfologi, klimatologi, erhvervs- og regionalgeografi etc. til socialgeografiens nye felter på kulturgeografiens yderste fløj.

En kvantitativ betragtning af emnelisten kan, hvis en sådan abstract-samling kan tages som indikator, vise noget om den intensitet, hvormed der arbejdes på de forskellige områder. Inden for kulturgeografien er det især den økonomiske geografiske felter, der i særlig grad dyrkes. For naturgeografiens vedkommende synes interessen især at samle sig om geomorfologien, af hvis underafdelinger det især er glaciologi, kystmorfologi, karst, hældningsudvikling, periglacialfænomener, erosionsniveauer og klimatisk geomorfologi, der er i focus.

Alle deltagere modtog endvidere »*The British Isles, a Systematic Geography*«, redigeret af J. Wreford Watson og J. B. Sis-

sons, en håndbog, der fremtidig vil præge undervisningen i Englands geografi overalt i verden. »*Field Studies in The British Isles*«, redigeret af J. A. Steers, der tilsigter at give såvel basisviden som guide-oplysninger for kongressens mange ekskursioner, vil på lignende måde få blivende værdi ved planlægning af studierejser.

Fra dansk side forelå to kongrespublikationer: »*Collected Papers, Denmark, some contributions concerning the geography of Denmark and other topics discussed by Copenhagen geographers*«, redigeret af N. Kingo Jacobsen, og »*I.G.U. Commission on Coastal Geomorphology, Bibliography 1959–1963*«, *Folia Geographica Danica*, Tom. X, No. 1, redigeret af Axel Schou.

En væsentlig del af IGU's aktivitet i fireårs-perioderne mellem verdenskongresserne foregår i de etablerede kommissioner. Generalforsamlingen vedtog at give en række af disse en mere permanent status »standing commissions«, idet de er at opfatte som internationale kontaktcentre for de respektive fagområder. Endvidere knæses begrebet »special commission«, hvis formand og medlemmer vælges af generalforsamlingen med henblik på at løse opgaver af særlig administrativ karakter.

Det hidtil eksisterende kommissionsbegreb fortsætter under betegnelsen »ordinary commissions«. Formanden for en sådan vælges af generalforsamlingen, og kommissionen består af indtil 5 medlemmer, som formanden kan bringe i forslag, og som skal accepteres af generalforsamlingen. I en »ordinary commission« kan formanden indvælge et vilkårligt antal korresponderende medlemmer i et antal, svarende til behovet for dækning af arbejdsfelter.

Der forelå dels forslag om at lade en række bestående kommissioner fortsætte, dels om oprettelse af nye, ialt 30 forslag. Ved afstemning på generalforsamlingen opnåede 13 forslag ikke fornødent stemmetal. Der vil for perioden 1964–68 således være 17 kommissioner, som anføres nedenfor, hvor s. c. står for »standing commission«, og årstallet angiver oprettelsesåret. Endvidere er det angivet, hvem der er formand. Angående detaljerede oplysninger om medlemmer og arbejdsopgaver kan henvises til IGU-Newsletter, Vol. XVI, No. 1, 1965.

Commission on World Land Use Survey, s. c., 1949, Prof. L. Dudley Stamp, Bude, England.

- Commission on the Arid Zones, s. c., 1952. Dr. Peveril Meigs, Mass., U.S.A.
- Commission on the Teaching of Geography in Schools, s. c., 1952. Prof. Benoît Brouillette, Montreal, Canada.
- Commission on Humid Tropics, s. c., 1956. Prof. Theo L. Hills, Montreal, Canada.
- Commission on National Atlases, s. c., 1956. Prof. A. Konstantin Salichtchev, Moskva, SSSR.
- Commission on Medical Geography, 1949. Prof. T. A. Andrew Learmonth, Canberra, Australien.
- Commission on Periglacial Geomorphology, 1949. Prof. Jan Dylik, Lodz, Polen.
- Commission on Coastal Geomorphology, 1952. Prof. Axel Schou, København, Danmark.
- Commission on the Evolution of Slopes, 1952. Prof. Paul Macar, Liège, Belgien.
- Commission on Applied Geomorphology, 1956. Prof. Jean Tricart, Strasbourg, Frankrig.
- Commission on Methods of Economic Regionalization, 1960. Prof. K. Dziewonski, Warszawa, Polen.
- Commission on the Geography and Cartography of World Population, 1964, Dr. R. Mansell Prothero, Liverpool, U.K.
- Commission on Applied Geography, 1964. Prof. Omer Tulippe, Liège, Belgien.
- Commission on Interpretation of Aerial Photographs, 1964. Prof., Dr. Dieter Steiner, Zürich, Schweiz.
- Commission on Quantitative Methods, 1964. William L. Garrison, Illinois, U.S.A.
- Commission for Agricultural Typology, 1964. Prof. Jerzy S. Kostrowicki, Warszawa, Polen.
- Commission on the International Hydrological Decade, 1964. Prof. Reiner Keller, Bonn, Vesttyskland.

Til præsident for den kommende fire års-periode valgtes professor S. P. Chatterjee, India, efter at professor J. P. Gerassimov, SSSR, hvis valg var forberedt, aftenen før valgdagen meddelte, at han ikke kunne modtage valg til præsident. Han valgtes til 1. vicepræsident. De øvrige vicepræsidenter blev prof. K. B. Cumberland, New Zealand, dr. Arch C. Gerlach, USA, prof. F. Gribaudo, Italien, prof. S. Leszczycki, Polen, prof. P. Mon-

beig, Frankrig, og i henhold til reglerne den afgåede præsident, prof. C. Troll, Bonn. Til unionens generalsekretær, skatmester og redaktør genvalgte med akklamation prof. H. Boesch, Schweiz.

Med prof. Dudley Stamp som formand havde et udvalg udarbejdet forslag til nye love for unionen. IGU blev stiftet 1922, og hovedændringerne i unionens statutter bestod i en ajourføring af lovene med tilpasning til nutidens forhold. Et forslag om at tildele de enkelte medlemsstater et varierende stemmetal ved generalforsamlingsafgørelser blev med stort flertal nedstemt, således at afgørelser stadig sker efter almindeligt stemmeflertal og således, at hver medlemsstat har én stemme.

Et forslag om at tilknytte International Cartographic Association (ICA) til IGU blev enstemmig vedtaget, og ICA's formand, professor Imhof, udtrykte håb om et fremtidig frugtbart samarbejde.

Af generalsekretæren, prof. H. Boesch's rapport fremgik det, at der i den forløbne fire års-periode havde været afholdt møder for eksekutivkomiteen i Stockholm 1960, i Athen 1962 og i London 1964, samt at der var afholdt en regionalkonference i Kuala Lumpur. Samarbejdet med UNESCO og med de ICSU tilsluttede organisationer var fortsat og udbygget. Generalsekretæren havde repræsenteret IGU i ICSU's eksekutivkomité, hvor internationalt samarbejde planlægges. Af projekter, i hvilke geografiske interesser er involveret, kan nævnes bl. a. SCAR (Antarktis), SCOR (Oceanografi), IBP (International Biol. Progr.), Upper Mantle Project og Hydrological Decade. Også med FAO og WHO havde der været et intimt samarbejde.

IGU støtter permanent de to bibliografiske publikationer, »*Bibliographie Géographique Internationale*« og »*Bibliographie Cartographique Internationale*« såvel som »*Orbis Geographicus*«, den geografiske videnskabs adressebog og »*Who is Who*«. Af direkte IGU-publikationer havde »*Newsletter*« været udsendt to gange årlig. Den ualmindelig nyttige håndbog »*Conversion Tables*«, der indeholder alle de for videnskabeligt geografisk arbejde nødvendige omsætningstabeller, er direkte resultat af en kommissions virksomhed og udgivet af IGU.

Der blev på generalforsamlingen fremsat en indbydelse til at afholde den XXI. IGU-kongres 1968 i India, et tilbud, der blev modtaget med akklamation. En diskussion om det bedst egnede

tidspunkt konkluderede derhen, at den detaljerede planlægning blev overladt værtslandet, men at forsamlingen af nationale delegationer udtalte, at man anså december for den bedst egnede måned.

Efter afslutningsord af den afgående præsident, prof. C. Troll, Bonn, overtog den nyvalgte præsident, prof. S. P. Chatterjee, ledelsen og rettede en henvendelse til delegationerne i sin dobbelte egenskab af fremtidig leder af IGU og formand for den XXI. IGU-kongres' organisationskomité.

Den 25. april 1965.

AXEL SCHOU

XIII.

Beretning om den 12. generalforsamling i den Internationale Astronomiske Union i Hamburg, 25. august–3. september 1964.

Den internationale astronomiske union har holdt sin 12. generalforsamling i Hamburg i dagene 25. august–3. september 1964. Mødet gav et stærkt indtryk af astronomiens hurtige udvikling, inden for såvel klassiske discipliner, f. eks. månens udforskning, som på helt nye områder, såsom de quasi-stellare objekters astronomi. Mere end 1600 personer deltog i unionens forskellige aktiviteter. En udmærket organisering af kongressen bidrog til, at denne fik et meget vellykket forløb. Man kan imidlertid forudse, at fremtidige generalforsamlinger med stadigt voksende deltagerantal vil medføre forandringer af unionens administrative struktur.

Ved sit første plenarmøde vedtog generalforsamlingen et antal forandringer i unionens statutter og vedtægter, bl. a. revideredes tidligere gældende klassificering af medlemslandene til nu at omfatte seks kategorier. I forbindelse hermed vedtog generalforsamlingen at bevare størrelsen af en årlig bidragsandel ved 600 guldfrancs, svarende til 195.96 U.S. dollar. Da Danmark tegner sig for én andel, vil landets bidrag til I.A.U. i den kommende tre års periode beløbe sig til 600 guldfrancs per annum.

Endvidere godkendte generalforsamlingen forslag fra eksekutivkomiteen om oprettelse af en ny medlemskategori, nemlig rådgivende medlemmer, som kan udnævnes af præsidenten for en kommission efter forslag af to eller flere medlemmer af kommissionen. Et rådgivende medlem vil tilhøre kommissionen, deltage i dens virksomhed og vil have ret til at deltage i generalforsamlingen. Medmindre medlemskabet fornys, ophæves det automatisk ved afslutning af hver generalforsamling.

Der blev afholdt følgende tre »Invited Discourses«: professor L. Goldberg: »Some Aspects of Space Astronomy«, professor A. B. Severny: »Solar Magnetic Fields« og professor J. H. Oort: »Structure and Evolution of the Galactic System«, endvidere seks »Joint Discussions«: »Radio-galakser«, »IAU Systemet af astronomiske konstanter«, »Snævre dobbeltstjernesystemer«, »Orion-tågen«, »Lokal struktur og bevægelse i Mælkevejsystemet« og »Teorien for aerodynamiske fænomener i stjerneatmosfærer«. Desuden afholdt unionens 36 kommissioner forskellige møder.

Af særlig interesse var den diskussion om astronomiundervisning, som blev afholdt den 29. august med professor M. Minnaert som indleder, og som førte til, at der blev oprettet en ny kommission inden for unionen for varetagelse af opgaver vedrørende undervisning i astronomi.

Af de resolutioner med rent videnskabelig baggrund, som blev vedtaget af generalforsamlingen, er følgende, som gengives in extenso, særligt betydningsfuld for den fremtidige radio-astronomiske forskning:

The International Astronomical Union
considering that

- (a) radio-astronomical investigations are being conducted at many observatories with greatly increased sensitivity,
- (b) these investigations continue to be of prime importance to man's knowledge of the Universe, as may be illustrated by the recent discovery of the lines of the OH molecule,
- (c) by the recent investigations of radio sources and in particular the discovery of the quasi-stellar sources, radio astronomy has become one of the most promising fields of fundamental research in physics,
- (d) these investigations require large instruments and longterm planning;

supports the present proposals of the Inter-Union Commission on Frequency Allocations for Radio Astronomy and Space Science (IUCAF) concerning frequency allocations for radio astronomy, and, in addition, requests IUCAF to consider means of improving, through the International Telecommunications Union and through national authorities, the protection available to observations of the OH line at 1664.4 to 1668.4 MHz.

Til ny præsident for unionen valgtes professor P. Swings, Belgien, og til nye vicepræsidenter professorerne W. N. Christiansen, Australien, W. Fricke, Vest-Tyskland, M. Schwarzschild, U.S.A., og A. B. Severny, U.S.S.R. Ny generalsekretær blev den tidligere stedfortrædende generalsekretær, professor J.-C. Pecker, Frankrig, og ny stedfortrædende generalsekretær dr. L. Perek, Tjcekoslovakiet. Eksekutivkomiteen for den kommende tre års periode vil bestå af ovennævnte sammen med professor Y. Hagi-hara, Japan, og dr. G. Haro, Mexico.

En indbydelse fra det tjcekoslovakiske videnskabsakademi til at afholde den 13. generalforsamling i Prag i august 1967 blev enstemmigt accepteret af generalforsamlingen. Mødet vil finde sted 22/8–31/8 1967.

A. REIZ

XIV.

Beretning for 1964 fra Selskabets sekretariat.

Ved arkivar ASGER LOMHOLT.

Selskabets sekretariat har i året 1964, det 222.—223. selskabsår, forestået tilrettelæggelsen af de af Selskabet holdte møder, 9 i anden halvdel af sæsonen 1963—64 fra 24. januar til 15. maj, og 4 møder i første halvdel af sæsonen 1964—65 fra 30. oktober til 11. december. Om sekretariatets øvrige rutinemæssige arbejde henvises til beretningen for året 1959.

Arkivaren har redigeret »Oversigt over Selskabets Virksomhed« juni 1963—maj 1964, omfattende 189 sider, hvori ikke er medregnet Carlsbergfondets beretning for året 1. oktober 1962 til 30. september 1963 på 86 sider. Fortegnelserne over inden- og udenlandske medlemmer er ført à jour, og der er udarbejdet en beretning om møderne, indeholdende de vigtigere sager, der er behandlet. Oversigten udkom i oktober 1964.

Ved udgivelsen af Selskabets videnskabelige publikationer i »Meddelelser« og »Skrifter« har arkivaren assisteret Selskabets redaktør, og han har bistået Selskabets kasserer ved ind- og udbetalinger, renskrivning af regnskaber o. l.

Arkivaren har varetaget administrationen af alle sager vedrørende »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave) og har ført regnskaberne for dette legat såvel som for »Emil Herborgs Legat«.

Den almindelige ordning af arkivmateriale, ind- og udgåede breve o. l. er foretaget, og arkivaren har ved flere lejligheder bistået ved andres undersøgelser i arkivet, specielt vedrørende kaptajn F. L. Nordens rejse. En revision og videreførelse af det tidligere påbegyndte generalregister til Selskabets forhandlingsprotokoller er fortsat, og der er videreført en registrering af de i arkivet bevarede manuskripter.

Assistenten i sekretariatet, fru Ellen Erichsen, har à jour-ført fortegnelserne over restoplagene af samtlige publikationer og har forestået udleveringen fra oplaget til kommissionæren. Fortegnelserne over klicheer er videreført, og udlån har fundet sted. En væsentlig del af fru Erichsens arbejde har været udsendelsen af samtlige nyudgivne publikationer til danske og udenlandske medlemmer og bytteforbindelser (jvfr. nedenfor). Foruden løbende forretninger i sekretariatet har fru Erichsen varetaget bespisningen efter Selskabets møder og flere komitémøder, samt forestået rengøringen af Selskabets møde- og kontorlokaler.

I 1964 har Selskabet indgået 5 nye bytteforbindelser med følgende:

Zagreb. Društvo matematičara i fizičara SRH (M).¹

Cluj. Biblioteca Centrala a Universitatii »Babes-Bolyai«, Schimb cu Mathematica (M).

Tokyo. Tōhō Gakkai (Institute of Eastern Culture) (H).

Yokohama. Yokohama Municipal University (B).

Bulawayo, South Rhodesia. National Museum (B).

To bytteforbindelser er udvidet:

Riga. Biblioteke Akademii Nauk Latviiskoi SSR (+M).

La Jolla, Cal. University of California Library, San Diego (+H).

To bytteforbindelser er ophævet:

London. Royal Institution (÷MB).

Guelph. Entomological Society of Ontario (÷B).

Ved årets udgang var antallet af modtagere af Selskabets publikationer 809 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l.

De udsendte publikationer fordeler sig på modtagerne i de enkelte lande som vist i nedenstående oversigt, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed.	
H = Historisk-filosofiske	} Meddelelser og Skrifter.
M = Matematisk-fysiske	
B = Biologiske	

¹ Forkortelser, se nedenfor.

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Danmark	75	75	41	54	49
Island	3	3	2	3	3
Norge	12	12	7	7	11
Sverige	26	26	13	14	15
Finland	20	20	10	10	12
Sovjetunionen	29	11	16	39	35
Estland	2	1	2	1	2
Letland	2	2	2	2	2
Litauen	3	3	3	3	3
Polen	28	9	14	15	16
England	38	12	14	24	22
Skotland	9	5	4	9	6
Eire	4	4	3	4	4
Holland	19	6	8	12	11
Belgien	22	7	11	11	13
Frankrig	50	16	26	29	33
Monaco	1	0	0	1	1
Schweiz	13	6	6	9	6
Tyskland	84	34	34	57	53
Østrig	15	4	5	8	7
Czekoslovakiet	17	6	9	13	9
Ungarn	10	2	5	6	5
Jugoslavien	16	4	9	7	6
Bulgarien	1	1	1	1	1
Grækenland	6	1	4	1	3
Rumænien	6	1	1	6	1
Tyrkiet	5	1	2	3	2
Italien	50	16	30	28	26
Spanien	15	4	11	6	5
Portugal	4	1	1	3	4
Canada	7	3	4	5	7
De Forenede Stater	93	42	40	66	71
Mexico	4	0	0	2	4
Rep. Dominicana	1	0	1	0	0
Argentina	13	1	1	9	9
Brasilien	8	1	1	6	3
Chile	2	0	0	1	1
Colombia	1	0	0	1	1
Perú	1	0	0	1	1
Uruguay	2	0	0	0	2
at overføre	717	340	341	477	465

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
overført...	717	340	341	477	465
Venezuela	2	0	0	1	1
Libanon	1	0	1	0	0
Israel	2	2	2	2	2
Armenien	1	1	1	1	1
Indien	14	1	3	11	12
Ceylon	2	0	2	0	0
Pakistan	1	0	0	1	1
Thailand	1	0	1	0	1
Kina	6	3	3	4	6
Philippinerne	3	2	2	2	2
Indonesien	3	1	1	2	3
Japan	25	3	5	20	10
Ægypten	4	1	3	1	2
Tunis	3	0	2	1	1
Algier	2	0	0	0	2
Marokko	1	0	0	0	1
Ghana	1	1	0	1	1
Kenya	1	0	0	1	1
Moçambique	1	0	0	0	1
Congo	1	0	0	0	1
South Rhodesia	1	0	0	0	1
Sydafrikanske Union	5	1	0	5	5
South Australia	2	1	1	2	2
New South Wales	4	1	1	3	3
Victoria	2	0	0	2	2
Western Australia	1	0	0	0	1
New Zealand	2	0	0	2	2
I alt pr. ^{31/12} 1964...	809	358	369	539	530

Til Selskabets inden- og udenlandske medlemmer udsendtes følgende antal:

	Antal medlemmer	O	H	M	B
Danske	110	110	98	81	85
Udenlandske	198	198	75	58	71
I alt pr. ^{31/12} 1964...	308	308	173	139	156

Oplagets norm. størrelse (excl. forf. ekspl.) . . .	800	800	2 000	1 000
Ialt udsendtes pr. ^{31/12} 1964 . . .	666	542	678	686
Rest . . .	134	258	1 322	314

Udsendelse af Selskabets publikationer er for indenlandske og udenlandske medlemmers og nordiske institutioners vedkommende, samt en del reklamationer, foretaget direkte med posten; for alle andre institutioners vedkommende dels direkte med posten, dels gennem »Danmarks Institut for international Udveksling af videnskabelige Publikationer« (I. D. É.).

I året 1964 er følgende nyudgivne publikationer udsendt: Overs. 1963/64; Hist. Filos. Medd. **40**, 3; Mat. Fys. Medd. **33**, 15; **34**, 1—9; Mat. Fys. Skrifter **2**, 6—9; Biol. Skrifter **13**, 4; **14**, 1.

Af disse, samt af en del reklamerede publikationer, er udsendt direkte med posten:

Indenlandske medlemmer	905 pk.	382 kg	kr. 620,00
Udenlandske medlemmer	678 -	303 -	- 702,50
Indenlandske institutioner	506 -	223 -	- 378,65
Udenlandske institutioner	1 457 -	658 -	- 1 832,95
Reklamationer	125 -	92 -	- 182,85
Ialt udsendt direkte i 1964 . . .	3 671 pk.	1 658 kg	kr. 3 716,95

Udsendelsen af en del af Selskabets publikationer til ikke-nordiske institutioner er foretaget portofrit gennem udvekslingsinstituttet (I. D. É.). Der er i 1964 ad denne vej udsendt 2 278 pakker, vægt 1 548 kg til videreforsendelse.

I bytte for de udsendte publikationer har Selskabet fra 623 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l., dels forbindelser, dels enkelte andre — de indenlandske dog undtaget — modtaget 1 691 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker m. m. i et omtrentligt antal af 8 957 bind og hæfter, mod 8 698 i 1963, 8 055 i 1962, 7 515 i 1961, 8 250 i 1960, 7 815 i 1959 og 7 350 i 1958.

Efter registrering i sekretariatet og fremlæggelse i Selskabets møder er det modtagne byttemateriale overgivet til de biblioteker, hvor de forskellige publikationer ifølge den mellem bibliotekerne og Selskabet truffne overenskomst hører hjemme. Reklamationer af mangler i det fra bytteforbindelserne modtagne materiale er fortsat.

De modtagne publikationer fordeler sig på de forskellige lande som vist i nedenstående tabel.

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
Island	3	3	14
Norge	11	32	102
Sverige	29	80	287
Finland	24	60	253
Sovjetunionen	20	100	802
Estland	1	9	60
Letland	2	4	50
Litauen	1	7	50
Polen	29	136	521
England	35	80	325
Skotland	8	14	31
Eire	2	6	24
Holland	22	38	224
Belgien	21	58	257
Frankrig	36	50	251
Monaco	1	1	47
Schweiz	13	18	140
Tyskland	70	156	1 247
Østrig	14	31	131
Czekoslovakiet	15	71	524
Ungarn	9	54	176
Jugoslavien	12	42	145
Bulgarien	1	12	43
Grækenland	3	3	9
Rumænien	5	44	151
Tyrkiet	3	3	8
Italien	38	92	299
Spanien	12	24	81
Portugal	4	7	11
Canada	5	8	31
De Forenede Stater	80	231	1 761
Mexico	4	9	65
Rep. Dominicana	0	0	0
Argentina	12	24	96
Brasilien	4	4	37
Chile	0	0	0
Colombia	1	1	1
Perú	1	1	2
Uruguay	0	0	0
Venezuela	2	2	18
Libanon	1	1	1
at overføre	554	1 516	8 275

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overført...	554	1 516	8 275
Israel	2	8	36
Armenien	1	9	57
Indien	11	14	75
Ceylon	0	0	0
Thailand	1	1	4
Pakistan	1	1	1
Kina	3	16	87
Philippinerne	1	1	2
Indonesien	1	2	2
Japan	27	63	204
Ægypten	1	2	2
Tunis	1	1	3
Algier	1	2	2
Marokko	1	2	3
Ghana	0	0	0
Kenya	1	1	1
Moçambique	1	1	1
Congo	0	0	0
South Rhodesia	0	0	0
Sydafrikanske Union	5	6	22
South Australia	2	3	10
New South Wales	3	3	18
Victoria	2	30	97
Western Australia	1	1	4
New Zealand	2	8	51
I alt i 1964...	623	1 691	8 957

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1964–JUNI 1965

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1963–maj 1964. Med 2 portrætter. Résumé en français. 1964.....	20,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 40:

5. RIIS, P. J.: Temple, Church and Mosque. 1965	22,00
---	-------

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 34:

6. SIEGEL, CARL LUDWIG: Über die Fourierschen Koeffizienten der Eisensteinschen Reihen. 1964	6,00
7. MAASS, H.: Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades. 1964	7,00
8. ELBEK, B., GOVE, H. E., and HERSKIND, B.: Coulomb Excitation of Levels in Cu^{63} and Cu^{65} . 1964.....	9,00
9. BORGGREEN, J., ELBEK, B., and LEACHMAN, R. B.: C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} Cross Section Measurements. 1964.....	4,00
10. BONDORF, J. P., and LEACHMAN, R. B.: Statistical Fluctuations in the Excitation Functions from C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} . 1965 ...	7,00
11. LE TOURNEUX, JEAN: Effect of the Dipole-Quadrupole Interaction on the Width and the Structure of the Giant Dipole Line in Spherical Nuclei. 1965	8,00
12. JENSEN, AAGE: Hydrothermal Alteration along Thin Veinlets in the Rønne Granodiorite. 1965	4,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 2:

9. GYLDENKERNE, KJELD: A Three-Dimensional Spectral Classification of G and K Stars. 1964	14,00
---	-------

Biologiske Skrifter.

BIND 14:

2. NYGAARD, GUNNAR: Hydrographic Studies, especially on the Carbon Dioxide System, in Grane Langsø. 1965.....	40,00
---	-------

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

Résumé

Au cours de l'année juin 1964–mai 1965 l'Académie a perdu un de ses membres danois: M. PAUL HENRIK KRAG DIDERICHSEN, professeur de langue danoise à l'université de Copenhague, décédé le 9 octobre 1964.

L'Académie a perdu en plus six de ses membres étrangers: M. WERNER WOLFGANG ROGOSINSKI, professeur étranger à l'université d'Århus, ancien professeur de mathématiques à l'université de Newcastle, décédé le 23 juillet 1964; M. HANS KARL AUGUST SIMON VON EULER-CHELPIN, ancien professeur de chimie générale et organique à l'université de Stockholm, décédé le 6 novembre 1964; M. JOHN BURDON SANDERSON HALDANE, ancien professeur de biométrie à l'université de Londres, décédé le 1er décembre 1964; M. PAUL RICHARD HARTMANN, ancien professeur d'arabe à l'université de Berlin, décédé le 5 février 1965; M. BROR OSCAR EILERT EKWALL, ancien professeur de langue anglaise à l'université de Lund, décédé le 23 novembre 1964; et M. MARCEL AUBERT, professeur honoraire à l'École du Louvre, à l'École des Beaux-Arts et à l'École des Chartes à Paris, décédé le 28 décembre 1962.

Dans sa séance du 9 avril 1965 l'Académie a élu les nouveaux membres suivants:

Dans la Section des Lettres, les membres danois: M. ARTHUR ARNHOLTZ, professeur d'élocution et de métrique à l'université de Copenhague; et M. FRIDLEV SØRENSEN SKRUBBELTRANG, lecteur d'histoire agricole à l'université de Copenhague; – les membres étrangers: M. LEIV AMUNDSEN, professeur de philologie classique à l'université d'Oslo; M. CLAES GERHARD MORTIMER BENDZ, professeur de philologie classique à l'université de Copenhague; M. JAN FILIP, professeur d'archéologie préhistorique et proto-historique à l'université de Prague; et M. SVERRE STEEN, professeur d'histoire à l'université d'Oslo.

Dans la Section des Sciences, les membres danois: M. THOR ANDERS BAK, professeur de chimie à l'université de Copenhague; M. CARL JOHAN BALLHAUSEN, professeur de chimie à l'université de Copenhague; M. CARL CHRISTIAN BARKER JØRGENSEN, chargé de cours de physiologie comparée à l'université de Copenhague; M. OTTO MOGENS KOFOED-HANSEN, professeur de physique des réacteurs à l'École des Hautes Études techniques de Danemark; M. EIGIL HANS AAGE NIELSEN, conservateur en chef au Musée géologique et minéralogique de l'université de Copenhague; M. JENS CHRISTIAN SKOU, professeur de physiologie à l'université d'Århus; M. THEODOR SORGENFREI, professeur de géologie technique à l'École des Hautes Études techniques de Danemark; et M. DITER HOLGER WETTSTEIN RITTER VON WESTERSHEIM, professeur de génétique à l'université de Copenhague; – les membres étrangers: M. CHRISTIAN BOEHMER ANFINSEN, National Institutes of Health, Bethesda, Maryland; M. TRYGVE BRAARUD, professeur de biologie marine botanique à l'université d'Oslo; M. ERLING DORF, professeur de géologie à la Princeton University, Princeton, N.J.; M. WILLIAM FELLER, professeur de mathématiques à la Princeton University, Princeton, N.J.; M. VLADIMIR ALEXANDROVITCH FOCK, professeur de physique théorique à l'université d'État de Léningrad, Léningrad; M. ARNE FREDGA, professeur de chimie organique à l'université d'Upsal; M. DAVID GLICK, professeur au Département de Pathologie et directeur de la Division d'Histochemie de la Stanford University, Palo Alto, Cal.; M. LEONID VASILIEVITCH GROSHEV, professeur d'université, Moscou; M. ERIC OSKAR GUNNAR HULTÉN, ancien professeur, directeur de la Section botanique du Muséum national d'histoire naturelle, Stockholm; M. AXEL CHRISTIAN KLIXBÜLL JØRGENSEN, chef du groupe inorganique théorique du Cyanamid European Research Institute, Genève; M. THOMAS LAURITSEN, professeur de physique au California Institute of Technology, Pasadena, Cal.; M. RAGNAR NICOLAYSEN, professeur de science de l'alimentation à l'université d'Oslo; M. HARALD HERBERG NIELSEN, professeur, directeur du laboratoire de physique et d'astronomie de l'Ohio State University, Columbus, Ohio; M. MORTEN SIMONSEN, professeur, directeur de la McIndoe Memorial Research Unit, East Grinstead, Angleterre; M. FRANTIŠEK ŠORM, professeur de chimie à l'université Karlova à Prague, directeur de l'Institut chimique de l'Académie; M. KAJ

AAGE GUNNAR STRAND, professeur, directeur scientifique de l'U.S. Naval Observatory, Washington, D.C.; M. CARL TROLL, professeur de géographie à l'université de Bonn, directeur de l'Institut géographique de l'Université; et M. DOUGLAS PATRICK WILSON, Senior Principal Scientific Officer au Marine Biological Laboratory, Plymouth.

A la fin de l'année (mai 1965) l'Académie comptait 117 membres danois et 227 membres étrangers, dont 42 membres danois et 78 membres étrangers dans la Section des Lettres et 75 membres danois et 149 membres étrangers dans la Section des Sciences.

A été réélu président de la Section des Sciences M. Einar Lundsgaard pour les années 1965-68.

A été réélu secrétaire de l'Académie M. C. Møller pour les années 1965-70.

A été réélu membre de la commission des fonds pour les années 1965-69 et président de la commission pour l'année 1965-66 M. A. Tovborg Jensen.

M. L. Rosenfeld a été élu membre du comité pour le Conseil International des Unions Scientifiques.

Le comité national pour l'Union Internationale de Biochimie a été reconstitué à la suite du changement de présidents des unions biologiques représentées. Voir p. 37.

M. Ole Maaløe a été élu président du comité national pour l'Union Internationale des Sciences biologiques.

L'Académie a adhéré au Committee on Space Research (COSPAR) et a institué un comité national composé de MM. Einar Andersen (président), B. Peters et Jørgen Rybner.

L'Académie a décidé d'assumer les fonctions de « Representative Institution of the Pacific Science Association » pour le Danemark.

L'Académie a décidé de patronner un symposium qui se tiendra à Copenhague en juillet 1965 sur les méthodes de mesure pour la détermination de la productivité de la végétation terrestre.

Le comité de la Fondation Rask-Ørsted a accordé une subvention de 65 000 couronnes pour les relations internationales de l'Académie pendant l'année 1965.

Pour les membres des comités pour les Unions scientifiques internationales, l'Union Académique Internationale, etc., dont l'Académie fait partie, voir pp. 35–40.

Au cours de l'année juin 1964–mai 1965 l'Académie s'est fait représenter aux réunions et congrès suivants :

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Bruxelles du 15 au 20 juin 1964, par MM. Franz Blatt et L. L. Hammerich. Voir pp. 151–152.

La session de l'Organisation Internationale de Biophysique Pure et Appliquée, tenue à Paris du 22 au 27 juin 1964, par M. Fritz Buchthal.

Le XIIe congrès international d'entomologie, tenu à Londres du 8 au 16 juillet 1964, par M. Mathias Thomsen.

La session de l'Union Géographique Internationale etc., tenue à Londres du 10 juillet au 7 août 1964, par M. Axel Schou. Voir pp. 154–159.

La session de l'Union Internationale des Sciences biologiques, tenue à Prague du 18 au 22 juillet 1964, par MM. Ole Maaløe, R. Spärck et E. Steemann Nielsen. Voir pp. 153–154.

Le VIe congrès international de biochimie, tenu à New York du 26 juillet au 1er août 1964, par MM. Henrik Dam et Martin Ottesen.

Le VIIe congrès international des sciences anthropologiques et ethnologiques, tenu à Moscou du 3 au 10 août 1964, par MM. K. Birket-Smith et L. L. Hammerich.

Le XIVE congrès scandinave des mathématiciens, tenu à Copenhague du 24 au 29 août 1964, par M. N. E. Nørlund.

La session de l'Union Astronomique Internationale, tenue à Hambourg du 25 août au 3 septembre 1964, par M. A. Reiz. Voir pp. 159–161.

Le congrès international de logique, de méthodologie et de philosophie des sciences, tenu à Jérusalem du 26 août au 2 septembre 1964, par M. L. Rosenfeld.

Le IVE congrès international de l'Association Internationale de Littérature comparée, tenu à Fribourg du 31 août au 5 septembre 1964, par MM. F. J. Billeskov Jansen et Paul Krüger.

Le congrès international dédié à Nicolas de Cuse, tenu à Bressanone du 6 au 10 septembre 1964, par M. L. L. Hammerich.

La IIIe Conférence internationale des Mesures, tenue à Stockholm du 14 au 19 septembre 1964, par M. Einar Andersen.

La commémoration du quatrième centenaire de la mort de l'anatomiste André Vésale à Bruxelles, du 19 au 21 octobre 1964, par M. Larus Einarson.

Le XXe congrès international de géologie, tenu à New Delhi du 14 au 22 décembre 1964, par M. Arne Noe-Nygaard.

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Paris du 27 au 29 janvier 1965, par M. L. L. Hammerich.

Le centenaire de la Commissione Geodetica Italiana, à Turin, le 23 avril 1965, par M. Einar Andersen.

La conférence du Conseil nordique, tenue à Helsingfors du 25 au 26 avril 1965, par MM. J. K. Bøggild et Arne Noe-Nygaard.

Le Programme biologique international, tenu à Stockholm le 18 mai 1965, par M. Mogens Koie.

Le tricentenaire de l'université de Kiel, du 31 mai au 3 juin 1965, par M. L. L. Hammerich. Voir l'adresse p. 77.

L'Académie a envoyé une adresse à Son Altesse Royale la Princesse Anne-Marie à l'occasion de son mariage avec Sa Majesté le Roi Constantin de Grèce.

L'Académie a envoyé des félicitations à l'Académie royale des Sciences et des Arts de Barcelone à l'occasion de son bicentenaire du 14 au 18 octobre 1964.

La commission pour la rédaction du nouveau « Ducange » a déposé un rapport sur l'année 1964. Voir p. 143.

La commission pour le « Monumenta Musicae Byzantinae » a déposé un rapport sur l'année 1964-65. Voir pp. 145-147.

La commission pour le « Corpus Lexicographorum Graecorum » a déposé un rapport sur les années 1963-64. Voir pp. 143-144.

La commission pour « A Critical Pāli Dictionary » a déposé un rapport sur les années 1964-65. Voir pp. 148-150.

L'Académie a établi des échanges de publications avec les institutions suivantes :

Zentralinstitut für Kernforschung, Rossendorf.
 Seminario Matematico dell'Università, Catania.
 University of Wyoming Library, Laramie, Wyoming.
 National Museums of Southern Rhodesia, Bulawayo.

Les échanges de publications ont été arrêtés avec les institutions suivantes :

Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi, Stockholm.
 Kungliga Lantbrukshögskolans Bibliotek, Upsal.
 Royal Institution, Londres.
 Royal Microscopical Society, Londres.
 Entomological Society of Ontario, Guelph.

Le conseil d'administration de la Fondation Carlsberg a déposé un rapport sur l'exercice 1963-64. Voir II, pp. 1-72, I-X.

La commission pour les recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a déposé un rapport sur l'année 1964. Voir pp. 130-136.

Le secrétariat de l'Académie a déposé un rapport sur l'année 1964. Voir pp. 162-168.

L'Académie a décerné sa médaille d'or à Mme Inge Lehmann, géodésien d'État, pour ses travaux éminents et marquants de géophysique.

L'Académie a discuté le problème de la remise à l'Islande des manuscrits islandais et a voté une déclaration à ce sujet. Voir p. 55.

L'Académie a reçu de la Nautical Aeronautics and Space Administration, Washington, D.C., une collection de photographies de la surface de la lune, prises par le satellite Ranger VII.

L'Académie a tenu 13 séances, au cours desquelles ont été faites les communications suivantes :

30/10 64. M. L. L. Hammerich: Des trochées chez Heinrich Heine.

- 13/11 64. M. Johs. Iversen: Des recherches, faites dans la forêt de Draved en Jutland méridional, sur la dégradation du sol et de la végétation pendant la période post- glaciaire.
- M. Axel Steensberg: Un instrument aratoire primitif de Hama en Syrie (env. 2400–2000 avant J.-C.).
- 27/11 64. M. Hans H. Ussing: Sur le rapport entre le transport actif d'ions et les courants bioélectriques.
- 11/12 64. M. C. O. Bøggild-Andersen: Le massacre de Stockholm et les recherches récentes.
- 15/1 65. M. F. J. Billeskov Jansen présente: 1. Le Dix-huitième siècle de « Dansk Litteraturhistorie I (Histoire de la littérature danoise I) » (Politikens Forlag).
2. « Anthologie de la Littérature danoise ». Édition bilingue.
- 29/1 65. M. Holger Hjelholt: La médiation de l'Angleterre dans le conflit dano-allemand de 1848–50. I. De la révolution de mars au ministère de novembre (M)¹.
- 12/2 65. M. P. J. Riis: La cinquième campagne de 1963 de la mission en Phénicie de la Fondation Carlsberg.
- M. C. Syrach Larsen: Le concours de l'hérédité et du milieu dans une société d'arbres.
- 26/2 65. M. J. K. Bøggild: Du CERN et de la physique européenne de la haute énergie.
- 12/3 65. M. C. J. Becker: Une trouvaille de l'âge du bronze en Jutland occidental.
- 26/3 65. M. L. L. Hammerich: L'expression « ne le regardait pas comme une proie » est-elle un vieux contresens?
- M. E. Steemann Nielsen: L'adaptation de l'appareil photosynthétique chez les algues du plancton.
- 9/4 65. M. Mogens Rudkjøbing: La radiation calorifique dans un champ de pesanteur.
- M. Johs. Pedersen: The Encyclopædia of Islam.
- 23/4 65. M. Johs. Brøndum-Nielsen présente le tome V de « Gammeldansk Grammatik »: Pronominerne (Grammaire de l'ancien danois: Les Pronoms).
- M. Heinz Holter: De la pinocytose.

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (S) au titre indique que le travail sera publié dans les *Meddelelser* ou dans les *Skrifter* de l'Académie. Un astérisque (M* ou S*) désigne que l'ouvrage a paru dans l'année courante.

- 7/5 65. M. Torkel Weis-Fogh: La résiline, la découverte d'une protéine de structure et ses propriétés.

Au cours de l'année ont été prononcés les éloges funèbres de trois membres danois:

- 27/11 64. Éloge de M. Øjvind Winge par M. C. A. Jørgensen.
Voir pp. 105–121.
- 11/12 64. Éloge de M. Ad. Stender-Petersen par M. Kaj Barr.
Voir pp. 79–94.
- 12/3 65. Éloge de M. Paul Diderichsen par M. Aage Hansen.
Voir pp. 95–103.

Les travaux suivants de membres de l'Académie ont paru ou paraîtront dans les séries de publications de l'Académie:

- P. J. Riis: « Temple, Church and Mosque » (M*).
- K. G. Wingstrand: « The Pecten oculi of the Pigeon with Particular Regard to its Function » (S).
- Anders Hald: « Bayesian Single Sampling Attribute Plans for Discrete Prior Distributions » (S).
- Holger Hjelholt: « British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–50. Part one » (M).
- Erik Schäffer & Chr. Klixbüll Jørgensen: « Energy Levels of Orthoaxial Chromophores and the Interrelation between Cubic Parent Configurations » (M).

L'Académie a décidé en outre la publication des travaux suivants:

- J. Borggreen, B. Elbek & R. B. Leachman: « C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} Cross Section Measurements » (M*).
- J. P. Bondorf & R. B. Leachman: « Statistical Fluctuations in the Excitation Functions from C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} » (M*).
- Jean Le Tourneux: « Effect of the Dipole-Quadrupole Interaction on the Width and the Structure of the Giant Dipole Line in Spherical Nuclei » (M*).
- Aage Jensen: « Hydrothermal Alteration along Thin Veinlets in the Rønne Granodiorite » (M*).
- Gunnar Nygaard: « Hydrographic Studies, especially on the Carbon Dioxide System, of Grane Langsø » (S).
- Else M. Bukdahl: « Diderot est-il l'auteur du « Salon de 1771 »? » (M).

- J. H. Bartlett & C. H. Wagner: « The Restricted Problem of Three Bodies. II » (S).
- Clasine van Winter: « Theory of Finite Systems of Particles. II. Scattering Theory » (S).
- Mogens Køie & K. H. Rechinger: « Symbolae Afghanicae. Vol. VI » (S).
- Niels Foged: « Ferskvandsdiatomeer fra Ghana » (S en anglais).
- D. N. MacKenzie: « The Dialect of Awroman (Hawrāmān-ī Luhōn). Grammatical Sketch, Texts and Vocabulary » (S).
- Svend Erik Bendix-Almgreen: « New Investigations on Helicoprion from the Phosphoria Formation in Southeastern Idaho, U.S.A. » (S).

Voir p. 169 la liste des publications de l'Académie parues au cours de l'année.

Voir pp. 179–189 l'Index analytique.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- ABSTRACTING, komité. Se: Naturv. dokumentation.
- ADRESSER, Prinsesse Anne-Marie 45; univers. i Kiel 77.
- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til offentliggørelse 50, 51, 53, 57, 61, 65, 68, 72, 78.
- AMUNDSEN, LEIV, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 69.
- ANDERSEN, A. C., fh. laboratorieførst., cand. polyt. fratræder som tilforordn. ved Carlsberg Laboratoriets bestyrelse 71.
- ANDERSEN, EINAR, sender beretn. om The Third Intern. Measurement Conference 1964 53; medl. af komité for COSPAR 63; deleg. til møde i Intern. Council of Scient. Unions 1966 63; formand i komiteen for Cospar 65; deleg. til 100-års jubilæum i Commiss. Geodetica Italiana i Torino 1965 72.
- ANFINSEN, CHR. B., dr., Bethesda, Md., vælges til udenl. medl. 70.
- ANNE-MARIE, HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE, lykønskes til bryllup, 45, adresse trykt 45-46.
- ARKIV, SELSKABETS, erhverver fransk og engelsk udgave af F. L. Norden's rejse i Ægypten og Nubien I-II, 1755 60, beretn. fra sekretariatet 162.
- ARNHOLTZ, ARTHUR, prof., dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- ASSOCIATION INTERN. DES ÉTUDES BYZANTINES, komité 35.
- ASSOCIATION INTERN. D'ÉTUDES DU SUD-EST EUROPÉEN, Bucarest, sender beretn. om møde 1964, 67.
- AUBERT, MARCEL, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Paris, død 68.
- BAK, THOR A., prof., dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- BALLHAUSEN, C. J., prof., dr., vælges til indenl. medl. 69.
- BARCELONA, R. Academia de Ciencias y Artes, 200-års jubilæum 1964, lykønskes 48.
- BARR, KAJ, rejse til München for Corpus Lexicogr. Graec. 51; taler mindeord om Ad. Stender-Petersen 56, trykt 79-94.
- BARTLETT, JAMES, prof., dr., afh. i samarb. med C. H. Wagner »The Restricted Problem of Three Bodies. II« opt. 61.
- BECKER, C. J., giver medd. »Et vestjysk bronzealderfund« 65.
- BENDIX-ALMGREEN, S. E., mag. scient., afh. »New Investigations on Helicoprion from the Phosphoria Formation in Southeastern Idaho, U.S.A.« opt. 78.

- BENDZ, C. G. M., prof., fil. dr., København, vælges til udenl. medl. 69.
- BERNARDINI, G., prof., Pisa, overværer møde 66.
- BIOLOGICAL PROGRAMME, INTERN., beretn. om møde i Paris 1964 49;
drøftelse om Selsk. event. tilslutn. 63, 73.
- BIRKET-SMITH, K., sender beretn. om intern. antropologkongres 1964 49.
- BJERRUM, JANNIK, forelægger afh. af C. E. Schäffer og Chr. Klixbüll
Jørgensen 74.
- BLATT, FRANZ, deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1965 60.
- BOHR LEGATET, NIELS, bestyrelse 43; beretn. for 1964 75, trykt 140;
fastsættelse af ansøgningsfrist 75.
- BONDORF, J. P., afh. i samarb. med R. B. Leachman »Statistical Fluctuations in the Excitation Functions from C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} « opt. 50, trykt 169.
- BORGGREEN, J., afh. i samarb. med B. Elbek og R. B. Leachman
» C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} Cross Section Measurements« opt. 50, trykt 169.
- BRANDT, FRITHIOF, modtager F. J. Ørnborgs Legat 54.
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHS., genvælges til medl. af bestyr. for Marcus
Lorenzens Legat 71; forelægger »Gammeldansk Grammatik« bd. V:
Pronominerne 72.
- BRAARUD, TRYGVE, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 70.
- BUCHTHAL, FRITZ, sender beretn. om møde i Intern. Organiz. of Biophysics 1964 49.
- BUDGET for 1965 vedtages 57, trykt 126–129.
- BUKDAHL, ELSE MARIE, mag. art., afh. »Salon de 1771. – Er den forfattet af Diderot?« opt. 57.
- BULAWAYO, The National Museums of Southern Rhodesia, bytteforb. indgås 50.
- BYTTEFORBINDELSER indgås 50, 60, 78; ophører 50, 64; beretn. fra sekretariatet 163–168.
- BØGGILD, J. K., giver medd. »Om CERN og europæisk højenergifysik« 62; deleg. til Nordisk Råds konference i Helsingfors 1965 73.
- BØGGILD-ANDERSEN, C. O., giver medd. »Det stockholmske blodbad og den nyere forskning« 56.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 40; deponerer udkast til loftmaleri i Selsk. 58; forelægger beretn. 1963–64 74, trykt II, 1–72, I–X.
- CARLSBERG LABORATORIETS BESTYRELSE, tilforordnede 41; direktør K. Georg Sørensen vælges i st. f. direktør Hans B. Fogh 47; dir. K. Georg Sørensen genvælges 70; prof., dr. H. Hoff-Jørgensen vælges i st. f. fh. laboratorieforst. A. C. Andersen 71.
- CARLSBERGS MINDELEGAT FOR BRYGGER J. C. JACOBSEN, medl. af bestyrelsen 41.
- CATANIA, Seminario Matematico dell'Università, bytteforb. indgås 78.
- CHRISTENSEN, E. HOHWÜ, Selsk. indenl. medl., overflyttes til udenl. medl. 69.
- CHRISTENSEN, VIBEKE, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- CHRISTIANSEN, M. P., kaptajn, får Marcus Lorenzens Legat 71.

- CIPSH. Se: Council for Philosophy and Humanistic Studies.
- CLASSENSKE FIDEICOMMIS, direktionen sender beretn. 63.
- COLLSTROP, A., GROSSERER, HJEM FOR EN DANSK VIDENSKABSMAND, bestyrelse 42; beretn. for 1964 75, trykt 137-138.
- COMMISSIONE GEODETICA ITALIANA, Torino, 100-års jubilæum 1965, Einar Andersen deleg. 72.
- COMMITTEE ON SPACE RESEARCH (COSPAR), komité 39; plenarmøde i Buenos Aires 1965, ingen deleg. 57; B. Peters giver oplysn. 59; Selsk. slutter sig til COSPAR, komité nedsættes 63; Einar Andersen formand i komiteen 65.
- CONGRÈS INTERN. DES SCIENCES ANTHROPOLOGIQUES ET ETHNOLOGIQUES, LE VIIe, i Moskva 1964, deleg. sender beretn. 49.
- CONGRESS OF BIOCHEMISTRY, THE VITH INTERN., i New York 1964, deleg. sender beretn. 49.
- CONGRESS OF ENTOMOLOGY, THE XIIITH INTERN., i London 1964, deleg. sender beretn. 49.
- CONGRÈS INTERN. d'HISTOIRE DES SCIENCES, LE XIe, i Warszawa og Kraków 1965, L. Rosenfeld deleg. 67.
- CONGRÈS INTERN. DE LINGUISTIQUE ET PHILOGIE ROMANES i Madrid 1965, ingen deleg. 57.
- CONGRÈS DE L'ASSOCIATION INTERN. DE LITTÉRATURE COMP., LE IVe, i Fribourg 1964, deleg. sender beretn. 49.
- CONGRESS FOR LOGIC, METHODOLOGY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, THE INTERN., i Jerusalem 1964, deleg. sender beretn. 49.
- CONGRESS OF MEDIEVAL PHILOSOPHY, THE 3RD INTERN., i La Mendola 1964, Povl Johs. Jensen er forhindret, ingen deleg. 48.
- CONGRESSO INTERN. DEDICATO A NICOLÒ CUSANO, i Bressanone 1964, Povl Johs. Jensen er forhindret i deltagelse, L. L. Hammerich deleg. 48; deleg. sender beretn. 50.
- CONGRESSO INTERN. DI PAPIROLOGIA, IL XI, i Milano 1965, ingen deleg. 76.
- CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM. kommission 40; Kurt Latte død, nyordning af materiale 51; beretn. for 1963-64 trykt 143-144.
- COSPAR. Se: Committee on Space Research.
- COUNCIL FOR INTERN. ORGANIZATIONS OF MEDICAL SCIENCES, komité 39.
- COUNCIL FOR PHILOSOPHY AND HUMANISTIC STUDIES, INTERN., holder møde i København 1965, L. L. Hammerich giver oplysn. herom 48; sender beretn. 1962-63 55.
- COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, INTERN., komité 35; L. Rosenfeld medl. af komiteen 47; Einar Andersen deleg. til møde 1966 63.
- DAM, HENRIK, sender beretn. om The Vith Intern. Congress of Biochemistry 1964 49.
- DANMARKS AKVARIUM, medl. af bestyr. 43; prof. R. Spärck genvælges til medl. af bestyr. 71.

- DANMARKS INSTITUT FOR INTERN. UDVEKSLING AF VIDENSK. PUBLIKATIONER (I. D. E.) 166.
- DANSK BILHARZIOSE LABORATORIUM, medl. af bestyr. 43; lykønskes ved indvielsen 54.
- DANSKE INSTITUT, DET, i Rom, medl. af bestyr. 43.
- DIALEKTOLOGENKONGRESS, DER ZWEITE INTERN., i Marburg 1965, ingen deleg. 57.
- DIDERICHSEN, PAUL, afgår ved døden 46; mindeord ved Aage Hansen 65, trykt 95–103.
- DORF, ERLING, prof., dr., Princeton, N. J., vælges til udenl. medl. 70.
- DUCANGE, kommission 40; sender beretn. for 1963 47; beretn. for 1964 trykt 143.
- EINARSON, LÁRUS, deleg. ved mindehøjtid for Andreas Vesalius i Bruxelles 1964 48.
- EKWALL, B. O. E., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, død 64.
- ELBEK, B. Se: Borggreen, J.
- VON EULER-CHELPIN, H. K. A. S., fh. prof., fil. dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, død 52.
- FELLER, WILLIAM, prof., dr., Princeton, N. J., vælges til udenl. medl. 70.
- FILIP, JAN, prof., dr., Prag, vælges til udenl. medl. 69.
- FOCK, V. A., prof., Leningrad, vælges til udenl. medl. 70.
- FOGED, NIELS, lektor, afh. »Ferskvandsdiatomeer fra Ghana« opt. 68.
- FOGH, HANS B., fh. direktør, cand. polyt., fratræder som tilforordn. ved Carlsberg Laboratoriets bestyrelse 47.
- FONDATION EUROPÉENNE DE LA CULTURE, 6. kongres i Athen 1964, deleg. sender beretn. 49.
- FORSKNINGENS FÆLLESUDVALG, drøftelse af forslag herom 67.
- FORSKNINGSUDVALGET FOR NATUR- OG LÆGEVIDENSKAB foreslår statslige forskningsråd og en reorganisering af Statens alm. Videnskabsfond, Selsk. slutter sig dertil 71.
- FRANCK, JAMES, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Chicago, død 46.
- FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, medlem 41.
- FREDGA, ARNE, prof., dr., Uppsala, vælges til udenl. medl. 70.
- FREIBERG, Bergakademie, 200-års jubilæum 1965, ingen deleg. 76.
- GERMANISTENKONGRESS, DER DRITTE INTERN., i Amsterdam 1965, L. L. Hammerich deleg. 63.
- GLICK, DAVID, prof., dr., Palo Alto, Cal., vælges til udenl. medl. 70.
- GROSHEV, L. V., prof., Moskva, vælges til udenl. medl. 70.
- GUELPH, Entomological Society of Ontario, bytteforb. ophører 50.
- GULDMEDEILLE, SELSK., forslag om uddeling 59; tildeles fh. statsgeodæt, dr. Inge Lehmann 60.
- GUSTAFSON, TORSTEN, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, overværer møde 45, 54, 68, 74.
- GÆSTER og udenl. medl. til stede ved Selsk. møder 45, 52, 54, 56, 59, 60, 62, 64, 66, 68, 72, 74.

- HALD, ANDERS, inds. afh. »Bayesian Single Sampling Attribute Plans for Discrete Prior Distributions« 64; deleg. til møde i Intern. Statistical Institute 1965 76.
- HALDANE, J. B. S., fh. prof., Selsk. udenl. medl., London, død 56.
- HAMBURG, Deutsche Gesellschaft für Polarforschung, Polartagung 1965, ingen deleg. 76.
- HAMMERICH, L. L., giver medd. »Trochæer hos Heinrich Heine« 46; deleg. til Congr. Intern. dedicato a Nicolò Cusano i Bressanone 1964 48, beretn. 50; giver oplysn. om møde i CIPSH i København 1965 48; sender beretn. om kongres i Fondation Européenne de la Culture 1964 49; sender beretn. om intern. antropologkongres 1964 49; deleg. til 300-års jubilæum ved univ. i Kiel 1965 57; deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1965 60; deleg. til intern. germanistkongres 1965 63; giver medd. »Er »holdt det ikke for et rov« en gammel misforståelse?« 66; genvælges til medl. af bestyr. for Marcus Lorenzens Legat 71; giver oplysn. om A Critical Pæli Dictionary 75. Se også: Redaktor.
- HANSEN, ALFRED, aman., cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- HANSEN, AAGE, taler mindeord om Paul Diderichsen 65, trykt 95–103.
- HARTMANN, P. RICH., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Berlin, død 60.
- HERBORG, EMIL, LEGAT, bestyrelse 42; Math. Thomsen genvælges til medl. 71; beretn. for 1964 75, trykt 139.
- HJELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE, den grevelige, sender beretn. for 1963 47; medd. om tilskud 50.
- HJELHOLT, HOLGER, giver medd. »Englands mægling i den dansk-tyske strid 1848–50. I« 59; inds. afh. »British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–50. Part one« 72.
- HJELMSLEV, LOUIS T., afgår ved døden 78.
- HOFF-JØRGENSEN, H., prof., dr., vælges som tilforordn. ved Carlsberg Laboratoriets bestyrelse 71.
- HOLTER, HEINZ, lykønskes på 60-års dag 46; giver medd. »Om pino-cytose« 73. Se også: Kasserer.
- HULTÉN, E. O. G., fh. prof., dr., Stockholm, vælges til udenl. medl. 70.
- INGHOLT, HARALD, prof., dr., Selsk. udenl. medl., New Haven, overværer møde 66, 68, 72, 74.
- ISLANDSKE HÅNDSKRIFTER, klasse-møde herom 52; drøftelse i Selsk. 53; Selsk. vedtager udtalelse 55.
- IVERSEN, JOHS., forslag til sikring af naturarealer på Samsø til forskningsformål vedtages 47; giver medd. »Undersøgelser i Draved skov over jordbundens og vegetationens degradering i postglacial tid« 52.
- JACOBSEN, J. C., afgår ved døden 78.
- JANSEN, F. J. BILLESKOV, sender beretn. om Le IVe Congrès de l'Assoc. Intern. de Littérature Comp. 1964 50; fremlægger »Det 18. århundrede, i Dansk Litteraturhistorie I« og »Anthologie de la Littérature danoise« 58.

- JENSEN, A. TOVBORG, genvælges til medl. af kassekomm. 70 og formand 75.
- JENSEN, POVL JOHS., er forhindret i deltagelse i The 3rd Intern. Congress of Medieval Philosophy i La Mendola 1964, og i Congr. Intern. dedicato a Nicolò Cusano i Bressanone 1964 48.
- JENSEN, AAGE, cand. mag., afh. »Hydrothermal Alteration along Thin Veinlets in the Rønne Granodiorite« opt. 51, trykt 169.
- JESSEN, KNUD, lykønskes på 80-års dag 56.
- JØRGENSEN, A. CHR. KLIXBÜLL, dr., Genève, vælges til udenl. medl. 70. Se: Schäffer, C. E.
- JØRGENSEN, C. A., taler mindeord om Øjvind Winge 54, trykt 105–121.
- JØRGENSEN, C. C. BARKER, docent, dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- KASSEKOMMISSION, SELSKABETS, 34; forelægger budget for 1965 57, trykt 126–129; A. Tovborg Jensen genvælges til medl. 70 og formand 75; forelægger regnskab 1964 74, trykt 122–125; foreslår ændr. vedr. J. P. Suhr & Søns Legat 75.
- KASSERER, SELSKABETS, 34. Se også: Holter, Heinz.
- KIEL, universitetet, 300-års jubilæum 1965, L. L. Hammerich deleg. 57; adresse sendes 76, trykt 77.
- KLASSEFORMÆND, SELSKABETS, 34; E. Lundsgaard genvælges 67.
- KLASSER, SELSKABETS, holder møde 52, 58, 59, 65, 68.
- KLEIN, OSKAR, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, overværer møde 59.
- KOFOED-HANSEN, O. M., prof., dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- KONGRESS, FINSK-UGRISK, i Helsinki 1965, ingen deleg. 57.
- KONGRESS FÜR CHRISTLICHE ARCHÄOLOGIE, VII. INTERN., i Trier 1965, ingen deleg. 76.
- KRÜGER, PAUL, sender beretn. om Le IVe Congrès de l'Assoc. Intern. de Littérature Comp. 1964 50.
- KØIE, MOGENS, dr. phil., afh. i samarb. med prof. K. H. Reehinger, Wien, »Symbolae Afghanicae. Vol. VI« opt. 65.
- LARAMIE, Wyoming, University of Wyoming Library, bytteforb. indgås 60.
- LARSEN, C. SYRACH, giver medd. »Samspil mellem arv og kår i et samfund af træer« 61.
- LATTE, KURT, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Göttingen, død 46.
- LAURITSEN, THOMAS, prof., dr., Pasadena, Cal., vælges til udenl. medl. 70.
- LEACHMAN, R. B. Se: Borggreen, J., og Bondorf, J. P.
- LEGATER. Se: Bohr, Herborg, Lorenzen, Suhr og Ørnborg.
- LEHMANN, INGE, fh. statsgeodæt, dr., modtager Selsk. guldmedaille 60.
- LE TOURNEUX, JEAN, afh. »Effect of the Dipole-Quadrupole Interaction on the Width and the Structure of the Giant Dipole Line in Spherical Nuclei« opt. 50, trykt 169.
- LINDBLAD, BERTIL, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, død 78.
- LINDERSTRØM-LANGS GULDMEJLLEFOND, KAJ, medl. af bestyr. 44.

- LOKALER, SELSKABETS, ombygges 45, 51.
- LOMHOLT, ASGER, arkivar 44; beretn. fra sekretariatet, trykt 162-168.
- LONDON, Royal Institution, bytteforb. ophører 50; Royal Microscopical Society, bytteforb. ophører 64.
- LORENZENS LEGAT, MAG. ART. MARCUS, bestyrelse 42; bestyr. genvælges 71; legatet uddeles 71; beretn. for 1964 75, trykt 141-142.
- LUNDEHAVE. Se: Collstrop, A.
- LUNDSGAARD, EINAR, fung. som præsident 45; genvælges til klasseformand 67.
- MACKENZIE, D. N., dr., London, afh. »The Dialect of Awroman (Haw-rāmān -ī Luhōn)« opt. 72.
- MEASUREMENT CONFERENCE, THE THIRD INTERN., i Stockholm 1964, Einar Andersen sender beretn. 53.
- MEDLEMMER, SELSKABETS, 1-33; afgår ved døden 46, 52, 56, 60, 64, 68, 78; definition af inden- og udenl. medl. med henblik på valg 62; overflytn. af indenl. medl. 69; nye medl. optages 69-70.
- MINDEORD, Øjvind Winge ved C. A. Jørgensen 54, trykt 105-121; Ad. Stender-Petersen ved Kaj Barr 56, trykt 79-94; Paul Diderichsen ved Aage Hansen 65, trykt 95-103.
- MITCHELL, P. M., prof., Urbana, overværer møde 60.
- MONUMENTA MUSICAE BYZANTINAE, administrationskomité 40; sender beretn. for 1962-64 47; beretn. for 1964-65 trykt 145-147.
- MUNK, OLE, cand. mag. Se: Wingstrand, K. G.
- MUNKSGAARD, FÖRLAG, medd. om salg af Selsk. publ. i 1963 50.
- MØDER, SELSKABETS, beretn. 45-78; 1. møde udsættes 45.
- MÖLLER, C., lykønskes på 60-års dag 58; genvælges til sekretær 70. Se også: Sekretær.
- MÖLLER, KRISTEN, dr. phil., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- MAALØE, OLE, vælges til form. i komiteen for Intern. Union of Biol. Sciences 76.
- NATURFORSKERMØDER, DE SKANDINAVISKE, den danske bestyrelse 43.
- NATURFREDNING af arealer på Samsø, forslag herom vedtages 47.
- NATURVIDENSKABELIG DOKUMENTATION, komité 39.
- NICOLAYSEN, RAGNAR, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 70.
- NIELSEN, EIGIL H. AA., afdelingsleder, dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- NIELSEN, E. STEEMANN giver medd. »Fotosynteseapparatets adaptation hos planktonalger« 66.
- NIELSEN, HARALD H., prof., dr., Columbus, Ohio, vælges til udenl. medl. 70.
- NOE-NYGAARD, A., deleg. til Nordisk Råds konference i Helsingfors 1965 73.
- NORDEN, F. L., fransk og engelsk udgave af rejsebeskrivelse erhverves til arkivet 60.
- NORDISK RÅD, konference i Helsingfors 1965, J. K. Bøggild og A. Noe-Nygaard deleg. 73.
- NORTH EUROPEAN CENTRE FOR MATERIAL RESEARCH, forslag herom 76.

- NYGAARD, GUNNAR, lektor, cand. mag., afh. »Hydrographic Studies, especially on the Carbon Dioxide System, of Grane Langso« opt. 53, udk. 169.
- OCEANOGRAFI, BIOLOGISK, komité, 39; optagelse af intern. assoc. i den biol. union vedtages 49.
- OCEANOGRAPHIC RESEARCH, SCIENT. COMMITTEE (SCOR), 38.
- OCEANOLOGI, DANSK NATIONALRÅD FOR, 38.
- OLDRUSSISK-NEDERTYSKE HÅNDBOG, kommission 40.
- OLSEN, THORKIL DAMSGAARD, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- ORGANIZATION FOR PURE AND APPLIED BIOPHYSICS, INTERN., komité 39; deleg. sender beretn. om mødet 1964 49.
- ORIENTALISTUNION, DEN INTERN., styrelsesmøde holdes i København 1965 48.
- OTTESEN, MARTIN, sender beretn. om The VIth Intern. Congress of Biochemistry 1964 49.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 1963-64 udk. 169.
- PACIFIC SCIENCE ASSOCIATION, Selsk. som »Representative Institution« i Danmark 65.
- PÄLI DICTIONARY, A CRITICAL, kommission 40; sender beretn. for 1963-64 47; drøftelse af nyordning 51; modtager samling vedr. metrisk Pälilitteratur, efterl. af prof. R. O. Franke 72; L. L. Hammerich giver oplysn. 75; beretn. for 1964-65 trykt 148-150.
- PARIS, Collège de France, 100-år for afh. af Claude Bernard 1965, ingen deleg. 76.
- PEDERSEN, ANFRED, seminarielektor, får Marcus Lorenzens Legat 71.
- PEDERSEN, JOHS., giver medd. om arbejdet med The Encyclopædia of Islam 69. Se også: Præsident.
- PERSSON, BJÖRN TELL, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- PETERS, B., giver oplysn. om COSPAR 59; medl. af komité for COSPAR 63.
- PRAG, Československá Akademie Věd indbyder delegation til ophold i oktober 1965, Selsk. modtager indbydelsen 73.
- PRISOPGAVER udsættes ikke 54.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 34; byder medlemmerne velkommen; 45, 72. Se også: Pedersen, Johs.
- PUBLIKATIONER, SELSKABETS, fremlægges af redaktøren 51, 58, 61, 65; opgør. fra kommissionær om salg i 1963 50.
- PUGWASH-KONFERENCER, INTERN., komité holder møde 1964 57.
- RASK-ØRSTED FONDETS BESTYRELSE, medlemmer 41; sender beretn. for 1962-63 47; bevilger 65 000 kr. til intern. forbindelser 57.
- RECHINGER, K. H. Se: Køie, Mogens.
- REDAKTØR, SELSKABETS, 34; fremlægger Selsk. publ. 51, 52, 58, 61, 65; får lønforhøjelse 57. Se også: Hammerich, L. L.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, medl. af kommission 35.
- REGNSKAB for 1964 forelægges 74, trykt 122-125.

- REIZ, A., sender beretn. om møde i Intern. Astron. Union i Hamburg 1964, trykt 159–161.
- REVISORER, SELSKABETS, 34.
- REVISORSUPPLEANTER, SELSKABETS, 35.
- RIIS, P. J., inds. afh. »Temple, Church and Mosque« 50, udk. 169; giver medd. »Carlsbergfondets Fønikienekspeditions femte kampagne 1963« 60; ekspeditionens resultater skal udgives af Selsk. 64.
- ROGOSINSKI, W. W., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Århus, død 46.
- ROSENFELD, L., vælges til medl. af komiteen for Intern. Council of Scient. Unions 47; sender beretn. om The Intern. Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science 1964 49; deleg. til Le XIe Congrès Intern. d'Histoire des Sciences 1965 67.
- ROSSENDORF, Zentralinstitut für Kernforschung, bytteforb. indgås 78.
- RUDKJØBING, MOGENS, giver medd. »Varmestråling i et tyngdefelt« 68.
- RYBNER, JØRGEN, prof., medl. af komité for COSPAR 63.
- RØMER, OLE, MEDAILLE, medl. af bestyr. 43.
- SCHARFF, WILLIAM, udkast til loftmaleri deponeres i Selsk. 58.
- SCHEEL, H., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Mainz, overværer møde 52.
- SCHOU, AXEL, sender beretn. om møde i Intern. Geogr. Union 1964 76, trykt 154–159.
- SCHÄFFER, C. E., lektor, cand. polyt., afh. i samarb. med Chr. Klixbüll Jørgensen »Energy Levels of Orthoaxial Chromophores and the Interrelation between Cubic Parent Configurations« forelægges af Jannik Bjerrum, opt. 74.
- SEKRETARIAT, SELSKABETS, 44; aftale om pensionsordn. for personale 50; lønninger for personale reguleres 60, 78; beretn. for 1964 trykt 162–168.
- SEKRETÆR, SELSKABETS, 34; giver medd. om dødsfald 46, 52, 56, 60, 64, 68; giver medd. om prisopgaver 54; giver medd. om valg af klasseform. 67; giver medd. om valg af nye medl. 67; C. Møller genvælges 70; giver oversigt over sæsonens møder 78. Se også: Møller, C.
- SIMONSEN, MORTEN, prof., dr., London, vælges til udenl. medl. 70.
- SKOU, J. C., prof., dr. med., vælges til indenl. medl. 69.
- SKRUBBELTRANG, FRIDLEV S., lektor, dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- SORGENFREI, THEODOR, prof., dr. phil., vælges til indenl. medl. 69.
- ŠORM, FR., prof., dr., Prag, vælges til udenl. medl. 70.
- SPÄRCK, R., prof., dr., genvælges til medl. af bestyr. for Danmarks Akvarium 71; afgår som form. i komiteen for Intern. Union of Biol. Sciences 76.
- STATENS ALM. VIDENSKABSFOND, medlemmer af kommissionerne 41; event. forøgelse af kommiss. 61; forslag om en reorganisering 71.
- STATISTICAL INSTITUTE, INTERN., 35th Session i Beograd 1965, A. Hald deleg. 76.
- STEEN, SVERRE, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 69.

- STEENSBERG, AXEL, giver medd. »Et primitivt plojeredskab fra Hama i Syrien (ca. 2400–2000 f. Kr.)« 53.
- STENDER-PETERSEN, AD., mindeord ved Kaj Barr 56, trykt 79–94.
- STOCKHOLM, Ingeniörsvetenskapsakademien sender medaille 51; Svenska Sällskapet för Antropol. och Geografi, bytteforb. ophører 64.
- STRAND, K. AA. G., prof., dr., Washington, D. C., vælges til udenl. medl. 70.
- SUHR & SØNS LEGAT, J. P., ændr. i bestemm. for anvend. af renter vedtages 75.
- SYMPOSIUM om målemetoder til bestemmelse af landvegetationens produktivitet, i København 1965, Selsk. som sponsor 48.
- SØRENSEN, K. GEORG, direktør, cand. pharm., vælges som tilforordn. ved Carlsberg Laboratoriets bestyrelse 47; genvælges 70.
- SØRENSEN, THORV., genvælges til medl. af bestyr. for Marcus Lorezens Legat 71.
- THOMSEN, MATH., sender beretn. om The XIIth Intern. Congress of Entomology 1964 49; genvælges til medl. af bestyr. for Emil Herborgs Legat 71.
- TILLIDSHVERV, SELSKABETS, 34–44.
- TROLL, CARL, prof., dr., Bonn, vælges til udenl. medl. 70.
- UDVALG, KOMMISSIONER, KOMITEER, BESTYRELSER 34–44.
- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE, kommission 35; sender beretn. for 1963 47; får bevilling 57; beretn. for 1964 trykt 130–136.
- UNESCO, den danske nationalkommission, medlem 39; indbyder til symposium i København 1965, Selsk. sponsor 48.
- UNION ACADÉMIQUE INTERN., komité 35; sender beretn. om møde 1964 58; Franz Blatt og L. L. Hammerich deleg. til møde 1965 60; deleg. beretn. om mødet 1964 trykt 151–152.
- UNION, INTERN. ASTRONOMICAL, komité 36; A. Reiz sender beretn. om møde i Hamburg 1964, trykt 159–161.
- UNION OF BIOCHEMISTRY, INTERN., komité 37; får ny sammensætn. 47.
- UNION OF BIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 37; beretn. om møde 1964 49; intern. assoc. for biol. oceanografi optages i unionen 49; komité sender beretn. om møde 1964 63, trykt 153–154; komité udtaler sig om Intern. Biol. Programme 73; Ole Maaløe form. i komité i st. f. prof. R. Späreck 76.
- UNION OF GEODESY AND GEOPHYSICS, INTERN., komité 36; eksekutivkom. holder møde i København 1965 48.
- UNION, INTERN. GEOGRAPHICAL, komité 37; Axel Schou sender beretn. om møde 1964 76, trykt 154–159.
- UNION OF GEOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 38; unionen sender beretn. om mødet 1964 71.
- UNION OF HISTORY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, INTERN., komité 38. Se også: Rosenfeld, L.
- UNION, INTERN. MATHEMATICAL, komité 37.

- UNION OF NUTRITIONAL SCIENCES, INTERN., søger Selsk. støtte til optagelse i Intern. Council of Scient. Unions 67.
- UNION OF PURE AND APPLIED PHYSICS, INTERN., komité, 36; sender trykt beretn. om mødet 1963 49.
- UNION OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 38.
- UPPSALA, Kungl. Lantbrukshögskolans Bibl., bytteforb. ophører 50.
- USSING, HANS H., giver medd. »Om sammenhængen mellem aktiv iontransport og bioelektriske strømme« 54.
- VALG AF EMBEDSMÆND O. L. 67, 70.
- VESALIUS, ANDREAS, 400-års død mindes i Bruxelles 1964, Lárus Einarson deleg. 48.
- VIDENSKABSFOND. Se: Statens alm. Videnskabsfond.
- WAGNER, C. H. Se: Bartlett, James.
- WASHINGTON, D. C., National Aeronautics and Space Administration sender fotografier af månens overflade 64.
- WEIS-FOGH, TORKEL, giver medd. »Resilin: et strukturproteins opdagelse og egenskaber« 74.
- VON WETTSTEIN, DITER, prof., fil. dr. & dr. rer. nat., vælges til indentl. medl. 69.
- WHITFIELD, F. J., prof., Berkeley, Cal., overværer møde 64.
- WILSON, D. P., dr., Plymouth, vælges til udenl. medl. 70.
- WINGE, ØJVIND, Mindeord ved C. A. Jørgensen 54, trykt 105-121.
- WINGSTRAND, K. G., inds. afh. i samarbejde med Ole Munk »The Pecten oculi of the Pigeon with Particular Regard to its Function« 61.
- VAN WINTER, CLASINE, afh. »Theory of Finite Systems of Particles. II« opt. 61.
- ØDUM, SØREN, aman., cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 71.
- ØRNBORG, PASTOR EMER. F. J., LEGAT, uddeles 54.

BERETNING

FRA

CARLSBERGFONDET

FOR ÅRET

1. OKTOBER 1963 TIL 30. SEPTEMBER 1964

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1965

Denne beretning er af Carlsbergfondets direktion indgivet til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i henhold til § XVIII i fondets statuter.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Afdeling A: Carlsberg Laboratoriet	5
Afdeling B: Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser	19
Carlsbergfondets biologiske Institut	36
Afdeling C: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.....	44
Ny Carlsbergfondet.....	55
Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet	I
Almindelige meddelelser	VIII

Afdeling A

Carlsberg Laboratoriet

Fra laboratoriets bestyrelse er modtaget følgende beretning:

Den kemiske afdeling.

Leder: professor, dr. M. OTTESEN.

I det forløbne år har arbejdet i afdelingen under professor M. OTTESENS ledelse været koncentreret om studier af proteiners struktur og proteolytiske enzyms egenskaber. Herunder er der blevet arbejdet med bakterieproteinaser, planteproteinaser og forskellige proteiner fra gær. De enkelte arbejder vil blive nærmere omtalt under de medarbejdere, der har deltaget i de pågældende undersøgelser.

I marts 1964 deltog professor OTTESEN i et møde i London afholdt af »The Federation of European Biochemical Societies«. Sammen med dr. ANNE GOUNARIS forelagde han et arbejde med titlen: »On the properties of succinylated subtilopeptidase«. I juli måned deltog professor OTTESEN efter indbydelse i »Sixth International Congress of Biochemistry« i New York. I et af symposierne holdt han et foredrag om »Hydrogen exchange between proteins and solvent«. Magister AASE HVIDT og dr. G. DI SABATO var medforfattere til dette arbejde. I årets løb har professor OTTESEN for Københavns Universitet fungeret i to bedømmelsesudvalg vedrørende disputatsarbejder og i et udvalg vedrørende besættelse af et professorat.

Ved en aftale mellem Københavns Universitet og Carlsberg-fondet er det blevet professor OTTESEN overdraget at deltage i undervisningen i biologisk kemi ved universitetet. I udførelsen

af dette hverv vil professor OTTESEN i oktober 1964 påbegynde en forelæsningsrække over proteinkemi.

Cand. pharm. BENT FOLTMANN har inden sin afrejse fra laboratoriet den 30. november 1963 bragt renninstudierne til en foreløbig afslutning. De resterende arbejder er snart færdigtrykt, og en sammenfattende oversigt er indsendt til Københavns Universitet med henblik på erhvervelse af doktorgraden.

Magister AASE HVIDT har indtil sin afrejse fra laboratoriet den 31. marts 1964 afrundet sine undersøgelser over proteiners deuteriumudveksling med en teoretisk afhandling, der er færdigtrykt.

Magister POUL SCHACK har i samarbejde med professor OTTESEN og læge KNUT WALLEVIK prøvet at isolere enzymet aldolase fra dansk bagerigær. Man forsøgte først at benytte en isoleringsforskrift, der var udarbejdet for amerikansk Fleischmann-gær, men udbytterne af aldolase viste sig mindre end forventet. Problemerne var af samme art som de i en tidligere beretning omtalte vanskeligheder med isolering af hexokinase fra dansk gær, og det blev derfor nødvendigt at foretage en dyberegående undersøgelse af vanskelighederne forbundet med isolering af proteiner fra denne gærtype. Det viste sig ved en række forsøg, hvor plasmolysebetingelser og fraktioneringsmetoder blev varieret, at aldolase i den danske gær opførte sig principielt forskelligt fra aldolase i den amerikanske gærtype. Dens inaktivering kunne til dels henføres til proteolytisk nedbrydning forårsaget af en proteinase i gærcellerne. Læge WALLEVIK fortsætter som omtalt i det følgende arbejdet med isolering af denne gærproteinase. Som led i dr. MESSERS arbejder (se under denne) er der udarbejdet en selektiv fraktioneringsmetodik for proteinerne i tørret papaya latex. Herunder blev det observeret, at rå papain foruden de kendte proteiner, papain og chymopapain, også indeholdt en række ikke tidligere beskrevne proteolytiske enzymer. Magister SCHACK har startet et forsøgsprogram med henblik på en nærmere karakterisering af disse enzymeres egenskaber.

Magister IB SVENDSEN viderefører i samarbejde med professor OTTESEN undersøgelserne over reaktionen mellem subtilopeptidase og kaliumcyanat. Som omtalt i den foregående beretning reagerer cyanationen med positivt ladede aminogrupper i lysinets sidekæder under dannelse af uladede derivater. Af de 11 lysin-

grupper i subtilopeptidasen var det ikke muligt at få mere end 5 til 6 til at reagere med cyanat, og man måtte derfor forvente, at den modificerede subtilopeptidase var en blanding af derivater med forskellig substitutionsgrad. Denne reaktion er ledsaget af et betydeligt tab i aktivitet, og vi forventede derfor også, at de forskellige derivater ville have forskellig specifik aktivitet. Ved anvendelse af DEAE-Sephadex lykkedes det at udarbejde en tilfredsstillende kromatografisk fraktioneringsmetode for disse derivater. I modsætning til det, vi ventede, havde de isolerede derivater tilsyneladende den samme specifikke aktivitet. En nærmere analyse af processen tydede på, at aktivitetstabt ikke var direkte forbundet med substitutionen af lysinets aminogruupper. For at bekræfte denne antagelse blev succinyleret subtilopeptidase reageret med cyanationer. I succinyleret subtilopeptidase er lysinets aminogruupper allerede blokerede, og de kan derfor ikke forventes at reagere med det tilsatte cyanat. Alligevel fører inkubationen med cyanationer til et stort aktivitetstab, og vi må derfor slutte, at cyanatet foruden reaktionen med aminogruupperne reagerer med en anden endnu ikke identificeret gruppe i proteinet, og at det er denne sidste reaktion, der er ansvarlig for aktivitetstabt.

Magister ERLING T. MELLERUP har som stipendiat ved laboratoriet fra 1. april 1964 assisteret professor OTTESEN med en række forsøg til belysning af den i foregående års beretning omtalte reaktion mellem aluminiumioner og ovalbumin. Desuden har han på forskellige måder assisteret ved afdelingens arbejde, bl. a. ved installationen af interferensoptik i laboratoriets ultracentrifuge og ved behandling af indsamlede forsøgsresultater.

Stud. mag. KARSTEN SVENSSON har som stipendiat ved afdelingen assisteret professor OTTESEN med afprøvning af en i litteraturen omtalt metodik til separation af peptider fra buffersalte med gelfiltrering. Han har desuden deltaget i en modernisering af laboratoriets automatiske aminosyreanalysator. Han har også forsøgt at skille peptidkæderne fra oxyderet insulin med gelfiltrering under anvendelse af eddikesyreopløsninger af forskellig styrke.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. ANNE GOUNARIS, Upton, New York, U.S.A., har sammen med professor OTTESEN bragt de udførte undersøgelser over suc-

cinyleringen af subtilopeptidase B (NOVO proteinase) til en foreløbig afslutning. Forsøgene viste, at omdannelsen af proteinets positivt ladede aminogrupeer til de negativt ladede succinylrester ikke i væsentlig grad forskød det pH-område, hvor proteinet mistede sin stabilitet, trods den store ændring i proteinets nettoladning i netop dette pH-område. Vi må derfor konkludere, at dette proteins instabilitet i svagt sure opløsninger ikke skyldes dets store nettoladning, men en eller anden meget lokaliseret ændring i proteinets ladningsmønster, antagelig en protonering af særligt betydningsfulde imidazolgrupper eller carboxylatgrupper. Som nævnt blev disse resultater fremlagt i London i april 1964, og en større afhandling er under udarbejdelse.

Dr. YOSHIKO NARAHASHI, Tokyo, Japan, har dels som gæst og dels som vikar i en ledig assistentstilling fortsat studierne over subtilopeptidasernes egenskaber med en serie molekylvægtbestemmelser ved ultracentrifugeringer efter Archibald's princip. Desuden har hun bearbejdet sine forsøgsresultater med henblik på publikation.

Dr. GIOVANNI DI SABATO, Waltham, Massachusetts, U.S.A., har fortsat studierne over mælkesyredehydrogenasens deuteriumudveksling. Udvekslingsforsøgene er foretaget dels uden coenzym, dels med reduceret eller med oxyderet coenzym eller coenzymderivater. I analogi med de tidligere udførte undersøgelser over alkoholdehydrogenasens deuteriumudveksling udviste coenzymerne også en stabiliserende indflydelse på mælkesyredehydrogenasens struktur. Et proteindenaturerende stof, natriumdodecylsulfat, forøgede deuteriumudvekslingen meget stærkt. Ved samtidig tilsætning af natriumdodecylsulfat og coenzym i afstemte mængder var det muligt at vise, at coenzymernes stabiliserende indflydelse på proteinstrukturen ikke var en lokaliseret effekt, men en effekt, der omfattede en væsentlig del af proteinets peptidhydrogen. Et resumé af disse resultater var inkluderet i det allerede nævnte foredrag på biokemikerkongressen i New York, og en mere detaljeret afhandling er under udarbejdelse. Studiet af coenzymernes indflydelse på mælkesyredehydrogenasens struktur fortsættes med målinger af tyrosingruppernes reaktivitet. Som led i undersøgelserne har det været nødvendigt at bestemme ligevægtskonstanterne for de forskellige coenzymers binding til mælkesyredehydrogenasen. Laboratoriet er ikke i besiddelse af fluorimetrisk udstyr til disse målinger, men overlæge, dr. P. Lous har

med venlig imødekommenhed stillet Bispebjerg Hospitals spektrofluorimeter til rådighed for undersøgelserne.

Dr. MICHAEL MESSER, Melbourne, Australien, har i samarbejde med professor OTTESEN fraktioneret papaya latex proteiner. I tidligere arbejder havde dr. MESSER og medarbejdere studeret den tekniske virkning af gluten hos børn med stofskiftesygdommen coeliaki. De havde vist, at urensset papaya latex kunne detoksificere gluten, mens krystallinske papainpræparater ikke var i besiddelse af denne virkning. De havde desuden konstateret en frigørelse af ammoniak, når gluten blev inkuberet med råpapain, mens denne reaktion ikke blev iagttaget med krystallinsk papain. Ammoniakken stammede fra peptider med glutamin i den N-terminale position. Det er under dr. MESSERS ophold ved afdelingen lykkedes at isolere det enzym i papaya latex, glutamincyclo-transferase, der forårsager denne reaktion. En præliminær meddelelse og en mere detaljeret afhandling om det nye enzym er færdige til trykning.

Læge KNUT WALLEVIK, København, har deltaget i de under POUL SCHACK nævnte arbejder over gærens proteiner. Forsøgene fortsættes med udarbejdelsen af metodik til kromatografisk isolering af gærens proteinase. En betydelig rensning er allerede opnået, og orienterende undersøgelser over proteinasens egenskaber er indledt.

Dr. MARGITHA T. CUPERLOVIC, Beograd, Jugoslavien, har under et kortere ophold sat sig ind i den automatiske aminosyreanalysators anvendelse og assisteret med indreguleringen af denne maskine efter ombygning og modernisering.

Læge LARS WILLUMSEN, København, har påbegyndt en forsøgsserie med henblik på at undersøge muskelproteiners deuteriumudveksling. Disse forsøg er muliggjort gennem udarbejdelse af den skånsomme spektrofotometriske metode til at følge deuteriumudvekslingen. Arbejdet foretages i samarbejde med professor F. Buchthal, Universitetets neurofysiologiske Institut.

Iøvrigt har følgende gæster i kortere eller længere tid besøgt afdelingen:

Dr. JOHN SCHELLMAN, Eugene, Oregon, U.S.A., dr. CHARLOTTE SCHELLMAN, Eugene, Oregon, U.S.A., og dr. CARSTEN OLSEN.

Professor, dr. M. WESTERGAARD har med bevilling fra Carlsbergfondets afdeling B fortsat fået stillet lokaleplads til rådighed for sine genetiske studier.

Følgende afhandlinger er publiceret i årets løb:

- DJURTOFT, R., B. FOLTMANN og A. JOHANSEN:
 Studies on rennin. VIII. On the molecular weight of prorennin and rennin.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **34**, 287–298 (1964).
- FOLTMANN, B.:
 Studies on rennin. VII. On the amino acid composition of prorennin, rennin and of peptides liberated during the activation of prorennin.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **34**, 275–286 (1964).
- GORDON, JULIUS A. og MARTIN OTTESEN:
 Polydisperse ultracentrifugal patterns of ovalbumin in presence of aluminium.
 Biochim. Biophys. Acta, **75**, 453–455 (1963).
- GOUNARIS, ANNE og M. OTTESEN:
 On the properties of a succinylated subtilopeptidase.
 Fed. European Biochem. Soc. 1'st meeting. London, March 1964. Abstract No. 24 (1964).
- HOTCHKISS, R. D.:
 A manometric determination of sulfhydryl groups and its application to proteins in native and denatured states.
 Biochem. Zeitschr. **338**, 848–853 (1963).
- HVIDT, A. og LOUIS KANAREK:
 The deuterium exchange of lysozyme as followed by the gradient method.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 463–474 (1963).
- HVIDT, A.:
 The deuterium exchange of lysozyme as followed by an infrared spectrophotometric method.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 475–495 (1963).
- HVIDT, A., J. H. R. KÄGI og M. OTTESEN:
 Effect of oxidized nicotinamide-adenine dinucleotide on hydrogen-deuterium exchange of yeast alcohol dehydrogenase as measured by infrared spectrophotometry.
 Biochim. Biophys. Acta, **75**, 290–292 (1963).
- HVIDT, A. og JEREMIAS H. R. KÄGI:
 Effect of coenzymes on hydrogen-deuterium exchange of yeast alcohol dehydrogenase as determined by infrared spectrophotometry. Appendix: Infrared spectra of reduced and oxidized NAD-coenzymes in D₂O.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 497–534 (1963).
- HVIDT, A.:
 A discussion of the pH dependence of the hydrogen-deuterium exchange of proteins.
 Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **34**, 299–317 (1964).

JOHANSEN, GORDON og MARTIN OTTESEN:

The amino acid compositions of three proteinases from *Bacillus subtilis*.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **34**, 199–210 (1964).

KÄGI, J. H. R.:

Strukturänderung von Hefealkoholdehydrogenas (ADH) durch NAD-Coenzyme.

Helv. Physiol. Acta, **21**, C₂₈–C₃₁ (1963).

OTTESEN, M. og B. ØSTERGAARD:

The limited proteolysis of native ovalbumin by *Bacillus subtilis* proteinases.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **34**, 187–198 (1964).

OTTESEN, M., A. HVIDT og D. DI SABATO:

Hydrogen exchange between proteins and solvent.

Sixth Intern. Congress of Biochemistry, New York 1964. Abstract-reprint.

Den fysiologiske afdeling.

Leder: professor, dr. HEINZ HOLTER.

Professor H. HOLTER har i det forløbne år i samarbejde med afdelingens assistenter og gæster fortsat studiet af cellefysiologiske problemer med særlig hensyntagen til afdelingens to hoved-studieobjekter, gærsvampe og amøber. De enkelte undersøgelser vil blive omtalt under beretningen om de pågældende medarbejderes arbejder.

Ved en aftale mellem Københavns Universitet og Carlsberg-fondet er det blevet professor HOLTER overdraget sammen med professor E. ZEUTHEN at deltage i undervisning i zoologi ved Københavns Universitet. I udførelsen af dette hverv har professor HOLTER fra 1. september 1964 påbegyndt en forelæsningsrække over cytologiske emner for biologistuderende i 7. semester. Desuden holdt professor HOLTER i forårssemesteret 1964 to forelæsninger i forelæsningsrækken »Fælles kollokvier over udvalgte cytologiske emner«.

Den 21. maj holdt professor HOLTER et foredrag om »Pino-cytose hos amøber« i Zoofysiologiska Institutionen i Lund.

Mag. scient. KNUD MAX MØLLER har fortsat sine undersøgelser af amøbekrystal-substansen triuret. I samarbejde med professor

J. SCHELLMAN's afdeling i Eugene, Oregon, er der foretaget en række spektrofotometriske målinger af triuret i vandig opløsning, og stoffets stabilitet og formodede nedbrydning over cyanursyre til biuret er blevet undersøgt.

Den i sidste årsberetning nævnte undersøgelse af o-Dianisidinet's oxydation ved hjælp af peroxidase, som udførtes i samarbejde med dr. P. OTTOLENGHI, er i år blevet genoptaget, da det viste sig, at elementæranalysen ikke passede helt tilfredsstillende til sammensætningen af reaktionens formodede slutprodukt, en azo-forbindelse. Denne forbindelse er lidet stabil både i opløsning og i krystallinsk tilstand, og det har været nødvendigt at undersøge dens stabilitetsforhold og cis-trans-omlejningsreaktioner for at kunne forklare de analytiske resultater. Ved dette arbejde har tyndtlags-kromatografi været til stor hjælp. Undersøgelsen er nu afsluttet, og en forbedret afhandling er under udarbejdelse.

Til en række af de på afdelingen igangværende cytokemiske undersøgelser krævedes der dels opbygningen af nye måleinstrumenter, dels forbedring af eksisterende apparatur. Magister MAX MØLLER har arbejdet meget ihærdigt med disse opgaver med følgende resultat:

Det i sidste årsberetning omtalte mikro-spektrofluorometer er i samarbejde med dr. D. LAGUNOFF blevet færdigbygget og har været brugt både i dr. LAGUNOFF's og dr. OTTOLENGHI's undersøgelser. Magister MAX MØLLER vil publicere beskrivelsen af instrumentet sammen med dr. LAGUNOFF.

Til brug ved mikro-spektrofotometriske målinger har magister MAX MØLLER konstrueret en forbedret hulblændeføring, der sparer justeringsarbejde. En beskrivelse med tegning er under trykning som appendix til en afhandling om amøbepinocytose af dr. LAGUNOFF, ved hvis målinger konstruktionen har stået sin praktiske prøve.

Desuden har magister MAX MØLLER i samarbejde med stud. polyt. OVE FORNÉ bygget to mindre elektrometriske hjælpeinstrumenter.

I Folkeuniversitetets foredragsserie »Danske Kemikere« har magister MAX MØLLER holdt en dobbeltforelæsning om emnet: »J. Kjeldahl, S. P. L. Sørensen og K. Linderstrøm-Lang«. Foredraget blev holdt i Carlsberg Laboratoriets nyindrettede festsal (se sidste årsberetning) og blev ledsaget af en lille udstilling af

apparater, bøger og billeder med tilknytning til de tre forstanderes virke.

Ved forarbejdet til denne forelæsning var det nødvendigt at gennemgå hele det i Carlsberg Laboratoriet forhåndenværende billedmateriale, som ved denne lejlighed blev suppleret, katalogiseret og indrettet til et i praksis brugeligt billedarkiv, som agtes vedligeholdt og videreført i fremtiden.

Cand. mag. VAGN HARTELIUS har fortsat undersøgelserne af sporedannelsen hos gærsvampen *Schizosaccharomyces pombe* og har som led heri udviklet en metode, som gør det muligt at registrere cellekonjugationen og sporesækdannelsen fotografisk. Med denne metode er der påbegyndt en undersøgelse af røntgenstrålers indflydelse på konjugationen.

Cand. mag. ESSEN DITLEVSEN har fortsat de i sidste årsberetning omtalte undersøgelser over kærnedeling og konjugation hos *Schizosaccharomyces pombe*. En i samarbejde med afdøde frk. A. HJORT forfattet afhandling med titlen: »*Hanseniaspora pijperi* (van der Walt et Tscheuschner) *nov. comb.*« er gået i trykken. – I lighed med tidligere år, men i noget større omfang har cand. mag. DITLEVSEN desuden taget del i forædlingsarbejdet på Carlsberg Bryggeriernes forsøgsgård »Nordgården«.

Dr. phil. CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN har fortsat de i tidligere årsberetninger omtalte undersøgelser af pinocytose i amøber. Studier over overfladelagets egenskaber og dets fornyelse er ført videre ved hjælp af mærkestoffer (små kugler af plastic og Alcianfarvestoffer), som bindes på forskellig måde til overfladens slimlag. Et foredrag om dette emne blev holdt i august (24.–28.) 1964 ved mødet i Boulder, Colorado, arrangeret af Society of Protozoologists. – Endvidere blev det farmakologisk aktive polypeptid urgocytin, fremstillet af dr. JENS DEDICHEN, Oslo Universitet, på dennes anmodning undersøgt med hensyn til eventuel pinocytisk virkning på amøber; stoffet viste ikke nogen særlig aktivitet udover en pinocytosefremkaldende virkning i lighed med andre højmolekylære peptider.

I samarbejde med dr. LAGUNOFF har dr. CHAPMAN-ANDRESEN fortsat de i sidste årsberetning omtalte undersøgelser over fordelingen af enzymet, sur fosfatase, i amøber ved hjælp af cyto-kemiske metoder. Det viste sig, at enzymet kan påvises i vakuoler, dannet ved pinocytose eller phagocytose snart efter vakuolens

dannelse, og det forbliver i vakuolen, til denne bliver udskilt fra cytoplasma ved defækation. Forsøg med centrifugerede amøber tyder på, at der desuden forefindes primært enzytbærende granula sandsynligvis identiske med de såkaldte α -granula, velkendt fra tidligere cytologiske undersøgelser; elektronmikroskopiske studier i samarbejde med mag. scient. JYTTE REICHSTEIN NILSSON har støttet denne hypotese. – Arbejdet er nu afsluttet, og en afhandling om emnet er under udarbejdelse.

I samarbejde med dr. phil. NILS ANDRESEN og mag. scient. JYTTE REICHSTEIN NILSSON har dr. CHAPMAN-ANDRESEN fortsat den i sidste årsberetning omtalte cytologiske undersøgelse af kæmpeamøben *Pelomyxa palustris*. En afhandling om disse studier er under udarbejdelse.

I samarbejde med konsulent SVEN HOLBÆK, Statens Filmcentral, har dr. CHAPMAN-ANDRESEN lavet cinefilmoptagelser af pinocytose hos amøber til brug i en film (No. 3 i serien »The Living Cell«), der fremstilles under Europarådets auspicer.

Dr. CHAPMAN-ANDRESEN deltog efter indbydelse i Nordisk Sommeruniversitets årsmøde i Bergen den 28.–31. juli og holdt et foredrag over emnet »Pinocytose« i kredsen »Fysiske og fysisk-kemiske modeller for fysiologiske mekanismer«. Endvidere deltog dr. CHAPMAN-ANDRESEN i den XI International Congress for Cell Biology i Providence, Rhode Island, 30. august til 5. september. Under opholdet i USA besøgte hun forskellige institutioner, bl. a. Harvard Medical School, Boston, hvor hun holdt et foredrag om emnet »Protein uptake by pinocytosis in amoebae«.

Stud. polyt. OVE FORNÉ har som stipendiat ved afdelingen assisteret magister MAX MØLLER og dr. D. LAGUNOFF ved opbygningen af mikrospektrofluorometret.

Stud. mag. VIBEKE THAMDRUP har som stipendiat ved afdelingen i en kortere periode (2 måneder) afsluttet de i sidste årsberetning nævnte undersøgelser om amøbe-homogeniseringsteknikken.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. DAVID LAGUNOFF, Seattle, Washington, USA, har afsluttet sine studier over pinocytosens eventuelle virkning på syntesen af hydrolytiske enzymer i amøber. En afhandling med titlen »The effect of pinocytosis on acid hydrolase activities in Chaos chaos« er i trykken. Desuden har han i samarbejde med dr. CHAPMAN-ANDRESEN udført den allerede omtalte undersøgelse af pinocyto-

sens og phagocytosens indflydelse på lokaliseringen af phosphatase med virkningsoptimum i det sure område. Endelig har han sammen med magister MAX MØLLER og dr. P. OTTOLENGHI benyttet det nyopbyggede mikro-spektrofluorometer til undersøgelser over den pinocytiske optagelse af plasma-albumin og lysozym, mærket med den fluorescerende Dimetylamino-naphtylsulfonsyre. På grund af dr. LAGUNOFF's afrejse har disse undersøgelser måttet bringes til en foreløbig afslutning, og flere afhandlinger om denne problemkreds er under udarbejdelse.

Dr. EJVIND LILLEHØJ, Iowa, USA, har i samarbejde med dr. OTTOLENGHI påbegyndt en undersøgelse af protoplastdannelsen hos forskellige gær racer. Desuden er han af fru K. HOLTER blevet undervist i den Cartesianske dykkers teknik.

Mag. scient. JYTTRE REICHSTEIN NILSSON, København, har foruden de før omtalte arbejder med amøber videreført de i tidligere beretninger nævnte undersøgelser af ciliaterne *Blepharisma undulans* og *Neobursaridium gigas*.

Dr. PAUL OTTOLENGHI, Ottawa, Canada, har forfattet og offentliggjort en større teoretisk afhandling om gær-hexokinasens virkemåde. På grundlag af i litteraturen tilgængelige målinger har han udviklet en hypotese over vekselvirkningen af hexokinasen med dens normale substrater, glukose, glukose-6-fosfat, adenosin-trifosfat og admosin-difosfat.

Endvidere har han sammen med magister MAX MØLLER afsluttet den før omtalte undersøgelse af o-dianisidinets oxydationsprodukter.

Sammen med dr. LAGUNOFF har dr. OTTOLENGHI udført en undersøgelse over fluorescensspektra af forbindelser mærket med dimetylamino-naphtylsulfonsyre (DNS). Denne undersøgelse er et forarbejde til studiet af den pinocytiske optagelse af mærkede proteiner ved gær og amøber, og måling af deres intracellulære proteolytiske hydrolyse. Da spektrenes afhængighed af det lokale intracellulære pH spiller en vigtig rolle ved studier af denne art, har det været nødvendigt først at undersøge simple DNS-forbindelser (fri syre, amid og lysin-derivat) i pH området 3-10, og måle både deres absorptionsspektra i det synlige område samt excitation- og emissions-fluorescensspektra.

Ved en udvidelse af disse målinger til lysozym-DNS viste det sig, at de spektrale egenskaber af proteinet og de nævnte simple

forbindelser var så nær ens, at der nok kan være vanskeligheder ved at skelne DNS-protein fra DNS-peptider eller DNS-amino-syrer på grund af fluorescens alene. – En afhandling om dette materiale er under forberedelse.

Endelig har dr. OTTOLENGHI undersøgt selve proteinoptagelsen ved gærceller. Ved passende valgte værdier for mediets ionstyrke og pH adsorberer gærcellerne ligesom amøber protein til deres overflade og optager det også i cellens indre. Det har imidlertid vist sig, at de fluorescensmærkede proteiner (DNS-plasmaalbumin og DNS-lysozym) virker toksisk på gærcellerne, hvis de optages i mængder, der er store nok til at kunne iagttages i ultraviolet-mikroskopet. Det undersøges derfor nu, om den toksiske virkning indtræder allerede i adsorptionsstadiet eller først efter proteinets optagelse i cellen. Til dette formål udføres målinger af de adsorbere og optagne mængder under forskellige forsøgsbetingelser (tid, pH, temperatur, ionkoncentration), af adsorptionens reversibilitet, og cellernes overlevelsescprocent. Formålet med disse undersøgelser er at finde de rette betingelser for at undgå cellernes beskadigelse og bevare deres evne til at optage protein.

Dr. JOEL ROTHSCHILD, New York, USA, har fortsat de i sidste år påbegyndte undersøgelser over adskillelsen af forskellige cytoplasmabestanddele i amøbehomogenater ved hjælp af gradientcentrifugering. Under udnyttelse af dr. LAGUNOFF's iagttagelser blev DNS-fluorescensmærkning brugt til at identificere overflade-strukturer samt en række vakuoletyper, mens fosfatase med surt virkningsoptimum blev benyttet som indikator for lysosomerne og deres derivater. I overensstemmelse med de tidligere omtalte cytokemiske iagttagelser kunne fosfatasen påvises dels i små partikler med en vægtfylde på ca. 1.3 (formodentlig α -granula), dels i betydeligt tungere og meget stabile, større vakuoler. De enzymatiske egenskaber af disse fraktioner er blevet undersøgt, og der er derved opnået resultater, der tyder på eksistensen af flere beslægtede fosfatase-enzymmer med forskellig stabilitet.

Foruden de nævnte har følgende gæster været ved afdelingen i kortere tid:

Dr. N. ANDRESEN, København; Dr. J. T. DINGLE, Cambridge, England; Dr. M. FORMAN, Berkeley, USA; Dr. C. HELLERSTRÖM, Uppsala, Sverige; Dr. W. A. JENSEN, Berkeley, USA.

I lighed med tidligere år har afdelingen afgivet gær- og amøbekulturer til en række danske og udenlandske laboratorier.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

- CHAPMAN-ANDRESEN, C.: Some aspects of pinocytosis. *Panorama*, September 1963, p. 10.
- CHAPMAN-ANDRESEN, C.: Pinocytosis in *Amoeba proteus*: some observations on the utilisation of membrane during pinocytosis. *Progress in Protozoology*, eds. Ludvik, Lom and Vávra, pp. 267–270, Prague 1963.
- CHAPMAN-ANDRESEN, C.: Measurement of material uptake by cells: pinocytosis. *Methods in Cell Physiology* Vol. I, pp. 277–304 (1964). Ed. D. M. Prescott.
- CHAPMAN-ANDRESEN, C. and H. HOLTER: Differential uptake of protein and glucose by pinocytosis in *Amoeba proteus*. *Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg* **34**, 211 (1964).
- HAYWARD, A. F.: Electron microscopy of induced pinocytosis in *Amoeba proteus*. *Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg* **33**, 535 (1963).
- MAX MØLLER, K. and P. OTTOLENGHI: The manufacture of small standardized glass floats for calibrating density gradients. *Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg* **34**, 169 (1964).
- OTTOLENGHI, P.: Studies on hexokinase from yeast—a reappraisal. *Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg* **34**, 237 (1964).

Af »Comptes rendus des Travaux du Laboratoire Carlsberg« udkom i regnskabsåret 1963–64 vol. 33 no. 14–17, og vol. 34 no. 1–11, i alt 26 ark.

Laboratoriets personale består ved slutningen af året 1963–64 af følgende:

For den kemiske afdeling er professor, dr. M. OTTESEN (ansat 1. oktober 1947 som ekstraordinær, 1. marts 1950 som ordinær assistent, i den nuværende stilling 15. juni 1959) forstander. Ekstraordinære assistenter er mag. scient. POUL SCHACK (ansat 1. december 1963) og mag. scient. IB SVENDSEN (ansat 1. maj 1964).

For den fysiologiske afdeling er professor, dr. HEINZ HOLTER (ansat 1. oktober 1937 som ekstraordinær assistent ved

den kemiske afdeling, fra 1. januar 1943 som afdelingsleder for den cytokemiske underafdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) forstander og mag. scient K. MAX MØLLER (ansat 1. marts 1950 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, overgået 1. april 1954 til den cytokemiske afdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. mag. ESSEN DITLEVSEN (ansat 1. oktober 1941), cand. mag. VAGN HARTELIUS (ansat 1. maj 1931 som ekstraordinær assistent ved den gæringsfysiologiske underafdeling, overgået 1. juni 1946 til den fysiologiske afdeling) og dr. CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN (ansat 1. oktober 1961).

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. III.

I bestyrelsen for Carlsberg Laboratoriet, den 15. februar 1965.

A. C. ANDERSEN.
ARNE NOE-NYGAARD

P. BRANDT REHBERG.
AKSEL TOVBORG JENSEN.

Afdeling B

Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser

I 1963–64 indkom der 237 ansøgninger om et samlet beløb af ca. 7.104.000 kr. Der bevilgedes i alt 5.524.132 kr. 29 øre. I årets løb bortfaldt bevillinger til et samlet beløb af 227.469 kr. 56 øre. De ikke udbetalte gamle og nye bevillinger udgjorde ved årets udgang et beløb af i alt 9.405.020 kr. 40 øre, hvoraf 813.308 kr. endnu ikke var forfaldet til udbetaling. For så vidt angår regnskabet for afdeling B, henvises til s. IV.

De i 1963–64 til videnskabelige formål bevilgede beløb fordeles sig således:

1. ADELSAARBOGSFORENINGEN til udgivelse af stamtavler i Danmarks Adels Aarbog 2.500 kr.
2. Museumsinspektør, cand. mag. ERLING ALBRECHTSEN til fremstilling af 76 stregeklicheer og 12 autoklicheer til bind III af publikationen »Fynske jernaldergrave« 4.414 kr.
3. Amanuensis, lektor FLEMMING ALLAN ANDERSEN til medhjælp ved udmåling og analyse af infrarøde spektre af trideuteromethan 2.000 kr.
4. Professor, dr. H. BACH til medhjælp ved studier over det tyske skriftsprogs historie 1.200 kr. årlig i 2 år.
5. Lektor, docent, dr. C. BARKER JØRGENSEN til teknisk assistance ved undersøgelser over hypofysens funktion hos lavere hvirveldyr 15.873 kr. 60 øre.
6. Professor K. BARR til en studierejse til Afghanistan og Iran 13.356 kr.
7. Professor, dr. KAJ BERG til dækning af udgifter ved undersøgelser over visse bunddyrarters respiration fra danske søer 1.500 kr.

8. Samme til dækning af udgifter ved en faunistisk-biologisk undersøgelse af Linding Å 10.000 kr.
9. Professor, dr. F. J. BILLESKOV JANSEN til videnskabelig medhjælp ved litteraturhistoriske arbejder 4.000 kr.
10. Fhv. overinspektør, dr. KAJ BIRKET-SMITH til bearbejdelse i tiden fra 1/1 til 31/3 1964 af etnografisk materiale fra Iran og Tyrkiet ved mag. scient. fru Henny Harald Hansen 3.000 kr.
11. Professor, dr. AAGE BOHR til assistance og hjælpemidler ved studier knyttet til Niels Bohr arkivet på Københavns universitets institut for teoretisk fysik 55.000 kr. årlig i 2 år.
12. Samme til køb af en flerparameter-analysator til brug ved atomkernefysiske undersøgelser 175.000 kr.
13. Lektor MORTEN BORUP til trykning af Meir Goldschmidts breve til hans familie 25.669 kr.
14. Professor, dr. FRITHIOF BRANDT til fortsatte studier over synæstesi og formkolorisme 3.000 kr. årlig i 2 år.
15. Dr. ADA BRUHN HÖFFMEYER til indkøb af fotografier og mikrofilm af våben og håndskriftilluminationer til brug ved udarbejdelsen af en håndbog om middelalderens våbenhistorie 500 kr.
16. Professor, dr. H. V. BRØNDSTED til færdiggørelse af nogle konkrete undersøgelser over visse problemer i planariernes regenerationsmekanismer 4.000 kr. årlig i 2 år.
17. Professor, dr. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til videnskabelig medhjælp, fortrinsvis til bibliotekar Karl Martin Nielsen, ved Gammeldansk grammatiks fortsættelse 8.000 kr.
18. Lektor, dr. J. A. BUNDEGÅRD til en studierejse til Firenze, Chiusi, Orvieto og Rom 2.000 kr.
19. Professor, dr. TYGE W. BÖCHER til medhjælp samt til cytologisk assistance ved fortsatte undersøgelser over kromosomtallet, variabilitet og øktyper hos blomsterplanter 4.000 kr.
20. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF INSTRUMENTER OG APPARATER
 - a) Til indkøb af en termostateret fraktionscollector 8.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for afdelingsleder, mag. scient. Bjørn Andersen til brug ved renfremstilling af og forsøg med specifikke enzymer i gær samt til undersøgelser af intermediære spaltningsprodukter ved rørsukkerspaltningen).

- b) Til anskaffelse af højtryksapparat 20.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis, cand. polyt. Tor-kild Andersen til brug ved undersøgelser af høje tryks indflydelse på de kemiske reaktioner i strålingsbeskadede faste stoffer).
- c) Til indkøb af en Bima Flexowriter til brug ved benyttelsen af GIER-elektronregnemaskinen på H. C. Ørsted Institutet 30.500 kr. (For tiden stillet til rådighed dels for professor, dr. Thor A. Bak til undersøgelser bl. a. inden for statistisk mekanik dels for professor, dr. Jannik Bjerrum bl. a. til røntgenkrystallografiske beregninger).
- d) Til anskaffelse af specialapparat, herunder bl. a. oscillograf, wave-generator og hygrometerudstyr, 4.536 kr. 72 øre. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Tyge W. Böcher til brug ved øko-fysiologiske forsøg).
- e) Til anskaffelse af et frysetørningsanlæg, et tørreskab, en mikropumpe, en cirkulationstermostat og et sæt chromatografiudstyr samt en semimikrovægt og en præcisionsvægt 21.054 kr. (For tiden stillet til rådighed for høj-skoleadjunkt, cand. pharm. Bent Foltmann til undersøgelser af proteolytiske enzymer).
- f) Til indkøb af en Carl Zeiss monokromator 23.799 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. E. K. Gabrielsen til undersøgelser over klorofyldannelse i etiolerede planter og beslægtede problemer).
- g) Til anskaffelse af en Siemens potentiometerskriver 9.250 kr. (For tiden stillet til rådighed for civilingeniør, dr. Finn Grønlund til brug ved reaktionskinetiske undersøgelser).
- h) Til anskaffelse af et Hasselblad fotografiapparat med tilbehør 6.092 kr. 57 øre. (For tiden stillet til rådighed for museumsinspektør, dr. Margrethe Hald til brug ved tekstilfotografering).
- i) Til anskaffelse af en automatisk termometrisk titrator 16.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Kai Arne Jensen).
- j) Til anskaffelse af en »Cook« magnetisk separator 14.600 kr. (For tiden stillet til rådighed for lektor, dr. Feiko Kalsbeek til brug ved undersøgelser over indholdet af og

karakteren af mineralet zircon i danske sedimenter og grønlandske metamorfe bjergarter).

- k) Til anskaffelse af en brugt, automatisk »vædske-scintillationstæller« 81.732 kr. (For tiden stillet til rådighed for afdelingsforstander, dr. Hans Klenow til brug ved undersøgelser af potentielle cancerkemoterapeutikas cellulære og enzymatiske omsætning).
- l) Til indkøb og installering m. v. af et Reichert mikrokino-mikroskop med tilbehør 30.042 kr. 16 øre. (For tiden stillet til rådighed for laboratorieforsker, dr. Claus Munk Plum til brug ved filmsoptagelse af blodlegemadannelse under normale forhold og under påvirkning af visse medicamina).
- m) Til indkøb af en Differential Thermal Analyzer med tilbehør 66.517 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. L. T. Muus til brug bl. a. ved bestemmelse af faseovergange i højpolymere stoffer, i særdeleshed polytrafluoro-ethylene).
- n) Til anskaffelse af et Hasselblad fotografiapparat med tilbehør, herunder stativ med forlængerben, 11.122 kr. 92 øre. (For tiden stillet til rådighed for redaktør, dr. Erik Moltke til brug ved arbejdet med udgivelsen af »Danmarks Kirker«).
- o) Til anskaffelse af en Specto Motion Analysis Projector 2.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for lektor, cand. polyt. Arne E. Nielsen til brug ved gennemgang af filmoptagelser af krystallinske partikler).
- p) Til anskaffelse af 2 Carl Zeiss stereomikroskoper med tilbehør 12.181 kr. 05 øre. (For tiden stillet til rådighed for afdelingsleder, lektor, dr. Eigil Nielsen til brug ved Mineralogisk Museums vertebratpalæontologiske afdeling).
- q) Til anskaffelse af et Greenough binokulært mikroskop med belysnings- og tegneapparat 5.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for statsbiolog, dr. Erik M. Poulsen til brug ved undersøgelser af marine ostracoder fra »Dana« ekspeditionerne og Zoologisk Museum).
- r) Til anskaffelse af et automatisk røntgendiffraktometer 225.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Svend Erik Rasmussen til krystalstrukturundersøgelser).

- s) Til køb af et oscilloskop, Tektronix model 561 A, 9.590 kr. (For tiden stillet til rådighed for læge Gerhard Sa é mon til brug ved mellemøremuskelstudier).
- t) Til anskaffelse af et elektro-fiskeapparat 8.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis H. Stenholt Clausen til brug ved ferskvands-ichthyologiske undersøgelser i Tropisk Afrika).
- u) Til anskaffelse af et varmebord med tilbehør til anbringelse på et polarisationsmikroskop 6.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Henning Sørensen til brug ved bestemmelse af smeltepunkter, faseomdannelser og ændringer af mineralernes optiske egenskaber med stigende temperatur).
- v) Til indkøb af en transportabel båndoptager med tilbehør 1.594 kr. (Tillæg til bevilling af 29/11 1962 på 7.000 kr.) (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Søren Sørensen til brug ved indsamling af folkeligt sangstof til Sanghistorisk arkiv, Aarhus universitet).
- w) Til indkøb af et Casella kontakt anemometer, 1 stk. køleenhed, en gearmotor, et elektronisk flash samt en termostatanordning med tilhørende udstyr 8.400 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis, dr. Erik Tetens Nielsen til brug ved insektbiologiske undersøgelser på Molslaboratoriet).
- x) Til anskaffelse af forstørrelsesapparat »Durst Laborator 54« med tilbehør 6.680 kr. (For tiden stillet til rådighed for dr. Ellen Thomsen og professor, dr. Math. Thomsen til brug ved forstørrelse af elektronmikroskopiske optagelser).
- y) Til køb af en »Christ centrifuge Junior 15.000« med kontrolaggregat og diverse tilbehør samt til anskaffelse af et køleaggregat med kontaktermometer i alt 8.942 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Torkel Weis-Fogh til brug ved undersøgelser over resilin, især med henblik på dets dannelse og struktur).
- z) Til indkøb af en Porter-Blum ultramikrotom samt diverse mikroskopudrustning 47.700 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Diter von Wettstein til brug ved biokemisk-genetiske undersøgelser af kloroplaster).

- æ) Til anskaffelse af to klimakamre til forsøg 14.339 kr. 43 øre. (Tillæg til bevilling af 29/11 1962 på 123.000 kr.). (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Diter von Wettstein og professor, dr. Tyge W. Böcher).
 - o) Til service-abonnement for Carlsbergfondets GIER-anlæg på Københavns universitets astronomiske observatorium 7.435 kr.
21. CARLSBERGFONDETS UDGRAVNING I HAMA til den fortsatte bearbejdelse af materialet fra udgravningerne 68.326 kr.
 22. PROFESSOR, dr. HENRIK DAM til biokemiske og ernæringsmæssige undersøgelser 25.000 kr.
 23. FORENINGEN DANMARKS FOLKEMINDER til trykning af forfatteren August F. Schmidts manuskript »Fra Djurslands gamle Landsbyer« 8.048 kr.
 24. DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE til fortsat kartografisk bearbejdelse og udgivelse af undersøgelsesmaterialet 21.500 kr.
 25. DANSK NATURHISTORISK FORENING til dækning af merudgifter ved publicering af tre afhandlinger i foreningens tidskrift »Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening i København« 4.754 kr.
 26. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB til tilvejebringelse af seddelmateriale til Ordbog over det ældre danske Sprog 32.925 kr. for tiden 1/4–30/9 1964.
 27. Samme til dækning af merudgift ved udgivelsen af Diplomatarium Danicum 1. række 2. bind 22.130 kr.
 28. Samme til fortsat arbejde med samme værks 3. række i 1964 113.113 kr.
 29. Samme til dækning af merudgift ved færdiggørelse og trykning af variantapparatet og det tekstkritiske tillæg til Holbergs samlede skrifter 14.110 kr. (Tillæg til bevilling af 17/3 1954 på 34.056 kr.).
 30. Samme til honorar til dr. Aage Hansen for redaktionsarbejde ved en ordbog over Holbergs forfatterskab 4.220 kr. for tiden 1/10 1964–31/3 1965.
 31. Samme som efterbevilling for finansåret 1963/64 til honorar til samme for arbejde ved samme værk 464 kr. 22 øre.
 32. Samme som efterbevilling for finansåret 1963/64 til honorar til samme for arbejde ved en beskrivelse af moderne dansk 464 kr. 22 øre.

33. Samme til videreførelse af arbejdet med tilvejebringelsen af manuskript til en udgave af H. C. Andersens dagbøger 20.000 kr. for tiden 1/1–31/12 1964.
34. Samme til dækning af merudgifter for tiden 1/9 1962–31/12 1963 ved honorering af pastor Niels Thulstrup for arbejde ved udgivelsen af Søren Kierkegaards papirer bind 21–25 2.310 kr. (Tillæg til bevilling af 14/6 1962 på 228.000 kr.).
35. Samme til dækning af halvdelen af fremstillingsudgifterne ved 1. bind af Zoëgas korrespondance 17.028 kr.
36. Samme til udgivelse af Corpus Philosophorum Danicorum medii aevi 30.475 kr.
37. Samme til fortsatte forarbejder til en udgave af Danmarks kirkelige lovgivning før reformationen 2.000 kr.
38. Samme til dækning af udgifter ved arkiv- og biblioteksundersøgelser i Odense, Viborg og Aarhus i forbindelse med arbejdet med en udgave af Jacob Worms værker 1.000 kr.
39. DET KONGELIGE DANSKE SELSKAB FOR FÆDRELANDETS HISTORIE til fuldendelse af to bind af Christian VIII's korrespondance i tiden indtil 1813 41.850 kr. (Tillæg til bevillinger af 24/11 1948 og 6/12 1950 på i alt 22.000 kr.).
40. Lektor LENNART EDELBERG til en etnologisk forskningsrejse til Nuristan i Afghanistan 13.700 kr.
41. Professor, dr. SØREN EGEROD som tilskud til studier i det nordsiamesiske sprog, herunder oversættelse af Phana-phrom's digte fra det forrige århundrede og tydning af stenindskrifter fra 12. og 13. århundrede e. K. 2.000 kr.
42. Samme til affotografering af afgnidninger af stenindskrifter på gammel-siamesisk sprog fra Nordøst-Burma 500 kr.
43. Assistent ERIK ENGHUSEN til fortsatte undersøgelser af gramfarvningens mekanik 7.000 kr. årlig i 2 år.
44. Dr. W. ERICHSEN til ægyptologiske arbejder 18.000 kr.
45. Arkitekt, hypotekforeningsdirektør HELGE FINSEN til færdiggørelse af opmålinger af kejserpaladset på Palatin samt til udgravningsarbejde sammesteds 9.000 kr.
46. Lektor NIELS FOGED til udarbejdelse af en afhandling om diatoméfloraen i en postglacial kiselguraflejring ved Figgenelven syd for Stavanger i Norge 3.000 kr.
47. Højskoleadjunkt, cand. pharm. BENT FOLTMANN til et års studieophold på Laboratory of Molecular Biology, Cambridge, 20.000 kr.

48. Professor, dr. ASTRID FRIIS til studier over 16. århundredes historie – i særdeleshed Englands historie 1586–88 samt Grevefejdens tid i dansk historie 4.000 kr. årlig i 2 år.
49. Samme til et fire ugers studieophold i London for at foretage arkivundersøgelser til belysning af Englands historie i årene 1586–88 2.615 kr.
50. KOMITEEN FOR CARLSBERGFONDETS ARKEOLOGISKE EKSPEDITION TIL FØNIKEN til bearbejdelse af ekspeditionens materiale 42.557 kr. 12 øre.
51. Professor, dr. E. K. GABRIELSEN til teknisk medhjælp ved fortsatte undersøgelser over fotosynteseinduktion med diaferometermetoden 10.044 kr.
52. Fhv. overinspektør, dr. GEORG GALSTER til fortsatte studier i Englands historie indtil 1042 8.000 kr. fordelt over 2 år.
53. Lektor, dr. GEORGE GARDE til en studierejse til München, Worms og Wien i sommeren 1964 og til dækning af fotografingsomkostninger herved 2.500 kr.
54. Rigsantikvar, dr. P. V. GLOB til fortsættelse i 1964 af de arkæologiske undersøgelser i Luristan i Iran 85.800 kr.
55. Samme til dækning af merudgifter ved disse undersøgelser i 1963 9.200 kr. (Tillæg til bevilling af 23/8 1962 på 45.000 kr.).
56. Samme som tilskud til en rekognoscering i sultanatet Muscat i forbindelse med udgravninger i Buraimi under sheikedommet Abu Dhabi 24.000 kr.
57. Professor, dr. KRISTIAN HALD som tilskud til trykning af en omarbejdet og udvidet udgave af bogen »Vore Stednavne« 8.000 kr.
58. Dr. MARIE HAMMER til bearbejdelse af oribatid-materiale, indsamlet i Ny Zealand i 1962/63, 6.000 kr.
59. Lektor ERLING HARSBERG til udgivelse af en bog om Ostia og dens historie 20.000 kr.
60. Dr. POUL HEEGAARD til fremstilling af et planktonnet 872 kr.
61. Konservator, dr. HANS HELBÆK til deltagelse i botanikerkongressen i Edinburgh i 1964 og i forbindelse hermed herbariestudier i Kew Garden herbariet og herbariet i Edinburgh samt besøg på Reading universitetets planteavlsstationer og på Ashmolean Museum i Oxford 4.580 kr.

62. Dr. AXEL M. HEMMINGSEN til dækning af udgifter ved undersøgelser over relativ vingelængde hos nordskandinaviske og alpine eksemplarer af *Tipula excisa* Schummel 3.000 kr.
63. Professor, dr. EJNAR HERTZSPRUNG til fortsat arbejde på astrofysisk område 5.000 kr. årlig i 2 år.
64. Fhv. universitetslektor, dr. JENS HIMMELSTRUP til udarbejdelse af en videnskabelig fremstilling (i tre bind) af dansk filosofis historie i det 19. århundrede 6.000 kr. årlig i 2 år.
65. HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND til trykning af Jacob Fabricius den Yngres optegnelser 1618–44 25.392 kr.
66. Professor, dr. L. HJELMSLEV(†) til videnskabelig medhjælp 2.400 kr.
67. Dr. KR. HOLT-HANSEN til dækning af udgifter ved eksperimentelle undersøgelser over synsoplevelser, fortrinsvis ved korte tidsintervaller 5.900 kr.
68. Vice-efor, cand. mag. ELISABETH HUDE til fremstilling af en bog om Johanne Luise Heiberg som brevsriver 19.750 kr.
69. Samme til trykning af to portrætter og et ark tekst i en afhandling i »Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning«: »Johanne Luise Heiberg og J. C. Jacobsen« 690 kr.
70. Professor, dr. POUL HØYBYE til sekretærhjælp 3.000 kr.
71. Professor, dr. KAI ARNE JENSEN til assistance ved organisk-kemiske undersøgelser 6.000 kr.
72. Professor, dr. KRISTIAN JEPPESEN til en studierejse til Bodrum (Halikarnassos) 2.796 kr.
73. Samme til et 4 ugers studieophold i Bodrum (Halikarnassos) med henblik på en undersøgelse af antike bygningsrester i det derværende korsfarerkastel 5.000 kr.
74. Professor, dr. C. A. JØRGENSEN til medhjælp ved undersøgelse af hybridmateriale af stilkeg \times vintereg og af 2n, 3n og 4n typer af *Alnus rugosa* 1.000 kr.
75. Samme til en rejse til Norge med henblik på indsamling af sødkvan 750 kr.
76. Cand. mag. BIRGITTE KANNEWORFF til et ophold ved Københavns universitets arktiske station på Disko sommeren 1964 for at undersøge en ny parasitisk turbellarieslægt med en for denne klasse hidtil ukendt forplantningsbiologi 3.950 kr.
77. Cand. mag. EBBE KANNEWORFF til et ophold sammesteds

- sommeren 1964 for at undersøge den jævne havbunds amphipod-samfund i arktiske egne 3.950 kr.
78. Afdelingsleder, dr. CHRISTIAN KNAKKERGÅRD MØLLER til aflønning i 12 måneder af medhjælp ved krystalkemiske undersøgelser af komplekse bly- og kviksølvforbindelser 12.000 kr.
 79. Dr. LAUGE KOCH (†) til geologiske og geografiske undersøgelser vedrørende Østgrønland 2.000 kr.
 80. Samme som tilskud til et studieophold i Canada 10.000 kr.
 81. Lektor, cand. mag. A. KRAGELUND til fremstilling af en udgave af Holbergs Tre Levnedsbreve med latinsk og dansk tekst, ledsaget af en sproglig og real kommentar samt med indledning og registre 51.300 kr.
 82. Fhv. overarkivar, dr. ERIK KROMAN til studier over Ærøshistorie 3.000 kr.
 83. KULTURHISTORISK LEKSIKON til sikring af leksikonnets udnyttelse af Danmarks middelalderlige kilder ved fortsat beskæftigelse af en ansvarlig dansk redaktør, cand. mag. Allan Karker, 9.000 kr.
 84. KØBENHAVNS UNIVERSITET til dækning af honorarer til professorerne H. Holter, E. Zeuthen og M. Ottesen som fungerende lektorer i fagene dynamisk cytologi, embryologi og biologisk kemi 3.066 kr.
 85. Dr. VILH. LA COUR til dækning af udgifter ved undersøgelser af et afsnit af Ollemersdiget i Sønderjylland 3.000 kr.
 86. Samme til dækning af merudgifter ved udgivelse af publikationen »Danske voldsteder fra oldtid og middelalder. Hjørring amt« 5.719 kr. 70 øre. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 21.306 kr.).
 87. UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE til udgivelse af skiftet efter rigsråd Eske Brock 1626 10.700 kr.
 88. Samme til delvis dækning af merudgifter ved udgivelse af Jacob Ulfelds Jordebog 1588 1.000 kr. (Tillæg til bevilling af 25/11 1960 på 4.710 kr.).
 89. Samme som yderligere tilskud til udgivelse af præsteindberetninger om fæstegodset i Vendelbo stift 1568 og 1599 ved overarkivar, cand. mag. C. Rise Hansen 5.738 kr. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 14.000 kr.).
 90. Docent, dr. Sv. GISLE LARSSON til dækning af merudgifter

- ved trykning af afhandlingen »Tanker vedrørende den rolle, dyr med social kolonidannelse spiller for metazoernes system« 2.311 kr. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 9.720 kr.).
91. Universitetsadjunkt PAUL P. LEYSSAC til køb af et Tybjerg-Hansen manometer til brug ved en undersøgelse af den fysiologiske regulation af pattedyrnyrens proximale tubulære saltresorption 9.700 kr. (Instrumentet bevilget til ejendom for Universitetets institut for eksperimentel medicin).
 92. Fhv. rigsarkiver, dr. AXEL LINVALD til afslutning af studier vedrørende Christian Frederik og Norge 1814 og til udarbejdelse af en afsluttende fremstilling af Christian Frederiks indsats i tiden januar–sommeren 1814 4.000 kr.
 93. Samme til medhjælp til afslutning af disse studier 2.368 kr.
 94. Afdelingsmeteorolog, cand. mag. ASGER LUNDBAK, civilingeniør POUL LINNET og radiotekniker K. E. JACOBSEN til aflønning af kvalificeret personale i et år i forbindelse med observationsarbejde ved satellit-stationen i Rude skov 25.000 kr.
 95. Professor, dr. JØRGEN LÆSSØE til medhjælp ved udarbejdelse af en monografi over det nordlige Mesopotamiens historie i det 3. og 2. årtusinde f. K. 3.600 kr.
 96. Samme til en studie- og forskningsrejse til Iraq i januar-februar 1964 med henblik på arbejde med kileskrifttekster i Iraq museum og arkæologisk rekognoscering i egnene omkring den nedre Zab's udløb i Tigris 9.683 kr.
 97. Mag. scient KJELD MARCKER til et års studieophold hos professor F. Sanger, Department of Biochemistry, University of Cambridge, i tiden 1/4 1964–31/3 1965 30.000 kr.
 98. MARINBIOLOGISK LABORATORIUM til drift af laboratoriet og fortsat publikation af det af Carlsbergfondets Dana-Ekspedition 1928–30 hjembragte materiale 129.565 kr.
 99. Professor FR. JENS MATHIESEN til paleobotaniske undersøgelser af danske og grønlandske fossiler 3.000 kr. årlig i 2 år.
 100. Ordinær videnskabelig assistent ved Carlsberg Laboratorium, mag. scient. K. MAX MØLLER til dækning af udgifter i forbindelse med modtagelse af indbydelse som visiting lecturer ved Department of Chemistry, University of Oregon, U.S.A., 20.500 kr.

101. Museumsinspektør, mag. art. JØRGEN MELDGÅRD til dækning af udgifter ved bearbejdelse med henblik på publikation af materialet fra Nationalmuseets arkæologiske ekspedition til Luristan i Iran 1963 39.150 kr.
102. MINERALOGISK MUSEUM som tilskud til hjemtransport til København af en jernmeteorit på halvøen Agpalilik nord for Savigsivik, Grønland, 50.000 kr.
103. Universitetslektor, dr. AGNETE MUNCH-PETERSEN til teknisk assistance i 12 måneder ved undersøgelser over dannelse, omsætning og virkning af deoxyadenosintrifosfat i bakterieceller under forskellige vækstbetingelser 16.359 kr.
104. Forpagter, dr. HOLGER MUNK til fotokopiering af Baarse herreds tingbøger fra omkring 1670 til 1710 til studiebrug ved udarbejdelse af en afhandling om prins Jørgens bønder i Vordingborg len 2.500 kr.
105. Ordbogsredaktør, dr. KRISTEN MØLLER til undersøgelser over gamle fiskeredskaber og fiskemetoder inden for det danske fiskeri 4.000 kr. fordelt over 2 år.
106. Professor, dr. VILH. MØLLER-CHRISTENSEN til anskaffelse af montrer og belysningsselementer til et specialmuseum for spedalskhed, tuberkulose og syfilis i tilknytning til Københavns universitets medicinsk-historiske museum 27.400 kr.
107. Samme til prøveudgravninger af danske historiske gravpladser 2.000 kr.
108. NATIONALMUSEET som yderligere tilskud for finansåret 1963/64 til udgivelse af »Danmarks Kirker« 1.097 kr. 46 øre.
109. Teaterhistorikeren, museumsleder, dr. ROBERT NEHENDAM til teaterhistorisk virksomhed 7.000 kr. årlig i 2 år.
110. Afdelingsleder, lektor, dr. EIGIL NIELSEN til dækning af udgifter ved fortsat undersøgelse af Limfjordsområdets Eocene molerformations fauna og flora 2.500 kr. årlig i 2 år.
111. Amanuensis, cand. mag. JØRGEN NIELSEN til deltagelse i en marinbiologisk ekspedition i det Indiske Ocean 7.450 kr.
112. NORDISK INSTITUT FOR FØLKEDIGTNING til dækning af merudgifter ved udgivelsen af »The Nordic Riddle« – en kriminologi og bibliografi over nordiske gåder 2.170 kr. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 4.100 kr.).
113. KOMITEEN FOR GRØNLANDS ORNITHOLOGISKE UNDERSØGELSER til ornithologiske undersøgelser af Thuleområdet og af området omkring Daneborg på Grønlands østkyst 20.150 kr.

114. Direktør, dr. VAGN POULSEN til studier over oldtidskunstens historie 6.000 kr. årlig i 2 år.
115. Universitetsadjunkt, mag. art. KARL-G. PRASSE til mekanisk excerpering af Kurt Munzel: Ägyptisch-Arabischer Sprachführer og T. F. Mitchell: Egyptian Colloquial Arabic 800 kr.
116. Professor, dr. ANDERS REIZ til honorering af medhjælp ved fremstilling af konstruktionstegninger af astronomiske instrumenter 8.100 kr.
117. BESTYRELSEN FOR DET DANSKE INSTITUT I ROM som yderligere tilskud til dækning af udgifter vedrørende opførelse af en ny bygning for instituttet 1.550.840 kr. (Tillæg til bevilling af 23/4 1963 på 4.303.675 kr.).
118. DET DANSKE INSTITUT I ROM til anskaffelse af et supplementsbind til Pauly-Wissowas Real-Encyclopädie der klassischen Altertumswissenschaft 141 kr. 17 øre.
119. Professor ALFRED ROSENKRANTZ til aflønning af medhjælp ved sorterings-, ordnings- og præparationsarbejde af det siden 1938 og senest 1961 i Vestgrønland indsamlede forsteningsmateriale fra Kridt- og Tertiærformationen 3.000 kr.
120. Samme til afbildning af mollusker fra Danien-Paleocænaflejringerne i Danmark og Grønland 3.000 kr.
121. Overinspektør, dr. AAGE ROUSSELL til et ophold på Cypren for at undersøge mulighederne for en udgravningskampagne ved Paphos 8.500 kr.
122. Afdelingsleder, dr. FINN SALOMONSEN til indkøb af ringe til brug ved ringmærkning af fugle i Grønland 7.000 kr.
123. Samme til erhvervelse af et materiale af fugleskind fra Philippinerne til brug for zoogeografisk-evolutionistiske undersøgelser 6.300 kr.
124. Direktør, cand. mag. ARNE SCHIØTZ til aflønning af medhjælp ved bearbejdelse af et materiale af vestafrikanske paddler samt til udfærdigelse af tegninger af dette materiale 9.000 kr.
125. Samme til dækning af udgifter i forbindelse med bearbejdelse af et materiale af frøstemmer fra Vestafrika 1.000 kr.
126. Museumsinspektør, mag. art. PETER SEEBERG til en arkæologisk undersøgelse af neolitisk kompleks (enkelgravstid) på et areal i Hvolris, Hersom sogn i Viborg amt, 8.000 kr. årlig i 3 år.
127. SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE

- til trykning af kort- og billedmateriale til udgaven af guvernør Edward Carstensens indberetninger vedrørende Dansk Guinea 1842–52 4.500 kr. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 33.235 kr.).
128. Fhv. kontorchef, cand. mag. E. SPANG-HANSEN til mangfoldiggørelse af en bibliografi over J. N. Madvigs skrifter m. m. 4.500 kr.
 129. Professor, dr. AXEL STEENBERG til oprettelse og drift i en treårig periode af »Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter« i Lejre 403.670 kr.
 130. Samme til undersøgelse af vandmølletomter i skovene omkring Gisselfeld ved Svend Dyhre Rasmussen 9.500 kr.
 131. Amanuensis H. STENHOLT CLAUSEN til afslutning af ferskvands-ichthyologiske undersøgelser i Tropisk Afrika 32.121 kr.
 132. Museumsinspektør, cand. mag. HANS STIESDAL til en tre ugers rejse til Norditalien i februar–marts 1964 med henblik på studiet af middelalderlige borgtårne 1.590 kr.
 133. Lektor OTTO SVANHOLT til historiske metodeundersøgelser inden for fremmedsprogundervisningen 12.000 kr. over 2 år.
 134. Arboretforstander, dr. C. SYRACH-LARSEN til undersøgelser over bævreaspens typer 2.400 kr. årlig i 2 år.
 135. Professor, dr. HANS CHR. SØRENSEN til aflønning af medhjælp ved forberedelse af udgivelsen af et russisk håndskrift fra det 17. århundrede 5.000 kr.
 136. Professor, dr. THORV. SØRENSEN til cytologisk assistance ved undersøgelser over variabiliteten hos systematisk kritiske plantegrupper 3.000 kr.
 137. Samme til trykning af 5. hæfte af Siam-Ekspeditionernes botaniske indsamlinger 14.500 kr.
 138. Samme til en flyverejse København–Bangkok samt til personlig udrustning for en dansk botaniker med henblik på dennes deltagelse i ambassadør Seidenfadens ekspedition til Thailands bjerge 8.000 kr.
 139. Amanuensis, dr. ERIK TETENS NIELSEN til insektbiologiske undersøgelser på Molslaboratoriet i tiden 1/1–31/2 1964 7.200 kr.
 140. Samme til indkøb af udstyr til brug ved disse undersøgelser 6.000 kr.

141. Professor, dr. RUDI THOMSEN som yderligere tilskud til udgivelsen af værket »Eisphora, A Study of Direct Taxation in Classical Athens« 4.000 kr. (Tillæg til bevilling af 29/11 1962 på 10.000 kr.).
142. Professor, dr. GUNNAR THORSON som tilskud til fortsatte undersøgelser af den marine bundfauna i farvandene omkring Læsø 5.000 kr.
143. Samme til dækning af udgifter ved lufttransport af videnskabelige instrumenter fra København til Miami og retur 1.810 kr.
144. Samme til oprettelse af to danske forskningsstipendier for hvert af årene 1964 og 1965 til rejse til og ophold ved Stazione Zoologica i Napoli 9.000 kr. årlig i 2 år.
145. Professor F. TOLSTRUP til udgivelse af en bog om det ældste afsnit af Herlufsholms historie som skole og gods 20.000 kr.
146. Overinspektør, lektor, dr. J. TROELS-SMITH til bestemmelse af ved og trækul fra en neolitisk ager fra Weier, nær Schaffhausen i Schweiz 7.200 kr. fordelt over 2 år.
147. Cand. art. BIRTHE TRÆRUP LARSEN til kopiering af lydbånd med folkemusik optaget i Jugoslavien 2.500 kr.
148. Afdelingsleder, dr. S. L. TUXEN til fortsat trykning af de indvundne resultater af en siden 1952 gennemført undersøgelse af insektfaunaen i Hansted-reservatet i Thy 9.184 kr.
149. UDGIVERSELSKAB FOR DANMARKS NYESTE HISTORIE til undersøgelse af Niels Neergaards arkiv med henblik på en eventuel publikation af stof af politisk interesse 15.000 kr.
150. Samme til afslutning af en publikation om Danmarks forhold til De forenede Stater under besættelsen 30.000 kr. (Tillæg til bevillinger af 21/4 1961 og 12/7 1963 på i alt 102.000 kr.).
151. UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND til udgivelse af resten af Føroya Kvædi bind I 6.486 kr. (Tillæg til bevilling af 3/6 1961 på 9.343 kr.).
152. Amanuensis, lektor HELGE VEDEL til dækning af udgifter ved fortsatte undersøgelser af vildtvoksende danske samt i danske skove anvendte vedplanters kimplanter 3.000 kr.
153. Professor, dr. STIG VEIBEL til aflønning af en halvdagsbeskæftiget videnskabeligt uddannet medarbejder ved spektroskopiske undersøgelser 12.000 kr.

154. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR A CRITICAL PĀLI DICTIONARY til honorering af videnskabelig medhjælp og til dækning af andre udgifter 65.029 kr. 60 øre.
155. VIDENSKABERNES SELSKABS UDVALG FOR ET MINDESKRIFT FOR J. N. MADVIG som supplerende bevilling til udgivelsen af mindeskriftet 10.084 kr. 36 øre. (Tillæg til bevillinger af 4/2 1955 og 26/6 1962 på i alt 50.000 kr.).
156. Lektor, mag. art. OLFERT VOSS og museumsinspektør, arkitekt KNUD KROGH til en orienterende arkæologisk undersøgelse under gulvet i Jelling kirkes skib 4.000 kr.
157. Bibliotekar, cand. mag. MARTHA WEIS CLAUSEN som tilskud til flyverejse via Øst- og Centralafrika til Vestafrika i slutning til deltagelse i zoologisk ekspedition 2.200 kr.
158. Professor, dr. M. WESTERGAARD til videnskabelige undersøgelser i tiden 1/1–31/12 1964 20.000 kr.
159. Professor, dr. ÖJVIND WINGE (†) til videnskabeligt arbejde 3.000 kr. årligt i 2 år.
160. Overassistent, mag. scient. INGER WULFF til fortsatte etnografiske undersøgelser blandt yakanerne i den sydlige del af Philippinerne 18.000 kr.
161. Direktør H. ØDUM til dækning af rejse- og opholdsudgifter for cand. mag. Harald Krog ved dennes arbejde i Uppsala med diatomeer fra en boring i Storebælt 1.043 kr.
-
162. VIDENSKABERNES SELSKAB som årligt tilskud efter statuternes § X 20.000 kr. med tillæg på 50.000 kr.
-
163. CARLSBERG-WELLCOME STIPENDIER FOR BRITISKE OG DANSKE VIDENSKABSMÆND (jfr. beretning 1956–57 s. 94–95). Stipendiet for det akademiske år 1964–65 er tildelt Mr. G. C. COLES, Department of Zoology, University of Cambridge, til undersøgelser hos professor, dr. T. Weis-Fogh på Københavns universitets zoofysiologiske laboratorium B over bl. a. proteinet resilin og dyrlæge JENS HYLDGAARD-JENSEN, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles afdeling for speciel patologi og terapi, til et ophold på Rowett Research Institute,

Bucksburn, Aberdeen, hos lederen af institutets fysiologiske afdeling dr. R. N. B. Kay for at foretage ernæringsfysiologiske undersøgelser af kvæg. I 1963-64 er udbetalt 34.824 kr. 78 øre.

164. CARLSBERGFONDETS BIOLOGISKE INSTITUT. Til institutets drift i 1963-64 er bevilget og udbetalt 505.170 kr. 65 øre af afdeling B, jfr. regnskabet for afdeling B s. IV.
-

Af det den 4. september 1958 oprettede CARLSBERGFONDETS LEGAT FOR DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE (jfr. beretning 1957-58 s. 106-107) har det i henhold til fundatsen nedsatte legatudvalg i tiden 1. marts 1963-28. februar 1964 uddelt følgende beløb:

1. Inspektør, lic. agro. EJNER JENSEN til aflønning af undervisningsassistent til aflastning for undervisningspligten i tiden 1/9 1963-31/8 1964 9.850 kr.
2. Amanuensis, cand. mag. J. A. GUILDAL til anskaffelse af et Wild mikroskop M-11 BRG samt tegnetubus hertil 3.800 kr.
3. Afdelingsleder, lektor, dr. KNUD VEJLBY til fortsatte fotosynteseundersøgelser specielt med henblik på stivelsessyntese i chloroplaster 5.700 kr.
4. Professor, dr. MATH. THOMSEN til anskaffelse af et Wild M5 stereomikroskop med tilbehør til brug ved jordbundsbiologiske undersøgelser 5.650 kr.

Carlsbergfondets biologiske Institut

Leder: Professor, dr. ERIK ZEUTHEN.

Professor ERIK ZEUTHEN har for Interscience Publishers udgivet en bog med titlen »Synchrony in Cell Division and Growth«, som for første gang giver et overblik over et studiefelt, i hvilket instituttet har været engageret siden 1957. Han har til denne bog skrevet indledningskapitlet samt givet en oversigt over arbejdet med synkroniserede *Tetrahymena* populationer. Han har udviklet, og i kapitlet inkluderet, beskrivelsen af en ny metode til synkronisering af *Tetrahymena* populationer med kuldechok. I samarbejde med dr. PAUL PLESNER og cand. mag. LEIF RASMUSSEN har han i den nævnte bog beskrevet de ved instituttet anvendte metoder til studiet af *Tetrahymena*. I årets løb har ERIK ZEUTHEN med anvendelse af normale og analoge aminosyrer fortsat forsøg (påbegyndt i samarbejde med cand. mag. LEIF RASMUSSEN) over aminosyreantagonismer i *Tetrahymena*. Alene har han anstillet forsøg med fluorinerede analoger af pyrimidinnukleosider og med actinomycin D, med formålet at diskutere den tidligere begrundede opfattelse (Beretning 1961–62), at det varme-synkroniserede *Tetrahymena* cellesystem med hensyn til delingsberedskab er begrænset ved manglen af proteiner, der har en specifik funktion i celledelingen, medens nukleinsyrekomplementet, der kontrollerer disse syntaser, er til stede. Deltagelse i specielle arbejder vil blive omtalt under instituttets medarbejdere.

Professor ZEUTHEN har i marts 1964 i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab givet en meddelelse om »Cellevekst i massekulturer af celler med induceret delingssynkroni«. Efter indbydelse gav han ved den 2. Internationale Kongres for Histo- og Cytokemi i Frankfurt, August 1964, en oversigt: »Microgasometric Methods

(Cartesian Divers)«. Ved den 1. Internationale Kongres for Parasitologi i Rom, September 1964, gav han en meddelelse om sit og dr. KOVIČS arbejde over fuglemalaria (Beretningerne 1961–62 og 1962–63). Professor ZEUTHEN fungerede som officiel opponenter ved dr. PAUL PLESNERS samt ved dr. ARNE LØVLIES disputatser, se nedenfor.

Ved en aftale mellem Københavns Universitet og Carlsbergfondet er det blevet professor ZEUTHEN overdraget sammen med professor HEINZ HOLTER at deltage i undervisningen i zoologi ved universitetet. Udførelsen af dette hverv vil for professor ZEUTHENS vedkommende blive påbegyndt i forårssemestret 1965. Der vil blive forelæst over cytologiske emner for biologistuderende i 7. semester.

Docent, dr. PAUL PLESNER har fortsat sine i beretningerne fra de tidligere år omtalte undersøgelser over celledelingens biokemi i det varmesynkroniserede *Tetrahymena* materiale. De vundne resultater har ført til opstillingen af en hypotese, i følge hvilken de i hans doktordisputats demonstrerede variationer gennem cellens cyklus af cellens indhold af nukleosidtrifosfater har regulerende funktion på biosyntesen af protein. De nedenfor nævnte forsøg (1, 2 og 3) har sigtet mod at efterprøve denne hypotese. 1) Ribosomerne mærkedes *in vivo* eller *in vitro* med C^{14} -aminosyrer. Efter en incorporationsperiode isoleredes ribosomerne og det nydannede protein fjernedes ved dialyse mod 0.05 mM Mg^{++} . Det tilstræbtes at opnå målinger af forholdet mellem strukturelt ribosom-protein og i forsøgsperioden nydannet, men endnu til ribosomet fæstet, protein. 2) I samarbejde med dr. ANNE MARTY, Paris (se denne) fulgtes nydannelsen af ribosomer *in vivo* ved måling af indbygningen i ribosom-RNA af C^{14} -Uracil. 3) Med assistance af stud. scient. BOLETTE HARTMANN etableredes vækstkurver for cellens protein og RNA gennem 2 synkrone delinger. 4) I fortsættelse af det i beretningen for 1958–59 omtalte arbejde udarbejdedes en metode til hurtig bestemmelse af nukleosidtrifosfat i fuldblod.

Dr. PLESNER forsvarede den 19. marts 1964 sin afhandling »Nucleotide metabolism during synchronized cell division in *Tetrahymena pyriformis*« for den medicinske doktorgrad. I april 1964 fulgte han et »International Course in Embryology and Epigenetics« i Napoli, og i august samme år deltog han i »Inter-

national Summer School of Molecular Biophysics« i Squaw Valley, Californien. I forbindelse hermed besøgte laboratorier ved universitetet i Berkeley. På hjemrejsen holdt dr. PLESNER et foredrag om sine undersøgelser på Harvard universitetet ved Boston.

Cand. mag. LEIF RASMUSSEN har hele året haft orlov for som gæst at deltage i arbejdet ved Dept. of Microbiology, State University of New York, Syracuse, N.Y., som ledes af dr. GEORGE G. HOLZ, JR., tidligere gæst ved instituttet (Beretning 1960–61).

Mag. scient. fru JYTTÉ REICHSTEIN NILSSON har sammen med ERIK ZEUTHEN fortsat studiet af *Tetrahymena* finstrukturer på forskellige stadier af cellens cyklus (Beretning 1962–63). Fru NILSSON har i samarbejde med dr. NORMAN E. WILLIAMS, Iowa, undersøgt den morfologiske opbygning af mundapparatet af *Tetrahymena*, delvis på grundlag af studier af hele isolerede mundapparater (se under WILLIAMS) og delvis ved undersøgelser af ultratynne snit gennem mundregionen hos intakte celler. En afhandling er under udarbejdelse.

I samarbejde med dr. fru CICYLY CHAPMAN ANDRESEN og dr. NILS ANDRESEN, begge fra Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling, sidstnævnte som gæst ved afdelingen, har fru NILSSON fortsat undersøgelserne af *Pelomyxa palustris* (Beretning 1962–63), og med fru CHAPMAN ANDRESEN fortsat undersøgelserne af centrifugerede amøber (*Amoeba proteus* og *Chaos chaos*) (se beretning 1961–62). Fru NILSSON har fortsat sine morfologiske undersøgelser over ciliaterne *Blepharisma undulans* og *Neobursaridium gigas* (Beretning 1961–62).

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER har som stipendiat under Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse og i samarbejde med ERIK ZEUTHEN fortsat arbejdet med den i beretningen for 1959–60 omtalte registrerende gradient-dykker. Der er foretaget tekniske forbedringer, og metoden er blevet anvendt til registrering af den igennem frøæggets kløvningsfase periodisk varierende iltoptagelse, samt i samarbejde med NORMAN E. WILLIAMS og ERIK ZEUTHEN til stofskiftemålinger på den polymorfe ciliat *Tetrahymena vorax*. I samarbejde med cand. med. fru KARIN NILAUSEN undersøgte mulighederne for vævscellers vækst i dykkeren.

Mag. scient K. K. HJELM har som amanuensis ved Københavns universitets institut for almen zoologi, og i samarbejde med ERIK ZEUTHEN fortsat de i beretningerne for 1959–60, 1960–61 (under

CERONI) og for 1962–63 omtalte undersøgelser over DNA-syntesen i *Tetrahymena*. De vundne resultater demonstrerer asynkroni med hensyn til cellekernernes DNA-syntese igennem og noget ud over den periode, hvori cellerne med varmekok bringes i fase med hensyn til delingsberedskab. Først umiddelbart efter første synkroni celledeling engageres hovedparten af populationens cellekerner samtidig i DNA-syntese. Det vides (Beretning 1961–62 under FRANKEL) at blot få varmekok bringer cellernes cytoplasma i fase med hensyn til strukturel udvikling. Denne cytoplasmatiske reaktion på temperaturchokene må herefter betragtes som primær, medens den omtalte nukleære reaktion (synkroni med hensyn til DNA-syntese) er sekundær i forhold hertil, og muligvis udløses fra cellernes cytoplasma, når disse efter varmebehandlingens ophør omtrent samtidig passerer en bestemt strukturel modningsgrad. De nævnte undersøgelser inddrager også kuldesynkroniserede celler (se ovenfor under ZEUTHEN) og varmesynkroniserede celler, der udvikler deling på et uorganisk medium (Beretning 1957–58). Der er uventede og signifikante forskelle mellem de tre systemers nukleinsyrestofskifte.

Cand. med. WERNER GRAM har på grundlag af bevillingen til kortvarig videnskabelig assistance fortsat det i beretningen for 1962–63 nævnte arbejde, samt udført orienterende undersøgelser over phenol-extraheret RNA i *Tetrahymena*. Han har desuden deltaget i et kursus som det medicinske fakultet ved Københavns universitet har ladet afholde i de for medicinen basale videnskaber.

Cand. med. fru KARIN NILAUSEN har som universitetsadjunkt ved det medicinske fakultet d. 1. oktober 1963 påbegyndt et 3-årigt ophold ved institutet for i samarbejde med ERIK ZEUTHEN at studere induktion af delingssynkroni i mammalske celler *in vitro*. Fru NILAUSEN har i det forløbne år udarbejdet procedurerne til rutinemæssig vævsdyrkning efter tidssvarende metoder, og hun har foretaget indledende synkroniseringsforsøg med fibroblaster fra mus (L-929). Endvidere har fru NILAUSEN sammen med fru KIRSTEN HAMBURGER og ERIK ZEUTHEN forsøgt at bringe vævsceller til at vokse i et mikrogasometer (ampuldykker). I juli 1964 deltog fru NILAUSEN i »Sixth International Congress of Biochemistry« i New York.

Læge LEIF HERTZ har som gæst fra Universitetets biokemiske

Institut udført mikrogasometriske målinger af gliacellernes respiration. Små klumper af gliaceller (0.1×0.1 mm) anvendtes. Respirationen målttes i 2 perioder, før og efter forøgelse af kaliumkoncentrationen i inkubationsmediet i dykkeren. Tekniske forbedringer indførtes for at gøre det muligt at påbegynde målingerne i den anden periode kun 10 minutter efter at dykkeren, påfølgende åbning, tilførsel af kalium og ny lukning, igen var bragt til svævning.

Kaliumkoncentrationer over 50 mM fandtes (som tidligere vist for hjernesnit) at fremkalde en forbigående stigning i respirationsintensiteten. Forsøgene vil blive fortsat med isolerede nerveceller.

Dr. NIRMAL CHAKRAVARTY (Universitetet i Umeå, Sverige) har med udgangen af 1963 afsluttet sit 2-årige ophold ved instituttet, støttet af Rask-Ørsted Fondet. To afhandlinger, den ene i samarbejde med ERIK ZEUTHEN, er trykfærdige.

Dr. EMIL O. BERNSTEIN (University of Connecticut, U.S.A.) har, støttet af National Science Foundation, med radioautografisk teknik studeret RNA-stofskiftet i *Tetrahymena*. Som et uventet biprodukt af dette arbejde vistes det, at cellernes volumen mindskes 10–15% som umiddelbart svar på en temperaturstigning fra 28 til 34°.

Dr. NORMAN E. WILLIAMS (State University of Iowa, U.S.A.) har, støttet af National Institutes of Health, i samarbejde med ERIK ZEUTHEN udviklet en metode til isolation af mundapparatet i *Tetrahymena*. Dette frigøres, når cellerne lyseres med 1.5 M tertær butylalkohol ved pH 8.5 og lav ionstyrke. Det er endnu ikke lykkedes at rense mundapparatene i et omfang, der tillader kemisk analyse. Med radioautografisk teknik vistes det, at i hvert fald en del af mundapparatets proteiner ombygges eller udskiftes hastigt in vivo, både i et apparat under udvikling og i det fuldt udviklede mundapparat, der er morfologisk stabilt og passerer videre fra generation til generation. Mundapparatets morfologi er nøje blevet studeret af dr. WILLIAMS og magister NILSSON. Apparatet er en højt kompliceret, men meget regelret association af kinetosomer og microtubuli. De to komponenter er analoge til centriolerne og mitosefibrene, hvis deltagelse i den almindelige mitotiske celledeling er et biologisk grundtema.

Dr. R. Z. KLEKOWSKI (Nenchi instituttet for experimentel biologi, Warszawa, Polen) har som dansk statsstipendiat opholdt sig

ved institutet i 2 måneder for at lære mikrogasometrisk teknik med henblik på at tilpasse metoderne til limnologisk forskning.

Dr. F. A. LINTS (Universitetet, Louvain, Belgien) har som dansk statsstipendiat i samarbejde med ERIK ZEUTHEN i 6 måneder anvendt gradient-dykkeren (Beretning 1959-60) til registrering af iltforbruget gennem bananfluen *Drosophila*'s udvikling fra æg til imago.

Licentiat A. J. H. THIADENS (Universitetet, Nijmegen, Holland) har som dansk statsstipendiat i 4 måneder undersøgt mulighederne for induktion af synkron meiose i det af dr. ARNE LØVLIE anvendte objekt *Ulva mutabilis*, mutanten slender.

Dr. JAMES GREGG (University of Florida, U.S.A.) har i 3 måneder gæstet institutet for at lære metoder og synspunkter at kende.

Dr. CICILY CHAPMAN ANDRESEN og dr. NILS ANDRESEN har som gæster fra Carlsberg Laboratorium i samarbejde med fru NILSSON og i fortsættelse af det i forrige beretning omtalte arbejde anvendt elektronmikroskopet. En afhandling er under forbedelse.

Dr. ANNE MARTY (Centre Nationale de Recherche Scientifique, Paris, Frankrig) har med støtte fra Rask-Ørsted Fondet og i samarbejde med PAUL PLESNER undersøgt nydannelsen af ribosom-ribonukleinsyre igennem den synkroniserede delingscyklus i *Tetrahymena*.

Dr. ARNE LØVLIE (Universitetet, Oslo) har flere gange i korte perioder gæstet institutet. Han forsvarede d. 29. maj 1964 sin disputats »Genetic Control of Division Rate and Morphogenesis in *Ulva mutabilis* FÖYN«. Arbejdet er et fælles bidrag fra Biologisk Institut og fra Zoologisk Laboratorium, Oslo Universitet.

Stud. scient. BOLETTE HARTMANN har som stipendiat ved institutet assisteret PAUL PLESNER. Stud. scient. OLE MICHELSEN og stud. med. HELGE IB OLSEN har på samme måde assisteret henholdsvis NORMAN E. WILLIAMS og ERIK ZEUTHEN.

Følgende gæster har i kortere tid besøgt institutet: dr. M. BERNHARD (La Spezia, Italien), dr. J. E. CUMMINS (Edinburgh, Scotland), dr. T. DINGLE (Cambridge, England), dr. D. GLICK (Stanford, U.S.A.), dr. B. R. GRANT (New South Wales, Australien), dr. J. W. HASTINGS (Urbana, U.S.A.), dr. C. HELLESTRØM, (Uppsala, Sverige), dr. A. KOLIN (Los Angeles, U.S.A.), dr. H. A. LINSKENS (Nijmegen, Holland), dr. E. WAMEWSKI (Lodz, Polen), dr.

H. WASSENAAR (Groningen, Holland), dr. E. YANAGITA (Tokyo, Japan).

Institutet besøgtes den 12.9.1964 af Kungliga Fysiografiska Sällskapet, Lund, Sverige.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

FRANKEL, JOSEPH:

Cortical morphogenesis and synchronization in *Tetrahymena pyriformis* GL.

Exptl. Cell Res. **35**, 349 (1964).

LØVLIE, ARNE:

Genetic control of division rate and morphogenesis in *Ulva mutabilis* Föyn.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 77 (1964).

PLESNER, PAUL:

Nucleotide metabolism during synchronized cell division in *Tetrahymena pyriformis*.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 1 (1964).

PLESNER, P., L. RASMUSSEN og E. ZEUTHEN:

Techniques used in the study of synchronous *Tetrahymena*.

“Synchrony in Cell Division and Growth”, edited by E. Zeuthen, Interscience Publishers, New York–London, p. 543, 1964.

PLESNER, PAUL:

Nucleotide metabolism during synchronized cell division in *Tetrahymena pyriformis*.

“Synchrony in Cell Division and Growth”, edited by E. Zeuthen, Interscience Publishers, New York–London, p. 197, 1964.

SALT, GEORGE W.:

Photo-recording of numbers in small protozoan populations.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 227 (1964).

WILLIAMS, N. E. og E. ZEUTHEN:

The development of oral fibers in relation to induced division synchrony in *Tetrahymena*.

J. Protozoology **11**, Abstracts p. 10 (1964).

ZEUTHEN, ERIK:

Tetrahymena cells in the G2 phase—Sensitivity to temperature and to inhibitors of protein synthesis.

Round-table discussion “Differential Sensitivity of the Cell Life Cycle”, Gatlinburg.

J. Cell. Comp. Physiol. Suppl. 1, **62**, 148 (1963).

ZEUTHEN, ERIK:

Microgasometric Methods (Cartesian divers).

“Second International Congress of Histo- and Cytochemistry”, Francfort/Main, August 16–21, 1964, p. 70 (1964).

ZEUTHEN, ERIK:

Introduction.

“Synchrony in Cell Division and Growth”, edited by E. Zeuthen, Interscience Publishers, New York–London, p. 1, 1964.

ZEUTHEN, ERIK:

The temperature-induced division synchrony in *Tetrahymena*.

“Synchrony in Cell Division and Growth”, edited by E. Zeuthen, Interscience Publishers, New York–London, p. 99, 1964.

Institutets personale består ved udgangen af året 1963–64 af følgende:

Professor, dr. ERIK ZEUTHEN er forstander (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Docent, dr. PAUL PLESNER er ordinær assistent (ansat 1. august 1957, i den nuværende stilling 1. august 1958).

Cand. med. WERNER GRAM er vikar i en ekstraordinær assistentstilling (vikariatet tiltrådt 1. september 1964).

Mag. scient. fru JYTTE REICHSTEIN NILSSON er ekstraordinær deltids-assistent (ansat i denne stilling 15. marts 1961).

Afdeling C

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

Fra museets bestyrelse er modtaget følgende beretning¹:

Museets Samlinger

Tilvækst.

I det forløbne år fra 1. oktober 1963 til 30. september 1964 har Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg forøget sine samlinger på følgende måde:

A. Ved køb:

1. Peter Tutein, fabrikant og grosserer. Ovalt brystbillede. Malet af Jens Juel 1787; signeret. (Inv. nr. A 7644).
2. Foregåendes hustru Pouline Marie, født Rath. Malet som pendant til foregående, sandsynligvis af C. A. Lorentzen. Kopi af et udsnit af et knæstykke, malet af Jens Juel 1799. (Inv. nr. A 7645).
3. Ferdinand Christian Fürchtegott Bauditz, officer, hofchef hos arveprins Ferdinand, kammerherre. Brystbillede. Oval miniature på pergament. Malet af F. C. Camradt 1826; signeret. (Inv. nr. A 7646).

Til billedarkivet er erhvervet en del tegninger, hvoriblandt:

4. Karl Larsen, forfatter. Karikaturtegning af Alfred Schmidt. Tusch og pen. (Inv. nr. A 7623).
5. Svend Aage Aggerholm, skuespiller, teaterdirektør. Blyants-tegning. Udført af Sophus Jürgensen. (Inv. nr. A 7624).

¹ Genpart af den allerunderdanigste beretning, som det påhviler bestyrelsen årligt at afgive til H. M. Kongen om museets virksomhed.

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. V.

6. Holger Andersen, politiker, folkeretskyndig. Blyantstegning. Udført af Karen Trier Frederiksen. (Inv. nr. A 7643).
7. Soldat fra norsk regiment. Uniformsstudie. Blyant og vandfarve. Tegnet af C. W. Eckersberg. På bladets bagside studier af orlogsskibe, hvoraf det ene under entring. (Inv. nr. A 7625).
8. Fægtning i en skov. Episode fra krigen 1848. Blyantstegning. Betegnet: Niels Simonsen, Kopenhagen. (Inv. nr. A 7621).
9. Soldat fra treårskrigen. Blyantsstudie. Betegnet: Niels Simonsen. (Inv. nr. A 7622).

B. Som gave:

Fra afdøde fuldmægtig Ludvig Bødtcher Dolleriis ifølge testamentarisk bestemmelse:

10. Carl Christian Bagger, forfatter. Brystbillede. Oval miniature på elfenben. Malet af Chr. Petersen 1828; signeret. (Inv. nr. A 7632).
11. Kaldet Thora Alvilda Fiedler, foregåendes senere hustru. Farvelagt sølvstiftstegning på krideret karton. Malet af J. J. Turretin 1829; signeret. (Inv. nr. A 7633).

Fra afdøde fru Maria Schepelern-Larsen ifølge testamentarisk bestemmelse:

12. Frederik Julius d'Origny, oberst, kommandant i København, kammerherre. Brystbillede. I uniform som officer i Sjællandske Skarpskytte-Corps. Fra ca. 1810. Ubekendt maler. (Inv. nr. A 7628).
13. Christian August Schepelern, generaløjtnant, kommandant i København. Hoftestykke. Som oberst. Lille maleri på pap. Malet af S. P. L. Schack ca. 1850. (Inv. nr. A 7626).
14. Tredie brigades angreb på Solbro i slaget ved Isted den 24. og 25. juli 1850 under oberst Schepelerns kommando. Lille maleri på træ. Udført af S. P. L. Schack; signeret. (Inv. nr. A 7627).

Endvidere en farvelagt tegning af det danske rigsvåben, udført af våbenmaleren Ole Larsen (Inv. nr. A 7631), samt to studietegninger af danske orlogsskibe, udført af Chr. Blache. (Inv. nr. A 7629-7630).

Fra fhv. statsbibliotekar Erling Stensgård, Århus:

15. Niels Kristian Madsen-Stensgaard, komponist. Skulderstykke. Malet af Vald. Secher 1911; signeret. (Inv. nr. A 7673).

Fra afdøde fru Nanne Holm ifølge testamentarisk bestemmelse:

16. Anders W. Holm, forfatter. Hel figur. Karikaturtegning. Tusch. Udført af Eigil Petersen 1907; signeret. (Inv. nr. A 7672).
17. Samme. Skulderstykke. Tegning. Pen og kridt. Udført af Axel Nygaard 1928; signeret. (Inv. nr. A 7671).

Fra kunstmaler Andreas Friis, Hillerød:

18. Niels Bohr, fysiker, professor. Skulderstykke i profil. Blyanttegning. Med påskrift: Inst. f. theoret. Fysik 7. april (19)42. Forstudie til vægdekoration i Universitetsbibliotekets 2. afdeling. (Inv. nr. A 7640).
19. August Krogh, zoolog og fysiolog, professor. Hoved i profil. Studie som foregående. Betegnet: April (19)42. (Inv. nr. A 7641). Endvidere et blad med flere portrætstudier af professor August Krogh til brug for samme formål som foregående. (Inv. nr. A 7642).

Samlingen af portrætmedaljer og historiske medaljer blev forøget med følgende stykker:

20. Prinsesse Anne Maries bryllup den 18. september 1964. Sølv Femkrone. Avers med prinsessens, revers med kong Frederik IX's profilportræt. Udført af H. Salomon.
21. Bertel Thorvaldsen, billedhugger. Nypræg af et i Universitetets Myntkabinett i Oslo bevaret stempel, som i sin tid blev udført af Ivar Thrønsen efter C. Voigts Thorvaldsen-medalje fra 1830. Gave fra Universitetets Myntkabinett, Oslo.

Blandt erhvervelserne af møbler og genstande kan nævnes:

22. Taffelur i kasse af ibenholt med påsatte og indfældede ornamenter af forgyldt bronze. Øverst på kassen baron Jens Juel til Juellinge's friherrelige våbenskjold, flankeret af to svaner som skjoldholdere, alt af forgyldt bronze. For nederen på urfacaden signatur i påsatte bronzebogstaver:

P. Van Ceule Hagæ Hollandie. Fra tiden omkring 1690. (Inv. nr. B 4223).

Under forberedelsen af mindeudstillingen for krigen 1864 blev i december 1963 løjtnant J. P. A. Ankers mindesabel bortfjernet fra skeden, som var fæstnet til rammen omkring Ankers portræt. Efter at sagen havde været omtalt i dagspressen, blev sabelen returneret i en pakkeforsendelse med anonym afsender til chefredaktøren for Frederiksborg Amts Avis.

I årets løb har museet i åbningstiden mistet et par småbilleder og en genstand af ringe pengeverdi, men af kulturhistorisk interesse.

Disse tildragelser, der synes at være udtryk for en almindelig tiltagende mangel på respekt for de i museerne bevarede og udstillede kulturværdier, har foranlediget museets ledelse til foreløbigt at flytte en del småbilleder og -genstande bort fra udstillingsrummene. Spørgsmålet om en forsvarlig sikring af særligt udsatte udstillingsobjekter er taget op til nærmere overvejelse.

Inventarrevisionen, der varetoges af museumsinspektør Gudmund Boesen og dr. phil. Jan Steenberg, er blevet videreført efter de fastsatte retningslinier. Der har i årets løb været aflagt 3 revisionsbesøg.

Konservering og restaurering.

I museets atelier for konservering af malerier m. m. færdigbehandlede i det forløbne år i alt 52 billeder, af hvilke 32 blev underkastet en grundig proces, for det meste med rentoilering. Af billederne var 43 museets egne, 3 fra De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg, 2 fra Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum, 1 fra Mariager Museum og 3 fra privat eje.

Derudover blev 22 billeder forud for deres ophængning på udstillingen til minde om krigen 1864 rensat for overfladisk snavs og ferniseret og 38 billeder efter en gennemgang af museet i april måned underkastet en lettere behandling.

Blandt vigtigere arbejder i årets løb kan nævnes, at det med held lykkedes at foretage udretninger af nogle panelmalerier fra Audienssalen på Rosenborg, som ved træets udtørring havde krummet sig stærkt.

Røntgenteknikken blev en del forbedret, navnlig hvad angår

udligningen af store kontraster, f. eks. ved bestråling af malerier med kraftige blendrammer eller af træplader med kassettering.

Til opbevaring af oplysninger om konservering og restaurering blev indrettet et arkiv, ligesom der blev arbejdet videre på at gøre rapportdispositionen så omfattende og præcis som muligt.

Af nyanskaffelser til atelieret kan nævnes et blok-spændebord til sammenlimning af malerier på træ, to røntgentanke til henholdsvis fiksering og skylning af film samt en sprøjtepistol til brug ved fernisering af malerier.

På museets snedkerværksted blev forskellige møbler og genstande underkastet restaurering eller andre vedligeholdende foranstaltninger.

Fotografisamlingen.

Det billedlige dokumentationsmateriale i museets fotografisamling, indeholdende såvel museets egne billeder og genstande som dansk historisk portræt- og billedmateriale overhovedet, blev som sædvanligt forøget dels ved optagelser gennem museets egen fotograf, dels ved indkøb af aftryk og negativer fra anden side. Tilgangen af negativplader i store formater (18×24 og 13×18 cm) androg 227 numre, hvortil kom negativer i mindre formater samt adskillige farvediapositiver, bl. a. til supplering af museets samling af lysbilleder.

Håndbiblioteket.

Museets bibliotek forøgedes med 248 bøger og publikationer, heri indbefattet en række inden- og udenlandske årbøger og tidsskrifter af historisk og kunsthistorisk indhold. 103 af publikationerne tilkom som gave eller ved bytte med danske og udenlandske museer og institutioner.

Museets virksomhed.

Lokalerne.

For et udpræget besøgsmuseum som Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg vil præsentationen af samlingerne altid kræve en særlig indsats. De ydre forhold må være i god orden og udstillingsrummene fremtræde vel vedligeholdt og renholdt.

Forud for etableringen af mindeudstillingen for krigen 1864 blev samtlige lokaler i Prinsessefløjens stueetage malet.

Som sædvanlig blev der året igennem pyntet med blomster og prydplanter i samlingen.

Ved omflytninger og nye ophængninger har museets ledelse bestræbt sig for både at tydeliggøre historisk sammenhæng og understrege æstetisk kvalitet. Der er fortsat sket en moderat udtynning af udstillede billeder og genstande, hvilket har været til gavn for helhedsindtrykket. En mere gennemgribende og systematisk reformering vil først være mulig, når det stadig mere påtrængende spørgsmål om bedre pladsforhold for museets magasiner og studiesamlinger har fundet en løsning.

Besøget.

I det forløbne år besøgte museet af 252.099 personer, hvilket betegner rekord i museets historie. Antallet af besøgende fordeler sig med 45.902 i tiden oktober–april, 206.197 i tiden maj–september.

Blandt de officielle besøg kan nævnes: Deres Majestæter Kongen og Dronningen med forbundspræsidenten for republikken Østrig dr. Adolf Schärf, udenrigsministeriet med ministerpræsidenten for landet Slesvig-Holsten dr. Helmut Lemke, samt ministeriet for kulturelle anliggender med den polske kulturminister T. Galinski. Af repræsentative gruppebesøg anføres bl. a. deltagerne i den 53. interparlamentariske konference, græske chefredaktører og italienske pressefolk.

Gruppebesøgene med pædagogiske formål omfattede et samlet antal personer på 43.716. Deriblandt var 971 skolehold, hvoraf 666 fra folkeskoler, 80 fra gymnasieskoler, 19 fra seminarier og 206 fra fagskoler, højskoler, kursus m. v. 654 af skoleholdene var danske, 193 svenske, 30 norske og 94 fra andre lande.

Af vejledninger blev der solgt 6877 danske, 4333 engelske, 1949 tyske og 744 franske, hvortil kom 884 billedhæfter med dansk og engelsk tekst og 191 kataloger over udstillingen til minde om 1864. Den engelske vejledning blev trykt i et nyt oplag med nødvendige rettelser og tilføjelser. Oversættelsen blev besørget af universitetslektor, dr. Ingeborg Nixon.

Foto- og postkortsalg.

Salget af fotografiske aftryk fra museets billedarkiv var i beretningsåret større end normalt, hvilket navnlig kan tilskrives leveringer af illustrationsmateriale til Politikens Danmarks Historie og til de mange publikationer, der udsendtes i anledning af hundredåret for krigen 1864.

Af postkort solgtes ialt 110.625 stk., deraf langt de fleste farvekort; endvidere 8599 leporeller à 10 farvebilleder, 50.868 stk. color-slides, 6056 askebægre og plaketter fra Den kgl. Porcelænsfabrik, samt 611 grammofonplader med gengivelser af musik på slotskirkens Compenius-orgel.

Omvisnings- og foredragsvirksomhed.

I sommerhalvåret blev der som sædvanligt og i så vid udstrækning som muligt ydet vederlagsfri omvisning for besøgsgrupper fra skoler, seminarier, kursus o. l. Som skoleomvisere medvirkede følgende studerende med historie som fag: Tinne Knudsen, Torben Helsted, Niels Krogh-Madsen og Hans Vammen, endvidere stud. jur. Kjeld Lund-Andersen. Ved særlige lejligheder som officielle og forud anmeldte repræsentative besøg, herunder besøg af fagfolk og studerende, tog museets direktør og inspektør del i omvisningerne. Det samlede antal omvisninger androg 265, hvoraf 156 havde et direkte pædagogisk sigte.

Efter anmodning afholdtes i maj 1964 et 3-dages instruktionskursus for lærere ved skolerne i Hillerød købstad og Frederiksborg slotssogn. Der var 63 deltagere, og der blev ved museumsdirektøren og inspektørerne givet 8 lektioner og forevisninger.

I museets foredragssal afholdtes i månederne februar–marts 1964 en foredragsserie i anledning af 100-året for krigen 1864.

Foredragsholdere og emner var som følger:

Museumsdirektør Jørgen Paulsen: Det omstridte land.

Museumsinspektør Finn Askggaard: Krigens gang.

Museumsinspektør H. D. Schepelern: Krigsåret i billeder.

Der var 165 indtegnede deltagere, som fulgte serien.

I april 1964 holdtes to foredrag om danske møbler, nemlig:

Museumsinspektør, fru Tove Clemmensen: Klunker og plys.

Museumsinspektør Erik Lassen: Danske kunstmøbler.

Museets faglige medarbejdere har dels i foredragssalen, dels

i museet holdt introducerende foredrag eller forelæsninger bl. a. for Danmarks Biblioteksskole, Landsforeningen for Hjemstavns-kultur, Turistførerforeningen m. fl. Udenfor museet har de endvidere foredraget eller forelæst med emner fra museet og Frederiksborg slot som følger:

Jørgen Paulsen for aftenhøjskolehold i Hornbæk og Kregme, Grundtvigs Højskole Frederiksborg, Kunstforeningen i Helsingør, Museumsforeningen i Hørsholm, Højskoleforeningen i Vejle og Kristianstad Museum.

H. D. Schepelern for Hillerødsholmskolens ældste klasser.

Povl Eller for St. Georgsgildet i Hillerød.

Ved at stille en garantium til rådighed støttede museet afholdelsen i juli–august 1964 af 3 Compenius-orgelkoncerter i Frederiksborg slotskirke under ledelse og medvirken af slotsorganist Per Kynne Frandsen.

Udstillinger.

I februar 1964 åbnedes i Prinsessefløjens stueetage, der hermed for første gang i sin helhed anvendtes til særudstillings-formål, en anselig udstilling i anledning af 100-året for krigen 1864, hovedsagelig baseret på museets eget righoldige materiale af malerier, tegninger, grafiske blade og fotografier, men suppleret med vigtige billedlån fra Hans Majestæt Kongen, De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg, Forsvarets Lægekorps, Greve Moltke-Huitfeldt til Glorup m. fl. Udstillingen, der holdtes åben indtil 30. oktober 1964, blev ligesom det til formålet udgivne illustrerede katalog »1864 i danske billeder« tilrettelagt af inspektør H. D. Schepelern.

Som sædvanligt var også i dette års september måned museets righoldige samling af broderede våbentæpper m. m. fremlagt til beskuelse for publikum rundt om på borde i de rum i samlingen, hvor tæpperne tidsmæssigt hører til, samt i Riddersalen.

Udlån til udstillinger.

Museet er principielt tilbageholdende med hensyn til udlån, men af særlige grunde blev der dog i årets løb udlånt malerier og kunstgenstande til følgende udstillinger i indland og udland:

»Dansk Guldålder« i Nationalmuseum, Stockholm.

Jens Baggesen-mindeudstilling i Kiels rådhus.

Georg Jacobsen-udstilling i Kunstnernes Hus, Oslo.
 Udstilling af Gottfred Eickhoffs arbejder i Kunstforeningen,
 København, og i Fyns Stiftsmuseum, Odense.
 Påskeudstillingen »Danske Ridderordener« på Rosenborg.
 Udstillingen »Christians stad 350 år« i Kristianstad Museum.
 »Dansk-russiske forbindelser gennem 500 år« i Kunstindustri-
 museet.

Deponeringer.

I det forløbne år blev der deponeret malerier og møbler følgende steder:

Danske Livregiments officersmesse på Høvelte kaserne.

Amtmandsboligen i Svendborg.

Æresboligen på Carlsberg.

Samtlige de til institutioner på Sjælland udenfor København og på Lolland-Falster bortdeponerede billeder og genstande blev inspiceret ved museumsinspektør Povl Eller.

Registreringen og katalogiseringen af historisk portræt- og billedmateriale er blevet videreført. De på Rosenholm deponerede billeder og genstande er blevet udførligt inventariseret. I fortsættelse af den i forrige beretningsår gennemførte fotografering af portrætterne på Ryegaard blev der ved inspektør Povl Eller udarbejdet beskrivelser af billederne.

Arbejdet med en systematisk indsamling af oplysninger om ældre portrætter blev fortsat, idet der ved stud. mag. Karl-Johan Hemmersam på rigsarkivet blev foretaget udskrifter af følgende slotsinventarer: Sophie Amalienborg 1681, 1685 og 1689, Nykøbing Slot 1632, 1647 og 1652 samt Frederiksborg slot 1738.

I samarbejde med Frederiksborg Amts historiske Samfund udgav museet bogen »Omkring Frederiksborg slots brand den 17. december 1859«, indeholdende følgende afhandlinger:

H. D. Schepelern: Frederik den Syvende på Frederiksborg.

Jørgen Paulsen: Brandkatastrofen på Frederiksborg.

Povl Eller: Frederiksborgs restaurering.

I oktober 1963 forevistes den nyindrettede foredragssal i Husarstalden på den forreste slotsholm for en indbudt kreds af gæster, hvoriblandt var medlemmerne af Carlsbergfondets, Ny Carls-

bergfondets og Carlsberg Bryggeriernes direktioner samt amtmanden og slotsforvalteren på Frederiksborg.

Museets kontorlejlighed i Carlsbergfondets ejendom, Dantes Plads 3, København, blev i løbet af sommeren 1964 inddraget til et andet formål. Der vil i forbindelse med nyindretningen af fondets møde- og administrationslokaler blive overladt museumsbestyrelsen et mødelokale m. m. i Carlsbergfondets bygning, H. C. Andersens Boulevard 35, hvor også Det kgl. danske Videnskaberne Selskab har til huse.

Rejser og hverv.

Direktør Jørgen Paulsen deltog i januar 1964 i åbningen af udstillingen Dansk Guldålder i Nationalmuseum, Stockholm. I august 1964 repræsenterede han museet ved Dansk kulturhistorisk Museumsforenings årsmøde i Göteborg.

Af ministeriet for kulturelle anliggender blev direktøren udpeget til at repræsentere Danmark ved det første møde i komiteen for den 11. europæiske kunstudstilling »Queen Christina of Sweden – a great European Personality«, som fandt sted i Stockholm i dagene 9.–12. juni 1964.

Efter opfordring tiltrådte direktøren som medlem af boligministeriets Koldinghus-udvalg af 29. april 1964.

Inspektør H. D. Schepelern var i oktober 1963 i Flensborg for at bese Jürgen Ovens-udstillingen i Städtisches Museum og i februar 1964 i Stockholm for at bese udstillingen Dansk Guldålder i Nationalmuseum. Endvidere foretog han i februar en 3 dages rejse til Norge for at studere C. A. Lorentzen-billeder. Endelig deltog han i august 1964 i Dansk kulturhistorisk Museumsforenings årsmøde i Göteborg.

Inspektør Povl Eller var i marts 1964 i Stockholm for at bese udstillingen Dansk Guldålder og i september 1964 i Kristianstad for at bese udstillingen »Christians stad 350 år«.

Under 1. april 1964 tiltrådte han hvervet som sekretær i Selskabet til Udgivelse af Skrifter om danske Mindesmærker.

Konservator Niels Wivel var i marts 1964 i Stockholm for at bese udstillingen Dansk Guldalder.

Personale.

Museets fastansatte personale består ved udgangen af året 1963/64 af følgende:

Museumsdirektør, cand. mag. Jørgen Paulsen, ansat 1. oktober 1935, i sin nuværende stilling 1. oktober 1953.

Museumsinspektør, cand. mag. H. D. Schepelern, ansat 1. april 1943, i sin nuværende stilling 1. april 1946.

Museumsinspektør, cand. mag. Povl Eller ansat 10. maj 1954, i sin nuværende stilling 1. april 1956.

Konservator Niels Wivel, ansat 1. oktober 1959.

Registrator B. Juel Weber, ansat 1. februar 1938.

Bogholder Henning Møller, ansat 1. juli 1957.

Vagtmester N. H. Skovholm, ansat 1. september 1955.

Museumsnedker Holger Sørensen, ansat 1. april 1936.

Varmemester Kristian Jensen, ansat 1. januar 1940.

Herudover er på museet beskæftiget 2 museumsbetjente, 1 konservatorelev, 3 kontormedhjælpere, 14 opsynsbetjente, 1 garderobeassistent, 5 rengøringsassistenter, 3 kiosksælgersker og 1 billetsælgerske.

Frederiksborg, den 15. januar 1965.

G. BARDENFLETH.

JOHANNES BRØNSTED.

STIG IUUL.

C. ELLING.

JØRGEN PAULSEN.

Ny Carlsbergfondet

Fra Ny Carlsbergfondets direktion er modtaget følgende beretning:

Til nedenfor angivne fundatsmæssige formål er der for Ny Carlsbergfondets midler i regnskabsåret 1963–64 disponeret som følger.

A.

INDKØB OG UDDELING AF KUNSTVÆRKER, KUNSTNERISKE UDSMYKNINGER M. M.

I.

Der er i løbet af året til museer eller andre offentlige institutioner skænket eller givet tilskud til erhvervelse af følgende kunstværker.

1. Museer og andre offentlige samlinger i København.

Ny Carlsberg Glyptotek:

1. 48 græske geometriske bronzestatuetter af krigere, heste, dyr, fugle, kurve, kander, et anker og fibulaer. 8. årh. f. Kr.
2. Liggende dyr på plade. Steatitsegl. 8. årh. f. Kr.
3. *Græsk geometrisk bronzestatue af kriger til hest. 8. årh. f. Kr.
4. *Græsk geometrisk bronzestatue af smed siddende bag ambolt. 8. årh. f. Kr.
5. BERTHE MORISOT: Ung pige, der reder sit hår (Stéphanie). 1893. Olie.
6. GOTTFRED EICKHOFF: Siddende pige, der ordner sit hår. 1961. Bronzestatue.
7. Bevilling til Glyptotekets egen rådighed, for hvilken der efter museets meddelelse er erhvervet:

- *Østgræsk brændtlersflaske i form af silen. 6. årh. f. Kr.
 Østgræsk brændtlersflaske i form af stående kvinde. 6. årh. f. Kr.
 Italo-korinthisk brændtlersflaske, »Acquamanile«, i form af vildsvin. 6. årh. f. Kr.
 Østgræsk brændtlersflaske i form af kvindehoved. 6. årh. f. Kr.
 En samling østgræske bygningsterrakotter. 6. årh. f. Kr.
 *Græsk-attisk terrakottadukke. Kore. Ca. 450 f. Kr.
 Ægyptisk-græsk brændtlersstatuette. Ptolemæisk tid.
 Silenhoved eller -maske. Romersk (?) relieffragment af marmor.
 Romersk marmorportræthoved af Commodus som barn.
 Torso af dansende satyr. Romersk, hellenistisk stil. Marmorstatuette.
 Romersk denar med billede af Nero og hans moder. Sølv.
 A. L. BARYE: Skildpadde. Ca. 1850. Bronzestatuette.
 A.-J. DALOU: Barnehoved. 1875–78. Bronze.
 KAI NIELSEN: Skibsreder Willy Gilbert. 1923. Marmorbuste.

Det danske Kunstindustrimuseum:

8. *J. J. DEYROLLE: Erwan. 1952. Billedvævning fra Aubusson.
9. RICHARD MORTENSEN: Evisa. 1960. Billedvævning fra Aubusson.

Kunstindustrimuseets bibliotek:

10. FRANÇOIS CHAUVEAU: Divers Masques. Paris ca. 1645.
11. MATHIAS LOCK: A new Drawing Book of Ornaments etc. 2. udg., London 1768.
12. MICHELANGELO PERGOLESÌ: Værk med ornamentstik. 1777–91.
13. 1 bind med 48 ornamentstik, tegnet af JACQUES DE LAJOUE og udgivet af G. Huquier, Paris ca. 1730–40.
14. 1 bind ornamentstik af P. DECKER omfattende
 Chinese Architecture, London 1759, I–II,
 Gothic Architecture, London 1759, I–II, i alt 60 plancher.
15. 1 bind med tre serier på i alt tolv blade møbelstik, udført ca. 1788 i farvetryk af LOUIS-MARTIN BONNET efter tegninger af Aubert Parent.

Statens Museum for Kunst:

Den kongelige Maleri- og Skulptursamling:

16. *MARC CHAGALL: Animal fantastique. Bronze. Støbt i 1960. Tilskud.
17. *Samme: Maternité. Bronze. Støbt i 1960. Tilskud.
18. *ERIK THOMMESEN: Træskulptur. 1962–64. 2. og sidste udbetaling. Tilskud (jvf. årsberetning 1962–63).
19. EDVARD WEIE: Romantisk fantasi. 1920–21. Olie.
20. Samme: Dante og Virgil. Studie efter Delacroix. Tidligst 1922. Olie.

Den kongelige Kobberstiksamling:

21. *HONORÉ DAUMIER: Souvenirs d'artistes. 1862. Komplet serie af 10 litografier.
22. *EDGAR DEGAS: La sortie du bain. Ca. 1890. Litografi.
23. FRANCIS GARNUNG: Le meneur d'ombres. (Paris) 1961. Illustreret med originalgrafik af MAX ERNST og LARS BO.
24. PAUL GAUGUIN: Cahier pour Aline. Uforkortet facsimile of originalmanuskriptet. Paris 1963.
25. HUBERT GOLTZIUS: C. Julius Caesar sive historia imperatorum Caesarumque Romanorum ex antiquis numismatibus restituta. Brügge 1563. (Med et portrætskik udført af MELCHIOR LORCK).
26. GUILLEVIE: Les Murs. Paris 1950. Illustreret med original-litografier af JEAN DUBUFFET.

Nationalmuseet:

II. afdeling.

27. Lille skrin af elfenben med fladt låg, prydet på låg og sider med sølvbeslag og lås. Gotisk, ca. 1400.

Etnografisk samling.

- 28.–30. *Tre Colima figurer forestillende en pelote spiller (bold-spiller), en knælende, nøgen kvinde og en lille fed hund med en majscolbe i munden. Det vestlige Mexico. 5. årh. e. Kr. Terracotta.

2. Museer og andre offentlige samlinger
uden for København.

Bornholms Kunstmuseum, Rønne:

1. *ASGER JORN: Sandkaas. 1949. Olie.
2. NIELS ØSTERGAARD: Figurbillede. 1961–62. Olie. Erhvervet 1961–62.

Esbjerg Kunstforenings Samling:

3. ERIK THOMMESEN: Ung pige. 1948. Træskulptur. Tilskud.

Helsingør Bymuseum:

4. JENS JUEL: Portræt af redaktør Emanuel Balling. 1793? Olie.

Kalundborg og Omegns Museum:

5. Fem danske stole af Queen Anne-type af bejdsset bøgetræ. Ca. 1750.

Kolding Kunstforenings Samling:

6. *J. A. JERICHAU: Guldfuglen. 1912. Olie. Tilskud.
7. JEPPE VONTILLIUS: Siddende kvinde i hvidt. 1963–64. Olie.

Kronborg Slot:

8. *Gobelin, forestillende loggia med maskebærende figurer, kameler, aber og tropiske fugle, signeret BEHAGLE. Udført på Beauvaisfabrikerne ca. 1680–1700, formentlig efter udkast af J. BERAIN. Deponeret.

Langelands Museum, Rudkøbing:

9. Dragkiste med indlæg i farvet træ, fremstillet i tiden 1725–1775, tilskrevet Rudkøbing-snedkeren JØRGEN NIELSEN »BLOMSNIDER«.

Lolland Falsters Stiftsmuseum, Maribo:

10. SØREN GEORG JENSEN: Bronzeskulptur. 1960.
11. RICHARD MORTENSEN: 3 farveserigrafier.
12. PALLE NIELSEN: 4 raderinger.

Louisiana, Humlebæk:

13. ALEXANDER CALDER: Nervures minces. 1963. Malet jernskulptur. Deponeret.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum:

14. ASGER JORN: Feligrams. 1942. Olie. Erhvervet 1961–62.

Randers Kunstmuseum:

15. ARNE L. HANSEN: Møllesten. 1961. Keramisk stentøj. Erhvervet 1961–62.
16. ERIK HEIDE: Fugleunge. 1962. Støbejern. Erhvervet 1962–63.
17. J. A. JERICHAU: Susanne i badet. 1916. Olie. Tilskud.
18. *JEPPE VONTILLIUS: Liggende model. 1938. Olie.

Reventlow-Museet, Pederstrup:

19. *8 mahognistole. England. Ca. 1785–90. Hepplewhite.

Silkeborg Museums kunstafdeling:

20. ELSE ALFELT: Impression i rosa. 1957. Mosaik. Erhvervet 1960–61.
21. SONJA FERLOV MANCOBA: Stille vækst. 1962. Bronze.

Skive Museum:

22. EJLER BILLE: Grønt, rødt og orange. 1962. Olie. Erhvervet 1962–63.
23. GUNNAR HOSSY: Brydere. 1962. Bronze. Erhvervet 1962–63.
24. JENS SØNDERGAARD: Portræt af kunstnerens moder. Olie. Erhvervet 1960–61.

Sorø Kunstmuseum:

25. HELGE REFN: 2 kostumestudier til »Misantropen«. 1963. Tusch og vandfarve.
 26. *SIGURD SWANE: Portræt af arkitekten, professor Ivar Bentsen. 1928. Olie.

Sønderborg Slot, Kunstsamlingen:

27. FRANCISKA CLAUSEN: Opstilling. 1927. Olie.

Vejen Museum:

28. EJNAR NIELSEN: Ved solnedgang i april. Gjern. 1893. Olie. Erhvervet 1956–57.

Vejle Museum:

29. VILH. LUNDSTRØM: Opstilling. 1935–40. Olie. Erhvervet 1951–52.
 30. *KNUD NELLEMOSE: Buste af Karl Bjarnhof. 1962–63. Bronze.

Skovgaard Museet, Viborg:

31. NIELS SKOVGAARD: Trata. Kvindedansen i Megara. 1911 og 1923. Olie. Tilskud.

Aalborg Kunstmuseum:

32. HENRY HEERUP: Landsbybetjenten. 1963. Olie.
 33. PREBEN SIGER: Selvportræt. 1962. Olie. Erhvervet 1961–62.

Aarhus Kunstmuseum:

34. *VILHELM HAMMERSHØI: Portræt af kunstnerens hustru, Ida Hammershøi. 1907. Olie.
 35. *OLIVIA HOLM MØLLER: Ved solpyramiden. Mexico. 1950. Olie.
 36. RICHARD MORTENSEN: Gouache. 1959.
 37. OLE SCHWALBE: Signet II. 1960–62. Olie.
 38. ÅGE VOGEL-JØRGENSEN: Opbygning mod gråt. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.

II.

Andre kunstindkøb.

1. MOGENS ANDERSEN: Composition. 1964. Olie.
2. *KAREL APPEL: Animal de la terre. 1955. Olie.
3. EJLER BILLE: Komposition. Taormina. 1963. Olie.
4. *Samme: Improvisation. Taormina. Dec. 1963/Jan. 1964. Olie.
5. NIELS BJERRE: En stormdag på Bovbjerg. 1929. Olie.
6. POUL BJØRKLUND: 4 grafiske arbejder.
7. LARS BO: 5 grafiske blade.
8. CARL FÅRUP CHRISTENSEN: Radering.
9. MARKAN CHRISTENSEN: Brædder. 1964. Olie.
10. POVL CHRISTENSEN: 3 raderinger.
11. FREDERIK CHRISTOFFERSEN: Aften, Lynæs. 1960-61. Olie.
12. Samme: Litografi.
13. FRANCISKA CLAUSEN: Fisken. 1926. Olie.
14. ERIK CLEMMESSEN: Litografi.
15. WESSEL COUZIYN: Dans. 1962. Bronzeskulptur.
16. SVEN DALSGAARD: Stående figur med hjul. Modelleret i 1949-50, støbt i bronze 1964.
17. POUL EKELUND: Billede af en hummer. 1963. Olie.
18. EGON FISCHER: Skulptur. 1963. Jern.
19. EDGAR FUNCH: Granitskulptur. 1962-63.
20. QUINTO GHERMANDI: Figura quinta. 1961. Bronze.
21. SVEND WIG HANSEN: Litografi.
22. SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN: Nordskov. 1964. Olie.
23. Samme: Litografi.
24. *HENRY HEERUP: Hatte ved stranden. 1963. Olie.
25. Samme: 3 linoleumssnit.
26. ERIK HOPPE: Wildersplads. København. 1937. Olie.
27. PREBEN HORNUNG: Litografi.
28. GUNNAR HOSSY: Knælende hest. 1960. Bronze.
29. EGILL JACOBSEN: Gule marker. 1943. Olie.
30. GEORG JACOBSEN: Litografi.
31. HOLGER JACOBSEN: Trin. 1959. Olie.
32. ROBERT JACOBSEN: To jernrelieffer. 1949-50.
33. SØREN GEORG JENSEN: Bronzeskulptur. 1960.
34. JENS GROTH JENSEN: Radering.

35. SVEND JOHANSEN: Scenebillede. 1955. Gouache.
36. Samme: Scenebillede. 1958. Gouache.
37. HASSE JUUL: Sønderskovhuse. 1962. Olie.
38. REIDAR MAGNUS: Litografi.
39. *EGON MATHIESEN: Jeu d'enfant. Billedtæppe, vævet i Aubusson. 1963.
40. ALBERT MERTZ: Slikmutter. 1951. Tusch og farvekridt.
41. Samme: Konfetti. 1959. Gouache.
42. Samme: Månemand og månekone. 1959. Gouache.
43. Samme: Rum med noget i. Menton. 1963. Tusch.
44. *Samme: Hammerduo – i hovedet bliver de slået. 1963. Olie.
45. JANE MUUS: 4 grafiske arbejder.
46. OLIVIA HOLM MØLLER: Træsnit.
47. RASMUS NELLEMAN: 6 grafiske blade.
48. MORTEN NIELSEN: Kvindetorso. 1960. Bronze. Støbt 1963.
49. PALLE NIELSEN: 10 grafiske arbejder.
50. ELSA PALLE NIELSEN: Radering.
51. SØREN HJORTH NIELSEN: 6 raderinger.
52. CHRISTIAN POULSEN: Stentøjsvase med blå glasur.
53. ERIK POULSEN: Tre danserinder. 1962. Bronze.
54. MARCEL RASMUSSEN: 4 træsnit.
55. REINHOUD (R. D'HAESE): Je n'ai rien vu. 1963. Bronze.
56. FRANK RUBIN: Radering.
57. JØRGEN RØMER: Radering.
58. VIGGO RØRUP: Siddende model. 1963. Olie.
59. AXEL SALTO: Litografi.
60. ALLAN SCHMIDT: Centralfigur. 1962–63. Olie.
61. DAN STERUP HANSEN: 11 grafiske blade.
62. ARNE HAUGEN SØRENSEN: Radering.
63. GRETHE SØRENSEN: Radering.
64. HELLE THORBORG: 5 grafiske arbejder.
65. MOGENS ZIELER: 2 grafiske blade.
66. ARNE UNGERMANN: Tuschtegning. 1956.
67. SIGURD VASEGAARD: 14 træsnit.
68. EIGIL WENDT: Borghese-suite. Rom. 1963. Gouache.
69. Samme: Borghese-suite. Rom. 1963. Gouache.
70. GUNNAR WESTMAN: Portræt af kvinde med hue. 1963. Stentøj.

III.

Udsmykninger.

1. Bedsted Skole. Åbenrå amt.
14 grafiske blade efter J. TH. LUNDBYE.
2. Dalby Skole. Vejle amt.
Grafiske arbejder af JANE MUUS og SØREN HJORTH NIELSEN.
3. Felsted Centralskole. Åbenrå amt.
HANS OLSEN: Børn ved en fuglerede. 1963. Kobberrelief.
4. Flynder Centralskole. Ringkøbing amt.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, JANE MUUS, SØREN HJORTH NIELSEN og MOGENS ZIELER.
5. Frederikshavn. Fladstrand Skole.
NIELS FRANSDEN: Frugtplukkerske. Bronzeskulptur. Sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1956–57). Afleveret.
6. Grenå Gymnasium.
POUL EKELOUND: Landskab. 1961. Olie. Erhvervet 1960–61.
NIELS JENSEN: Møde med ilden. 1963. Olie.
BØRGE L. KNUDSEN: Opstilling. 1963. Olie.
FLEMMING KOEFOED: Brunt landskab. 1963. Olie.
NIELS ØSTERGAARD: Landskab. 1963. Olie.
GUNNAR WESTMAN: Skjorten. 1956. Bronze. Erhvervet 1961–62.
7. Græsted kommunale Realskole. Frederiksborg amt.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, GEORG JACOBSEN, MOGENS LOHMANN, RASMUS NELLEMAN og SIGURD VASEGAARD.
8. Centralskolen i Gudumholm. Aalborg amt.
ARNE JOHANNESSEN: Skovbillede, efter løvfald. 1963. Olie.
OLE KIELBERG: Blomstrende pebertræ i haven. 1962. Olie.
Erhvervet 1962–63.
9. Haderslev. Hertug Hans Skolen, Louise Skolen og Sct. Severin Skolen.
GUNNAR HOSSY: Helmer. 1960. Sortkridt.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, ERIK CLEMMESSEN, HELGE ERNST, ELSE FISCHER-HANSEN, FINN LOHMANN, JANE MUUS og VERA MYHRE.
10. Haderslev Rådhus.
PEDER A. LINNET: Stående pige. 1958. Bronze. Erhvervet 1960–61.

11. Heltborg Centralskole. Thisted amt.
Grafiske arbejder af JANE MUUS, SØREN HJORTH NIELSEN og MOGENS ZIELER.
12. Himmerlands Ungdomsskole. Aalborg amt.
POUL SØNDERGAARD: Pige hoved 1953. Granit. Erhvervet 1954-55.
13. Hjørring Gymnasium.
NIELS ANDERSEN: Efter solnedgang. 1963. Olie. Deponeret.
GOTTFRED EICKHOFF: Kvinde hoved. Relieffragment. 1947. Chamottestentøj. (Erhvervet 1950.) Deponeret.
CHR. FAARUP: Opstilling. 1963. Olie. Deponeret.
POUL JANUS IPSEN: Fugledans. 1964. Olie. Deponeret.
ÅGE VOGEL-JØRGENSEN: Gråt som dominant. 1961. Olie. Erhvervet 1962-63. Deponeret.
JEPPE VONTILLIUS: Siddende sort kvinde. 1962. Olie. Erhvervet 1962-63. Deponeret.
NIKOLAUS WEHDING: Gruni. Portrætbuste. 1961. Bronze. Erhvervet 1961-62. Deponeret.
14. Holbæk Centralbibliotek.
ULRIKA MARSEEN: Korsbæreren. 1961. Skitse. Brændtler. Erhvervet 1961-62.
HELLE THORBORG: 3 farvetræsnit.
GUNNAR WESTMAN: Gambespillerske. Skitse. 1959. Brændtler. Erhvervet 1959-60.
15. Holbæk. Slotsmarksskolen.
*HANS OLSEN: Børn i naturen. Mosen, skoven, engen. 3 relieffer i kobber til udsmykning af skolens facade. Sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1960-61). Afleveret.
16. Holbæk. Kunsthøjskolen på Holbæk Slot Ladegård.
EBBA CARSTENSEN: Køer under månen. 1961. Olie. Deponeret.
17. Holte Gymnasium.
POUL EKELUND: Siddende pige fra ryggen. 1964. Olie.
HELGE ERNST: Af Gudhjem Suite C. 1963. Olie.
LAURITZ HARTZ: Mørkegrønt landskab. 1963. Olie.
GRETE HOLST: Martha Marie. 1961. Bronze. Erhvervet 1961-62.
BENT HONORÉ: Udbrændt. 1963. Olie.
ERIK POULSEN: Mor og barn. 1961. Bronze. Erhvervet 1962-63.

18. Hvide Sande Skole. Ringkøbing amt.
Grafiske arbejder af OTTO DELEURAN, JANE MUUS og SØREN HJORTH NIELSEN.
19. Jejsing Centralskole. Tønder amt.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, JANE MUUS og SØREN HJORTH NIELSEN.
20. Jyderup Kommuneskole. Holbæk amt.
FLEMMING BERGSØE: Radérpresse. 1963. Olie.
TAGE KLÜWER: Bjerger. 1963. Olie.
BØRGE L. KNUDSEN: Klovn. 1961. Olie.
21. Kolding Ungdomsklub.
GUNNAR HOSSY: Siddende pige. 1962. Sortkridt.
Grafiske arbejder af JØRGEN BRYNJOLF, HELGE ERNST, FRANK RUBIN og RICHARD WINTHER.
22. *København. Danmarks naturvidenskabelige Samfund.
GOTTFRED EICKHOFF: Monument for Nicolaus Steno til opstilling foran Universitetsbibliotekets II. afdeling. 5. og sidste udbetaling. Tilskud (jvf. årsberetning 1957-58). Afleveret.
23. København. Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.
GERDA EICKHOFF: Monotypi. Deponeret.
ARNE JOHANNESSEN: Fra Palatin. Rom. 1960. Olie. Erhvervet 1960-61. Deponeret.
OLE KIELBERG: Fugle i sne. 1963. Olie. Deponeret.
HARALD LETH: Mørk forårsaften. 1957. Olie. Erhvervet 1957-58. Deponeret.
ANNA KLINDT SØRENSEN: Søhuset, Ry. 1950-55. Olie. Erhvervet 1961-62. Deponeret.
24. København. Studenterforeningen.
MOGENS ZIELER: Fabelrævenes hus. 1957. Olie.
25. København. N. Zahles Seminarium.
EBBA CARSTENSEN: Høstbillede. 1960. Olie. Erhvervet 1960-61. Deponeret.
EDGAR FUNCH: Skulptur. 1961. Granit. Erhvervet 1961-62. Deponeret.
BØRGE HOVEDSKOU: Stravinsky. 1957. Bronzebuste. Erhvervet 1961-62. Deponeret.
DAN STERUP-HANSEN: Båd ved Mykonos. 1964. Olie. Deponeret.

- KARIN NATHORST WESTFELT: Blæst I. 1960. Olie. Erhvervet 1961–62. Deponeret.
26. Marselisborg Seminarium.
IB BRAASE: Skulptur. 1963. Bronze.
27. Odense By.
Bronzeafstøbning af Gerhard Henning's figur: Danaë (1926–27) – til opstilling i H. C. Andersen-haven i stedet for forvitret cementexemplar (jvf. årsberetning 1927–28). Tilskud.
28. Oxbøl Folke- og Realskole. Ribe amt.
GOTTFRED EICKHOFF: Mor og barn II. 1960. Bronzeskulptur.
29. Roskilde Bibliotek.
*GUNNAR WESTMAN: Springvand i form af blomstrende artiskok i polykromt stentøj. Sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1962–63). Afleveret.
30. Skagen Bibliotek.
JØRGEN EGIL LARSEN: Mor og barn (kat og killing). 1963. Granit.
31. Skovlunde Skole. Københavns amt.
KNUD AGGER: Solopgang. 1947. Olie. Erhvervet 1950–51.
32. Vang-Tvorup Centralskole. Thisted amt.
Grafiske arbejder af JANE MUUS og SØREN HJORTH NIELSEN.
33. Åby Skole. Åbyhøj.
HUGO ARNE BUCH: Billede. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.
H. C. GØRGENS: Sand. 1963. Olie.
KJELD HANSEN: Portræt af en skulptur. 1963. Olie.
PREBEN HORNUNG: Organisk Form. 1963. Olie.
OTTO PETERSEN: Skulpturplade. Jern.
BENT STUBBE TEGLBJERG: Ørken, sort, rød. 1963. Olie. Erhvervet 1962–63.
ÅGE VOGEL-JØRGENSEN: Brune rytmer. 1963. Olie.
34. Århus Katedralskole.
ÅGE FREDSLUND ANDERSEN: Bundne kræfter. 1964. Olie.
35. Århus. Studenternes Hus.
RICHARD MORTENSEN: Udsmykning af dagligstuen. Olie på træ. 1964.
JENS SØNDERGAARD: Folkefesten. Sommer. Aften. 1949–51. Olie. Deponeret.

36. Lyksborg. Dansk forsamlingsbygning.
 Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, GUNNAR HOSSY,
 KARL LARSEN, RASMUS NELLEMAN, SØREN HJORTH
 NIELSEN og SIGURD VASEGAARD.

B.

I.

Publikationer.

I 1963–64 er følgende bøger, tidsskrifter m. v. udkommet med støtte af Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 311.544,46 kr.

Bøger:

1. MERETE BODELSEN: Gauguin's Ceramics. A Study in the Development of his Art. London og Kbh. 1964.
2. HENRIK BRAMSEN: Oluf Hartmann. Kbh. 1964. (Serien Danske Grafikere).
3. DANMARKS KIRKER, til Værkets fortsatte udgivelse. (Nationalmuseet).
4. CHRISTIAN DOTREMONT: EGILL JACOBSEN. Kbh. 1963. (Serien Danske Nutidskunstnere).
5. TOBIAS FABER: A History of Danish Architecture. Kbh. 1964. (Serien Denmark in Print and Pictures. Det danske Selskab).
6. SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN: Nordvejene. Med en indledning af Ole Wivel. Kbh. 1963.
7. MINNA HEIMBÜRGER: Antikken og Faubourg Saint-Germain's privatarkitektur, Paris ca. 1700–1730. Kbh. 1963. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning). Tilskud til klicheer.
8. LEO HJØRTSØ (Red.): Græske Billeder. Med danske Forfattere og Kunstnere i Grækenland. Kbh. 1964. Tilskud til klicheer. Bevillingen givet af Særkontoen.
9. JEREMIAS KLAGESANGE. 20 træsnit af Palle Nielsen. Kbh. 1963. (Den danske Radeerforening).
10. ARNE KARLSEN og AXEL THYGESEN: Om Mogens og Ea Kochs arbejder i anledning af en udstilling på Kunstindustrimuseet. (Dansk Kunsthaandværk. Hefte 9–10. 1963).

11. HARALD LETH: Immanuel Ibsen. Kbh. 1964. (Serien Vor Tids Kunst).
12. H. P. RØHDE: Byzantinsk Kunst. Kbh. 1964. (Skriftrækken Kultur og Videnskab. Studentersamfundets Oplysningsforening).
13. JENS ROSING: Sagn og Saga fra Angmagssalik. Illustreret af SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN. Kbh. 1963. (Udgivet af Nationalmuseet og Det Grønlandske Selskab). Tilskud til illustration.
14. AAGE ROUSSELL: Die Glasmalereien des Mittelalters in Dänemark. (Corpus Vitrearum Medii Aevi) Stockholm 1964.
15. ELSE KAI SASS: Thorvaldsens Portrætbuster II. Kbh. 1963. (Selskabet til Udgivelse af Skrifter om Danske Mindesmærker).
16. POUL VAD: Erik Thommesen. Kbh. 1964. (Serien Danske Nutidskunstnere).
17. Samme: Albert Mertz. Kbh. 1964. (Serien Vor Tids Kunst).

Tidsskrifter og årbøger:

18. ACTA ARCHAEOLOGICA. Kbh. (Red. C. J. Becker).
19. ARKITEKTUR. Kbh. (Udg. af Arkitektens forlag. Red. Poul Erik Skriver).
20. BOGVENNEN. Kbh. (Udg. af Forening for Boghaandværk. Red. Erik Dal m. fl.).
21. DANSK KUNSTHAANDVÆRK. Kbh. (Udg. af Landsforeningen Dansk Kunsthaandværk. Red. Bent Salicath).
22. FUND OG FORSKNING i Det kongelige Biblioteks samlinger XI, Kbh. 1964. (Erik Fischer: Melchior Løck. En dansk vagants levnedsløb i det 16. århundrede).
23. HAVEKUNST. Kbh. (Udg. af Dansk Havearkitektforening i samarbejde med Foreningen af yngre Havearkitekter og Föreningen Svenska Trädgårdsarkitekter. Red. Karen Permin).
24. HVEDEKORN. Tidsskrift for litteratur og grafik. Kbh. (Red. for grafik Richard Winther). Til illustrerede fortegnelser over moderne dansk grafik.
25. JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB's publikationer. (Red. P.V. Glob).
26. SIGNUM. Tidsskrift for moderne kunst. Kbh. (Red. Poul Vad). Tilskud til klicheer.

II.

Studierejser.

Følgende rejser er i årets løb foretaget med støtte fra Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 101.926,70 kr.

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER: Tilskud til de studerendes rejser til England, Jordan, Syrien og Ægypten.
2. Samme: Tilskud til ophold ved Ecole Française d'Athènes i Athen for arkitektstuderende Elga Andersen.
3. Samme: Tilskud til ophold ved Ecole Française d'Athènes i Athen for arkitektstuderende Carsten Hoff.
4. Museumsinspektør GUDMUND BOESEN: Sydtykland og Wien 14 dage.
5. Overbibliotekar HENRIK BRAMSEN: Frankrig 2 måneder.
6. Overinspektør, dr. phil. MARIE-LOUISE BUHL: Cairo 2 dage.
7. Museumsinspektør, mag. art. HANNE FINSEN: Lausanne og Paris 3 uger.
8. Overinspektør, mag. art. ERIK FISCHER: Bonn og Kassel 9 dage.
9. Lektor, dr. phil. GEORG GARDE: Tyskland og Østrig 2 måneder. Tilskud.
10. Museumsinspektør, mag. art. MOGENS GJØDESEN: Cypern 16 dage.
11. Museumsdirektør, mag. art. DYVEKE HELSTED: Tyskland 15 dage.
12. Stud. mag. ØYSTEIN HJORT. Grækenland 1 måned. Tilskud. Bevillingen givet af Særkontoen.
13. Arkitekturhistorikeren ERIK HORSKJÆR: Polen 21 dage.
14. Mag. art. ERIK IVERSEN: Italien 3 måneder.
15. Museumsinspektør, professor OTTO KOEFOED-PETERSEN. Spanien og Portugal 1 måned.
16. Kunsthistorikeren, mag. art. IDE LØPPENTHIN: Berlin 16 dage.
17. Redaktør, dr. phil. ERIK MOLTKE: Stockholm, Helsingfors og Tallinn 21 dage.
18. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Tyskland 13 dage.
19. Museumsdirektør, dr. phil. VAGN POULSEN: Tyskland, Schweiz, Italien og Holland 1 måned.

20. Stud. mag. EVA REIMANN: Athen 14 dage. Bevillingen givet af Særkontoen.
21. Museumsinspektør, cand. mag. HELLE SALS KOV ROBERTS: Grækenland 25 dage.
22. Museumsdirektør, dr. phil. HAAVARD RØSTRUP: Grækenland 4 uger.
23. Samme: Danske provinsmuseer og samlinger. 3 uger.
24. Kunsthistorikeren JØRGEN RØMER: Paris og London 6 uger.
25. Bibliotekar MARIANNE RØRUP: Deltagelse i kursus i Haag. Tilskud. Bevillingen givet af Særkontoen.
26. Museumsdirektør SIGURD SCHULTZ: Italien 1 måned.
27. Museumsinspektør, mag. art. SIGVARD SKOV. Holland 10 dage.
28. Lektor, dr. phil. JAN STEENBERG: Stockholm 6 dage.
29. Museumsinspektør, mag. art. POUL STRØMSTAD: Tyskland, Holland og Belgien, 4 uger.
30. Kunstkritikeren JENS JØRGEN THORSEN: Belgien, Holland, Frankrig og Italien 3 uger. Bevillingen givet af Særkontoen.
31. UNIVERSITETETS INSTITUT FOR KLASSISK OG NÆRORIENTALSK ARKÆOLOGI: Rejse for 5 arkæologistuderende til Italien 3 uger. Tilskud.
32. Museumsinspektør, mag. art. VIBEKE WOLDBYE: Frankrig 6 dage.
33. Ny Carlsberg Glyptotek har fået bevilget en rejsekonto på 10.398,74 kr. til brug for museets embedsmænd.

III.

Ny Carlsberg Glyptotek.

1. Dækning af underskud: 200.870,- kr.
2. Reparation af tage: 36.205,- kr.
3. Fremstilling af plakat i 2000 eksemplarer: 5.200,- kr.
4. Tilskud til koncerter af Collegium Musicum og Poul Birke-lund-kvartetten: 36.473,- kr.
5. Vedligeholdelse af vinterhaven: 12.000,- kr.
6. Nyindretning og nyopstilling af Helbig-Samlingen. Foreløbig bevilling på: 200.000,- kr.
7. Foredrag m. v.: 902,- kr.

IV.

Til andre fundatsmæssige formål er bevilget følgende beløb:

1. CARL JACOBSENS MUSEUMSMANDSLEGAT er for året 1964 tildelt museumsinspektør, mag. art. Mogens Gjødesen med 4.000,- kr.
2. DANSK KUNSTMUSEUMSFORENING: Årsbidrag 1964 1.500,- kr.
3. DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM: Forøgelse af renterne i Helge Jacobsens Legat til indkøb af ældre kunsthåndværk 15.000,- kr.
4. Dr. phil. EJNAR DYGGVE (†): Gipsmodel af oldkristeligt kult-komplex i Salona. Til museet i Split, Jugoslavien. 2.500,- kr.
5. FONDEN FOR BYGNINGS- OG LANDSKABSKULTUR: Restaurering af dansk bygningskunst 30.000,- kr.
6. FORENINGEN FRANSK KUNST: Tilskud for året 1964 1.000,- kr.
7. FORENINGEN KUNST PÅ ARBEJDSPLADSEN: Tilskud til katalogisering af Foreningens udstillinger 5.500,- kr.
8. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Fotografering og indkøb af fotografier i forbindelse med studier over 1600- og 1700-tallets stilleben-malerier i dansk eje 5.700,- kr.
9. Bibliotekar, fil. lic. ELSE GLAHN: Til fotografiske optagelser af forskellige kinesiske samleværker om arkitektur 1.500,- kr.
10. ANKER KYSTER-udstilling i Kunstindustrimuseet 1.200,- kr. Tilskud.
11. Museumsinspektør ERIK LASSEN: Honorar for undersøgelser vedrørende Museet Liselund gamle Slot 7.600,- kr.
12. Museet LISELUND GAMLE SLOT: Restaurering af den kinesiske pavillon på grundlag af kgl. bygningsinspektør, arkitekt Peter Kochs og arkitekt H. H. Engqvists forslag 61.900,- kr.
13. Samme: Istandsættelse af møblerne i slottets hasesal 10.500,- kr.
14. Redaktør, dr. phil. ERIK MOLTKE: Fotografering af altertavle af Bernt Notke i Tallinn 2.850,- kr.
15. Samme: Fotografering m. v. af religiøse scener i middelalderlige, illumerede manuskripter til et ikonografisk billedkartotek 2.500,- kr.

16. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Fotografering af romansk granitskulptur i Jylland. Indtil 4.000,- kr.
17. Universitetslektor, dr. phil. OLE NÆSGAARD (†): Til fotografering af dansk billedkunst i det 12. århundrede 1.500,- kr.
18. Museumsdirektør, dr. phil. HAAVARD ROSTRUP: Fotografering af arbejder af Harald Giersing 1.000,- kr.
19. Lektor, dr. phil. JAN STEENBERG: Fotografering og medhjælp ved arkivarbejde i anledning af en planlagt bog om Fredensborg Slot 6.088,- kr.
20. STIPENDIAT TIL ITALIEN OG GRÆKENLAND (Romerstipendiet) 1964: Billedhuggeren Søren Georg Jensen 12.500,- kr.
21. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Kunsthistorikeren, mag. art. Poul Vad. Toårig bevilling på ialt 12.000,- kr.
22. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL GYMNASIERNE: Tilskud for skoleåret 1963-64. 3.500,- kr.
23. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL SEMINARIERNE: Foredrag m. v. 300,- kr.
24. Kunstkritikeren PREBEN WILMANN: Forarbejder til bog om Vilh. Lundstrøm 5.000,- kr.
25. ÅRHUS PERMANENTE Udstilling: Tilskud til overflytning af Charlottenborgudstillingens arkitektoniske afdeling til Århus 700,- kr.
26. Århus Universitet. DEN KLASSISK ARKÆOLOGISKE STUDIESAMLING: 6 afstøbninger af antike skulpturer 1.400,- kr.

Direktionen for Ny Carlsbergfondet, den 8. januar 1965.

TORBEN HOLCK COLDING

ELSE KAI SASS

JØRGEN STHYR

Regnskab og status
for Carlsbergfondet samt afdelingerne
A, B og C og Ny Carlsbergfondet

(Meddelt af kvæstor, regnskabschef Tage G. Andersen).

Carlsbergfondet.

Fondet har i 1963/64 haft følgende indtægt:

Bryggeriernes overskud for 1963/64 har efter foretagne henlæggelser udgjort	8.000.000 kr. 00 ø.
Ny Carlsbergfondets andel heraf	3.625.500 - 00 -
	4.374.500 kr. 00 ø.
Renteindtægt m. v.	5.288.165 - 49 -
Ejendomsindtægter	3.907 - 14 -
	9.666.572 kr. 63 ø.
Til administration m. v., fondets bygning og hovedbygningen på Gamle Carlsberg er medgået	1.110.289 - 95 -
Fondets overskud udgør herefter	8.556.282 kr. 68 ø.
Heraf er afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne for 1964/65 ¹	7.500.000 - 00 -
	1.056.282 kr. 68 ø.

hvilket beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på reservefondet.

¹ Det afsatte beløb er pr. 1. oktober 1964 fordelt med 1.000.000 kr. til afdeling A, 6.000.000 kr. til afdeling B og 500.000 kr. til afdeling C.

II

Status den 30. september 1964.**Aktiver:**

Carlsberg Bryggerierne:	
Ejendomme og anlæg med fradrag af afskrivning	174.921.563 kr. 00 ø.
Værdipapirer	33.662.690 - 00 -
Beholdninger	41.794.712 - 00 -
Udestående fordringer samt kasse- og bankbeholdning ..	33.130.064 - 00 -
	<hr/>
	283.509.029 kr. 00 ø.
Prioriteter	501.104 kr. 00 ø.
Anden gæld	107.427.999 - 00 -
	<hr/>
	107.929.103 - 00 -
	<hr/>
Rest: Kapital og reservefonds	175.579.926 kr. 00 ø.
Øvrige aktiver:	
Mellemregning med Carlsberg Bryggerierne	10.255.619 kr. 96 ø.
Værdipapirer m. v.	95.013.336 - 01 -
Ejendomme	4.034.853 - 95 -
Tilgodehavende hos Ny Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	3.299.538 - 46 -
Andet tilgodehavende	1.119.530 - 83 -
Interimskonti	540.294 - 68 -
Kasse- og bankbeholdning	644.481 - 52 -
Reguleringskonto (forudbetalte udgifter)	127.432 - 20 -
	<hr/>
	290.615.013 kr. 61 ø.

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:	
Carlsbergfondets kapital i Carlsberg Bryggerierne	175.579.926 kr. 00 ø.
Øvrige passiver:	
Prioriteter	435.776 - 54 -
Carlsbergfondets legat for Den kgl. Veterinær- og Landbo- højskole	511.574 - 86 -
Mellemregning med Ny Carlsbergfondet	2.940.070 - 72 -
Anden gæld	2.734.908 - 55 -
Reguleringskonto (skyldige udgifter)	40.727 - 24 -
Afdelingerne:	
Afdeling A	1.818.618 kr. 37 ø.
— B	15.502.825 - 19 - ¹
— C	3.773.352 - 44 -
Dispositions-konto	2.852.763 - 84 -
	<hr/>
	23.947.559 - 84 -
Kapital i fondets bygning på H. C. Andersens Boulevard	850.000 - 00 -
Grundfondet	50.716.313 - 24 -
Reservefondet	25.358.156 - 62 -
Afsat til uddeling til afdelingerne som rådighedssum for 1964/65	7.500.000 - 00 -
	<hr/>
	290.615.013 kr. 61 ø.

¹ I status er ikke medtaget afdelingens forpligtelser i henhold til meddelte bevillinger. Disse androg ved årets udgang 9.405.020,40 kr. inklusive endnu ikke forfaldne beløb.

III

Afdeling A (Carlsberg Laboratorium).

Indtægt:

Rådighedssum for 1963/64	1.000.000	kr. 00	ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	69.078	- 28	-
Diverse indtægter	53.312	- 10	-
Tilskud fra afdelingernes dispositionskonto	65.719	- 82	-
		<hr/>	
	1.188.110	kr. 20	ø.
Underskud (dækket af formuen)	19.088	- 20	-
		<hr/>	
	1.207.198	kr. 40	ø.
		<hr/>	

Udgift:

Lønninger	722.179	kr. 15	ø.
Ulykkesforsikring	4.521	- 59	-
Bygninger, fast inventar, haverne	137.101	- 37	-
Biblioteket	24.093	- 29	-
Forbrug	195.683	- 87	-
Udgivelse af »Comptes rendus»	32.018	- 82	-
Bestyrelsesudgifter	1.056	- 68	-
Ekstraordinære udgifter	24.823	- 81	-
Istandsættelse af festsalen	65.719	- 82	-
		<hr/>	
	1.207.198	kr. 40	ø.
		<hr/>	

Afdelingens krav på fondets formue pr. 30/9 1964 består af:

Laboratoriebygningen	530.000	kr. 00	ø.
Ejendommen, Gl. Carlsbergvej 8	81.622	- 09	-
Øvrige krav	1.206.996	- 28	-
		<hr/>	
	1.818.618	kr. 37	ø.
		<hr/>	

IV

Afdeling B (Fondets videnskabelige bevillinger).

Indtægt:

Rådighedssum for 1963/64	6.000.000 kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	679.700 - 12 -
Refusioner vedrørende ældre bevillinger	25.108 - 43 -
	<hr/>
	6.704.808 kr. 55 ø.

Udgift:

Udbetalt på bevillinger til videnskabelige arbejder m. v. ...	3.862.793 kr. 87 ø.
Tilskud til Videnskabernes Selskab	70.000 - 00 -
Carlsbergfondets biologiske Institut:	
Lønninger	280.202 kr. 11 ø.
Forsikringer, skatter m. m.	15.185 - 14 -
Vedligeholdelse m. m.	83.811 - 61 -
Forbrug	116.783 - 82 -
Ekstraordinære udgifter	9.187 - 97 -
	<hr/>
	505.170 - 65 -
	<hr/>
	4.437.964 kr. 52 ø.
Overskud	2.266.844 - 03 -
	<hr/>
	6.704.808 kr. 55 ø.

Afdelingens krav på fondets formue pr. $\frac{30}{9}$ 1964 består af:

Biologisk Instituts bygning	517.000 kr. 00 ø.
Øvrige krav	14.985.825 - 19 -
	<hr/>
	15.502.825 kr. 19 ø.

V

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1963/64	500.000	kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	161.011	- 87 -
Indtægter af billet salg og katalogsalg	431.039	- 10 -
Forskellige indtægter	96.373	- 99 -
	<hr/>	
	1.188.424	kr. 96 ø.

Udgift:

Administration	284.676	kr. 98 ø.
Museets drift	356.033	- 18 -
Samlingerne	87.317	- 31 -
Oplysningsvirksomhed og videnskabeligt arbejde	47.716	- 96 -
Forskellige udgifter	36.387	- 99 -
	<hr/>	
	812.132	kr. 42 ø.
Overskud	376.292	- 54 -
	<hr/>	
	1.188.424	kr. 96 ø.

Afdelingens krav på fondets formue andrager pr. $\frac{30}{100}$ 1964:

3.773.352 kr. 44 ø.

Dispositionskonto for afdelingerne A, B og C.

Indtægt:

Rente af krav på fondets formue	140.437	kr. 76 ø.
	<hr/>	

Udgift:

Udbetalt til afdeling A	65.719	kr. 82 ø.
Overført til krav på fondets formue	74.717	- 94 -
	<hr/>	
	140.437	kr. 76 ø.

Dispositionskonto's krav på fondets formue andrager pr. $\frac{30}{100}$ 1964:

2.852.763 kr. 84 ø.

Foranstående regnskab for Carlsbergfondet, hvori indgår et sammendrag af det af statsautoriseret revisor Kaj Nielsen underskrevne regnskab for Carlsberg Bryggerierne, samt foranstående regnskaber for afdelingerne A, B og C og dispositionskonto for disse, er gennemgået og fundet i overensstemmelse med fondets bogføring, som jeg har revideret. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af fondets likvide beholdninger og beholdninger af værdipapirer og har modtaget de af mig begærede oplysninger til bedømmelse af regnskabet, som jeg anser for aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og fondets fundats.

København, den 30. april 1965.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

VI

Ny Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1963/64 har udgjort:

Andel i bryggeriernes overskud for 1963/64	3.625.500	kr.	00	ø.
Renteindtægt m. m.	1.084.830	-	99	-
Overskud ved drift af ejendom	2.683	-	96	-
	<hr/>			
	4.713.014	kr.	95	ø.
	<hr/>			

Indtægterne er anvendt således:

Til administration, vedligeholdelsesarbejder, rejser, pensioner m. v.	493.843	kr.	72	ø.
Til henlæggelse til grundfondet	1.355.956	-	38	-
Til henlæggelse til konto for fundatsmæssige bevillinger	2.863.214	-	85	-
	<hr/>			
	4.713.014	kr.	95	ø.
	<hr/>			

Til fundatsmæssige formål er der i 1963/64 udbetalt følgende beløb:

Kunstindkøb	1.948.578	kr.	21	ø.
Andre fundatsmæssige formål	1.021.564	-	46	-
	<hr/>			
	2.970.142	kr.	67	ø.
	<hr/>			

VII

Status den 30. september 1964.

Aktiver:

Værdipapirer	24.609.401		kr. 15 ø.
Indestående i fast ejendom	637.619	-	48 -
Mellemregning med Carlsbergfondet	2.940.070	-	72 -
Kasse- og bankbeholdninger	164.677	-	57 -
Reguleringskonto	11.374	-	00 -
			28.363.142 kr. 92 ø.

Passiver:

Skyld til Carl og Ottilia Jacobsens descendens i henhold til opgørelse pr. 30/9 1951	2.266.666		kr. 67 ø.
Skyld til Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	3.299.538	-	46 -
Diverse kreditorer	173.522	-	89 -
Konto for fundatsmæssige bevillinger (herunder ældre, endnu ikke udbetalte bevillinger til beløb af 1.769.016,31 kr.) ...	5.377.727	-	67 -
Grundfondet	17.245.687	-	23 -
			28.363.142 kr. 92 ø.

Foranstående regnskab for Ny Carlsbergfondet er gennemgået og fundet i overensstemmelse med fondets bogføring, som jeg har revideret. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af fondets likvide beholdninger og beholdninger af værdipapirer og har modtaget de af mig begærede oplysninger til bedømmelsen af regnskabet, som jeg anser for aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og fondets fundats.

København, den 30. april 1965.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

Almindelige meddelelser

Carlsbergfondets direktion bestod i året 1. oktober 1963 – 30. september 1964 af følgende:

Professor, dr. FRANZ BLATT

(valgt for tiden indtil 30/9 1972)

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

(valgt for tiden indtil 30/9 1974)

Professor, dr. STIG IUUL

(valgt for tiden indtil 30/9 1968), direktionens formand

Professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD

(valgt for tiden indtil 30/9 1970)

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN

(valgt for tiden indtil 30/9 1966)

Carlsberg Laboratoriets bestyrelse bestod i samme tidsrum af følgende:

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

Professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN, bestyrelsens formand

Som tilforordnede:

Fhv. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, cand. polyt. A. C. ANDERSEN

(valgt for tiden indtil 30/9 1965)

Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. HANS B. FOGH

(valgt for tiden indtil 30/9 1965).

IX

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum bestod i samme tidsrum af følgende:

Kammerherre G. BARDENFLETH, bestyrelsens formand
Fhv. rigsantikvar, dr. JOHS. BRØNDSTED
Professor, dr. STIG IUUL
(valgt for tiden indtil 30/9 1968)

Som tilforordnet:

Professor, dr. C. ELLING

Ny Carlsbergfondets direktion bestod i samme tidsrum af følgende:

Direktør, dr. TORBEN HOLCK COLDING
(valgt for tiden indtil 30/9 1967)
Professor ELSE KAI SASS
(valgt for tiden indtil 30/9 1977)
Direktør JØRGEN STHYR, direktionens formand
(valgt for tiden indtil 30/9 1972).

Efter 36 års ansættelse i Carlsberg Bryggeriernes tjeneste fratrådte direktør, cand. polyt. HANS B. FOGH med udgangen af juni måned 1964 stillingen som teknisk direktør ved bryggerierne, som han havde beklædt siden 1. oktober 1936. Som hans efterfølger som teknisk direktør udnævnte Carlsbergfondets direktion fra 1. juli 1964 at regne direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. pharm. K. GEORG SØRENSEN, der blev ansat ved bryggerierne i 1934 og siden 1953 har været medlem af bryggeriernes direktion.

Med udgangen af april måned 1964 fratrådte cand. polit. ERIK HAUNSTRUP CLEMMENSEN sin stilling som direktør for det i beretningen for 1962/63 omtalte Investeringselskab af 29. oktober 1962 A/S for at overtage en stilling som direktør ved Novo Industri A/S og Novo Terapeutisk Laboratorium A/S.

Professor, dr. ØJVIND WINGE afgik ved døden den 5. april 1964. Professor WINGE var forstander for Carlsberg laboratoriets fysiologiske afdeling fra 1. september 1933 til 31. maj 1956. End-

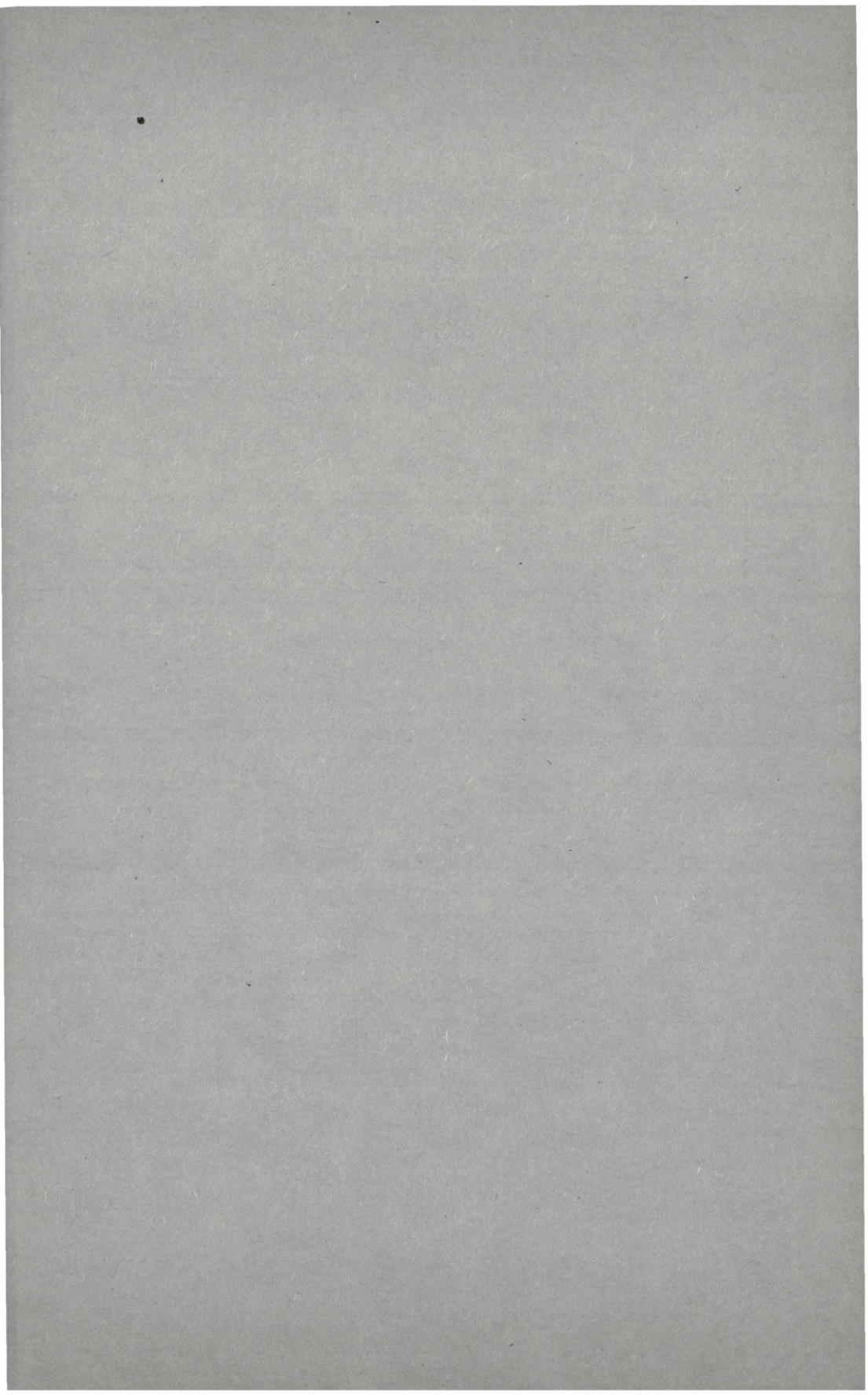
videre ledede han arbejdet på Carlsberg Bryggeriernes forsøgs-
gaard »Nordgaarden«, et arbejde han varetog indtil kort før sin
død.

Efter godt 41 års ansættelse i Carlsbergfondets og Carlsberg
Bryggeriernes tjeneste fratrådte inspektør ved Carlsbergfondet
HANS ESROM OLSEN sin stilling på grund af alder med udgangen
af oktober måned 1963. I hans sted antog Carlsbergfondets direk-
tion fra 1. november 1963 at regne montør WALTHER HANSEN, der
siden 1950 havde virket som inspektør OLSSENS medhjælper. Som
ny medhjælper for inspektøren ansattes fra 1. november 1963
hr. AAGE MØLGAARD HANSEN. – Fra 1. oktober 1963 ansattes fru
LILLI BALLEGAARD NIELSEN som kontormedhjælper i fondets
sekretariat og kvæstur.

Direktionen for Carlsbergfondet, den 22. juni 1965.

FRANZ BLATT. P. BRANDT REHBERG. STIG IUUL.
ARNE NOE-NYGAARD. AKSEL TOVBORG JENSEN.

NIELS PETRI.

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1964—JUNI 1965

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1963—maj 1964. Med 2 portrætter. Résumé en français. 1964.....	20,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 40:

5. RIIS, P. J.: Temple, Church and Mosque. 1965	22,00
---	-------

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 34:

6. SIEGEL, CARL LUDWIG: Über die Fourierschen Koeffizienten der Eisensteinschen Reihen. 1964	6,00
7. MAASS, H.: Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades. 1964	7,00
8. ELBEK, B., GOVE, H. E., and HERSKIND, B.: Coulomb Excitation of Levels in Cu^{63} and Cu^{65} . 1964.....	9,00
9. BORGGREEN, J., ELBEK, B., and LEACHMAN, R. B.: C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} Cross Section Measurements. 1964.....	4,00
10. BONDORF, J. P., and LEACHMAN, R. B.: Statistical Fluctuations in the Excitation Functions from C^{12} (C^{12} , α) Ne^{20} . 1965 ...	7,00
11. LE TOURNEUX, JEAN: Effect of the Dipole-Quadrupole Interaction on the Width and the Structure of the Giant Dipole Line in Spherical Nuclei. 1965	8,00
12. JENSEN, AAGE: Hydrothermal Alteration along Thin Veinlets in the Rønne Granodiorite. 1965	4,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 2:

9. GYLDENKERNE, KJELD: A Three-Dimensional Spectral Classification of G and K Stars. 1964	14,00
---	-------

Biologiske Skrifter.

BIND 14:

2. NYGAARD, GUNNAR: Hydrographic Studies, especially on the Carbon Dioxide System, in Grane Langsø. 1965.....	40,00
---	-------